

Bivši župan s figo v žepu

DRAGO GASPERLIN

Letalski kapitan Giulio Staffieri je mislil na revanso še istega dne, ko mu je Riccardo Illy spodnesel županski stol, na protiofenzivo pa je počakal dobre stiri mesece. V tem času je tkal in stkal liberalnacionalistično zaveznisko nit z Berlusconijevo Forza Italia (da ne omenjamo Finijevega Nacionalnega zavezništva). »To ni napad na župana, ampak samo ugotavljanje, da ta uprava v petih mesecih ni ničesar napravila za Trst,« je pomodroval vodja melonarske ekipe v občinskem svetu med tiskovno konferenco, na kateri je predlagal, naj skupščina osnuje sporazum z vsemi zainteresiranimi družbenimi silami tako imenovani »projekt Trst« in ga vsili potem novi vladi v Rimu.

Illy in njegovi sodelavci da niso nič postorili, torej. Se na um nam ne pride, da bi jih branili ali celo hvalili. Doslej so pač naredili, kar so in kar jim je dovoljeval ta kratki mandatni čas v tako naelektrenih družbenih in političnih razmerah. Tega pa ni moglo reči o petnajstletnem vedrenju in oblačenju Liste za Trst, sicer se ne bi znašel kavni podjetnik s kolegi v takšni zagati, da so ga izživzgli tudi ladjedelničarji samo zato, ker je spregovoril pragmatično, čeravno morda v danih razmerah neoprežno - če pa se mu ni zreklo, bo sam pred seboj in delavci odgovoren za to.

Petnajst let vladanja na podlagi 65.000 podpisov »za Trst«, ki so v resnici izveneli proti Trstu. Zadnjič so imeli Staffieri, Gambassini in njuni prijatelji lepo priloznost, da izpričajo voljo po krajnjem gospodarskem prerodu takrat, ko so poslali v Rim Giulia Camberja: in kaj je kot podtajnik za trgovinsko mornarico naredil? Nic, le prispeval je k zmesnjava, zaradi katere je pristanišče se danes pod prisilno upravo. Zdaj pa se Staffieri v opogumljajoci senci magnata iz Arcoreja postavlja kot zascitnik delavstva, do katerega je imela LpT venomer zgolj demagoski pristop - prav tako kakor do kolonkovskih vrtnarjev, ki so jih melonariji v letih 1978-79 z mestnimi lepaki branili pred razlastitelji, v resnici pa dosegli nasprotni učinek.

RIM / V KARTELU SVOBOŠČIN PO VOLILNI ZMAGI PREVLAJUJEJO SPORI

Težavno dogovarjanje o predsednikih zbornic

Najmočnejša kandidata sta zdaj Scognamiglio (Forza Italia) za senat in Leone (Severna liga) za poslansko zbornico

RIM - »Sploh ni res.« Tako je predstavnik Severne lige Roberto Maroni sinoci komentiral televizijske novice o tem, da naj bi se stališča v Kartelu svobosčin zblizala in da naj bi našli kompromisno rešitev za predsedstvi senata in poslanske zbornice. Njegov demanti pa je prisel ob koncu mrzlicnega dne, ko so se kontradiktorne vesti kar vrstile. Dejstvo je, da so sestanek delegacij, ki je bilo napovedano za včeraj popoldne, odpovedali in preložili na danes, kar seveda ne more biti kaj drugega kot znak težav v iskanju dogovora o predsednikih obeh zbornic. Toda zadnje vesti iz zanesljivih virov pravijo, da so imena novih predsednikov že določena in jih bodo na današnjem srečanju delegacij vseh komponent nove večine samo potrdili. To naj bi bila predstavnik Forza Italia prof. Scognamiglio, ki naj bi postal novi predsednik senata, in ligaski poslanec Leone, ki naj bi zasedel najvišje mesto v palaci Montecitorio.

Dogajanje z zaskrbljenostjo spremlja predsednik republike Scalfaro, ki je včeraj sprejel na Kvirinalu najprej Silvia Berlusconija in nato Gianfranca Finija.

Vprašanja morebitne ustavne reforme pa se je včeraj lotil premier Carlo Azeglio Ciampi, ki je podčrtal, da na novo lahko napise Ustavo samo ustavodajna skupščina, medtem ko se parlament mora omejiti samo na popravke, ki ne izrodijo duha te temeljne listine.

Na 2. strani

Silvio Berlusconi je včeraj odšel na Kvirinal k predsedniku republike Scalfaru (foto AP)

IZRAEL / SAMOMORILSKI BOMBNI ATENTAT HAMASA

Nova nedolžna kri ogroža mir

TEL AVIV - Le teden dni po atentatu v galilejski Afuli je včeraj nov bombni atentat terjel šest živiljenj v Hederi (osrednji Izrael), ranjenih pa je bilo 24 potnikov nekega avtobusa, ki je prihajal iz Afule. Med mrtvimi je baje tudi terorist, pristas Hamasa iz Cisjordanije. Ta organizacija palestinskih islamskih integralistov je prevzela odgovornost za atentat in sporočila, da je le drugi od petih, s katerimi bodo mascevali pokol v hebronski moseji.

Atentat so takoj obsodili palestinski pogajalci v Kairu, pridružil se jim je vodja PLO Jaser Arafat, ki je v Strasbourgu (na sliki AP) obsodil »napad proti nedolžnim Izraelcem« kot »nesprejemljivo dejanje«. Arafat je obtožil palestinske in izraelske skrajneže, da poskušajo z vsemi sredstvi zaustaviti mirovni proces. Izraelski premier Rabin pa je poudaril, da je treba sedaj se pospesiti mirovna pogajanja.

Na 18. strani

BALKAN / V GORAŽDU VČERAJ MIRNO

Karadžić sporočil Galiju da sporazum z OZN ne velja več

Kljub protestom v Srbiji odvzeli akreditivne CNN in AFP

Po blokadi konvojev OZN je mogoča samo oskrba s helikopterji (AP)

SARAJEVO - Predstavniki ZN so včeraj posredovali pri srbskemu predsedniku Miloševiću - z njim se je pogovarjal Jasusi Akasi - in pri Srbih v BiH, s katerimi se je pogovarjal ruski posrednik Vitalij Curkin. Oba sta bila po pogovorih optimistična.

Karadžić je Galiju pisal, da sporazumi z ZN ne veljajo več. V Gorazdu je bilo po poročilih ZN mirno, približno 40 vojakov ZN in 11 francoskih humanitarnih delavcev pa je se vedno v priporu. Usoda nizozemskega vojaka ZN, ki so ga skupaj s prevajalcem Srbi zajeli pred dvema dnevoma, je se vedno nejasna. V Srbiji so kljub protestom novinarjem francoske agencije AFP in ameriske televizijske mreže CNN odvzeli akreditivne.

(Reuter, AFP)

Na 19. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Nov protest ladjedelničarjev

Delavci Arzenala so včeraj spet demonstrirali po mestu, nič bolj vedro pa ni vzdusje med uslužbeneci družbe Stock, ki jim prav tako grozi odslovlitev.

Stran 5

Bencin in tobak za vso deželo

Poslanec Severne lige Roberto Asquini je v Gorici predstavil predlog za prodajo bencina in cigaret po znizani ceni v celotni Furlaniji - Julijski krajini. Utemeljil ga je s potrebo, da se ustavi "beg kapitalov" v Slovenijo.

Stran 9

Včeraj se je začel proces zaradi požara v Solingenu

V Düsseldorfu so začeli soditi četvorici neonacistov, ki so maja lani podtaknili požar v Solingenu, v katerem je umrlo pet Turkinj.

Stran 13

Liga prvakov: v polfinalu Milan - Monaco

Milan je sinoci v Ligi prvakov igral v gosteh brez gola s Portom in osvojil prvo mesto v B skupini. V A skupini pa je Monaco izgubil doma z Barcelono z 0:1. Polfinalna para sta torej naslednja: Milan - Monaco in Barcelona - Porto.

Stran 26

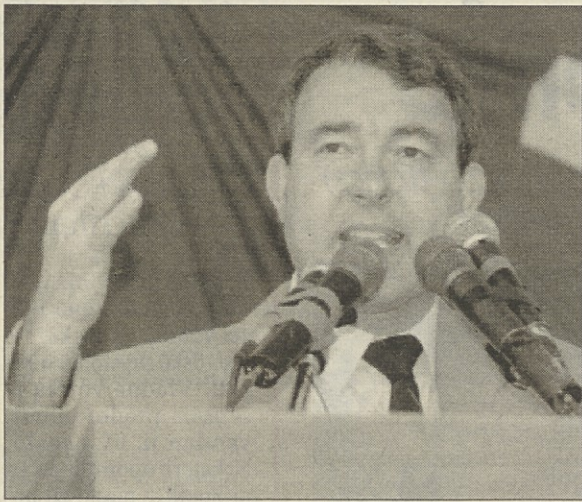
RIM / ODPOVEDAN VČERAJŠNJI SESTANEK VEČINE

Razhajanja v Kartelu o predsedniku senata

Jeza ligaša Speronija in Berlusconijev optimizem

RIM - Kaj se dogaja v Kartelu svobosčin? Ali se res približuje dogovoru o kandidatih za predsednika senata in poslanske zbornice, kot je zagotavljal predvsem predstavnik Nacionalnega zavezništva Giulio Maceratini, ali pa se spori nadaljujejo, kot trdijo drugi viri, in tudi Silviu Berlusconi, Gianfrancu Finiju in Robertu Maroniju ni uspelo ugoditi nasprotij?

Signali so bili včeraj ves dan protislovni in barometer odnosov je stalno nihalo med optimizmom in pesimizmom. Morda bo predstavnikom Kartela, ki se bodo sestali znova danes, uspelo presekati gordijski vozlož kandidature za predsednika senata, morda pa bo treba za jasnejšo sliko čakati do jutri, ko se bosta domova parlamenta sestala na prvi seji, da izvolita predsednika. O zapletenosti situacije najbrž prica tudi dejstvo, da predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro pozorno in zaskrbljeno spremlja dogajanje. Včeraj dopoldne je Scalfaro (že tretjič v zadnjem mesecu) sprejel Silvia Berlusconi, zvečer pa liderja Nacionalnega zavezništva Gianfranca Finija. O vsebini pogovor se je zvedelo malo. Berlusconi je dejal, da sta s predsednikom govorila o problemih, ki jih bo treba rešiti. In izključil je, da bi predsednik republike postavil veto na kandidaturu predstavnika Severne lige Francesca Speronija za predsednika senata. Vitez dela je se dodal, da se pogovori nadaljujejo, zavrnil je domnevo, da bi se stvari v Kartelu zapletale in poudaril

Kandidat Lige za predsednika senata Francesco Speroni

svoje zaupanje »v dobro rešitev«.

Sicer pa je bil Silvio Berlusconi včeraj zelo aktiven. Po pogovoru s Scalfarom se je srečal s Finijem in s predstavnikom Lige Robertom Maronijem. Toda tudi ta pogovor ni dokončno razvozlati problema predsedstva senata. Srečanje predstavnikov večine, ki je bilo napovedano za včeraj popoldne, je bilo prekinjeno na danes. Pozneje je sicer predstavnik NZ Maceratini dejal, da so se stališča zblížala, ni pa hotel povedati imena morebitnega kandidata. Odložitev srečanja je razjarila Speronija, ki ni bil obveščen o tem. Predstavnik Lige je razjarjen zapustil Rim in se zaklel, da ne bo več v delegaciji Lige, ki sodeluje na pogovorih večinskega omizja. To je potrdil tudi zvečer, ko so krogi Forza Italia in NZ začeli siriti bolj optimistične novice, ki naj bi bile predvsem sad večje spravljivosti Lige glede predsedstva senata.

Roberto Maroni, ki je glavni pogajalec »lumber-

dov« je bil manj oster kot Speroni in je kolega miril, češ da je bil sestanek omizja odpoovedan, ko je bil Speroni že na poti iz Busta Arsizia v Rim in ni bil torej dosegljiv, da bi ga lahko obvestili. Toda spravljeni Maronijev ton je samo prikrikl vsebinsko ostrino. Ko so mu novinarji nastevali imena možnih kandidatov za predsedstvo senata, kot bi pulili listice marjetice, je Maroni odgovarjal samo z odločnimi ne-ji. Rekel je Ne hipotezi Giovannijske Spadolinijske, za katerega se

ogreva Berlusconi (»Ko bi pristal na to, bi me moji volilci sprejeli za vilami«), poudaril je Ne kandidaturi bivšega predsednika republike Francesca Cossiga (kljub temu pa po novicah iz »novinarske borze« kotacija Cossiga narašča) in zavrnil je tudi možnost kandidature predstavnika Forza Italia Cesareja Previtijske. Zagotavljal je le, da bosta do sobote izvoljena predsednika obeh domov in da bosta imeni za »vse debelo presenečenje, vendar kljub temu, da bo debelo, ne bo slo za Spadolinijske«.

Pozneje, ko je pred televizijo čakal na prenos Milanove tekme, je Maroni bežno ujel novico dnevnika TG5, da naj bi se stališča v Kartelu svobosčin. »Sploh ni res,« je pred novinarji uslo predstavniku Lige, ki nato ni hotel več odpreti ust in vso pozornost namenil samo nogometni tekmi. Kljub Berlusconijevemu in Maceratinijevemu zagotovitvam, večinsko omizje je baje tam, kjer je bilo predvečerajsnjim: za predsedstvo senata hoče človeka iz svojih vrst, o imenu pa se ne uspe zediniti. (VT)

Bossiju zvezde niso naklonjene

RIM - Liderju Severne lige Umberto Bossiju zvezde niso naklonjene, saj je rojen pod znakom Device in ima Saturna v opoziciji, medtem ko ugoden veter piha v jadra Silvia Berlusconijske (Tehtnica) in Gianfranca Finija (Kozorog). Tako vsaj zagotavlja Maria Grazia Giovannini, docent mednarodne politike na rimski univerzi, obenem pa tudi astrologinja, ki je v tem svojstvu bolj znana s psevdonimom Yaria. »Že pred volitvam sem Finiju in Berlusconijske napovedala velik uspeh,« se je pobahala z novinarji Yaria, ki je v zvezdah razbrala »pomembno vlogo za predsednika Oscarja Luigijske Scalfara, ki bi z znatno mero diplomacije lahko uravnovesil stanje«. Dobre ure se pišejo, po oceni astrologinje, tudi Marcu Pannelli, »Biku, ki ga je sreča poljubila« in morda si bo opomogel tudi referendumski lider Mario Segni, ki je prav tako rojen v znamenju bika in bi lahko »prevzel Bossijevo vlogo jezicka na tehtnici bodoče vlade«. To »piše« v zvezdah. Kaj bo pa pisalo v dogovorih Kartela svobosčin? (VT)

RIM / 25. APRIL BURI DUHOVE

Poseben značaj letošnjega praznika

»Manifestacije morajo biti za svobodo in proti totalitarizmu, ne pa proti Berlusconijske«

Berlusconijske.

Lider Forza Italia se je v sredo delno odzval vabilu nekaterih, naj bi tudi sam sodeloval na manifestaciji in v torek je iz Fiuggija, kjer je bil na seminarju o vlogi parlamenta, pozval k tolmačenju 25. aprila kot praznika pomiritve ter je obsodil »vsak poskus politične zlorabe te obletnice«. V marsikomu pa je Berlusconi s to svojo izjavo vzbudil sum. Tajnik DSL Achille Occhetto je se je takoj vprašal, ali se vitez dela »strinja s poslancem nacionalnega zavezništva Maurizioom Gasparrijem, ki je postavil na isto zgodovinsko in politično raven borce za svobodo in pristase lutkarskega režima Salojske republike«. Nezaupljiv pa je tudi katoliški tednik Famiglia cristiana, ki se boji, da bi Italijani pozabili na lastno zgodovino. Zato tednik spominja, da je »prva republika temeljila na idejah tistih, ki so izbrali pravo stran že leta 1922, ker so izbrali svobodo in zavrnilli totalitarizem«.

V polemiki pa nekateri skušajo tudi ekstremizirati stališča. Tako so včeraj sindikalne organizacije skrajnih avtonomistov in Cobasa podpisale dokument, v katerem je rečeno, da se morajo »milijoni Italijanov upreti z vsemi sredstvi pučem, ki jih pripravljajo fasisti, levgisti in regresisti vseh vrst«. V isti sapi pa napadajo tudi levico, ki bo »lahko zmagovita

le, če se bo otresla hegemonije, ki jo je s svojim filo-kapitalizmom izvajala DSL-KPI«.

Napetost je precejšnja in marsikdo se boji, da bi se manifestacije lahko sprevrgle v izgrede. Pred nevarnostjo nasedanja provokacijam je posvaril tajnik DSL Occhetto, premier Carlo Azeglio Ciampi pa je pozval vse, »naj ne ustvarjajo klime napetosti«. K naelektrenosti je v precejšnji meri prispeval odgovorni urednik milanjskega Il Giornale Vittorio Feltri, ki je pripisal levici »masčevalne namene« in se pri tem skliceval na poneprečen članek v prilogi Manifesta Suq, ki je z obudovanjem govoril o francoskih provokatorjih »casseur«. Odgovorni urednik Manifesta Luigi Pintor je že odstavil urednika priloge Stefana Silvestrija, vendar ni bilo dovolj, da bi se polemike poleggle, tudi kar z desne se marsikdo piha na žeravico. Zato je v torek sef policije Vincenzo Parisi povabil na razgovor voditelje sindikalnih organizacij, vendar kaže, da nobena od dveh strani ni govorila o nevarnosti izgrediv pripisala preveliko verodostojnost.

Italijanska politična in družbena scena pa je vsekakor tako sprememljena, obenem pa zmedena in protislovna, da bo letošnji 25. april nedvomno različen od vseh ostalih povojnih. (VT)

POLEMIKE SKUŠAJO POTISATI

Odstop Mentane, Liguorija in Fedreja le... nespোরазum

MILAN - Ni slo za vihar v kozarcu vode. Tako je po včerajšnji »farsi« z odstopom odgovornih urednikov televizijskih poročil mreže Fininvest, in sicer Emilia Fedreja (TG4), Enrica Mentane (TG5) ter Paola Liguorija (Studio aperto) komentiral sam Mentana, ki je pristavil, da je sedaj potrebno razčistiti vlogo informacije v grupi. Odstop so najavili po intervjuju, ki ga je dnevniku La Stampa dal Franco Tatò, poverjeni upravitelj Fininvesta, vendar je predsednik Fininvesta Fedele Confalonieri odstop takoj zavrnil in trem urednikom izrekel popolno zaupanje, češ da niso razumeli Tatòjevega »nemskega humorja«.

In kaj je pravzaprav tako hudega povedal Franco Tatò? Po njegovem je zakon Mammi, ki urejuje eter in je med drugim obvezal grupo Fininvest, da uvede poročila, škodljiva. »Se več,« je pristavil, »če

me zakon Mammi ne bi izrecno obvezoval, bi na podlagi računov ukinil vsa poročila Fininvesta in številne informacijske oddaje. Drage so, niso v skladu z našo naravo komercialne TV in nam povzročajo precejšnje politične nevšečnosti, posebno v sedanjem trenutku.« Intervju je sicer široko zasnovan, saj npr. obravnava tudi vprašanja združljivosti nove politične voge Silvia Berlusconijske ter lastništva Fininvesta in pa vprašanje oportuniteti prodaje grupe (delno ali celoti), da bi tako rešili morebitni konflikt interesov.

Z razlago, da si je Tatò privoščil nekaj humorja, pa se ni strinjal predsednik novinarskega sindikata Vittorio Roidi: v resnici gre za dokaz, pravi, da se vse bolj pogostoma skušajo delgiti in ali celo odstraniti tisti, ki so zadolženi za informacijo, trenutno pri Fininvestu, bolj pogostoma pri RAI in ne poredkoma tudi pri tiskani besedi.

POLEMIKA / POGOVOR S PROF. GALLIANOM FOGARJEM

»Antifašizem temelj ustave«

TRST - Profesor Fogar, ali je se aktualno govoriti o antifašizmu skoraj pol stoletja po njegovi zmagi nad fašizmom? Vprašanje je zastavljeno prof. Gallianu Fogarju, gonilni sili Deželnega instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini. Narekujejo ga številne polemike, ki so sledile oddajanju dokumentarnih filmov Combat film ameriških vojakov s konca druge svetovne vojne. Enostransko prikazane vojne grozote, ki postavljajo na zatožno klop partizansko vojsko, so že izzvale ogorčene ocene uglednih italijanskih zgodovinarjev. Bobbio, Villari, Valliani, Cacciari in drugi so opozorili na poskus nevzdržnega zabrisanja crte med zatiranci in zatiranimi. Gad Lerner je v torkovi Stampi omenil, da so sicer »vsi mrtvi izpred pol stoletja vredni spoštovanja, kljub temu pa je nedopustno, da bi počastili

tiste, ki so padli za obrambo diktature.«

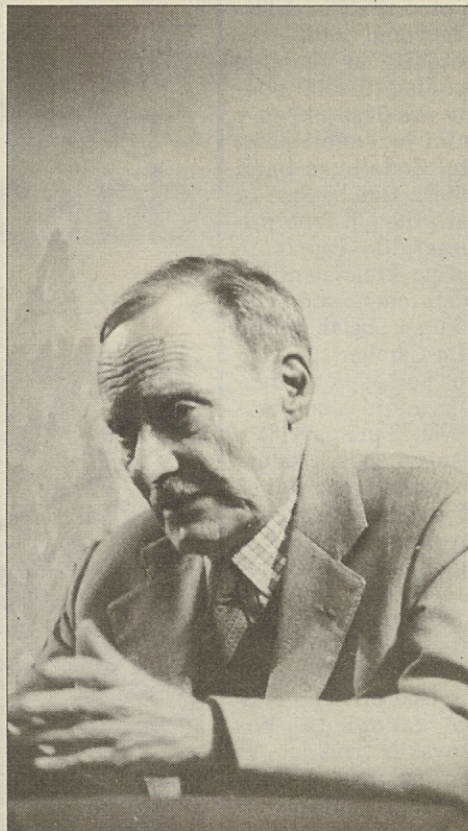
Na uvodno vprašanje je prof. Fogar takole odgovoril: »Antifašizem je ustavni temelj republike in ustave, in to v vseh smislih. Predstavlja platformo, na kateri je zrastle svoboda po desetletjih diktature. Je del naše zgodovinsko-politične in etične dediščine. Zaradi tega je antifašizem se vedno aktualen, se vedno ostaja temeljni princip opozicije proti fašizmu.«

Svoje misli je nato namenil predvsem mladim: »Mladi ne smejo "pozabiti", ne smejo zanemariti zgodovine. Zavedati se morajo, da je poznavanje zgodovine in preteklosti neobhodno potrebno za spoznavanje sedanjosti. Kdor hoče pozabiti na zgodovino, to lahko stori; zivel bo brezskrbno, a bo le polovičen državljan.«

»Za "pozabljanje" zgodovine nosijo v Italiji veliko odgovornost solniki,«

je poudaril prof. Fogar. »Dijaki vse premalo vedo o zgodovini zadnjih 70, 80 let. Profesorji bi jih morali poučiti, velika večina od njih pa se je izognila tej dolžnosti, ki ni le didaktično-pedagoška, pač pa je etična in civilna.«

Tržaski zgodovinar se je obregnil tudi ob predvajanje Combat filmov: »S strogo filmskega vidika so zanimivi, način predstavitve pa je nesprejemljiv. Zatiralce in zatirane postavljajo na isto raven, kar predstavlja potvarjanje zgodovine. Tako enačenje je zelo hudo in z vzgojnega vidika tudi nevarno. Po eni strani skuša zmanjševati krivde zatiralcev, po drugi pa večati odgovornosti zatiranih. Med osvobodilnim bojem je seveda prislo tudi do neopravičljivih zločinov, kar pa je bil izključno rezultat dolgotrajnega zatiranja svobode in pravic posameznikov,« je obrazložil prof. Galliano Fogar.

Prof. Galliano Fogar

RIM / ODNOSI S SLOVENIJO IN HRVAŠKO

»Želim, da bi postali iskreni prijatelji...«

Tako trdi posl. Vasconova - Sen. Bratina:
Evropska merila naj veljajo tudi za Italijo

RIM - »Moj dokument, ki so ga osvojili parlamentarci Forza Italia, ni hotel biti napad na Slovenijo in Hrvaško, pač pa prispevek k temu, da bi s sosedi postali iskreni prijatelji.« Tako trdi trzaska poslanka Marucci Vascon, ki je v ponedeljek in torek sodelovala na seminarju o tehniki parlamentarnega dela, ki ga je v termalnem mestecu Fiuggiju priredilo gibanje Silvia Berlusconi. Dovolj je bil le kratek, nekoliko ironičen namig (»Vidim, da povzročas precejšnje razburjenje«), da je poslanka - ki se je včeraj oglasila v poslanski zbornici, da bi uredila dokumente - cutila potrebo po pojasnjevanju o cilju in smislu svoje pobude.

»S Slovenci in Hrvati želim imeti prijateljske odnose in pri tem se zgledujem po dedu, ki je poleg italijanske dobro poznal tudi slovenščino in nemščino. Toda iskreno prijateljstvo pomeni tudi pogledati si v oči in si povedati resnico,« trdi Vasconova. Meni se, da morata Slovenija in Hrvaška - če želita v Evropo - spoštovati evropska pravila o lastnosti. Predvsem pa pravi, da je potrebno zadostiti pravici in omogočiti istrskim beguncem, da se - če to želijo - vrnejo domov. »Želim imeti možnost, da se vrnem v Istro in da umrem na svojem domu,« poja-

snjuje trzaska poslanka, »ker sem v obeh svojih staršev brala, kako veliko je trpljenje, če umreš daleč od svoje zemlje in od svojega doma. Zeres, da je za eksodus kriva bivša Jugoslavija, vendar - če se Slovenija in Hrvaška imata za njeni naslednici - je prav, da pomagata pri odpravljanju krivice.«

To je po besedah novoizvoljene trzaska poslance edini cilj njenega dokumenta, in to je pravilna pot do zblizevanja s Slovenijo in Hrvaško, medtem ko je pristop sedanega zunanjega ministra Beniamina Andreatte po njeni oceni zgrešen, ker se ni prispeval k rešitvi problema lastnine beguncem. Očitno pa si v svoji vnemi Marucci Vascon ni niti zastavila problema, da bi lahko nekateri - na primer trzaska nacionalista Sardos Albertini in Roberto Menia - zlorabili njen namen. In očitno si tudi ni zastavila problema, kako lahko tako potezo, kot je bila njena, tolmaci Finijevo Nacionalno zavezništvo, ki v Trstu ni zaviralo pohlepa krajevnih misovskih krogov po Istri.

Na te nevarnosti pa opozarja slovenski senator Darko Bratina. »Soglasam, da je treba uvesti evropska merila in standarde. Toda kdor zahteva, naj ta merila spoštujejo drugi, jih morajo tudi sam udejaniti v lastni hiši.

To pa pomeni, da je treba v duhu evropskih pravil urediti vprašanje slovenske manjšine v Italiji,« trdi Bratina.

»Drugi civilizacijski dejavnik evropskega značaja,« dodaja slovenski senator, »pa je pristop k problemom meje. Prizadevati si je treba, da se stanje ob mejah umiri, medtem ko se mi zdi neodgovorno razpihovati zerjavico konfliktov.« Po mnenju slovenskega senatorja se soocata dve Evropi, Evropa nacionalizma in sovratstva, ki je bila v tem stoletju že večkrat poražena, in seveda Evropa, ki se zavzema za mir in sožitje. »Opozoril pa bi se,« zaključuje Bratina, »da ima v nasih krajih razpihovanje nacionalizma lahko tudi gospodarske posledice. Desnica se lahko opredeli tudi za nov berlinski zid, vendar se mora zavedati, da bo to gospodarsko pogubno za ves obmejni prostor. Kdo bo pa kuštil pri nas, če mu prisolis klopoto, se preden stopi v trgovino?«

To sta le dva specifična pogleda na obmejno problematiko. Verjetno pa se polemika ne bo končala s tem, saj je pričakovati, da bo vprašanje odnosov Italije s Slovenijo in Hrvaško še burilo polemiko, in to ne le v krajevnem, ampak tudi v vsedravnem merilu.

Vojmir Tavčar

IZVRŠNI ODBOR SKGZ

Odnose ob meji gre obravnavati brez špekulacij in demagogije

TRST - Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je v zvezi s stališčem, ki so ga glede osimskih sporazumov soglasno sprejeli parlamentarci gibanja Forza Italia na pobudo trzaska poslance Vascon, ocenil, da gre za zelo slabo napoved, iz katere je razpoznan poskus, da se resno vprašanje odnosov ob meji zopet sprevrže v špekulacijo.

Namesto novosti, ki so jih na ves glas napovedovali do volitev se anonimni predstavniki, prihajajo na dan stari recepti, opremljeni s klasično demagogijo, ki je zlasti v obmejnih krajih dolga leta imela svoj domicil. S kakšnimi rezultati, je vsakomur na dlani. Trzaska ladjedelnica je v kolapsu tako kot tudi mnoge druge gospodarske dejavnosti, trzaska desnica pa ne zmora nič boljsega od ponovnega neodgovornega napenjanja odnosov s sosedi, kar neizbežno vodi v izsiljevanje in pritisk na manjšini, ki prebivata ob meji.

»Ce je to napoved za »nove« usmeritve v zunanji politiki, ki se snujejo v okviru koalicije, ki je zmagala na volitvah, lahko država pričakuje obdobje velike negotovosti in nevarnosti zaostrovanj, s katerimi tvega Italija najprej to, da si zapravi verodostojnost v evropskem in širšem mednarodnem merilu, kar bi bilo za tako imenovano 'drugo republiko' porazno,« je podčrtal izvršni odbor SKGZ. Po drugi strani pa se s podobnimi stališči

tudi v notranjem položaju italijanske republike zarisujejo obrisi politike, v kateri je skrajna desnica, pa čeprav v opoziciji, dolgo let plavala kot riba v vodi. »Kam lahko to pelje sedaj, ko se nakazuje prisotnost skrajne desnice v vladni sferi, si ni težko zamisljati,« je bilo rečeno na izvršnem odboru.

Vodstvo SKGZ je na seji obravnavalo tudi delovanje treh pokrajinskih odborov, z ugotovitvijo, da se je nedavna reorganizacija SKGZ pokazala kot zelo koristna in poteka delo organizacije dejansko bolj pospešeno in učinkovito. Podčrtana je bila potreba po se tesnejši povezavi z včlanjenimi organizacijami, da se omogoči obravnavanje in razvoj mnogih dejavnosti, brez katerih si življenja manjšine ni mogoče zamisljati. Izvršni odbor je tudi podprl oceno, ki je bila izrečena na zadnjem glavnem odboru ZSKD, da so stiki in sodelovanje ZSKD ter zamejskih društev z matično Slovenijo bistvenega pomena, zaradi česar je treba resno vzeti v postev kritične ocene, po katerih se v zadnjem času to sodelovanje ne odvija na zadovoljivi ravni.

Vodstvo SKGZ je naposled izrazilo zadovoljstvo ob pomembni razsodbi trzaska civilnega sodišča, po kateri je sledil tudi v civilnem postopku dovoljena raba slovenskega jezika. Gre za pomembno pridobitev, za katero nosita zaslugi odvetnika Andreja in Bogdan Berdon.

G L O S A

Potrebna je katarzična katastrofa

JOZE PIRJEVEC

V soboto sem končno dobil vstopnico za film Schiendlerjev seznam, ki pripoveduje zgodbo nemškega podjetnika, kateremu se je med vojno posrečilo rešiti nekaj stotin poljskih Židov. Film ne govori o holokavstu, o milijonih, ki so bili pobiti v nacističnih lagerjih, temveč o pestici srečnežev, ki jim je po naključju usode uspelo preživeti. Kljub temu pa je mogočna freska strašnega zgodovinskega trenutka, na katerega ne smemo pozabiti. Kakor piše neki Hamburgzan v presunljivi pesmi, ki jo je objavil list Der Spiegel med pismi bralcev: »Kar se je zdelo daleč/ smo spet dobili/ da bodo mrtvi večno živeli/ ne zato, da bi se mi cutili spet krive/ temveč zato, da bomo znali s trezno glavo/ prepreciti, da znova začno/ rjave horde/ s svojo morijo.«

Ob misli na tragedijo nemškega naroda, ki je v svojo zgodovino z neizbrisnimi crkami zapisal grozljivo zmoto nacizma, se mi je sama od sebe ponujala primerjava z usodo Srbob, ki so se prav tako za večno onecastili z madezem ubijalskega nacionalizma.

Znova sem si moral zastaviti vprašanje, ki me že dolgo časa muči, kako je to sploh mogoče. Zakaj nenadoma neki narod ponori, izgubi vsako razsodnost in se pusti zapeljati od zločinskih demagogov? Tako nemški kot srbski primer jasno dokazuje, da se to zgodi v trenutkih hude ekonomske krize, ko se začnejo rušiti sami temelji družbenega ustroja. Toda to se ni zadosten razlog za eksplozijo morilskih nagonov - potrebna je tudi neka specifična kulturna in zgodovinska tradicija, ki sloni na mitski predstavi o svoji lastni preteklosti in položaju v svetu.

Hermann Goering ni zastoj primerjal Srbe z Nemci, češ da sta to edina dva vojska naroda v Evropi. Kult orožja in vojske tradicije, ki ga je opaziti tako v nemški kot v srbski miselnosti, potrebuje seveda za svoj razvoj intelektualno elito, zmožno

povzdigniti in oplemenititi nasilje ter ga predstaviti kot osrednjo življenjsko vrednoto. V tem smislu je se kako zgovoren Milovan Djilas, ko v svoji biografiji Petra Petrovića Njegosa pripoveduje o »nesrečni Srbiji, o begu njegovega plemstva med crnogorske hribe po padcu Dusanovega carstva, o dolžnosti mascevat i Kosovo...o nespravljenem boju med krizem in polmesecem, o Turkih kot absolutnem zlu, ki se je zajedlo v telo srbskega naroda.«

Mitična predstava o sebi in o lastni usodi, ki narekuje ljude, kakor pravi Djilas, »da žive prav tako v preteklosti in v iluzijah kot v vsakdanji resničnosti«, je eden od predpogojev za razvoj tistega napadalnega nacionalizma, ki omrači razum celih narodov in jih sili v zločin nasproti drugim in na koncu v lastno pogubo.

Kakor nas uči zgodovina, se takega stanja ni mogoče rešiti brez katarzične katastrofe, brez popolnega poraza, ki odplavi s seboj vso navlako retorike in zlaganih besed ter prisili ljudi, da začnejo misliti na novo. Izhajajoč iz tega prepričanja, moram priznati, da sem zadovoljen z udarnejšo politiko, ki jo je ubrala Clintonova administracija v odnosu do bosanske krize. Kakor je težko reči, je treba vendar ugotoviti, da morajo Srbi najprej doživeti popoln poraz, če naj se rešijo iz politične in miselne zagate, v katero so zasli. Le tako bo mogoče upati, da bodo tudi sami s trezno glavo znali prepreciti lastnim hordam nove in nove morije.

Zaskrbljenost SSK in SKP

TRST - Stališča trzaskih predstavnikov gibanja Forza Italia o odnosih s Slovenijo nas ne presenečajo, je zapisalo v tiskovnem poročilu deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Že med volilno kampanjo so kandidati povedali, kaj o tem mislijo. »Ravno zato je toliko hujša odgovornost tistih, ki na krajevni in državni ravni niso omogočili osnivanja širšega zavezništva demokratičnih in odprtih sil na nedavnih volitvah.«

To, kar po mnenju stranke Slovenske skupnosti povzroča skrb, je dejstvo, da je celotno gibanje z Berlusconiem na čelu sprejelo zadržta stališča trzaskih nacionalističnih krogov. Ce je to novost »novih sil«, se torej obdobje novih zaostre- tev začenja, to pa bo

škodilo predvsem obmejnemu prebivalstvu, saj ni verjetno, da bi uspela Italija zavreti evropske integracijske procese dvajstertice.

Z zaskrbljenostjo ocenjuje stališča Berlusconijeve stranke tudi trzasko tajništvo Stranke komunistične prenov. Morebitni »umik« Italije iz aktivnega sodelovanja s Slovenijo in Hrvaško bi po mnenju SKP odprl pot le nadaljnjemu prodoru nemških in v manjši meri avstrijskih interesov v teh dveh državah. Politika "trde roke" do vzhodnih sosedov, za katero se, kot kaže, prizadeva Berlusconijska stranka, bi samo ustvarila nove in nepotrebne napetosti. Škoda bi občutili v Trstu in na celotnem narodnostno mešanem območju, kjer živijo narodnostne manjšine.

Rossetti: Zunanja politika ni šala...

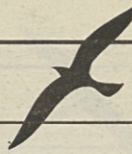
BRUSELJ - Stališča, ki jih je pred kratkim na skupščini novoizvoljenih parlamentarcev zavzelo gibanje Forza Italia, lahko samo ohladijo odnose z našima vzhodnima sosedoma in ustvarijo v Sloveniji in Hrvaški vtis, da je Italija do njiju sovražno razpoložena. Trzaski evroposlanec Giorgio Rossetti (DSL) je prepričan, da so veti o pristopu Ljubljane in Zagreba k Evropski uniji in podobno v kricecem nasprotju ne samo z interesi tistih, ki se zavzemajo za odprte in prijateljske odnose s sosedoma, ampak pravzaprav tudi z interesi trzaskih trgovcev in gospodarskih krogov. Stališča, podobna tistim, ki jih zagovarja poslanka Vasconova tudi ne koristijo tistim, ki so pod silo razmer zapustili rojstno Istro.

Integracija in polnopravna vključitev v Evropsko skupnost vsekakor zahtevata od držav, ki so zaprosile za vstop v skupnost, da polnopravno sprejmejo načela in norme, na katerih temelji Unija. To pomeni, da morajo te države npr. sprejeti načelo o zasebni lastnini nepremicnin ter o svobodnem kroženju ljudi in kapitala. V teh državah mora biti priznana pravica (tudi do ponovnega) nakupa nepremicnin in

zemljišč. Samo na tak način, podčrta evropski poslanec, bomo lahko premostili meje in vprašanje le-leh, ki ga stalno odpira desnica in sedaj, kot vidimo, tudi Forza Italia.

Meje so nedotakljive. To podčrta tudi general Luigi Caligaris (Forza Italia). Lahko se jih odpravi le sporazumno ali pa z njihovo konkretno premostitvijo. Najboljša pot za dosego tega cilja, podčrta Rossetti, je edinole evropska integracija.

Trzaski zastopnik v Strasbourgu dodaja, da trenutno sploh ni v razpravi neposreden vstop Slovenije in Hraske v Evropsko unijo. Hrvaška je kvečjemu pred časom tvegala gospodarske sankcije s strani mednarodne skupnosti. Za Slovenijo je trenutno aktualno edinole vprašanje pridružitvenega sporazuma z Evropsko unijo, ki bi pospešil gospodarsko sodelovanje in ustvaril pogoje za politični dialog med Ljubljano in EU. Od novih italijanskih parlamentarcev, je na koncu se poudaril Rossetti, pričakujem, da bodo previdno in predvsem dokumentirano ocenjevali odnose z našimi sosedi, ker je zunanja politika preresna zadeva, da bi lahko bila predmet volilnih računov te ali one stranke.

Sneženje v goratih predelih dežele omogoča smučanje

TRBIŽ - V goratih predelih dežele je včeraj spet snežilo, kar bo nenadejano podaljšalo letosnjo smučarsko sezono do 25. aprila. V Trbižu je zapadlo skoraj 30 centimetrov snega, vendar so vse ceste prevozne tudi brez zimске opreme, saj so bile pravočasno čiščene. o velja tudi za italijansko-avstrijska mejna prehoda Plöckenpass in Mokrine ter za italijansko-slovenski mejni prehod pri Ratcah, prometna policija pa vsekakor svetuje previdnost.

Z Nevejskega sedla poročajo, da bodo za konec tedna vse zičnice obratovala, smučisca pa bodo odprta.

ŠPETER / NA POBUDO OBČINSKE UPRAVE

Posvet o landarski in merski »banki«

Kamna sta bila simbol avtonomije beneškega človeka - Srečanje bo od 19. do 21. maja

RUDI PAVSIC

SPETER - Maja meseca bo spetska občinska uprava pripravila znanstveni posvet, na katerem se bodo lotili pomembne teme: Landarske in Merske »banke«, ki sta bili izraz avtonomije beneškega človeka in to tudi na področju sodne oblasti. Okoli kamna (banka) so pod starodavnimi slovenskimi lipami zastopniki vasi iz vseh treh dolin razpravljali o deželnih stvareh, sodili prestopnike in hudodelnike ter ukrepali o javnem redu. Beneški narodni buditelj Ivan Trinko je zapisal, da je tukajšnjim Slovincem Beneška republika pustila

nedotaknjeno posebno upravo in jim podelila več posebnih pravic s pogojem, da ji skrbno varujejo mejo, ob kateri so prebivali.

Vsaka vas si je izbrala svojega dekana. Ta je predsedoval »sosednji«, to je skupščini vseh hišnih gospodarjev, ko so skupaj razpravljali o stvareh, ki so zadevale tamkajšnje vasi. Vse vasi pa so bile podrejene dveh glavnima dekanatom: landarskemu za Nadisko in Sovodenjsko dolino, merskemu za Sentlenartsko. Prvi se je imenoval »landarska banka« ali »landarska miza«, drugi »mer-

ska banka« ali »merska miza«. Velika dekana ali sindika sta predsedovala velikima sodnijskima zadevama pa so hišni gospodarji volili vsako leto dvanajst sodnikov za vsako »mizo« ali »banko«. Ti so sodili vse, majhne ali velike reči. Celotno morilci so prišli pred njihovo sodišče. Obsojenci, ki bi bili hoteli vložiti priziv, bi se bili morali obrniti iz svoje deželice na čedajsko sodišče. Slovinci pa niso hoteli vedeti za tujce, ampak so se hočes nočes prizivali od ene na drugo »mizo« ali »banko«.

Zastopniki obeh glavnih dekanij so se shajali za skupne stvari k skupnim sejam enkrat ali po potrebi še večkrat na leto.

Taka je bila organizacija Beneske Slovenije, dokler ni prišla pod avstrijsko vladno. Ta pa je odpravila vse to in osnovala sedanje občine in občinske svete.

Na posvetu, ki bo v Spetru od 19. do 21. maja, bodo sodelovali zgodovinarji in jezikoslovci univerz iz Vidma, Trsta, Benetk, Ljubljane in Padove. Ob študijskem srečanju bodo pripravili tudi kulturne manifestacije v želji, da se cim širši krog ljudi seznani s tem pomembnim in zanimivim poglavjem beneške zgodovine.

SKLAD MITJA ČUK

V svojem otroku ne gledajmo samo učenca

JELKA ČVELBAR

Zadnjič smo začeli razmisljanje o soli v zavesti, da se konec solskega leta zelo naglo bliza. Morda se zaradi neprijetnih novic in neugodnih rezultatov iz polletja duhovi v družini se niso pomirili, ko se v strahu že pripravljamo na morebitno novo razočaranje.

Morda je izmed nasvetov v zvezi s slabimi ocenami otrok, ki nam jih dajejo strokovnjaki, najbolj zanimiv tisti, ki nam svetuje, naj ne gledamo v svojem otroku le učenca. Sola je zagotovo zelo pomemben dejavnik v otrokovem življenju za opismenjevanje, za izobrazbo in vzgojo, vendar stari ne smemo pozabiti, da sola ni edina v življenju. Otrok je potreben prostega časa za lastno igro in raziskave. Organizirane popoldanske dejavnosti, kakor so glasbena vzgoja, športne dejavnosti in podobno, so posebej za prvosolčke obremenjevalne. Morajo se namreč že v dopoldanskem času dovolj privajati na natančno določen urnik.

Prav tako je pomembno, da spodbujamo otroka tako takrat, ko se v soli uči brati ali pisati, kakor tudi takrat, ko doma sam izdeluje vozilo iz lego kock.

Mnogokrat stari zgrešimo, ker primerjamo delo svojega otroka s solskim napredkom njegovega součenca. Vedeti moramo, da potrebujejo nekateri otroci na primer za pisanje več časa, drugi pa manj, vendar zaradi tega ni potrebna panika - prej je potrebno starševsko potrpljenje.

Za slehernega otroka je značilen poseben časovni raspored. Stari ga morajo

spoznati in ga sprejeti. Ne smejo ga napolnjevati na silo z vedno novimi dejavnostmi. Spostovati moramo ritem dela svojega otroka, da ta ne bo prišel po nepotrebnem v duševno stisko zaradi pretiranega števila obveznosti, ki bodo pritiskale nanj in bo morda začel zaostajati celo pri solskem delu.

Slabi solski rezultati pa seveda staršem pripravijo marsikatero neprijetno urico: tudi zato, ker sami prav ne vedo, kako bi se obnašali v taki situaciji do svojega otroka. Toda kljub vsemu je najbolje, da stari ohranimo mirno kri. Zaradi karanja, kričanja in zmerjanja ne bodo rezultati nič boljši. Tudi kategorične prepovedi: nič več televizije, dva meseca nobene žepnine ali, kar odmisli si pohajkovanje s prijatelji, ne bodo pomagale. Verjetno bodo naslednje ocene prav zaradi tega še slabše.

Bolje je zato, da globoko zadihamo, vzamemo negativne ocene na znanje in se o tem skušamo z otrokom pogovoriti. Otrok naj pri tem dobi občutek, da sicer za starše njegove ocene niso najbolj in edino pomembno o njem, hkrati pa naj razume, da bi si zaradi sposobnosti, ki jih ima, pričakovali boljše rezultate.

Stari si moramo pri tem zastaviti, da bomo poiskali vzrok slabih ocen. Ali je morda preobremenjen? Ali zaradi daljše bolezenske odsotnosti zevajo v njegovem znanju luknje? Ali ima otrok probleme v soli, ker so zamenjali profesorja, ali mor-

da zato, ker je odsel najboljši prijatelj na drugo solo? Ali se ne

more učiti, ker je pritisk, ki ga izraža pričakovanje staršev ali učiteljev prevelik? Ali ni morda otrok pri svojem domačem delu prevečkrat sam doma, nikogar ni z njim, da bi odgovarjal na njegova vprašanja? Ali ga morda že nekaj časa zasleduje neuspeh v soli, pri sportu in drugih dejavnostih, tako da je izgubil pogum?

Ko smo stari ugotovili vzroke za solski neuspeh, jih moramo odpraviti. Družinsko situacijo, ki otroka moti, moramo izboljšati. Ko gre za ločitev ali smrt v družini, moramo pač vedeti, da potrebuje otrok čas za to, da bo prebolel in se privadil na novo situacijo. Tedaj se bo morda izboljšalo tudi stanje v soli.

Pomembno je tudi, da se stari zavedamo, da otroci, ki so prinesli domov slabe ocene, nimajo potrebe več ur učenja, marveč ure drugačnega učenja. Popoldanska učna pomoč v obliki lekcij je lahko učinkovita le, če jo izvajamo v tesnem sodelovanju s solo.

Najboljše pa je starševsko razumevanje. Zavedamo se, da otrok ne more naenkrat nadoknaditi znanja, za katerega bi potreboval nekaj tednov ali mesecev, in ga asimilirati v nekaj dneh. Razumevanje pa je tista vez, ki bo otroka vedno pripeljala domov: vedel bo, da mu želijo stari pomagati, in, kar je najpomembnejše, da lahko vedno pride brez strahu domov, tudi če prinaša slabo oceno ali če je morda storil kako neumnost.

Skupina beneških likovnikov razstavlja svoja dela v Padovi

SPETER - Na povabilo umetniško-kulturnega društva Donatello je skupina 17 beneskih likovnih umetnikov predstavila svoja dela v Padovi. Gre za pobudo, s katero se začena zanimivo sodelovanje med Spetrom in Padovo in sledi razstavi v spetski Beneski galeriji Aldolfa Corrediga, domaćina iz Klenja, ki že več let živi v tistem mestu.

Odprtje razstave je bilo tudi priložnost za pogovor o nadaljnjih skupnih pobudah, prva od teh bo skupinska razstava likovnikov,

članov društva Donatello v Spetru. Dogovorili so se, da razstavo odprejo oktobra ob tradicionalnem trgu kostanja in drugega sadja. Kar ponuja novim prijateljem lepo priložnost stopiti v stik z realnostjo Nadiskih dolin.

Otvoritve razstave, ki podajajo zanimivo sliko o delovanju naših ustvarjalcev, sta se udeležila tudi Loretta Đorboš in Gianni Osnach, ki delujeta daleč od Benecije a gojita tesne stike z domaćimi kraji in ljudmi. Najlepsi trenutek srečanja pa je bil

prav gotovo nastop moškega pevskega zbora Matajur, ki je pod vodstvom dirigenta Toninaca Qualizza predstavil izbor beneskih pesmi.

Na razstavi v Padovi so ob Dorbolojevi in Osnachu sodelovali še Lorena De Angelis, Paolo Patrici, Mario Massera, Gianni Balus, Giovanni Carlig, Diana Crisetig, Hijacint Jussa, Claudia Raza, Alvaro Petricic, Luisa Tomasetig, Teresa Lendaro, Brunetta di Lenardo in Rosina Zufferli.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

V Vidmu prijavi 17 oseb

VIDEM - Videmske sodne oblasti so prijave sedemnajst oseb (sedem italijanskih državljanov in deset iz Dominikanske republike), ker so omogočile protizakonit vstop na italijansko ozemlje skupini državljanov iz Dominikanske republike. Te osebe so v Italijo prispele z namenom, da bi se poročile z italijanskimi državljani; poslužile so se ponarejenih osebnih dokumentov. Zelo zapleteno operacijo, v okviru katere so se v zaporu že znašle tri osebe, so včeraj orisali v uradu za tujce na videmski kvesturi. Tujke, ki so doslej prispele v Italijo s ponarejenimi dokumenti, so se poročile z italijanskimi državljani, ki so morali "organizaciji" plačati od 10 do 15 milijonov lir.

Casino Portorož Lipica

prireja s pričetkom ob 14. uri
v prostorih hotela Maestoso v Lipici

TRETJI TURNIR V BRIŠKOLI IN TREŠETU

igra bo potekala v parih

Na družabno prireditve z bogatimi nagradami
ste vabljeni v čim večjem številu.

VPISNINA 10.000 lir

Casino Lipica

KRIZA / ZARADI NEPOPUSTLJIVOSTI HOLDINGA FINCANTIERI

Ladjedelničarji spet preplavili nabrežje

Od jutri dalje bodo ostali popolnoma brez naročil

Kakor je bilo pričakovati, se je delavstvo Tržaškega arzenala sv. Marka odločilo, da se ne bo pustilo kar tako. Včeraj so uslužbenci, ki se delajo, skupaj z onimi, ki so v dopolnilni blagajni, predvsem pa tistimi 333, ki jim grozi odslovitve, vnovic demonstrirali v mestnem središču. Zdaj imajo dobesedno vodo v grlu: jutri bodo izročili zadnjo ladjo, in sicer trgovsko plovilo za Gruzijo, kar pomeni, da so ostali praktično brez naročil in da ostane v dopolnilni blagajni 400 ljudi - samo 40 jih bo se ostalo med doki zaradi potrebe po vzdrževanju in zaščiti strojev ter naprav.

Med manifestacijo so v sprevodu prehodili nabrežje in potem protestirali pred sedežem Fincantierija, za krajši čas pa so se ustavili pred Trgom Unità, tako da njihova jeza odjeknila tudi v pisarnah prefekta, predsednika deželne vlade in župana. Okoli poldneva so se vrnili v ladjedelnico.

Renzo Travanut in Riccardo Illy se zdaj menda pripravljata na današnji pogovor z dr. Gambardello, ki jima ga poslje šef med ministrskega staba za zaposlovanje Gianfranco Borghini, da bi malce pomiril Trst. V resnici je Gambardella zgolj konzulent pri zavodu IRI, zato ni videti, kako naj bi pomagal pri gospodarski ozdravitvi teh krajev.

Po prvih reakcijah iz vrst SKP in DSL na vest, da hoče Fincantieri odsloviti pri nas 658 delav-

Delavci arzenala tudi včeraj demonstrirali po mestnih ulicah (F. Ferrari/KROMA)

cev, katerima je sledil demogaski nastop nekdanjega tržaškega župana Giulia Staffierija z znanim predlogom o izredni javni skupščini občinskega sveta, se je oglasil včeraj v imenu krajevnega Demokratičnega zavezništva Giacomo Costa. Predsednik krožka AD iz Ul. S. Spiridione izraza bojazen, da se ne bi privatizacijski postopek izrodil v golo razprodajo tukajšnjega industrijskega premoženja oziroma v popolno deindustrializacijo Tržaškega, kajti osipa v zaposlenosti ne bi bilo mogoče na noben način pokriti samo s pomočjo razvoja terciarnih in podobnih dejavnosti. Problem odvisne delovne sile naj se razreši v okviru globalne razvojno-gospodarske strategije.

PO NAJAVI 90 ODPUSTOV

Stock - kljub vsemu še mogoče dogovarjanje

V upravnih prostorih družbe Stock v Romanu je bila včeraj zjutraj skupščina 37 delavcev in 53 uradnikov, ki jih hoče delodajalec odsloviti. Udeležili so se je tudi predstavniki CGIL, CISL in UIL oziroma v njih vključenih stanovskih organizacij, ki so objasnili uslužbencem stališče tovarniškega vodstva, kakor so zanj zvedeli na tokovnem srečanju s podjetniško direkcijo. Razlogov za optimizem nima kajpak prav nobeden od prizadetih, pač pa so zdaj malce manj

zaskrbljeni, saj lahko računajo na to, da jih ne bodo kar tako vrgli na cesto, temveč jih bodo odpustili na »mehkejši« način; to pomeni z drugimi besedami, da jim bodo priznali pravico do uživanja tako imenovanih socialnih blazilcev - predčasnih upokožitev ali dopolnilne blagajne, morda pa tudi solidarnostnih pogodb. Spodbudno je predvsem to, da so pri Stocku dovtetni za nadaljnje dogovarjanje s sindikalisti, saj se bodo sesli vnovic z njimi prihodnji tork.

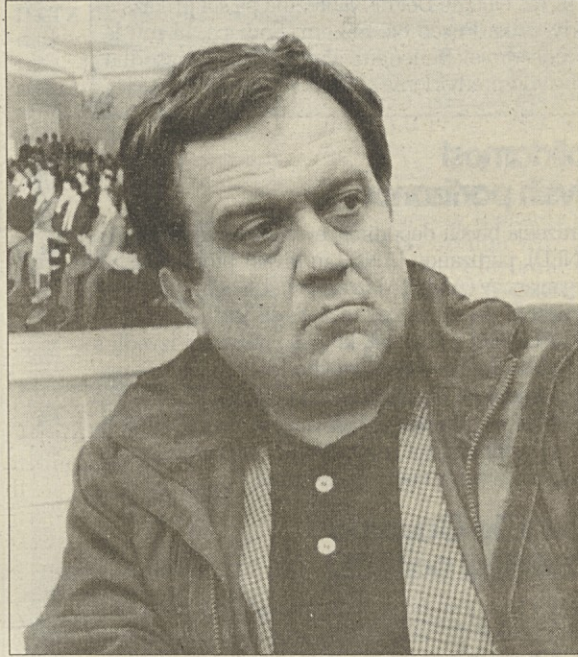
PREDSTAVITEV / KNJIGA ZLATKA DIZDAREVIČA

Vojna v Bosni je vojna proti človeku

Novinar Oslobođenja o tragediji na Balkanu

Vojna v Bosni ni politična vojna, niti verska; ni vojna za osvojitve teritorija, niti vojna med različnimi etnijami. Je preprosto vojna proti človeku. S temi surovimi besedami je urednik sarajevskega mučeniskega dnevnika Oslobođenje Zlatko Dizdarević označil tragedijo na Balkanu med včerajšnjo predstavitev njegove knjige Vojni dnevnik. Kronika obleganega Sarajeva, ki jo je priredil Krozek Miani na sedežu Studia Phi v Trstu.

»To ni vojna, predstavlja konec civilizacije, poraz vseh vrednot, ki so prevevale omiko do včeraj. Po tej vojni ne bo nič več tako, kot je bilo,« je poudaril. Njegova knjiga ni literarno delo, je sklop clankov, ki jih je pisal iz Sarajeva za splitsko Slobodno Dalmacijo. Iz njih je zaznati, kako malo so v Sarajevu verjeli, da bi se lahko mesto znaslo v vojni vihri. Se na dan, ko so v mestu Gavrilu Principa pocile prve bombe, je Dizdarević odgovoril francoskemu kolegu, da sploh ni slisal bomb, in da se bo vsa zadeva hitro resila. Ob brezbriznosti mednarodne skupnosti in sredstev javnega obveščanja, o katerih je spregovoril poročevalec Piccola Paolo Rumiz, se je položaj v Sarajevu slabšal iz dneva v dan. Dizdarević je objasn timerazume, kako je mogel takrat napisati, kar je napisal: vse mu je tako tuje v sedanji brezizhodni situaciji. Bodočnost slika v črnih barvah: razdelitev Bosne v tri etni-

Zlatko Dizdarević (foto Krizmančić/KROMA)

ne države vodi nujno v totalitarne režime. Črnogled je tudi njegov pogled na vlogo intelektualcev: intelektualci v

zgodovini niso nikoli odločali. V vojni se razprtije ne rešujejo s knjigami, pač pa s puškami...

Iz Sarajeva spomin na Mirana Hrovatina

»Pomembno je ustaviti se v Trstu, da bi se spomnili na Mirana.« Te besede je izrekel Adriano Sofri posebnemu dopisniku Giornu Luigi Rivi, ko sta se pred dnevi poslovila na sarajevskem letališču. Riva in Zlatko Dizdarević sta stopila na zadnje letalo, ki je odletelo iz Sarajeva proti Falconari. Sofri je nameraval odpotovati kasneje, a medtem je prislo do letalskega napada nad Gorazdi, sarajevsko letališče so zaprli, Sofri je moral tako ostati v Bosni.

Namesto njega se je včeraj na Mirana Hrovatina spomnil Luigi Riva. Obudil je spomin na številne intenzivne, polne delovne dneve, ki sta jih preživela skupaj; povedal je, da snemalec Videoesta ni hlepel po senzacionalnih posnetkih; omenil je nezni dogodek, ki je Mirana vrzadostil. Nekega dne je obdaroval nekaj bosanskih otrok. Ti so bili daru tako veseli, da so ga obstopili, objeli, in se začeli igrati z njegovo črno brado. Miran jim je podaril deset minut sreče. Njim, in sebi tudi...

ZNANOST / TRSTU Z DRUGIMI ŠTIRIMI MESTI V DRŽAVI PRIZNANA POSEBNA VLOGA

Šola v ospredju 4. vsedržavnega tedna znanstvene kulture tudi v Trstu

V ponedeljek, 18. t. m., se bo pričel Vsedržavni teden znanstvene kulture. Letos ga že četrtec prireja ministrstvo za univerzo in znanstveno raziskovanje z namenom, da bi pospeševalo interes za znanost, pa tudi za italijanske znanstvene ustanove, njihovo dejavnost in projekte. Letos bo pri Tednu prvič neposredno sodelovalo tudi ministrstvo za solstvo, zaradi česar bo se več pobud kot doslej namenjenih studentom in solnikom, prav Trstu pa bo pri vsem tem dodeljena posebna vloga.

Ministrstvu za znanost in solstvo sta se namreč dogovorili, da peterim italijanskim mestom poverita vlogo laboratorija za oblikovanje novega odnosa med solo in muzejem ter nove didaktike znanstvenih predmetov. In med temi mesti je poleg Milana, Rima, Neaplja in Firenc tudi Trst, kar pomeni priznanje za tržaške znanstvene ustanove, se posebej pa za Laboratorij za znanstveni imaginarij (LIS), ki se že več let sistematično ukvarja z znanstveno divulgacijo, pri čemer uspešno sodeluje tudi s solami.

V skladu s tem je tudi program, ki ga je LIS v sodelovanju z drugimi znanstvenimi ustanovami ter s tržaskimi kra-

jevnimi upravami pripravil za letosnji Vsedržavni teden znanosti. Program so včeraj predstavili direktor LIS Paolo Budinich, predstavnik Interdisciplinarnega laboratorija prirodnoslovnih in humanističnih ved pri miramarski Mednarodni visoki soli za višje studije (SISSA) Stefano Fantoni in profesor na oddelku za italijanistiko na tržaski univerzi Giulio Lughini.

Prva izmed predvidenih pobud bo na sporedu 18. in 19. aprila v zborni dvorani SISSA in bo imela naslov »Sporočilo znanosti«. Slo bo za niz javnih soocanj dvojic znanstvenikov na vrsto zanimivih tem, pri katerih bodo z recitacijami sodelovali tudi gledališniki. 22. in 23. aprila bo v kongresnem središču Tržaškega velesejma seminar o tako imenovanih hipertekstih, se pravi o tekstih, ki vodijo do podrobnejših tekstov na določeno tematiko. Omenimo naj se, da bo sta 20. in 21. aprila na LIS na Tržaskem velesejmu na sporedu dva izpopolnjevalna tečja za solnike o svetlobi in o mikroskopu, medtem ko bo v gledališču Miela 19. in 20. t. m. v dopoldanskih urah na sporedu predstava za sole z naslovom Cloveski odpadki.

S predstavitev programa za teden znanosti (F. KROMA)

NOVICE

Župan Illy danes ob 9.30 po RAI1 o javnih službah

Danes bo z začetkom ob 9.30 po prvem televizijskem omrežju RAI na sporedu oddaja o upravnih problemih italijanskih mest, na kateri bo sodeloval tudi tržaski župan Riccardo Illy. Naslov oddaje bo »Primer treh mest«, na njej pa bodo nastopili Palermo, Rim in Trst. Palermški župan Leoluca Orlando bo govoril o tem, kako se njegova uprava spopada s problemom odpadkov, rimski podžupan Tocci bo obravnaval vprašani onesnaženja zraka in prometa, Illy pa bo govoril o tem, kako tržaska občinska uprava prek podjetja ACEGA ureja dobavljanje vode in električne energije. Oddajo je pripravila Italijanska konfederacija javnih služb krajevnih uprav (CISPEL) v sodelovanju z Vsedržavnim združenjem italijanskih občin (ANCI).

Okrogla miza o zaprtju mestnega središča

Jutri bo z začetkom ob 20. uri v prostorih združenja Unione commercianti v Ul. S. Nicolò 7 (2. nads.) okrogla miza na temo »Zaprtje zgodovinskega mestnega jedra: problemi in rešitve«. Okroglo mizo prireja konzorcij Trieste centro, za njo pa bodo razpravljali javni upravitelji ter predstavniki tržaskih družbenih in političnih organizacij.

Otvoritev poročne dvorane na tržaskem županstvu

V soboto dopoldne bodo na tržaskem županstvu otvorili preurejeno poročno dvorano. Prvi poročni obred bo ob 10. uri, vodil pa ga bo župan Riccardo Illy.

NOVICE

Nabrežinska obrtna cona na DUS

Na deželnem upravnem sodišču je bila včeraj razprava o dveh rekurzih, ki ju je vložil konzorcij za obrtno cono v Nabrezini. Gre za rekurz proti deželni upravi, ki ni odobrila izvedbenega načrta za notranjo cesto kljub temu, da je poprej sprejela zadevno lotizacijo, in za rekurz proti odredbi, s katero je devinsko-nabrežinski zupan suspendiral gradbena dela. Oba rekurza je predstavil in obrazložil odvetnik Pes, razloge Dezele FJK oz. Občine Devin-Nabrežina pa sta prikazala odvetnika Fusco oz. Sancin. Sodišče, ki mu je predsedoval Benedetto Pellingra, bo razsodbo objavilo predvidoma čez kak mesec.

Solidarnost bivših partizanov

Združenja bivših deportirancev v nacistična taborišča (ANED), partizanov (ANPI) in bivših protifasističnih preganjancev (ANPPA) izrekajo najglobljo solidarnost Združenju deportirancev in antifasističnih preganjancev (ADPPA) za atentat, ki so ga neznanzi izvedli s tem, da so polili s bencinom vhod sedeža v Ul. Stuparich. Omenjene organizacije zato opozarjajo pristojne oblasti na vse obsežnejše delovanje prevratniških skupin. V zadnjem času so namreč te skupine oskrunile več spomenikov v mestu in na Krasu.

Paolo De Gavardo o turistični ponudbi

Direktor Ustanove za turistično promocijo v Trstu Paolo De Gavardo bo danes, ob 14. uri, sodeloval v radijski oddaji Radia Koper "Sogni di vacanza". Govoril bo o turističnih pobudah, ki bodo na sporedu letos v našem mestu, potem ko je bila že lanska sezona zelo ugodna. Turistom bo ustanova nudila precejšnje olajšave, ogledali pa si bodo lahko najznanilneše kraje in zanimivosti naše pokrajine. Ustanova je tudi poskrbela za novo ladijsko službo krizarjenj do Grčije in Turčije; ladje bodo iz Trsta odpadle vsako nedeljo od 3. julija do 9. oktobra. De Gavardo bo govoril tudi o mednarodnem festivalu operete in o mednarodni regati "Barcolana".

Priznanje Renati Tebaldi

Vodstvo občinskih muzejev prireja v soboto, 16. t.m., ob 11.30 tiskovno konferenco, na kateri bo prisotna Renata Tebaldi. Konferenca bo v mestnem muzeju "C. Schmidl", v Ul. Imbriani 5. Vodstvo muzeja ji bo ob tej priložnosti podelilo posebno priznanje. Na sedežu krožka zavarovalnice Assicurazioni Generali na Tigu Duca degli Abruzzi bodo pripravili tudi razstavo dokumentov, publikacij in fotografij o umetniški poti pevke, ki se je zacela leta 1945, zadnjic pa je nastopila leta 1952.

Srečanje v krožku Vereazzuro Legambiente

Krožek Verdeazzuro Legambiente vabi člane in simpatizerje na kulturno srečanje, ki bo danes ob 18. uri na sedežu krožka v Ul. Machiavelli 9 (drugo nadstropje). Predaval bo Giuseppe Moli, član krožka Legambiente, ki je že prehodil vso Italijo.

UNIVERZA

Prof. Kmecl o rojstvu slovenskega romana

Danes, 14. aprila, ob 17. uri, bo na Visoki šoli za moderne jezike tržaške univerze (Ul. Alvirano 15) predaval dr. Matjaz Kmecl, predstojnik oddelka za slavistiko na ljubljanski univerzi, o temi: Rojstvo slovenskega romana.

Poleg prof. Kmecla, ki bo imel prva tri predavanja (14., 21. in 28. aprila), bosta o razvoju slovenskega romana spregovorila se prof. Janko Kos (Cankarjev roman, 5. maja) in prof. Helga Glušić (Sodobni slovenski roman od ekspresionizma do prvih povojnih let, 12. maja).

K predavanjem so se posebej vabljeni študenti in profesorji slovensčine ter dijaki višjih srednjih sol.

RICHETTI IN CERNITZ

Oba dolžijo onesnaževanja

Bivsi tržaški zupan Franco Richetti ter bivši odbornik za javna dela Lucio Cernitz se bosta morala znova vrniti pred sodnika 3. junija. Včerajšnjo obravnavo pred tržaškim pretorjem Manlio Salvà so namreč na zahtevo obrambe odložili, ker so obema naprtili se neki drugi prekršek (kršenje deželnega sanacijskega načrta).

Tako Richettija kot Cernitza obtožujejo, da sta se nista držala člena 21 zakona Merli (zaščita okolja) ter tabele C, ki je dolocala zgornjo dopustno mejo za nekatere snovi (dejansko ju torej dolžijo onesnaževanja okolja).

Marca 1992 je luska kapitanija v morju zasledila prisotnost ogljikovodikov (naftni derivati) in opozorila državno pravdnstvo, ki se je odločilo za na-

tančno preiskavo kanalov na področju industrijske cone. Analize je opravil kemik KZE Manlio Princi, ki je čeraj potrdil, da je onesnaženje preseglo dovoljeno mejo. Izkazalo se je namreč, da so bili kanali brez bazenov za sedimentacijo ter posebnih rešetk, ki zaustavljajo večje predmete. Oprostili pa so nekdanja odbornika za ekologijo, Gianfranca Bettio ter Renza Codarina, ker vprašanje ni sodilo v njuno pristojnost.

Eva Klotz v soboto v Trstu

V soboto bo v Trstu južnotirolska predstavnica Eva Klotz, ki bo govorila o problemih zaščite narodnostne istovetnosti. Srečanje prireja Kulturno združenje Mitteleuropa, ki je v posebnem tiskovnem sporočilu ostro obsodilo poskuse tržaških nacionalističnih krogov, da bi ustvarili napetost ob meji proti Sloveniji in Hrvaški. K temu združenju so te dni pristopili občinski svetovalci Severne lige Marchesich, Tamburinijeva in Varin.

SKUPŠČINA DSL O VOLILNIH IZIDIH

»Levica sama ne bo zmagala«

»Zmaga desnice, a ne državni udar«

Neuspeh na nedavnih volitvah nesporno dokazuje, da levica sama brez sodelovanja demokratičnega centra ne more biti zmagovita. To prihaja do izraza posebno na Trzaskem, kjer je napredni in odprti del mesta (glej izvolitev Illyja in Magrisa) premagal zelo močno desnico le s skupnim naporom vseh sil in komponent, ki hočejo obračunati z zatohlím nacionalizmom. To je v grobih besedah ocena, ki je prevladala na sinočnji zelo dobro obiskani skupščini tržaške DSL, na kateri je tekla beseda o volitvah in o perspektivah krajevnega naprednega gibanja.

Tajnik Stelio Spadaro je ocenil volilno zmago desnice in nevarno legiti-

macijo neofasistične stranke kot vladne sile, kljub temu zaskrbujočemu zasuku pa Italija ni po njegovem na robu državnega udara. Napovedana ljudska mobilizacija ob prazniku 25. aprila, ki jo DSL toplo in vsestransko podpira, naj izzvéní kot dejanje v obrambo vrednot odporniskega gibanja, antifasizma in republiške ustave. Levica se po tem neuspehu, je dejal Spadaro, ne sme predati usodi ali se zapreti v togo ter sektasko opozicijo, kot hočejo nekateri v SKP, ampak mora s pametno opozicijsko usmeritvijo ustvariti pogoje, da bo na prihodnjih volitvah zmagala.

Spadaro (DSL je brez-pogojno na strani delavcev ladjedelnice in Fin-

cantierija) je spet odločno zagovarjal "operacijo" Illy in Magris, kritiziral pa je usmeritev naprednega zavestništva v drugem trzaskem poslanskem okrožju. Pri izbiri kandidate, je dejal, je žal prevladala stroga logika strankarske pripadnosti. »Levica bi se morala opredeliti za dialog z demokracičnim centrom, žal pa je ubrala drugo pot, ki je privedla do poraza«, je naglasil Spadaro, ki je dodal, da bi isto stališče zavzel, če bi bil za kandidata izbran strankarski človek iz vrst DSL. Ne gre torej za vprašanje kandidate Renata Kneippa, ampak za politične okoliščine, ki so do nje privedle.

Skoraj vsi, ki so sodelovali v debati, so soglasali s Spadarovimi političnimi ocenami. Nekateri so sli se dlje in odkrito zahtevali takojšnji odstop tajnika Occhetta, čes da ga dobršen del volilcev hoče nočes doživlja kot zastopnika starega političnega sistema. Mnogi so izhajali iz ugotovitve, da je posebno v Trstu zavestništvo s sredino ne samo koristno, ampak tudi življenjsko potrebno za levico, volilnega neuspeha pa ne gre jemati kot katastrofo ali nepopravljivo tragedijo. Codega je na pokrajinskih volitvah lanskega junija za las izgubil z na papirju dosti močnejšim desničarskim tekmečem Sardosom Albertinjem, nato sta prišla zupan Illy in se senator Magris. Splošni položaj gotovo ni najbolj spodbuden, pesimizem pa je posebno v politiki zelo škodljiv, saj te se pred bitko obsoja na poraz.

OBISK DELEGACIJE

Trst tudi most med Italijo in Mongolijo

Za razširitev sodelovanja

Trst je izvrsten most za nadaljnji razvoj odnosov med Italijo in Mongolijo, ki so na gospodarskem področju že dobri, a jih bo treba raztegniti še na kulturno raven, kajti vsaka oblika trajnega sodelovanja sloni na globljem poznavanju vzajemnih tradicij in zgodovine. To je v bistvu sad dvodnevnega obiska, ki ga je opravila v Trstu mongolska delegacija pod vodstvom veleposlanika Khasbazaryna Bekbata.

Njegov prihod v Furlanijo-Julijsko krajino spada v program izmenjav, ki ga je sprožila tukajšnja Trgovinska zbornica in na podlagi katerega bo v začetku maja odposlanstvo trzaskih gospodarstvenikov obiskalo mongolsko prestolnico.

Ugledni gost, ki sta ga spremljala mongolski konzul v Italiji Aldo Colleoni in vladni svetovalec Batjargal, je v pogovoru s podpredsednikom deželne skupščine Milosem Budinom, trzaskim prefektom Lucianom Cannarozzom in zupanom Riccardom Illyjem poudaril, da so se odnosi med njegovo državo in Italijo v zadnjih letih tako rekoč iz meseca v mesec bolj razvijali in da je zaradi tega upati, da se bodo scasoma spremenili v široko zasnovano večpodročno sodelovanje.

V kratkem bodo predstavili v Trstu sejensko razstavo z naslovom »Iron and Silk '94: 35.000 kilometrov zgodovinskih pomnikov na poti svile«.

TISK / »LETTERE TRIESTINE«

Tržaško kulturno življenje bo poživila še ena revija

Vedno znova ugotavljamo, da je Trstu potrebna poglobljena kulturna in politična debata, da bi se dvignil iz otopenosti in odgovoril na potrebe časa. Nekaj se je zadnje čase v tem pogledu le premaknilo, treba pa je ustvariti se nove priložnosti za odkrito in tvorno soocenoje okrog številnih problemov, ki naše mesto se vedno ovirajo, da bi res duhovno zazivel. Ena takšnih priložnosti naj bi bilo rojstvo nove revije - Lettere triestine, ki bo začela izhajati v prihodnjih dneh na pobudo skupine predstavnikov

tržaškega kulturnega in znanstvenega življenja, ki se prepoznavajo v miselnem toku, ki je privedel do kandidatur Illyja in Magrisa. Med njimi naj omenimo Danieleja Amattija, Fulvia Camerinija, Franca Panizona in Giacomu Costo. Revija bo dvomesečnik in bo skušala zagotoviti kresenje mnenj, kot napoveduje že sam njen podnaslov »Zvezki kulturne in politične debate«. Uredništvo so poverili Paolo Bertiju, v prvi številki pa bodo med drugim prispevki Diega De Castra in Pavleta Merkuja.

SODIŠČE / SMRT PRI DELU

Za smrtno nesrečo krivijo delodajalca

Konec lanskega septembra, v turobnem, deževnem, pravem jesenskem dnevu, je 47-letni Antonio Rosini iz Ul. del Ponte 6 omahnil z zidarskega odra na Reski cesti (sto metrov daleč od bolnišnice pri Magdalení v smeri proti Katinari), kjer so obnavljali fasado splotja s hišno številko 17. Obležal je v mlaki krvi in kmalu zatem izdihnil v sobi za oživljanje katarinske bolnice. Ze na kraju nesreče so mu sicer sku-

sali pomagati s posebno terapijo za ohranjanje življenjskih funkcij, a zaman: udaril se je v glavo, zlomil nekaj reber, poškodoval notranje organe.

Preiskava je ugotovila, da je bil Rosini brez posebnega varnostnega pasu, ki je pri takih delih obvezen. Ko je izgubil ravnotežje, je bil v višini 10-12 metrov, prav na najvišjem delu zidarskega odra, ki bi ga morali dan kasneje povsena podreti, saj so predvidena dela dokončali. Njegova smrt torej ni bila slučajna, botrovalo ji je nespoštovanje varnostnih predpisov in določil. Zato sta se včeraj na tržaški preturi (proces je vodila pretorica Manila Salvà, javni tožilec je bila Emanuela Bigattin) zaslala 56-letni Bruno Marchesi iz Ul. Gambini 7, ki je delo dobil v zakup, ter

54-letni Giorgio Bulich iz Ul. Benussi 21, ki je imel delo v podzakupu. Kot piše v obtožnici, je delo obstajalo v postavitvi ter podrtju železnega zidarskega odra, pri čemer nista Rosinija, ki je delal »na črno« za Bulicha, oskrbela s primernim varnostnim pasom. Dejansko morata odgovarjati za nemarni umor.

Na včerajšnji obravnavi je med drugim pričal inženir KZE, ki si je poleg policije pazljivo ogledal kraj nesreče, vendar ni našel sledi za kakšnim varnostnim pasom. Nasli so sicer neki pas, vendar je služil za pripetje ključev, ki ga uporabljajo za vijake na podobnih železnih odrih. Pričal je tudi Bulichev sin, ki je tistega dne pomagal pri podiranju odra. Razprava se bo nadaljevala jutri.

V OBČINI TRST

Zaradi stekle lisice je treba imeti vse pse na vrvi

Lisica, ki so jo našli v tržaški občini, je imela steklino. Tako so ugotovili na specializiranem inštitutu v Padovi, kamor so zival poslali za podrobnejše analize. Iz varnostnih razlogov je zato KZE sprejela nekaj ukrepov, ki so takoj stopili v veljavo. Tako bo treba vse pse na prostem obvezno imeti na vrvi. Vse tiste pse, ki jih bodo ujeli na ulici, pa bodo odpeljali v občinski pesjak, kjer jih bodo vsaj dva meseca zadržali na opazovanju. Stroški za vzdrževanje zivali v pesjaku bo moral poravnati lastnik (seveda če bo prišel po svojega stiri-nozka).

Kazni za tiste, ki se ne bodo držali zgornjih navodil, so zelo slane: plačati bodo morali kar 833 tisoč lir globe.

ZGONIK / PROSLAVA OSVOBODITVE

Protifašistični duh naj pride do izraza

Prireditelji proslave, ki bo 8. maja, posveča letos temu dogodku še posebno pozornost

V zgoniski občini bodo tudi letos - kot je že ustaljena navada - proslavili 49-letnico osvoboditve na priložnostni slovesnosti pred županstvom. V ta namen bodo v nedeljo, 8. maja pripravili razčlenjen program ob sodelovanju istih krajevnih družbeno-političnih dejavnikov in ustanov, ki so že v prejšnjih letih oblikovali to vselej občuteno počastitev spomina na padle v narodnoosvobodilnem boju. Poleg pozdrava županje in priložnostnega nagovora bodo nastopili osnovnosolski otroci iz vseh sol v zgoniski občini, moški pevski zbor Rdeča zvezda iz Saleza in godba na pihala s Proseka.

Pripravljalni odbor, v katerem so poleg predstavnikov občinske uprave in sveta tudi zastopniki SK Kras, KD Rdeča zvezda, krajevne sekcije VZPI-ANPI in sole, se je lotil oblikovanja letosnje proslave s posebno občutljivostjo in pozornostjo, saj z ozirom na spremenjeni splošni politični okvir in vse bolj nacionalistično obarvano klimo zadobiva proslava

drugacne, globlje obrise in vsebinsko izpoved. Doslej smo - še posebno v zadnjih letih - doživljali to vsakoletno proslavljanje vse bolj kot nekaj ritual, sedaj pa je nastopil čas, da pride celovito do izraza protifašistični duh, ki je vse prej kot preživet in mora spet postati nekako vodilo, sestavni del naših vsakodnevnih prizadevanj. Organizatorji že sedaj pozivajo občane, naj se množično odzovejo na to pobudo in nedvoumno izpricajo, da so vrednote odpornosti in narodnoosvobodilnega boja se vedno prisotne in aktualne. V tem trenutku, ko se zgrinjajo črni oblaki na obzorju, pa so te vrednote dragocene in potrebne bolj kot kdajkoli prej.

Pripravljalni odbor je že začel razmišljati, kako bi prihodnje leto ob okrogli 50. obletnici osvoboditve čimbolj slovesno obeležili to zgodovinsko zmago nad nacifasizmom in počastili spomin tolikih občanov, ki so darovali svoja življenja na oltarju svobode.

(B)

ŠOLSTVO / BILTEN

Majda Kaučič: Slovenska šola na Tržaškem

Sociolingvistična študija

Pred kratkim je izšla 8. številka biltena Slavističnega društva Trst-Goričca-Videm, ki objavlja v celoti referat Majde Kaučič-Basa o slovenski soli na Tržaškem s podnaslovom Sociolingvistična presoja. Avtorica je referat pripravila za zborovanje slavistov Slovenije, ki je bilo leta 1992 v Murski Soboti.

V njem obravnava prvenstveno model sole za slovensko manjšino v Italiji, učni jezik, predmetnike, učne programe in učbenike, strokovni profil učiteljev ter upravni ustroj sole. Iz predstavitev modela je avtorica izluščila predvsem dve njegovi poglavitni pozitivni lastnosti: učni jezik, ki je izključno slovenščina, in splošnost

učnih programov, ki omogoča soli delno svobodo pri izbiri učne snovi. Med posameznimi predstavljenimi lastnostmi se kot pomanjkljivi kazeta jezikovna usposobljenost učiteljev (predvsem zato, ker manjšina nima posebnega univerzitetnega izobraževanja za svoj učiteljski kader), in učna vsebina (sola za manjšino razvija večinsko kulturno identiteto učencev že z dejstvom, da je vključena v večinsko kulturno stvarnost). Sola je vsekakor med poglavitnimi dejavniki, ki ohranjajo in razvijajo jezik (saj slovenščina nima dostopa v svet dela in ima le malo možnosti za uveljavljanje v javnosti), in razvijajo narodnostno identiteto.

V ponedeljek, 11. aprila je na tržaški univerzi uspešno doktoriral za mehaničnega inženirja

Erik Zobec

Iskreno mu čestitajo vsi njegovi

ŠOLSKE VESTI

RAVNATELJSTVO DTTZ "Ziga Zois" z odlokom za geometre sporoca, da bo roditeljski sestanek za posamezne razrede danes, 14.4., na sedežu zavoda, Vrdelska cesta 13/2: ob 17. uri 3.A, 4.B, 5.B; ob 18.30 4.A, 5.A, 3.B, 5.C.

RAVNATELJSTVO PEDAGOSKEGA LICEJA A. M. SLOMSEK vabi starše na roditeljski sestanek, ki bo danes, 14. t. m., ob 18. uri.

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK, 14. aprila 1994

VIDA

Sonce vzide ob 6.21 in zatone ob 19.49 - Dolžina dneva 13.28 - Luna vzide ob 8.00 in zatone ob 23.22.

Jutri, PETEK, 15. aprila 1994

NASTA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 11,9 stopinje, zračni tlak 1005,8 mb, veter 21 km na uro južni, vlaga 63-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 11,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Mauro Perini, Salvatore Conti, Paolo Battigelli, Serena Saponato, Giulia Sanzone, Valentina Costa.

UMRLI SO: 83-letna Bianca Usco, 82-letni Danilo Klun, 81-letna Rosalia Cucco, 87-letni Domenico Zaccaria, 82-letni Dornello Jugovic, 94-letna Gisella Marassich, 91-letna Angela Rossi, 95-letna Orsola Ventura, 75-letni Fabio Tuk, 82-letna Elisabetta Zorzut, 92-letna Anna Gregorich, 72-letna Daniela Birsca, 81-letna Marcella Nordio, 68-letni Alfio Ciacchi, 87-letna Giacomina Gerin.

LEKARNE

Od ponedeljka, 11., do nedelje, 17. aprila 1994. Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Oriani 2 (tel. 764441), Miramarski drevored 117 - Barkovlje (tel. 410928).
BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Oriani 2, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Trg Cavana 1.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Cavana 1 (tel. 300940).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in

praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRISPEVKI

Ob plačanju članarine sta darovala Bruno in Marija Kalc 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Ob 12. obletnici smrti dragega očeta daruje hčerka Anica Trento 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Nevjine mame Sante Zerjal darujejo vsi iz hiše v Ulici Sv. Franciska 20 145.000 lir za KD France Prešeren iz Boljunca.

Namesto cvetja na grob sestre in tete Valerije Krevatin darujeta Bernarda in Marcela 50.000 lir za cerkev sv. Florjana in 50.000 lir za Zadrugo Ban.

V spomin na dragega moža in očeta Jožeta Guštinca darujejo svojci 25.000 lir za zbora Tabor, 25.000 lir za SKD Tabor, 25.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opcinah in 25.000 lir za Veselo pomlad.

Elza in Tonci Pertot darujeta 50.000 lir za odbojarsko društvo Bor.

Dne 11. aprila nas je zapustila naša predraga mama in nona

Valerija Carli vd. Carli

Pogreb bo jutri, 15. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnisnice v trebensko cerkev.

Zalostno vest sporočajo hči Anica z možem, sin Adrijano, vnuki Cristina, Luka in Dean ter ostalo sorodstvo

Trebece, 14.4.1994

SD Primorec

izreka Anici in Adrijanu ter vsem svojim iskreno sožalje ob smrti matere

Ob izgubi drage Valerije Carli izreka prizade ti družini iskreno sožalje

uprava Primorskega dnevnika

Po pogrebu sporočamo, da je umrl

Danilo Bogatec (Koča)

Pokopali smo ga v torek, 12. t. m. v Veroni.

Zalujoca žena Gemma, hčerki Milena in Daniela z družinama, brat Francko ter sestri Marica in Celesta z družinama ter ostali sorodniki

Križ, Verona, 14.4.1994

NA TRŽAŠKEM SEDEŽU ACLI

Pisatelj Marjan Tomšič jutri gost Istrie in Kluba

Kulturni krozek Istria in Slovenski klub bosta jutri predstavila tržaški javnosti pisatelja Marjana Tomšiča, uveljavljenega avtorja romanov iz vsakdanjega istrskega življenja. Tomšič, ki živi v Istri, je zaradi svojih del dobil že številne nagrade in priznanja. Srečanje s pisateljem bo jutri ob 18. uri v konferenčni dvorani Združenja katoliških delavcev ACLI (Trst, Ul. Sv. Franciska 4).

Poleg Tomšiča bodo na jutrisnji prireditvi spregovorili Jasna Cebren, predsednik krožka

Istria Marino Vocci in Milan Gregoric, ki bo nastopil kot zastopnik koprškega kluba Istra. Slednji je soorganizator jutrisnjega srečanja s Tomšičem.

Jutrisnja pobuda sodi v že ustaljeno sodelovanje med Slovenskim klubom in krožkom Istria, ki se potegujeta za zblizevanje tukajšnjih kultur, razumnikov ter ustvarjalcev, ki delujejo v tem obsejnim prostoru. Krožka sta pred kratkim predstavila reviji Pretoki in Battano, v programu pa imata še druge podobne pobude.

SREČANJE / "PROGETTO GENITORI"

Prof. Maria Grazia Cogliatti predavala o težavnem boju proti uživanju mamil

Predavateljica na torkovem srečanju

V državni srednji soli "Divisione Julia" se že dalj časa odvijajo tedenska srečanja pod naslovom "Progetto genitori". Na srečanjih se zbirajo starši in učno osebje ter razpravljajo o vprašanjih, ki zadevajo obsirno problematiko, ki zadeva soloobvezno mladino. Gost ponedeljkovega srečanja je bila dr. Maria Grazia Cogliatti, psihiatrinja, ki obenem sodeluje tudi v ustanovi za boj proti uživanju mamil. Na srečanju je s svojimi sodelavci predvsem obrazložila kako deluje ta preventivna služba. V svojem posegu je nanizala vrsto podatkov, med katerimi je najbolj zaskrbljujoč, da je morala ta organizacija v lanskem letu nuditi pomoč kar 620 studentom, ki so segli po mamilih. Uradi preventivne službe so vedno odprti v kompenzoriju pri Sv. Ivanu, v katerih lahko vsakomur in ob katerikoli uri zagotovijo vso pomoč.

V imenu staršev je spregovoril tudi Roberto Marchesini, ki se ravno tako ukvarja s to problematiko. Na srečanju je prisla do izraza tudi velika zaskrbljenost staršev, ki sledijo svojim otrokom in jim skušajo pomagati na vse načine. Na zalost pa je njihovo delo v številnih primerih zelo težavno. Mladi se večkrat znajdejo v takih družbah, ki niso najbolj "zdrave". V teh krogih krožijo tudi mamila, vse bolj se širi tudi uporaba alkohola, ki ga marsikateri mladenec prekomerno uživa in kar privede v številnih primerih, zlasti ko sedejo za volan, do hudih prometnih nesreč s težkimi posledicami.

posrečena, so ugotavljali med včerajšnjo otvoritvijo, saj se nahaja v predelu Sv. Andreja, to je v neposredni bližini izstopa hitre ceste.

motrieste na tem področju narastle za deset odstotkov, v prihodnje pa pričakujejo še večji porast. Tudi lega novega kongresnega centra je

dobiva zlasti s sirjenjem znanstvenoraziskovalnega pola v našem mestu vse večje perspektive razvoja. Že v lanskem letu so usluge konzorcija Pro-

Trst razpolaga od včeraj še z eno kongresno dvorano

Trst ima od včeraj nov kongresni sedež, ki lahko sprejme dvesto ljudi. Zanj je poskrbela zavarovalna družba Sasa, namescen pa je v pritličju Palace pomorstva, v kateri je tudi sedež Tržaškega Lloyda in družbe Fincantieri. Avditorij bo upravljala konzorcij Promotrieste, ki razpolaga ze s kongresnim centrom na Pomorski postaji. Prostori so zelo okusno urejeni in se nekako v svojem okrasnem aspektu navihujejo ob tržaški tradiciji ladjarske opreme. Kot sta med včerajšnjo slovesno otvoritvijo poudarila poverjeni upravitelji družbe Sasa Luciano Del Piccolo in predsednik Promotrieste Umberto Fabricci, predstavljajo novi prostori pomembno obogatitev v okviru kongresnega turizma na Tržaškem, ki za-

GLASBENA MATICA TRST
Solidarnostna abonmajska koncertna sezona 93/94

Danes, 14. 4. ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

GODALNI KVARTET GM

in Miran Devetak, klavir

Na sporedu: Sofianopulo, Viozzi, Dvorak

SLOVENSKO
STALNO
LEDALIŠČE

Samuel Beckett

NE JAZ in POSLEDNJI TRAK

(enodejanki)

REZIJA Mario Uršič

V soboto, 16. aprila, ob 20.30

v Mali dvorani gledališča "F. Prešeren" v Boljuncu

TRŽAŠKA KNJIGARNA in SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO

vabita

v petek, 15. aprila, ob 17.30 v Tržaško knjigarno na predstavitev knjige dr. ANTONA PRIJATELJA

PIJEM, TOREJ SEM?

O avtorju in knjigi bo spregovoril dr. BERNARD SPACAPAN

KINO

ARISTON - Dvorana rezervirana. Jutri: 17.15, 21.00 »Schindler's list«, r. Steven Spielberg.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Maniaci sentimentali«, i. Ricky Tognazzi, Barbara De Rossi.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 19.45, 22.15 »Philadelphie«, i. Tom Hanks, Denzel Washington. NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Rapa-Nui«, r. Kevin Costner.

NAZIONALE 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Della Morte Dell'Amore«, i. Rupert Everett, Anna Falcchi.

NAZIONALE 3 - 17.00, 19.30, 22.00 »Il rapporto Pelican«, r. Alan J. Pacula, i. Julia Roberts, Denzel Washington.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Il giardino segreto«, r. F. F. Coppola.

GRATTACIELO - 17.30, 19.00, 20.30, 22.00 »Beethoven 2«, i. Charles Grodin.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La voce del silenzio«.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Le vergini regine dell'eros« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.15, 18.05, 20.10, 22.15 »Sister Act 2: più svitata che mai«, i. Whoopi Goldberg.

ALCIONE - 17.00, 19.30, 22.00 »Nel nome del padre«, r. Jim Sheridan, i. Daniel Day-Lewis, Emma Thompson.

LUMIERE - 17.30, 19.50, 22.10 »Il cielo sopra Berlino«, r. Wim Wenders.

RADIO - 15.30 - 21.30 »La signora dei cavalli«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PIREDITVE

KD F. VENTURINI gostuje SKD Slavec in otroški vrtec Ricmanje z RICMANJSKIM DOMACIM VECEROM jutri, 15. t. m., ob 20. uri v Kulturnem centru A.U. Miro pri Domju.

SKD IGO GRUDEN vabi na predavanje o domaćih zdravilnih zeliščih in o bioenergiji. Gost večera bo dr. Joze Tomazincic. Predavanje bo jutri, 15. t. m., ob 20.30 v zupnijski dvorani.

GLASBENA MATICA TRST - Sola M. Kogoj vabi na pedagoško uro jutri,

NARODNA IN STUDIJSKA KNJIŽNICA

CIKLUS PREDAVANJ O SODOBNI SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI

BORIS PATERNU

Pogled na sodobno slovensko poezijo

Predavanje bo jutri, 15. aprila 1994, ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciska 20.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglas - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

nije vabi na slovesni zaključni koncert 25. zborovske revije PRIMORSKA POJE '94 v nedeljo, 17. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu. Slavnostni govornik bo minister za kulturo Republike Slovenije Sergij Pelhan. Nastopajo: MoPZ Fantje izpod Grmade iz Devina, Zenski učiteljski pevski zbor Tolmin, MePZ Sv. Stefan iz Vipave, DPZ Vesna iz Kriza, Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec iz Ljubljane, MePZ Primorec - Tabor.

OBVESTILA

SKD I. GRUDEN sporoča, da se je pričelo vpisovanje v poletno središče ŽIV ZAV, ki bo od 18. do 30. julija na igrišču SD Sokol v Nabrezini. Prijavnice dobite pri učiteljih vrtec in sol. Za pojasnila tel. na št. 200620.

ZADRUGA "NAS KRAS" vabi člane na redni občni zbor, ki bo v prvem sklicanju dne 17. aprila, ob 20. uri, v drugem sklicanju pa v ponedeljek, dne 18. aprila 1994 v Kraski hiši v Rpnju.

SLOVENSKI DIJASKI DOM SRECKO KOSOVEL (tel. 573141) sporoča, da je v teku vpisovanje za POLETNO SREDIŠČE na PTUJU (do 31. maja), letovanje v PORTOROŽU (do 11. junija) in v ZELENEM CENTRU v Vrhpoljah.

TRŽAŠKA KNJIGARNA in SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO vabita jutri, 15. t. m., ob 17.30 v Tržaško knjigarno na predstavitev knjige dr. Antona Prijatelja »Pijem, torej sem«. O avtorju in knjigi bo spregovoril dr. Bernard Spacapan.

ZAKAJ SMO KRITICNI DO DRUGIH, kako nas kritičnost ovira v življenju in kako jo lahko obvladamo. Delavnica bo v soboto, 16. t. m., ob 13.45 do 19. ure v Dolini. Vodita Viljam in Jožica. Za informacije tel. št. 227041.

TECAJ SHIATZU - japonska masaža stopal za hrbtenične težave in proti prehladnim boleznim bo v nedeljo, 17. t. m., ob 9. do 13. ure v Domu na Brdini na Opcinah. Prijave na tel. št. 381006 v večernih urah.

ZUPNIJSKI PASTORALNI SVET zupnije Sv. Jerneja z Opcin vabi na predstavitev knjige »Opcine, zgodovinski oris zupnije«, ki jo je napisal dr. Ivan Artac. Predstavitev bo v dvorani Hranilnice in posojilnice na Opcinah v soboto, 16. t. m., ob 17. uri.

SKD CEROVLJE - MAVHINJE priredi skupaj s krajevno skupnostjo

Gorjansko v nedeljo, 24. t. m. pohod prijateljstva Mavhinje - Gorjansko. Zbirališče ob 10. uri v trgu v Mavhinjah. Na meji bo govor predstavnikov občinskih oblasti, v Gorjanskem bomo postregli s kosilom, sledil bo kulturno zabavni program. Po želji bo za povatek deloval avtobusni prevoz. Za informacije tel. na št. 299335 od 19. do 20. ure.

V CERKVI SV. JERNEJA V BARKOVLJAH bo v soboto, 16. t. m., ob 20.30 koncert nabozne glasbe zbora Jacobus Gallus, ki bo, pod vodstvom Janka Bana, izvedel gregorijanski in protestantski koral ter vrsto skladb tržaskih in tujih avtorjev. Vljudno vabljeni!

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV obvešča, da je na razpolago nekaj mest za izlet v Ribnico in Kočevsko Reko. Vpisovanje je možno na sedežu v Ul. Cicerone 8 v dopoldanskih urah, tel. št. 360324.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Maks v Samatorci.

OSMICO ima Jurij Stubej v Sempolaju.

OSMICO ima odprto Frandoli v Slivnem.

OSMICO je odprl Skerk Boris v Praprotnu. Nudi točna in vstekljenična vina.

OSMICO je odprl Maks Komar v Logu. Toci belo in crno vino, vitovsko in malvazijo.

OSMICO sta prvič odprla Milko in Nevenka v Salezu - Bajti. Vabljeni.

OSMICO bo imel odprto do 17. aprila Milic v Zagradcu.

OSMICO odpre Lorenzi Zvonimir - Lonjer. Toci belo in crno vino.

PRODAM motor jamaha XT 600, letnik 87 z 31.000 prevoženih km, v dobrem stanju. Tel. št. 229237.

PRODAM avtomobil Panda 750 CL, letnik 88, bele barve, prevoženih 24.000 km. telefon 567751 ali 396502.

PRODAM avtomobil Volvo 740 - 16 V, v dobrem stanju, letnik 89. Telefon (0481) 535375.

PRODAM 1.900 kv. m velik vinograd v Podlonjerju. Tel. v večernih urah na št. 569357.

UNIVERZITETNA studentka nudi lekcije iz angleščine. Telefon 229234.

UNIVERZITETNA studentka nudi lekcije iz francosine in angleščine. Telefon 200051 v večernih urah.

NASLA sem zlat prstan na Korzu Italija v Trstu, tel. št. 369989.

DOKTORICA ekonomije nudi lekcije iz knjigovodstva, trgovstva, matematike, prava, ekonomije, blagovnanstva in angleščine za vse stopnje po zmerni ceni. Telefon (040)232101.

TISKARSKO podjetje isce operaterje za offset stroj. Pismene ponudbe na: PUBLIEST - Ul. dei Montecchi 6, 34137 TRST pod sifro "Offset".

ISCAMO osebo za varstvo starejše osebe. Tel. št. 200393.

ZDRAVA HRANA! Ne obotavljaj se. Teza ni več problem. Kolesterol, celulitis, kopicenje maščobe krvni pritisk, zobna gniloba in druge bolezni ne bodo več ogrozale zdravja! Zajamcen uspeh. Tel. št. (0481) 882172 ob uri obedov.

RAZSTAVE / NOCOJ V KINU VITTORIA

Osem umetnikov bo odprlo novo galerijo z razstavo "Presenze"

Nocoj bodo v kinu Vittoria na Travniku ob 20. uri odprli likovno razstavo z naslovom "Presenze". Skupinska razstava je prva izmed mnogih, ki jih bo v sodelovanju z družbo Transmedia in goriskim Kinoateljajem organiziralo kulturno združenje Exit iz Gorice.

Gre za zelo dejavno združenje mladih kulturnih delavcev, ki je imelo do pred kratkim likovno galerijo Exit v ulici Favetti. Ko so morali prenehati z delovanjem v ulici Favetti, so se dogovorili z upravitelji kina Vittoria (družba Transmedia) za sodelovanje, ker so mnenja, da je tako svet filma kot svet likovne umetnosti v bistvu vizualni svet in imata zato tako film kot slikarstvo

mnogo skupnega.

Razstavi "Presenze" bo v prihodnjih mesecih sledilo veliko drugih razstav, med temi tudi razstava z naslovom Kino na stenah, na kateri bodo predstavili delovanje Kinoateljeja skozi posterje in plakate, ki so z zidov naznanjali filme, filmske festivale in seveda Film Video Monitor.

Na nocojsnji otvoritvi razstavi "Presenze" se bo predstavilo osem vidnejših likovnikov iz naše dežele: slikar Mario Di Iorio, ki je Gorican po rodu in poučuje na akademiji likovne umetnosti Brera v Milanu, slikar Ignazio Doliach iz Krmina s svojimi "okni", Gorican in izredno cenjen grafik Franco Dugo, goriski slikar Mauro Mauri,

znani fotografski mojster iz Gorice Roberto Kusterle, Tržacanka Beate Tretptow, ki je po rodu in slikarski formaciji iz Berlina, furlanski zelo znani slikar in grafik iz Cervinjana Giuseppe Zingaina, avtor več knjig spominov na prijatelja Pasolinija, slovenske umetnike pa bo zastopal s svojimi grafičnimi listi in "umetniškimi igrami" tržaski slikar Franko Vecchiet.

Razstava bo na ogled v galerijskih prostorih tik ob glavnih dvorani, kjer v kinu Vittoria predvajajo filme. Otvoritev razstave bo ob 20. uri, ob 20.45 pa bo Kinoatelj v okviru sporeda Gorica Kinema predstavil film angleškega režiserja Kena Loacha "Piovono pietre".

GLASBA / KATOLIŠKI DOM

Danes v Gorici srečanje gojencev glasbenih šol

V okviru srečanj, ki jih prireja Društvo glasbenih pedagogov Primorske, bo danes ob 17. uri v Katoliškem domu v Gorici nastop učencev solopetja, trobil, tolkal, harmonike in komornih skupin. Soprireditelj nastopa v Gorici je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Predstavili se bodo gojenci glasbenih šol iz Gorice, Nove Gorice, Tolmina, Idrije, Ajdovščine, Postojne, Vrhnike, Ilirske Bistrice, Sežane, Trsta, Izole in Kopra. Danasnje srečanje zaključuje prvi niz nastopov, ki so bili 12. aprila v Tolminu za gojence pihal, godal, kitare, harfe in komornih skupin, 13. aprila pa v Postojni za pianiste. Izbrani učenci in ansamblji (do 15. leta) se bodo nato predstavili v Kulturnem domu v Sežani 20. aprila na večeru Mladi talenti, izbrani učenci in ansamblji nad 15 let pa bodo nastopili 22. aprila v Kulturnem domu v Novi Gorici na večeru Mladi koncertanti. Letosnja srečanja bodo zaključili orkestri glasbenih šol 7. maja v Kulturnem domu v Ajdovščini.

KINO

GORICA VITTORIA Danes (Gorica kinema) 20.45 »Piovono pietre«. Rež. Ken Loach. Ozvočenje Dolby stereo.

Jutri: 18.00-21.30 »Schindler's list«. Rež. Steven Spielberg

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Rapa Nui«. Kevin Costner.

RAZSTAVE

V LIKOVNI GALERIJ kina Vittoria na Travniku bodo NOCOJ ob 20. uri odprli razstavo Presenze, ki jo prireja kulturno združenje Exit. Na ogled bodo dela (slike, grafike, fotografije) deželnih umetnikov kot so Mario Di Iorio, Ignazio Doliach, Franco Dugo, Mauro Mauri, Roberto Kusterle, Beate Treptow, Franko Vecchiet in Giuseppe Zingaina.

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE je še do 22. aprila na ogled prva samostojna razstava slikarja Hermana Kosica. Ogled je možen po urniku delovanja knjigarne.

PIREDITVE

KNJIGO PROF. TONETA FERENCA o "Ljubljanski provinci" pod italijansko okupacijo bodo predstavili jutri ob 17.30 v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici. Poleg avtorja bo sta spregovorila ravnatelj Furlanskega instituta za zgodovino odporniškega gibanja dr. Alberto Buvoli in novinar in zgodovinar Marko Waltritsch.

SKRD JADRO vabi na srečanje z Bernardom Bressanom iz Gorice, ki bo prikazal zanimive diapozitive na temo: Farderne, otoki norveškega morja poleg Islandije. Predavanje bo jutri, 15. aprila ob 20.15 na sedežu društva v Romjanu. Vabljeni!

KONCERTI

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV in Kulturni dom Gorica prirejata pod pokroviteljstvom Dežele FJK koncert Primorska poje. Koncert bo v Kulturnem domu v Gorici v soboto, 16. aprila, ob 20.30.

OBVESTILA

SLOVENSKI DIJASKI DOM SRECKO KOSOVEL iz Trsta organizira letovanje v Portorožu od 1. do 11. avgusta in na Ptuj od 1. do 15. julija. Možnost vpisa in informacije na upravi Dijškega doma v Gorici, tel. 533495.

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORISKO prireja od 31. maja do 7. junija 8-dnevni izlet na Portugalsko z obiskom Porta, Fatime, Coimbre, Lizbone. Polet z avionom iz Milana. Vpis na sedežu 18. in 20. aprila od 10. do 11. ure.

UPOKOJENCI IZ DOBERDOBA priredijo 23. aprila avtobusni izlet v Kobarid, Idrijo in na Ledine. Prijave pri Mili (v trgovini) in pri Ivici (v gostilni).

SPD GORICA prireja v nedeljo, 24. t. m., izlet na Dolenjsko, kjer bodo prehodili Trubarjevo pot, druga skupina pa se bo odpeljala v Stično in na Muljavo. Prijave na sedežu društva danes od 19. do 20. ure. Avtobusni izlet na Dolenjsko bo, če bo dovolj prijav, drugace bo prevoz z lastnimi sredstvi.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

AL MORO, Carduccijska ul. tel. 530268

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 711315

POGREBI

Danes ob 11. uri Elsa Ziani vd. Lo Brutto iz mrliške veže splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 13.15 Gaetano Spessot iz splosne bolnišnice v Romans, ob 13.15 Celso Tami iz splosne bolnišnice v Krmini.

GORICA / ZELENI

Na volitve s svojo listo

To še ne izključuje podpore skupni županski kandidaturi

MARKO MARINCIC

Dva meseca pred volitvami sploh se ni jasno, katere in koliko list se bo potegovalo za izvolitev župana. Na desni se nekaj premika (posebej objavljamo stališče Severne lige, ki se distancira od "svojega" desnarja Pirine, gibanje Forza Italia pa je močno zaposleno z lastnim organiziranjem in se ne govori o kandidatih in zaveznistvih), a ni jasno, če bodo tri komponente "pola svobosčin" nastopile skupaj.

V centru in na levi je se veliko pričakovanje za stališče Ljudske stranke (vodstvo se je sestalo sinoci) o možni podpori nekemu nadstrankarskemu kandidatu, ki naj bi ga podprli tudi transverzalc.

V tej situaciji so se predsinoci goriski zeleni opredelili za samostojen nastop na občinskih volitvah, kar pa se ne povsem izključuje možnosti podpore skupnemu kandidatu, ki bi ga predložile druge sile. Pod pogojem seveda, da ta kandidat sprejme vrsto obvez glede politike do okolja in konkretnih programov, na katerih bo temeljil program Zelene liste.

Dosedanji načelnik zelenih v občinskem svetu Renato Fiorelli je na odprti skupščini, ki je hkrati bila tudi nekaka tiskovna konferenca, pojasnil, da se Zeleni namenoma doslej niso vključevali v predvolilne igre in pogajanja. Svojo različnost

so hoteli poudariti s poglavljanjem upravnih problemov in so zato posvetili ciklus srečanj vprašanjem prometa in javnih prevozov, predelave odpadkov, papirja itd. Točno dva meseca pred volitvami so zato predsinoci sklicali skupščino, naredili obracun dela in sklenili, da nastopijo na volitvah s samostojno listo. Oblikovali jo bodo z doprinosom vseh občanov, ki želijo sodelovati. Kdor ima kak predlog, zeli kandidirati, predlagati kandidata ali kako programsko točko, se lahko do 22. aprila oglasi na sedežu Zelene liste v Ul. Formica 3 (tel. 32540) ki bo v ta namen odprt vsak dan od 18. do 20. ure in v nedeljo ob 10. do 12.

»Zelena lista na volitvah bo!«, je večkrat poudaril Fiorelli in dejal, da računa vsaj na 10-odstotni konsenz. Toliko so lani prejeli zeleni na pokrajinskih volitvah in tolikšen je sestevek glasov zelenih ter Liste Pannella na političnih pred nekaj tedni. Ti glasovi bodo lahko sli županskemu kandidatu, ki bo sprejel temeljna programska izhodišča zelenih. Fiorelli jih je navedel nekaj: zavzemanje za okolje, mirovnistvo, sožitje in "mesto brez meja", antifasizem. Če bo kak županski kandidat sprejel te vsebine, prav, je dal razumeti, v nasprotnem primeru pa bodo zeleni nastopili sami.

PROSTA CONA / KAJ PREDLAGA SEVERNA LIGA

Bencin in cigarete kakor v Sloveniji

Poslanec Roberto Asquini se zavzema za to, da se zajezi nakupovanje čez mejo

Vsi prebivalci Furlanije - Julijske krajine naj bi dobili neomejeno količino bencina po znižani ceni in (tokrat omejeno) količino cigaret po ceni, ki naj bi bila konkurenčna s ceno v slovenskih duty-freejih. To je predlog, ki ga postavlja Severna liga in ki ga je včeraj njen videmski poslanec Roberto Asquini predstavil na tiskovni konferenci (s podpredsednikom Pokrajine Enzom Tirellijem) in zvečer tudi na skupščini somišljenikov. S tem bi zaustavili beg 300 do 400 od skupnih tisoč milijard lir letno, ki se po ocenah Lige vsako leto stekajo čez mejo v Slovenijo.

O stališčih Severne lige glede proste cone je

bilo tudi v predvolilnem obdobju precej polemik, saj je marsikdo obtoževal Ligo, da hoče Gorici odvzeti »zgodovinsko utemeljene« ugodnosti proste cone in jih okrniti, zato da bi jih lahko razširila na Videm in Pordenon. Tudi ta je najbrž bil razlog za slab volilni rezultat Lige v mestu, zato je Asquini, ki je 10. decembra lani bil med predložitelji zadevne resolucije v parlamentu, prisel v Gorico pojasniti svoja stališča.

Kaj torej predlaga Liga? Glede bencina to, da bi ceno po vsej deželi izenačili s ceno v Sloveniji. Vsak avtomobilist bi lahko kupil neomejeno količino bencina, zlorabo s strani prebivalcev drugih dežel pa bi pre-

precili s kompliciranim sistemom magnetnih kartic za vsak avtomobil in hrati voznika. Cena bencina bi bila enaka ceni v Sloveniji, torej v primerjavi s sedanjo ceno proste cone na Goriskem za dobrih 200 lir pri litru dražja. Asquini pri tem sicer priznava, da bi bili oskudovani goriski vozniki, ki z boni krijejo večji del letne porabe bencina, skupno gledano pa bi avtomobilisti, ki prevozijo dosti več kilometrov prihranili. To seveda, če danes kupujejo bencin po prosti ceni in ne v Sloveniji. Pojasnil je tudi, da bi na ceni bencina vsekakor ohranili prelevman za finansiranje Goriskega sklada.

Za tobak pa so si pri Severni ligi izmislili sledeče. Beg kapitalov v tujino bi preprečili tako, da bi v tobakarnah po celi Furlaniji - Julijski krajini prodajali cigarete po cenah, ki bi bile konkurenčne s cenami v brezcarinskih prodajalnah čez mejo. Količina cigaret, ki bi jih vsakdo lahko kupil po znižani ceni, bi bila omejena, niso pa se resili vprašanja, kako preprečiti zlorabe (nekadilci bi namrec lahko služili lepe denarce s preprodajanjem lastne kvote cigaret). Asquini pravi, da bi morali vzpostaviti neko rigidno zvezo med kupci in prodajalci in tudi druge oblike kontrole, morda celo z zdravniškimi pregledi (?) za določanje, kdo je kadilec in in ima torej pravico do cigaret in kdo ne kadi, in zato nima pravice do poceni cigaret. (mm)

IZJAVA SEVERNE LIGE

Pirina ni naš glasnik

Toda 25. april naj bo le dan "sprave"

»Pososka Severna liga vabi občane, naj ne istovetijo njenih stališč s stališči, ki jih izraza gospod Pirina. Ta gospod, ki se pogosto pojavlja v krajevnem časopisu, nima nobenega naslova, da bi govoril v imenu Lige in jo na noben način ne predstavlja.«

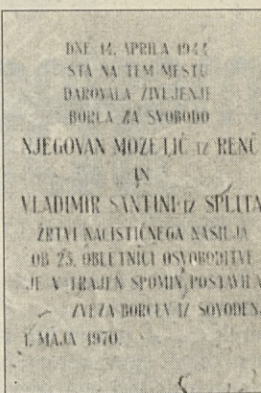
Tako piše v sporočilu za tisk, ki smo ga včeraj dobili od Severne lige. Goriska Liga se pojasnjuje, da se prepoznava v vsebini poslanice predsednice Pokrajine Monice Marcolini ob 25. aprilu (v Primorskem dnevniku smo jo objavili včeraj). Po petdesetih letih, ugotavlja SL, je napočil čas solidarnosti, bratstva in resnične demokracije.

Neglede na umestnost predloga, da praznik osvoboditve spremenimo v nekaj praznik "sprave", je vsekakor zanimivo, da se goriska Liga ograjuje od skrajno desničarskih stališč Marca Pirine. Zanimivo bo videti, ali se bosta od njega ogradila tudi pokrajinska uprava, ki ga je svojčas imenovala za kulturnega referenta, in poslanec Lovisoni, ki mu je Pirina "vlekel" volilno kampanjo.

NOVICE

V Sovodnjah se bodo spomnili obešenja dveh partizanov

Nocoj bo v Sovodnjah pred spominsko ploščo pri cerkvi ob 20. uri spominska svečanost ob 50. obletnici obešenja dveh partizanov. Komemoracija v spomin žrtvam nacističnega terorja v Sovodnjah prirejajo občinska uprava in borbevske organizacije. Prireditelji vabijo vse občane, naj se udeležijo svečanosti in polaganja venca pod obeležje.

Jutri koncert društva Lipizer

Glasbeno združenje R. Lipizer prireja jutri ob 20.30 v Katoliškem domu v nizu Vечernih koncertov debutantski koncert dveh mladih goriskih glasbenic. Pianistki Francesca Ceccarello in Barbara Popazzi bosta imeli svoj prvi solistični koncert ob spremljavi orkestra Furlanije - Julijske krajine, ki ga bo vodil Romolo Gessi. Obe pianistki sta bili gojenki glasbene sole Lipizer iz Gorice in sta tudi diplomirali iz klavirja na konservatoriju Tartini v Trstu pri prof. Eleni Lipizer. Na koncertu bosta igrali Mozartov (Ceccarello) in Haydnov koncert za klavir in orkester (Popazzi). Orkester bo zaigral se Viozzijevo skladbo "Andantino notturno per archi" in suite "Apollon Musegète" Stravinskega.

O pouku zgodovine s filmi

Jutri bo v srednji soli Randaccio v Trziču v okviru izpopolnjevanja za profesorje ob 15.30 drugo srečanje na temo Srednji vek v kinu. Prirejajo ga Institut za družbeno in versko zgodovino iz Gorice, in večnamenski kulturni center iz Ronk. Marco Cuzzi iz skupine Anthropolos bo predstavil knjigo organizatorja filmskih festivalov Gianfranca Mira Gorija "Insegna col cinema - Guida al film storico", prof. Fulvio Salimbeni pa knjigo Vita Antolinija "Immagini del Medioevo nel cinema". Sledila bo razprava.

Preživel je padec z 10 metrov

Delavec iz Romansa, 35-letni Vincenzo De Masi, je včeraj ob 10.30 zaradi nenadnega premika cementne plošče pri postavljanju strehe nove industrijske hale na območju trziškega pristanišča padel z visine 10 metrov. Prepeljali so ga v bolnišnico na Katinaro, kjer so zdravniki ugotovili, da zacuda ni dobil posebno težkih poškodb. Okreval naj bi že v 20 dneh. De Masi je delavec podjetja Spes iz Gradišca, ki zida halo po naročilu nekega spediterskega podjetja, ki deluje v pristanišču.

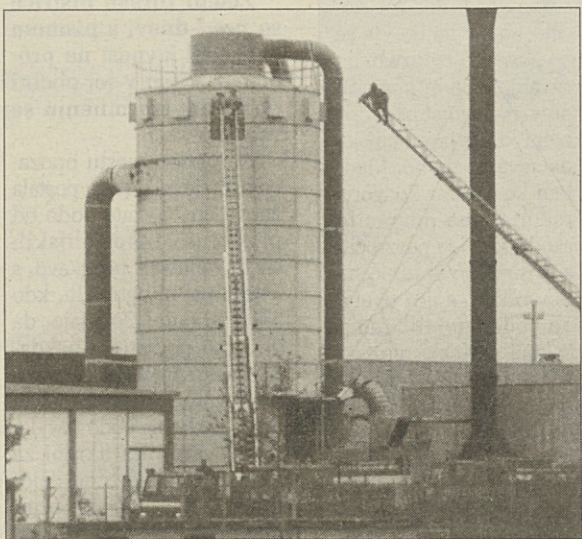
Uničiti koruzna stebila

Iz goriskega observatorija za rastlinske bolezni sporočajo, da morajo kmetje uničiti koruzna stebila na njivah (z ognjem, podoranjem itd.) ali jih kakorkoli uporabiti (za krmo, posteljevanje živali itd.) najkasneje do 15. aprila. Zelo važno je, da se to opravi, ker je velika nevarnost, da se bo razširila koruzna bolezen imenovana Ostrinia/Pyrausta-nubilalis. Zdravljenje korusze s kemičnimi sredstvi in odpravljanje te bolezni pa je zelo drago in zamudno.

KOPRIVNO / V PODJETJU ZORZENON

Nevaren požar v silosu z ostanki predelave lesa

Gasilci iz Gorice in Trziča so v dobrih štirih urah onesposobili požar, ki je na srečo zajel le vrhnji del silosa

požar ni bil tako obsežen, kot se je sprva zdelo, so gasilci (stiri ekipe) delali dobre stiri ure. Morali so namreč preložiti ves les v silosu

in pogasiti vse ogorke zaradi bližnjega skladišča, ki je polno lesa.

Na sliki (foto Studio Reportage) gasilci delajo na silosu

OBČINA / DOGOVOR

Center BIC bo na avtoportu

Soglasje gospodarstvenikov

Včeraj je bilo na goriski občini srečanje, ki ga je sklical Vladni komisar Pantaleo Zacheo. V občinski palaci so se srečali predstavniki gospodarstvenikov in sindikatov. Pogovarjali so se o možni lokaciji centra BIC-Gorica v standardnem avtoportu.

BIC je projekt za promocijo mednarodnega sodelovanja (joint venture) med podjetji, spada pa v program Evropske unije, ki se imenuje Perifra. Srečanja so se udeležili vsi pokrajinski tajniki sindikatskih zvez CGIL, CISL in UIL, predsednik Trgovinske zbornice Bevilacqua, družbo SDAG, ki upravlja obneje napre, sta predstavljala direktor Podbersig in predsednik Bru-

nello, navzoci pa so bili se predstavinki industrijcev, malih industrijcev, obrtnikov in trgovcev.

Vsi so soglasali, da je v standardni avtoportu, najprimernejša lokacija za center BIC. Začetek delovanja tega centra bo pomagal reševati problem brezposelnosti se posebej pa bo pomagal preusmeriti dejavnosti podjetij, ki se bodo morala pravocarno prilagoditi postopne in je tudi temeljna vrednota, na kateri je zgrajena naša ustava in republika, smo tik pred praznikom 25. aprila pričani, da temeljne vrednote osvobodilnega gibanja pomenijo veliko tudi danes.

V trenutku, ko se govori o t.i. "ustavodajni fazi" in o "drugi republiki" a se se ne ve,

BORCI OB 25. APRILU

Brez vrednot iz odpornišтва ni demokracije

Pokrajinski odbori borbevskih in antifasističnih združenj (VZPI-ANPI, združenja AVL, združenja deportirancev ANED in združenja političnih antifasističnih preganjancev ANPPIA) so objavili sledečo skupno izjavo ob 25. aprilu: Ob 50. obletnici ljudskega, narodnega in enotnega gibanja, ki je označevalo odpornost in je tudi temeljna vrednota, na kateri je zgrajena naša ustava in republika, smo tik pred praznikom 25. aprila pričani, da temeljne vrednote osvobodilnega gibanja pomenijo veliko tudi danes.

V trenutku, ko se govori o t.i. "ustavodajni fazi" in o "drugi republiki" a se se ne ve,

kakšna naj bo ta republika in tudi njeni cilji se niso jasni, je važno poudariti prav navedene vrednote, brez katerih si ne moremo zamisljati italijanske demokracije.

Prav s tem duhom in voljo se združenja, ki ohranjajo spomin in zgled vseh, ki so žrtvovali svoja življenja na Goriskem v osvobodilnem boju, pripravljajo na praznovanje 25. aprila in si obenem želijo, da bi se vse javne ustanove, vse stranke, sindikalne organizacije in demokratična združenja zgledovala pri svojem delu pri teh idealih in tako zagotovila ohranjanje te plemenite dediščine, ki je temelj italijanske demokracije.

PIRAN / LOKALNA SAMOUPRAVA

Imeti hočejo mestno občino

Na seji občinske skupščine so sprejeli zahtevo državnemu zboru

Delegati piranske občinske skupščine so se v torek razšli, potem ko se niso mogli sporazumeti o statusu sedanega izvršnega sveta in je bila opozicija, ki je tri leta skusa zamenjati občinsko vlado, preglasovana.

Pred začetkom dolgotrajne, mucne in tudi nesmiselne razprave o predlogu statutarne komisije, ki naj bi z obvezno razlago občinskega odloka odpravil nedorečenost glede volitev in razrešitev izvršnega sveta, so vendarle uspeli opraviti tudi nekaj tistega dela, za katero je bila skupščina pravzaprav izvoljena. Prav gotovo piranski občani svojih delegatov niso izvolili zato, da bi v občinski skupščini prirejali maratonsko debatno srečanje, na katerih se udeleženci sopirijo s svojim strokovnim ali laičnim pravniskim znanjem in se bolj neznanim. Za neumnost v piranski skupščini je soodgovoren tudi molčec del delegatske družine, kajti prav na račun njihovih glasovanj se v skupščini ohranja »pat položaj«, ki je tri leta onemogoča normalno in resno delo.

Tako so delegati vendarle uspeli urediti nekaj nujnih zadev, ki so že dolgo čakale na njihovo odločitev. Sprejeli so predlog zahteve državnemu zboru za oblikovanje

občine Piran kot mestne občine. Zahteva so utemeljili s tem, da občina Piran izpolnjuje vse dejanske in pravne pogoje ter vse zgodovinske razloge, določene v 16. členu zakona o lokalni samoupravi. Mestna občina Piran v svojih sedanjih mejah obstaja že osem stoletij, kar dokazuje tudi statut iz leta 1274. Naselja Piran, Portorož in Lucija skupno 15 tisoč prebivalci so se do sedaj razvijala kot zaključena prostorska celota. Poseben status piranske občine je se posebej utemeljen z dejstvom, da gre za narodnostno mešano območje, saj tu živi avtohtono prebivalstvo italijanske narodnosti. Poleg tega je Piran tudi obmejna občina, saj meji na sosednjo Hrvaško, na morju pa tudi z Italijo. Ker občina izpolnjuje več pogojev, kot je predpisanih, v tem primeru državni zbor verjetno ne bo imel zadržkov.

Občinska skupščina je sprejela tudi osnutek odloka o začasnem financiranju javne porabe, finančni načrt sklada stavbnih zemljišč in odlok o prostorskih ureditvenih pogojih za stanovanjsko območje v Luciji, ki so ga težko čakali predvsem prebivalci tega območja, ki prej niso mogli dobiti ustreznih dovoljenj niti za nujne gradbene posege.

Boris Vuk

Popravek

V članku o protestnem zborovanju upokoencev v Koprju, objavljenem v včerajšnji številki, je prišlo do pomote. Protestno zborovanje upokoencev ni bilo včeraj, pač pa je sklicano za danes, v četrtek, 14. aprila ob 17. uri v Gledališču Koper, Verdijska ulica. Organizatorjem zborovanja in prizadetim se za pomoto opravičujem.

Boris Vuk

PODANANOS / RAZSTAVA

Mlini, stopi in žage na Vipavskem

V Podnanosu in sosednjih vaseh, od koder obiskujejo solarji tukajšnje stiri razrednice, ki sodi pod matično vipavsko solo, je vzbudila veliko pozornost nevsakdanja razstava.

V prostorih gasilskega doma so solarji predstavili zaključke svojega stirmesečnega dela v projektu Mlini in žage na Mocičniku, Pasjem Repu in Mrzlem Potoku. Projektni pristop, prek katerega solarji s pomočjo lastne izkušnje in zbiranja podatkov spoznavajo izbrano tematiko, pravzaprav zahteva predstavitev izsledkov staršem in javnosti kraja. Projekt je bil vgrajen v vse predmete od 1. do 4. razreda, od glasbe do slovnice ter spoznavanja narave in dru-

Razstava o mlinih je vzbudila veliko pozornosti (Foto: A. Lipovž)

zbe, so povedali mentorji Jožica Mozetič, Alenka Skupek, Božena Bolčina in Gvido Piculin.

Izjemno bogata razstava predstavlja način življenja ob vodah na zgornjem Vipavskem ter mline, stope in žage, ki jih poganjale. Razstavljeni mehanizmi, lopatice

ILIRSKA BISTRICA / OSNUTEK PRORAČUNA

Zdaj je zadnji čas za naložbe

Čimveč urediti pred novo lokalno samoupravo

Predstavniki IS so včeraj novinarjem predstavili osnutek proračuna, ki so ga sprejeli pred nekaj dnevi. Pripravili so dve različni proračuna; po prvem bi jim za pokritje vseh začrtanih nalog primanjkovalo dobrih 17 milijonov tolarjev, po drugi skromnejši varianti pa bi se prihodki in odhodki ujemali. Končno besedo bodo seveda rekli delegati.

Predsednik IS Jože Rolih je dejal, da si po njihovih ocenah nove občine ne bodo mogle prav veliko privoščiti, zato želijo v njihovi občini čim več nalog dokončati letos, ko so za to se možnosti. Ker so si program nalog zastavili dokaj ambiciozno, jim po eni od enacij proračuna za vse zastavljene naloge primanjkuje dobrih 17 milijonov tolarjev. Res pa je, da v

proračun niso vključili pričakovanih republiških sredstev, za katera so letos kandidirali na natečajih. Prav tako upajo, da jim bo za predvidene naložbe, ki se vedno pomenijo le najnujnejši seznam potreb, uspelo poiskati tudi druge dodatne vire financiranja. Občinski skupščini bo IS v razpravo ponudil tudi drugo različico osnutka proračuna, po kateri so začrtane naloge zmanjšali za skoraj stiri odstotke. V letošnjem letu naj bi se v občinski blagajno nabralo za slabih 480 milijonov tolarjev prihodkov, od tega bo 438 milijonov prispevala država, ostalo pa so načrtovani prihodki občine. Obseg javne porabe, ki ga je določila država, se je od lani povečal za slabih 16 odstotkov, z njim pa bodo v tej občini dosegli blizu 26.000 SIT porabe na

S pomočjo republiških in lastnih sredstev naj bi letos v ilirskobistriški občini dokončali tretjo etapo gradnje vodovoda Podgora, sanirali kanalizacijsko in vodovodno napeljavno vzdolž Cankarjeve ulice, v mestu asfaltirali cesto Janeževo brdo, uredili se nekaj drugih lokalnih cest ter dogradili drugo polovico bloka v soseski S-12.

prebivalca oziroma le 93,6 odstotka povprečne republiške javne porabe na prebivalca. »S tolikšnim deležem naša občina se vedno ostaja v neenakopravnem položaju v primerjavi z večjimi občinami,« je dejal Rolih, »zato pričakujemo, da bo država ta razmerja izenacila*.«

Mateja Godejsa

ILIRSKA BISTRICA / OBRATNA CONA

Obrtne hale in delavnice bodo gradili po potrebi

V občinskem izvršnem svetu so se že pred časom odločili, da načrte o graditvi obrtne cone v Kosezah, ki so jih začeli uresničevati že pred tremi leti, speljejo do konca.

Skupaj z izvajalcem, Projektom iz Nove Gorice, so zdaj že začeli zbirati interese za nakup parcel, na katerih bo Projekt zgradil osem obrtnih hal različnih velikosti in petnajst stanovalskih hiš z delavnicami. Komunalno opremljenost do cone pa je po pogodbi z izvajalcem dolžna urediti občina. Zaradi pomanjkanja denarja je IS odločil, da bo cono gradil postopno

(odvisno od povpraševanja), in sicer od vzhodne proti zahodni strani, tako da bosta zainteresiranim za nakup istočasno na voljo obe vrsti gradenj (hale in hiše z delavnicami). Zazidalni načrt za to območje, ki zajema približno tri hektarje površine, je občinska skupščina sprejela že leta 1989, na podlagi načrta pa je občina s podjetjem Projekt podpisala pogodbo o gradnji cone.

Zaradi vojne in kasnejših razmer v Sloveniji so prizadevanja kasneje zamrla, podjetniški interes pa je v zadnjem času prav zaradi bližine meje s Hrvaško spet zelo oživel. (M. G.)

PORTOROŽ / SEMINAR

Dnevi slovenske informatike

Na področju informatike še vedno zaostajamo za svetom

V Avditoriju so se včeraj začeli I. Dnevi slovenske informatike.

Ta posvet izhaja iz tradicije portorskih srečanj informatikov, ki jih je v preteklosti samostojno pripravljalo Društvo ekonomistov, zdaj pa sta se temu kot soorganizatorja pridružila se Združene za informatiko in računalništvo pri GZS ter slovensko društvo Informatika. Dnevi slovenske informatike bodo odslej vsakoletno največje srečanje naših informatikov in podjetnikov, ki želijo izmenjati medsebojne izkušnje in si pridobiti nova znanja o možnostih, ki jih ponuja informatika.

Predsednik organizacijskega odbora dr. Andrej Kovčič je ob letosnjem srečanju povedal: »Mislim, da je skrajni čas, da tudi na področju informatike uveljavimo

to, kar je v svetu že splošno znano; da je informatika v podjetjih, ki želijo biti napredna, prav tista dejavnost, ki jih razlikuje od ostalih in da je razvitost na tem področju v konkurenčnem okolju edina komparativna prednost. V svetu se podjetja povezujejo, načini povezovanja se standardizirajo, mi pa žal capljamo zadaj. Pri nas ni nobenega enotnega usmerjanja na tem področju, zato bomo organizatorji tega posveta skušali tudi tu premakniti stvari naprej...«

Tridnevni posveta se udeležuje približno 200 strokovnjakov iz slovenskih podjetij in visokosolskih ustanov. Ob otvoritvi je udeležencem zadel uspešno delo tudi minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar.

Boris Vuk

KOBARID / MUZEJ

Poslej bo v vitrini samo kopija kipca

Zaradi velike človečnosti razlašen za evropski muzej leta '93

Konec prejšnjega tedna je slovenska delegacija v evropskem parlamentu odnesla v Strasbourg kipec Juana Miroja "Ženska z lepimi prsmi". Kipec je od lanske jeseni krasil vitrino v kobariskem muzeju kot dokaz, da je bila lansko leto ta kulturna ustanova proglašena za evropski muzej leta.

Poslej bo v kobariskem muzeju stala kopija Mirojevega kipca. Mirojev kipec sta si lani enakopravno "delila" kobariski muzej in muzej v Carigradu. Vsak od njiju je lahko imel to dragoceno umetnino pol leta v gosteh. Evropski parlament oziroma njegova kulturna komisija je kobariskemu muzeju prisodila to nagrado zaradi - kot je med drugim zapisano v obrazložitvi - hu-

manizma, ki veje iz ureditve muzeja in zaradi velike človečnosti, ki je osnovna panta tega vojnega muzeja. Kot receno bo poslej na istem mestu kot doslej original stala kopija tega priznanja. Kobariskemu muzeju naj bi ga pomagala kupiti za varovalnica Adriatic iz Kopra. Kobariski muzej bo ta mesec (v soboto, 23. aprila) prejel priznanje Turistične zveze Slovenije. Turistične-

mu društvu Kobarid, ki je ustanovitelj in tudi upravitelj muzeja (strokovno bdijo nad njim kustosi Goriskega muzeja), ga bodo podelili za izjemen napredek turizma, ki ga je to društvo doseglo prav s promocijo svojega muzeja prve svetovne vojne oziroma s promocijo tako imenovanega kobariskega čudeža. Oktobra bodo v njem odprli novo zbirko, ki bo osvetlila takratne dogodke v se drugacni luci, turistično društvo pa bo spomladi začelo obnavljati nekatere objekte v Krnskem pogorju, mimo katerih bo odslej peljala zgodovinsko-turistična transverzala. (V. C.)

ILIRSKA BISTRICA / ZELENÍ

Javnost opozarjajo na velike probleme

»K projektu Notranjski regijski park nismo nikoli pristopili!«

Zeleni Ilirske Bistrice so pred dnevi s pismom opozorili javnost na probleme, ki so v tej občini po njihovem mnenju še vedno pereči.

Na prvem mestu opozarjajo, da je reka Reka postala znova mrtva, zato bodo od pristojnih inspekcijskih služb zahtevali preiskavo, s katero naj bi ugotovili, kdo reko uničuje. Dodajajo, da novemu podjetju v nekdanjih Tokovih objektih ne bodo dovolili obnove proizvodnje, dokler ne bodo izvedeni vsi varstveni ukrepi za ekološko neoporečno delovanje. Odgovorne na občini opozarjajo, naj ne nasedajo neresničnim izjavam o predelavi Tokove čistilne naprave v komunalno, dokler ne bodo stvari popolnoma jasne. »Zeleni so se v svojem kratkem, a ostrem pi-

smu dotaknili tudi Notranjskega parka. Od IS zahtevajo, naj ne nasedejo interesom neke navidezne okoljevarstvene skupine, ki želi ustvariti nekakšen indijanski rezervat z imenom Notranjski regijski park. Podobno stališče je bilo izrečeno tudi na zadnji seji občinske skupščine.

Vojka Lenarcic, predstavnica IS, je v zvezi s pisanjem Zelenih včeraj pojasnila, da občina k projektu Notranjski park do zdaj še ni pristopila, niti ni zanj nicesar prispevala. Poudarila pa je, da so bili predstavniki občine doslej navzoči na vseh pogovorih v zvezi s parkom, saj bi bilo neodgovorno, če občina ne bi sodelovala pri oblikovanju pogojev, ki naj bi veljali v prihodnjem krajinskem parku.

Mateja Godejsa

Dva radarja na Slavniku

SEZANA - Da se s postavitvijo meteorološkega radarja na Slavniku ne strinjajo krajanji Podgorja, je slovenska javnost že seznanjena. Radarja nočejo, saj se bojijo, da se bo povečalo radioaktivno sevanje. V tem pogledu ne verjamejo strokovnjakov, ki jih prepričujejo, da sevanja ne bo. Medtem ko krajanji Podgorja računajo na povračilo skode, ki so jo povzročili z dosedanjim gradnjo na Slavniku, se jim obeta, da bodo "dobili" radar "skozi stranska vrata", kot se temu reče. Na Hidrometeorološkem zavodu RS pravijo, da so že objavili razpis za gradnjo kar dveh radarjev: enega za potrebe hidrometeorologije, drugega za kontrolo letenja. Ko bosta obe lokaciji strokovno ovrednoteni in potrjeni bo vse odločitve sprejemal državni zbor. (V. C.)

pek, Jernej Rosa in Mitja Fabčić, ki predstavijo tudi posebej izdano glasilo. »Oja, je blu lepu pr'projekti, pravijo in opozorijo se sosaliki: »Povejta kaj, bosta v Republiki!« S prikazom razvoja mlinarstva je kot sponzor sodeloval ajdovski Mlinotest.

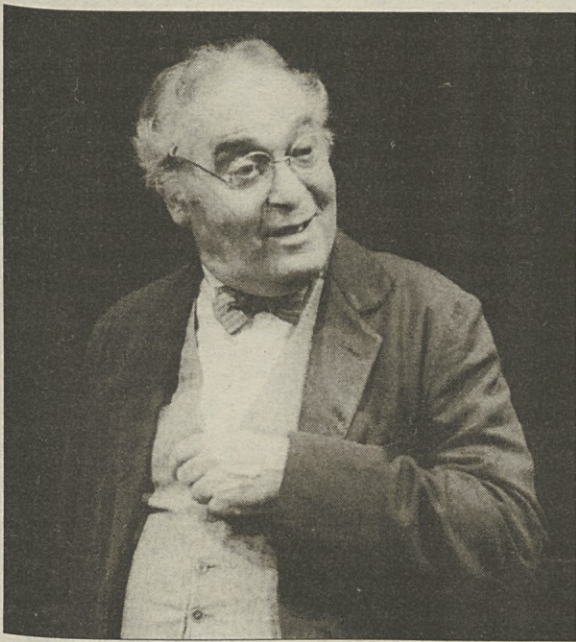
Artur Lipovž

GLEDALIŠČE / SEZONA LA CONTRADE

Norost kot orožje proti hinavstvu

»Nauk« Pirandellove Čepice s kraguljčki

BOJANA VATOVEC

Gledališče La Contrada sklepa abonmajsko sezono s Pirandellovo komedijo Čepica s kraguljčki (Il berretto a sonagli) v izvedbi Stalnega gledališča iz Catania. Delo je režiral Turi Ferro, ki nastopa tudi v glavni vlogi (na sliki). Ferro je delo posebno pri srcu, saj se ga je tokrat lotil že četrto in drugič kot režiser.

Komedijo je Luigi Pirandello spisal leta 1917 v sicilskem narečju za popularnega igralca Angela Musca, sloni pa na novelah La verità in Certi obblighi. Kritikom delo ni bilo vsec, vendar je doživelo dokaj uspeha pri občinstvu, tako da je avtor leto kasneje pripravil tudi verzijo v italijanskem jeziku, ki so jo prvič uprizorili v Rimu leta 1923.

Osrednja tematika komedije je tipično pirandellovski konflikt med resnico-

stjo in videzom, medtem ko je v norosti edina možnost, da se clovek izogne hinavstvu družbenih konvencij. Zaradi teh se mora posameznik kazati kot spoštovan član družbe in se strogo držati določenih vedenjskih pravil, vendar se mu v resnici ni treba odreci cloveskim slabostim in strastem, nasprotno, vse je dovoljeno, rešiti je treba videz, »lutko« samega sebe, s katero se kažemo v javnosti. Tako trdi stari pisar Ciampa, ki se dobro zaveda, da ga lepa in mlada žena skrivaj vara z gospodajem. S tem pa se noče sprijazniti prevarana soproga Beatrice Fiorica, ki hoče svojega moža zalotiti v presustvovanju in tako javno osramotiti. Ko iz tega nastane skandal, jo Ciampa obdolži, da je poteptala njegovo »lutko«, zato mu družbene vedenjske kon-

vencije narekujejo, da ubije svojo ženo in Beatricinega moža. Temu se lahko izogne le, če gospa prizna, da je znorela in da je vse sad trenutka neprisebnosti. Vsi bodo tako rešili zunanji videz, Beatrice pa bo dva meseca preživela v kliniki in v zameno za svojo žrtev lahko vsakomur zabrusila resnico v obraz.

Turi Ferro v svoji uprizoritvi realistično spoštuje avtorjevo zasnovu in ga tudi ni bilo strah uporabiti značilne komične trike, ki razgibajo dogajanje na odru. Vse osebe so prikazane celovito s podrobno izdelanim značajem, od histerično ljubosumne Beatrice, ki jo igra Ida Carrara, njenega lahkozivega brata Fifija (Federico Grassi) in matere Assunte (Anna Malvica), ki ji je mnenje javnosti vse, do policijskega delegata Spanoja, ki bi prav tako rad uredil vse, da bi spoštovano družino obvaroval pred skandalom, in stare bogaboječe služkinje Fane, ki jo igra odlična Maria Tolu. Poleg njih nastopajo še Ileana Rigano kot Saracena, ki pomaga Beatrice pri razkritju presustnikov, in Elisabetta Alma kot Ciampijeva lepa žena. Dogajanje vodi seveda Turi Ferro v vlogi pisarja Ciampe (na sliki).

Sceno in kostume, ki dokaj zvesto spoštujejo avtorjeva navodila in prikazujejo tipično meščansko okolje tiste dobe, sta si zamislila Stefano Pace in Elena Mannini.

Delo bo na sporedu v Gledališču Crisallo do nedelje, 17. aprila.

KONCERTNA SEZONA GM / DREVI V TRŽAŠKEM KULTURNEM DOMU

Godalni kvartet GM in M. Devetak

LUISA ANTONI

Kljub finančnim težavam, ki pestijo solo in tudi vso glasbeno dejavnost povezano s solo, je letošnja sezona Glasbene matice vseeno predstavila zanimive in prijetne koncertne večere, ki so nedvomno bili na več kot dostojni ravni. Vsi glasbeniki, ki so letos nastopili v sklopu ciklusa koncertov solidarnostne sezone Glasbene matice, so ponudili svoje sodelovanje v upanju, da bo to lahko pomagalo slovenski glasbeni ustanovi. Dosedanje koncertno delovanje je torej tudi letos omogočilo, da so se koncertne ponudbe tako slovenskih umetnikov iz Furlanije-Juljske krajine kot tudi iz Slovenije vrstile brez velikih časovnih vrzeli.

Na petem večeru bodo koncertirali stirje glasbeniki, ki so sicer stalni gostje te koncertne ustanove, gre za člane Godalnega kvar-

teta Glasbene matice. Kvartet je nastal l. 1985; njegovi člani pa so si zastavili kot glavni cilj poglobitev poznavanja glasbene kulture v Trstu, ki je pomembno stičišče med slovanskim, romanskim in germanskim svetom. Vsi stirje so pričeli svojo glasbeno pripravo na soli Glasbene matice; violinist Zarko Hrvatić je bil ob koncu šestdesetih let že absolutni svetovni mojster, violinist Stefan Iob, ki je sicer najmlajši član Godalnega kvarteta, je pred dvema letoma diplomiral na tržaskem konservatoriju in sedaj poučuje na Glasbeni matici. Marko Bitežnik je ob dokončanem studiju violine gojil tudi igranje viole; seveda je tudi Bi-

težnik docent violine na Glasbeni matici. Celist Peter Filipčić pa, ki sedaj vodi uspešni razred violoncela na soli Glasbene matice, je stalno sodeloval v različnih komornih zasedbah.

Na tokratni koncert Glasbene matice je kvartet povabil mladega pianista Mirana Devetaka, s katerim bodo izvajali Dvorakov Kvintet v A duru za klavir in godalni kvartet op. 81. Miran Devetak je lani pod mentorstvom Helen Plesnicarjeve uspešno diplomiral iz klavirja na državnem konservatoriju in se sedaj nadaljno izpopolnjuje na zavodu »Conservatoire Européen de musique« v Parizu v razredu Igorja Lazka.

Kot smo že zapisali, bo koncert Godalnega kvarteta Glasbene matice in pianista Mirana Devetaka drevi ob 20.30 v tržaskem Kulturnem domu.

LIKOVNA UMETNOST / GIUSEPPE ZIGAINA

Temačno prepletanje spomina in sanj

V Zigainovih slikah, ki razkrivajo podzavestno tesnobo, je clovek redko prisoten v prvi osebi

SERGIJ CESAR

Spomin in sanje, dva elementa, ki se v globini del Zigaine prepletata, izstopita skozi splet barve in risbe v kolazih in grafikah; spomin je zabrisan v konturah pokrajine, ki se naslanja na doživete in v duso vgravirane planjave Furlanije, sanje obarvajo z večkrat temnimi občutki nakazane krajine, v katere se kot ostri klin vrežejo izredno čiste in detaljne podobe žuzelk ali domisljskih zivali. Sanje ali mora? Morda samo podzavestna tesnoba, katero umetnik s svojim delom zakriva in odriva, iz nje se rojevajo večkrat moreče, a tudi z optimizmom obarvane podobe, kontrasti notranjosti, katerih zunanji odsev se kaže v alternaciji temnih ploskev in čistih belin neomadezevanega papirja. A tudi v temnih ploskvah najde pozornost oko splet znakov in crt z miniaturnostjo izdelavo, vredno srednjeveških mojstrov, polno aluzij na predmete in detalje vedno pričujočih zivalskih podob in delov žuzelk ter rastlinskih oblik. Sanje pa spremenijo žuzelke skozi počasno transformacijo v fantazijske in nič kaj grozeče vesoljske ladje: vdor nevidnih in nikoli videnih bitij skozi težko čitljive simbole njihove prisotnosti. Clovek je le redko prisoten v prvi osebi v vseh teh delih, ostajajo le kratki prebliski očetovega obraza, kot veznega člena med umetnikom in njegovimi zabrisanimi

spomini. Sanje in spomin se tako utelesita v pokrajini in podobi očeta, kjer izstopa pokrajina s svojo večjo določenostjo in berljivo, medtem ko je cloveska podoba nakazana, zastrta in zakrita. Kot bi jo z rastlinami in njihovimi koreninami vred nekdo izrul iz življenjskega prostora, lebdi izgubljena med znaki in podobami, daljni in oddaljeni opazovalec upodobljenih misli in sanj.

Pri Zigaini ni možno čutno sprejemanje njegovih del, preveč je psiholoske podrobnosti, celo barvne ploskve zahtevajo globlji pristop, niso enostavno emotivno sprejemljive. V oljnih slikah se zabrisa natančnost risbe, prisotna v grafikah in kolazih, nanos postane bolj impulziven ter manj izdelan, kot bi roko vodila podzavestna sila, vsi spleti znakov se stapljajo v barvno gmoto, ki pa ni tako povedna kot risba v grafičnih listih. Občutek, da je barva le dopolnjujoči element potrjujejo tudi kolazi, kjer njena uporaba poudarja osnovno risbo in kompozicijo in jo s svojo snovnostjo približuje bolj kiparstvu kot slikarstvu. Vsaj oljne slike na pričujoči razstavi dajejo tak občutek, kljub ugotovitvi, da je za potezami čopica občutiti globoko umetniško osebnost.

(Giuseppe Zigaina je od 19. marca do 7. aprila razstavljal v tržaski galeriji Cartesius. Na sliki ena od razstavljenih slik)

PLATNICE POČEZ / NA POLICAH TRŽAŠKE KNJIGARNE

Skrivnosti o moških, ki bi jih morale ženske razkriti

MIMA KAPELJ

Barbara De Angelis: Skrivnosti o moških, ki bi jih morala poznati vsaka ženska
Založba Mladinska knjiga: trda vezava, 266 strani, cena 30.000 lir

Ne, ne gre za naslov filma pred kakim desetletjem avantgardne režiserke Line Wertmüller, pač pa za priročnik, za katerega sicer ni nujno, da pristane v vsaki družinski knjižnici, saj ni primeren ravno za vsakdanje branje. Avtorica, ameriška strokovnjakinja za probleme partnerstva, je to knjigo napisala na podlagi številnih pričevanj svojih pacientov in tudi na podlagi osebnih izkušenj. Kakorkoli že, bralci, nasveti namreč niso namenjeni samo ženskam, bodo v priročniku našli številne primere, ki bi jih lahko uporabili sebi v prid. Levji delež nasvetov pa bodo seveda odnesle ravno ženske.

Knjiga je razdeljena na tri glavna poglavja. V prvem bomo spoznali, da je moški svet prav za prav se zelo neraziskan, ugotovili bomo, kaksne so glavne napake, ki jih delajo ženske pri moških in kako je mogoče zapol-

niti nekatere čustvene praznine, ki se sčasoma ustvarijo v partnerstvu. Drugo poglavje je namenjeno spolnosti: nasvete in primere lahko bralec vzame čisto zares ali pa, kot se temu pogovorno reče, z rezervno. Vsekakor pa nasveti v njem lahko potesijo marsikatero radovednost in resijo kak dvom.

Tretje poglavje je namenjeno življenju v dvoje, avtorica v njem razkriva razne skrivnosti pogovarjanja s partnerjem, razumevanja in zakaj ne, prenašanja njegovih značajskih muh (avtorica jih imenuje značilnosti).

Da se razumemo: namen knjige ni ta, da bi jo prelistali vselej, ko se s partnerjem sporečemo in zlasamo, pač pa je zanimiva zato, ker v njej najdemo dober nasvet za vsakdanjo rabo, spodbudno besedo za reševanje drobnih problemov slehernega partnerstva in navodila za pozitivno razmerje, ki nemara že prehaja v sivino. Vse to pod pogojem, da avtoricinih naukov ne vzamemo čisto zares oziroma da jih prilagodimo osebnim čustvenim sposobnostim.

POLJSKA / ZAČETEK VOLILNE KAMPANJE

Walensa bi bil rad predsednik še pet let

Njegov najresnejši tekmeč je voditelj levice Kwasniewski

VARSAVA - Čeprav bodo predsedniške volitve na Poljskem se le cez dobro leto, je Lech Walensa že naredil prvi predvolilni korak. Odločno je pokazal, da se bo za petletni predsedniški položaj potegoval tudi drugič. Vsi so prepričani, da bo njegov glavni tekmeč Aleksander Kwasniewski, voditelj Zveze demokratične levice (SLD), ki jo sestavljajo nekdanji komunisti. Februarja se je Walensa znova javno oglašil, potem ko je bil po volilni zmagi Zveze demokratične levice dalj časa tiho; zaradi sporov o novi ustavi je ostro napadel nekdanje komuniste in Kwasniewskega.

»Spet dvigujejo glave in moram jih malo potlačiti,« je izjavil. Ne Walensa in tudi ne Kwasniewski uradno se nista začela predsedniške kampanje, vendar ne kaže dvomiti o njuni kandidaturi.

Walensa, ki mu poteče mandat že konec prihodnjega leta, je prejšnji mesec zaostрил nesoglasje z Zvezo demokratične levice, ker je prepelil nominacijo njihovega člana za finančnega ministra. Izjavil je, da je ekonomist, nekdanji komunist Dariusz Rosati, ki živi v Ženevi, že predolgo na tujem in da je bil vpleten v nek nelegalen posel, ki je se vedno v postopku. Zavrnitev je prizadela Kwasniewskega, ki je javno podpiral Rosatijevo nominacijo. Njegova stranka naj bi imela pravico do imenovanja svojega člana po podpisu koalicijske pogodbe s Poljsko kmečko stranko (PSL). Kwasniewski je Walenso obdolžil, da destabilizira Poljsko, in nekaj uglednih članov Zveze demokratične levice je celo pre-

dlagalo zmanjšanje predsedniških pristojnosti.

»Razkol med Walenso in SLD je javen. Analitiki menijo, da je to že začetek predvolilne kampanje, v kateri bo Aleksander Kwasniewski najresnejši tekmeč sedanjega predsednika,« je zapisal dnevnik Rzeczpospolita. Vse kaže, da bo boj med poljskim junakom in mladostnim reformistom neizprosno.

Februarja je Walensa ostro napadel levo koalicijo, ki je ljudstvu odrekla večjo pristojnost pri oblikovanju nove ustave. Komentatorji so takoj zapisali, da je imel Walensa v mislih Zvezo demokratične levice in Kwasniewskega, vlogo premiera Waldemara Pawlaka, člana Poljske kmečke stranke, ki je prav tako nasprotovala osnutku ustave, so potisnili v stran. Slo naj bi le za nesoglasje med predsednikom in voditeljem stranke.

Walensa namreč meni, da je Kwasniewski njegov največji nasprotnik, trdovratnejši od Pawlaka, ki se ne odloči, ali bo kandidiral na predsedniških volitvah. Pawlak bi lahko bil celo Walensov zavrnjenik, ker je kot koalicijski partner SLD vpleten v vsakdanji boj s Kwasniewskim. Neki visji uradnik je celo izjavil, da Pawlak ni nasprotoval Walensovi odločitvi glede Rosatijevega imenovanja, ker ga tudi sam ne podpira. Res pa je, da je njegovo imenovanje javno podpiral, vendar je vseskozi dajal vedeti, da ga je k temu prisilila Zveza demokratične levice.

»Pawlak je moral Rosatija hvaliti, ker ni hotel povzročiti razkola v koaliciji. Zato je

bil zelo vesel, ko je Walensa prepelil Rosatijevo imenovanje,« je izjavil neimenovan uradnik. Odnosi med Kwasniewskim in Pawlakom so zelo hladni, kar bi utegnilo biti v Walensovo korist. Prvič sta se sporekla ob imenovanju vladnega kabineta lani novembra. Kwasniewski je bil uspešnejši, saj je večina najpomembnejših funkcij pripadla članom SLD.

Le tri mesece pozneje je Marek Borowski, finančni minister in član SLD, po sporu s Pawlakom odstopil s svojega položaja. Za ta korak se je odločil po tem, ko je Pawlak odpustil namestnika finančnega ministra, ne da bi se o odločitvi predhodno posvetoval z ministrom.

Kwasniewski je Pawlaku svetoval, naj spremeni svojo odločitev, vendar je njegova prošnja naletela na gluha ušesa. Ker je Pawlak ukrepal v skladu s svojimi pooblastili, se je omajala moč Kwasniewskega, pa tudi stranke, katere vodi. Od takrat sta mesti finančnega ministra in njegovega namestnika prazni, kar slabi vpliv SLD pri oblikovanju vladne politike. Walensa naj bi se bolj omajal ugled Kwasniewskega - postal je oster kritik levih strank. Prevzel je že znano vlogo, ki jo je kot vodja Solidarnosti odigral v 80. letih. Pri petdesetih letih se Walensa vidi v vlogi očeta poljskega naroda, vendar ni povsem prepričan, da bo bitko tudi dobil. Nedavna raziskava javnega mnenja je pokazala, da bi 17 odstotkov Poljakov volilo Kwasniewskega, le 9 odstotkov pa Walenso. 39-letni Kwasniewski je kari-

zmatični vodja reformiranih komunistov, ki trdijo, da so pretrgali vse vezi s preteklostjo in da si prizadevajo za gospodarske reforme. Zavrača namigovanja, da naj bi bil nekoč član komunistične vlade. Walensa bo verjetno poudarjal svojo protikomunistično usmeritev in skušal zbrati okrog sebe vse sredinske in desno usmerjene stranke, ki so se razvile iz Solidarnosti.

Desne stranke pa so že napovedale, da se ne bodo odzvale na njegovo ponudbo in da bodo imenovalle svojega predsedniškega kandidata.

Tudi najmočnejši gibanji, Demokratska zveza in Liberalno-demokratski kongres, nista ravno navdušeni nad tem, da bi podprli Walenso. Prav njuna podpora pa bi bila na prihodnjih volitvah za Walenso odločilna.

Adam Jasser / Reuter

UKRAJINSKI RUDARJI

Nekoč so zaslužili toliko, da so se lahko kopali v šampanjcu

DAVID LJUNGGREN/REUTER

DONECK - Valerij Vinokuro je izključil svoj prastari kompresor in mastni zadušljivi oblaki črnega prahu, ki so se razbohotali po podzemnih rovih, se počasi začnejo polegati.

»Včasih sem zaslužil toliko, da bi si lahko roke umival s šampanjcem. Imel sem dober avto in lepo hišo. Danes pa komaj preživim družino,« pravi žalostno. Ukrajinski rudarjem, ki 850 metrov pod zemljo preživijo šest neznosnih ur na dan, so dnevi izobilja šteti. Sredi nedvisne zmede, kjer brezhibno deluje le še inflacija, se razblinja vsa mogočnost donbaskega premogovnega bazena. Nekoč privilegirani, sedaj tudi »tezaki« socialisticne države plačujejo za desetletja površnega gospodarjenja. Rudar Vinokuro, ki si v rudniku Zasjadko še naprej lomi hrbet, v svojem poklicu ne vidi prihodnosti. Tehnologija v teh rudnikih, od katerih so nekateri stari tudi 60 ali več let, je že zdavnaj prezvela svoj čas. Varnostni ukrepi so temu primerni, se pravi na zelo nizki stopnji, samo lani je v ukrajinskih rudnikih umrlo kar 212 ljudi.

Zasjadko, ki leži na obrobju Donecka, vsaj se obratuje. Za zdaj. Nekateri drugi rudniki so se že povsem ustavili, ker so bili z denarjem tako na psu, da si niso mogli privoščiti niti najnujnejšega, kot je na primer les za podporme tramove. Izraz »bankrot« je zanje dobesedno preblag. V Sovjetski zvezi so rudarji zaslužili kar približno 500 rubljev mesečno (tedaj uradno 500 dolarjev), kar je bilo precej nad povprečjem. Dandanes zaslužijo približno 4 milijone

ukrajinskih kuponov. Sto dolarjev.

»Denar rabimo, slisite? Denar, denar, denar!« vpije Vinokurov sodelavec Andrej, ki se je spravil popravljat rezila kompresorja. Stroj je v svoji dolgi karieri že trikrat doživel remont in kar vpije po zamenjavi. Rudnik pa že eno leto ni kupil nič novega.

Preden se dokopljejo do premogovne žile, se morajo rudarji podati na pustolovsko in tvegano pot po tesnih hodnikih, v katerih kar mrigoli spolzke stare sare, cez katero se ni dobro preveč spotikati, ker v istih ozkih hodnikih mrigoli tudi globokih deponij, napolnjenih s sluzjo, v kateri utegne sicer dober rudar prav žalostno koncati.

»Ljudje ne delajo več, kot so nekoč. Vse navdušenje je upadlo in za seboj potegnili

tudi izkop,« pravi Oleg Cervenenko, namestnik tehničnega direktorja, ko počasi in tipaje stopa po predoru. »Rudarji so včasih tudi prosti dni prebili v rudniku in zaslužili se več. Danes se to pac ne splača, saj je razlika tako minimalna, da bi si z nadurami morda lahko kupili le kak kos mesa več.«

Boleca resnica je, da se je družba s svojimi potrebami vred preoblikovala, na rudarje pa pozabila.

Vinokuro je moral svoj avto prodati in zdaj lahko le opazuje, kako se mimo njega v bleščecih sportnih avtomobilih - seveda najvišjega cenovnega razreda - podijo mladi podjetniki novega kova. »Včasih, ko si ljudem pojasnil, da delaš v rudniku, so te pogledali z občudujocim pogledom, kot predsednika. Danes nas rudarje gledajo s pogledom, ki zgo-

vorno pravi: Poglej tepca, ki se se ni lotil nobenega »biznisa!« zavzdihne Cervenenko. Povsem jasno je, da bo treba zapreti večino rudnikov, ko bodo izčrpali njihove zmogljivosti. In uradniki pravijo, da oblasti niso storile prav ničesar, da bi ti soče rudarjev izučili za kaj drugega.

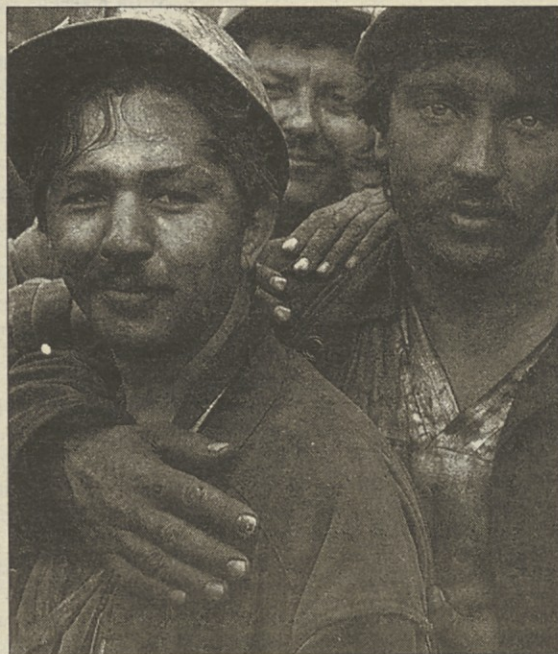
»Ce ne bom delal, bom primoran prosjacti,« pravi Vinokuro.

Vlada ima pri vsem tem zvezane roke. Denarja za vzdrževanje ni, da bi rudnike zaprla, si ne more privoščiti. Sovjetske zveze ni več in da bi se Ukrajina imela s cim greti, mora po svetovnih cenah placevati ruski plin in nafto, ki sta včasih veljala le majhne denarje.

Rudarji so v ukrajinski politiki doslej vedno imeli ključno besedo in tudi tokrat so bili tvorci dogodkov: njihova septembrska stavka je sprožila predčasne volitve 27. marca.

Donbaski rudarji zopet ne sedijo križem rok - ali bolje - sedijo križem rok. Organizirali so enodnevno stavko in ustavili vse stroje, da bi opozorili oblasti, da že dva meseca niso dobili plač. Organizatorji stavke pravijo, da je ta le nadaljevanje lanske dvotedenske stavke v juniju, ko so skoraj vsi rudniki zahtevali predčasne volitve in odstavitev predsednika Leonida Kravčuka.

Toda čeprav je na obzoru videti še več stavk, vsi rudarji od tega le ne pričakujejo velikih koristi. »Seveda bomo se stavkali, toda menim, da brez koristi. Nikomur ne moremo dokazati prav ničesar, udarili pa bomo le po lastnih zepih,« pravi Vinokuro.

Rudarji, nekoč simbol težakega dela in dobrega plačila

S cenzuro proti nasilju

LONDON - Britanska vlada se je pod pritiskom poslancev spodnjega doma parlamenta odločila za cenzurni ukrep, ki naj bi zaščitil otroke pred škodljivim vplivom video grozljivk. Tako so poslanci v torek zvečer sprejeli in potrdili dodatek h kazenskemu zakonu, ki omejuje prodajo in izposojevanje video grozljivk, če povečujejo kriminal in nasilje.

Po predlogu, ki ga mora potrditi še lordska zbornica, bo britanska komisija za klasifikacijo filmov v prihodnje presojala in odločala tudi o tem, kateri filmi lahko predstavljajo »neprimeren vzor« za otroke ali otrokom »psihološko škodujejo«. Takšni video filmi ne bodo prisli v prodajalne. Tistim, ki bi tako prepovedane »piratske« filme prodajali, posojali ali razmnoževali, bo zagrožena denarna kazen v višini 20 tisoč funtov in/ali zaporna kazen do največ dveh let.

V Britaniji posebna komisija za klasifikacijo filmov pregleda in po lastni presoji klasificira vsak film, ki pride v promet. Tako ga glede na primernost ogleda po starosti lahko razporedi v šest različnih kategorij med filme, ki so na primer primerni za otroke brez ali v spremstvu staršev, do 12., 15. ter 18. leta starosti in cez. Nov predlog dodatka h kazenskemu zakonu pa določa se denarno kazen v višini pet tisoč funtov in/ali zaporno kazen do največ šest mesecev za vsakega, ki bi otroku omogočil ogled video filma izven starostnih meja uradno določene klasifikacije. Ti predlogi pa se nanasajo le na nove video filme. Tako v zakonodaji ostaja vrzel, ker zakon ne velja za nazaj in ne vključuje nevarnih grozljivk, ki so že na trgu. Med njimi so filmi, kot na primer Child's Play 3 in Juice, ki jih povezujejo z vrsto grozljivih kriminalnih sodnih primerov, umorov, surovosti, krutosti in degradacij.

Notranji minister Michael Howard je si-

cer obljubil, da bo zadevo proučil in poskusal doseči, da bi vsaj najbolj krute filme, ki so že na trgu, komisija za klasifikacijo filmov znova ocenila. Kot je poudaril, je problem v tem, da bi morala komisija, če bi zakonski predlogi veljali za nazaj, pregledati vseh 24 tisoč filmov, ki so trenutno na trgu. Tako naj bi zaenkrat predlagana dopolnila zajela le 400 novih video filmov, ki v povprečju pridejo vsako leto na trg. Od tega bi po novih merilih, kot ocenjujejo, verjetno morali prepovedati tri odstotke teh filmov.

Predlogi za cenzurne ukrepe so seveda sprožili živahne polemike o omejevanju sloveskovih svobosc in vprašanji, ali država lahko odloča, kaj ljudje gledajo v svojih domovih, oziroma ali lahko odvzame staršem pravico in zaupanje, da so sposobni zagotoviti, da njihovi otroci ne bodo gledali filmov, ki uradno za njihovo starost niso primerni in dovoljeni. Tudi mnenja psihologov o tem, koliko lahko takšni filmi vplivajo na kriminalna nagnjenja oziroma dejanja, so sporni, toda v Britaniji prevladuje mnenje, da je treba v zvezi s tem nekaj storiti in trg »očistiti«.

Zato se je večina poslancev s podporo medijev zavzela za dodatek h kazenskemu zakonu, ki ga je parlamentu prvotno predložil poslanec liberalnodemokratske stranke David Alton. Sprejeti cenzurni ukrepi so rezultat kompromisa, v katerega je bila prisiljena vlada, ker se je bala, da bodo njen prvotno milejši predlog poslanci zavrnili in to celo prvi dan po vrnitvi z velikonočnih počitnic. Več kot 80 poslancev konzervativne stranke je napovedalo, da bo podprlo Altonov predlog, in tako je notranji minister privolil v kompromis. S tem pa si je nakopal tudi obtožbe, da skoraj do zadnje minute ni upošteval ter pravilno ocenil mnenja in stališč poslancev lastne stranke.

Alja Kosak

NEMČIJA / OB IZREDNIH VARNOSTNIH UKREPIH

Začel se je proces proti krivcem za tragični požar v Solingnu

Edinemu polnoletnemu članu iz četverice požigalcev je neskončno žal in obtožuje neonacistično propagando, da se je sovraštvo in krutost

BERLIN - Ob izrednih varnostnih ukrepih se je včeraj v Düsseldorfu začel proces proti četverici, ki je obtožena, da je lani v Solingnu (Severno Porenje-Vestfalija) podtaknila požar, v katerem je življenje izgubilo pet Turkinj. To je bil najhujši atentat proti tujim priseljencem v Nemčiji, ki je preko noči zdrnil nemško javnost in oblasti iz prepričanja, da so neonacisti le nenevarni folklorni zanesenjaki.

»Neskončno mi je žal za vse, kar smo storili,« je včeraj povedal 24-letni Markus Gartmann, ki je bil ob atentatu edini polnoletnik v četverici. Med zasliševanjem je priznal, da »gesla desnice vodijo v sovraštvo in krutost«...

»Tu so sedaj rezultati,« je skoraj neslišno dodal.

Poleg njega so bili na zatozni klopi se 17-letni Christian R., 21-letni Christian B. in 16-letni Felix K., gimnazijec iz dobre družine, ki je v sodno dvorano prišel s solznimi očmi. Prisotna sta bila zakonca Genc, Kamir in Mevlüde, ki sta v požaru izgubila dve hčerki, Kamir pa tudi sestro in sestrično. Včeraj je preko nekega časopisa pozval svoje sonarodnjake, naj ne sovražijo Nemcev zaradi tega in drugih tragičnih dogodkov in naj se ne maščujejo. Tudi turški generalni konzul v Düsseldorfu je poudaril, da Turčija neče maščevanja, temveč le pravično sodbo.

Svojci žrtev požara v Solingnu med včerajšnjo prvo sodno razpravo. (Telefoto AP)

ZDA / ZAKONSKI OSNUTEK

Sankcije proti delu otrok

Po vsem svetu vse bolj izkoriščajo otroško delovno silo

WASHINGTON - V boju proti otroškemu delu so sankcije odlični ukrep. V Washingtonu preučujejo zakonski osnutek, s katerim bi v Združene države Amerike prepovedali uvoz proizvodov, ki so sad otroškega dela.

»V mnogih državah v razvoju so otroci znaten del celotne delovne sile,« je izjavil senator Tom Harkin, pobudnik tega zakonskega osnutka. Na podlagi podatkov Mednarodne organizacije za delo je Harkin dejal, da je od 12 do 26 odstotkov delovne sile nekaterih južnoameriških držav mlajših od 15 let, v afriških državah je otroške delovne sile 17 odstotkov, v azijskih državah pa 11 odstotkov. Harkin je nato omenil Mehiko, kjer je po podatkih Mehiskega zavoda za statistiko ilegalno zaposlenih 10 milijonov otrok, to se

pravi 34 odstotkov otroške populacije pod 15. letom. V Bangladešu je 50.000 otrok zaposlenih na področju modne konfekcije, Združene države Amerike pa uvažajo 50 odstotkov celotne bangladeske proizvodnje s tega področja. V Pakistanu predvidevajo, da polovica 50.000 otrok, ki so zaposleni pri izdelovanju preprog, ne bo dosegla 12. leta zaradi bolezni in podhranjenosti.

Problem otroškega dela ni samo problem tretjega sveta. »Tudi v Združenih državah Amerike je v zadnjih 20 letih hudo naraslo število mladoletnih, ki so celodnevno zaposleni, ko se obiskujejo solo,« je poročal poslanec George Brown med razpravo, ki jo je priredilo ministrstvo za delo. Predlagane sankcije zadevajo predvsem tiste industrije in države, ki se poslužujejo otrok pri proizvodnji izvoznih artiklov.

NIZOZEMSKA / UMETNOST

Skriti Van Goghi

Odkrili so 19 neznanih Van Goghovih slik

BRUSELJ - Iz Van Goghovega muzeja v Amsterdamu je včeraj prispela vest o odkritju 19 novih umetnikovih mojstrov. Gre za slike, ki mojstru mogoče niso bile vseč in je zato platna uporabil za druge mojstrovine. Med odkritimi umetninami je tudi slika, o obstoju katere so že govorili, menili pa so, da se je izgubila.

Tiskovni predstavnik muzeja je izjavil, da so do odkritja prišli z radiografijami kakih 130 umetnikovih slik, ki so last muzeja. Pod 19 mojstrovinami so bile na platnu

prej druge slike, za katere strokovnjaki menijo, da jih je Van Gogh naslikal v letih okrog 1880. Belo-crne radiografije teh slik, iz katerih bomo nestrokovnjaki sicer bolj malo razbrali, bodo na ogled od prihodnjega konca tedna. Tiskovni predstavnik muzeja je se dejal, da je Van Gogh verjetno sklenil se enkrat izkoristiti ze poslikana platna, ker s slikami ni bil zadovoljen, ali pa ni hotel trati denarja za nova platna. Znano je, da je Van Gogh v svojem življenju prodal eno samo sliko in da ga je vzdrževal brat Theo.

NOVICE

V Franciji bi morali čimprej porušiti kar 76 nevarnih šol

PARIZ - Neka francoska revija, ki brani interese potrošnikov, je včeraj zapisala, da bi morali takoj porušiti 76 francoskih šolskih poslopij, tako da bi pred požari zascitili kakih 35 tisoč dijakov in učencev. Po mnenju te revije pa so tudi v drugih šolskih poslopih pomanjkljivo poskrbeli za protipožarno varnost, zaradi česar je ogroženo življenje 200.000 francoskih dijakov in učencev. Seveda je revija objavila imena 76 šol, kar je povzročilo pravo paniko med starsi. To je nov udarec za Balladurjevo vlado, med drugim so v teh nevarnih poslopih v glavnem zasebne šole.

V Kambodži bi morali odstraniti 10 milijonov min

SINGAPUR - Kambodža je v svoji 20-letni zgodovini revolucionarnega vrenja in državljanske vojne podedovala 10 milijonov min, ki prizadejejo po 300 ljudi na mesec. Kanadski polkovnik George Focseanu, ki je šef kamboskega centra za odstranjevanje min, je ob teh podatkih se navedel, da mine onemogočajo izrabo tisocev hektarjev obdelovalnih površin.

Novi Clintonov kuhar sprožil piščančjo vojno

WASHINGTON - Walter Sheib, novi kuhar Bele hiše, je v ZDA sprožil pravo piščančjo vojno, ker je v nekem intervjuju izjavil, da bo predsedniku postregel samo z mesom domačih piščancev. V Clintonovem rodnem Arkansasu, kjer so največje piščancje farne, so takoj zagnali vik in krik, ker se bojijo, da bi to zmanjšalo prodajo. Predsednik združenja kokosjerejev George Watts je včeraj poudaril, da so zadnje znanstvene studije dokazale, da ni razlik med domačimi in industrijsko gojenimi piščanci, razlika naj bi bila le v ceni.

Britanska vojska noče homoseksualcev

LONDON - Od včeraj homoseksualnost v britanski vojni in trgovski mornarici ni več zločin, mornarje in castnike pa bodo se vedno odslavljali, da ne bi ogrozili drugih. Sklep britanske vlade bo nedvomno sprožil protest britanskih homoseksualcev, ki so upali, da bodo odpravili vse predsodke in krivične norme.

V Istanbulu polemike zaradi načrtovane mošeje

ANKARA - Nedavna zmaga integralističnih islamskih strank na turskih občinskih volitvah povzroča že prve negativne posledice. Prejsnja laična uprava v istambulski mestni četrti Beoglu je na Trgu Taksim načrtovala gradnjo garaže, sedaj pa bi hotela nova uprava zgraditi mošejo. To navsezadnje ne bi nikogar motilo, če ne bi bil na Trgu Taksim Atatürkov kip. Mustafa Kemal pasa-Atatürk, oče sodobne Turčije, pa je za islamske integraliste glavni krivec, da je Turcija postala laična država.

TEKSAS / PRAVDA

Manj davkov

Cynthia Hess je dobila pravdo s teksasko davkarijo, ki ni hotela sprejeti njene prijave davkov za leto 1988. Cynthia in njen mož sta namreč od davkov odbila 2088 dolarjev kot »stroške za vzdrževanje« njenege bohotnega oprsja. Dama namreč kratkocasi obiskovalce kluba Bamboo, njena razkošnost pa je pravzaprav delovno orodje. (AP)

ŠEF INTERPOLA

Mamila in umazani denar ogrožata evropske demokracije

Raymond Kendall zahteval odločen boj proti pranju umazanega denarja

PARIZ - »Evropo so preplavila mamila in izkupicki te trgovine že ogrožajo našo demokracijo,« je v intervjuju za pariski Le Figaro izjavil generalni tajnik Interpolu Raymond Kendall pred današnjim dunajskim zasedanjem UNDCP (Programa OZN za mednarodno nadzorstvo nad mamili). Po Kendallovem mnenju v Evropi iz dneva v dan raste ponudba mamil, kar naj bi dokazovalo, da policija ni več kos temu prevelike razsežnosti. Po njegovem je položaj »katastrofalen«, zanj pa krivi silcisko mafijo, kitajsko trojko in japonsko jakuzo, tri skupine organiziranega kriminala, ki skoraj v celoti nadzorujejo in vodijo mednarodno trgovino z

mamili. Leta 1992 so te tri organizacije uresničile z mamili za več kot 350 milijard dolarjev prometa (več kot 500.000 milijard lir). »Taka denarna sredstva omogočajo vsako obliko korupcije,« je poudaril Kendall, ki je se dodal, da se je treba z vsemi sredstvi boriti proti pranju umazanega denarja, ker ta že ogroža naše demokracije. S Kendallom se strinjajo skoraj vsi odgovorni za boj proti mamilom, a po mnenju nekaterih bodo le s težavo vse države sprejele tako skupno zakonodajo, ki bi preprečevala pranje umazanega denarja. Trenutno vse skrbijo predvsem države nekdanjega komunističnega bloka, ki v svoji lakoti po kapitalu ne sprašujejo za izvor vloženega denarja.

RUSIJA / NAJNASILNEJŠI ŠPORT NA SVETU

Spor v ruskem šahu je segel do Kremlija

Ruska šahovska zveza proti Kasparovu

ROBERTO SCARFONE / ANSA

MOSKVA - Odvetnik Makarov, ki mu je predsednik Jelcin zaupal boj proti korupciji in je poleg tega Kasparovov svetovalec, izdaja lažne dokumente, bivši šef moskovske policije Murašov hodi na Filipine z zeno in prijateljico na stroške šahovske zveze, Jelcinov učitelj tenisa Tarpišev pa mešetari z nafto in diamanti ter z iztržkom podpira svetovnega šahovskega prvaka Kasparova. Tako trdi Jevgenij Bebcuk, predsednik ruske šahovske zveze, in vihti z listinami, ki po njegovem vse to dokazujejo. Bebcuk obtožuje Kasparova, da hoče uniciti največjo šahovsko organizacijo planeta (katere vodi sam Bebcuk).

Vpleteni doslej se niso odgovorili na te obtožbe. Kasparov je po telefonu izjavil, da sovrazi novinarje in ne namerava govoriti z nobenim izmed njih, njegova mati pa je izjavila, da so tisti, ki napadajo sina »stari birokrati in skratje v nasprotju s sinom, ki je velikan«. Ce se vam te izjave zdijo pretirane, se nikar ne čudite: sam Kasparov je nekoč dejal, da je sahnajnasilnejši sport na svetu. Rusija, kjer je sahn zelo razširjen, se je razdelila na dva tabora: eni podpirajo Kasparova, drugi pa šahovsko zvezo.

Se tako mirne osebe se pri sahu spremenijo v zveri. Ta sport, ki je bil že zelo priljubljen za casa carja, je po revoluciji postal najbolj priljubljena dejavnost, saj so ga tudi Lenin in tovarisi izredno cenili. Svetovni šahovski prvaki so bili v tem stoletju vedno najprej sovjetski, pozneje pa ruski državljani, z izjemo Američana Fisherja, ki je leta 1972 premagal Spasskija. Na lestvici 2000 najboljših sahistov sveta je več kot 800 Rusov, poudarja Bebcuk, ki trdi, da hoče Kasparov v Rusiji odpraviti ljubitelstvo, da bi kot profesionalni sahist zaslužil milijarde kot igralci tenisa.

NOVICE

Iskanje novih strategij
proti trgovanju z mamili

DUNAJ - Včeraj se je v avstrijski prestolnici začelo letno zasedanje komisije OZN, ki se ukvarja s problematiko mamil. Zasedanja se je udeležilo skoraj 300 strokovnjakov iz 53 držav, glavna tema pa je iskanje novih strategij proti organiziranemu trgovanju z mamili. Po mnenju konference OZN o mamilih, ki je bila jeseni lanskega leta prav tako na Dunaju, je treba predvsem zaostri boj proti ilegalnim mednarodnim organizacijam, ki trgujejo z mamili, nunjna pa je tudi krepitev nadzora nad kemičnimi snovi, ki so potrebni za proizvodno ilegalnih drog. Na letnem zasedanju, ki bo trajalo do 22. aprila, hočejo izdelati globalni akcijski program.

Klestil zaključil uradni
obisk na Bliznjem Vzhodu

DUNAJ - Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je včeraj zaključil večdnevno uradno potovanje po Bliznjem Vzhodu. Predsednik, katerega je spremljal tudi zunanji minister Alois Mock, je obiskal Sirijo in Jordanijo, v središču pogovorov pa je bil potek pogajanj za pomiritev tega kriznega zarišca. V Siriji je avstrijskega zveznega predsednika sprejel predsednik Hafez Assad, v Jordaniji pa kralj Hussein.

Zdaj snežni kaos v
zahodnih zveznih deželah

INNSBRUCK - Močno sneženje, ki je v zadnjih dneh v južnih in vzhodnih deželah Avstrije oviralo predvsem promet, se je preselilo v zahodne dežele. Posebej prizadelo je slabo vreme zvezno deželo Tirolsko, kjer je so včeraj morali zapreti več gorskih cest, saj je v 24 urah zapadlo več kot pol metra snega. V Gornji Avstriji in v Salzburgu pa je močno deževanje povzročilo poplave.

Zilk proti priporočilom
volilcem pri referendumu o EU

DUNAJ - Eden najvidnejših predstavnikov avstrijskih socialdemokratov, dunajski zupan Helmut Zilk, se je izrekel proti temu, da bi SPÖ v zvezi z referendumom o avstrijskem pristopu k Evropski uniji 12. junija letos izdala posebnega priporočila volilcem. Menil je, da državljani dobro vedo zakaj gre, tako da jim ni treba odvzeti odločitve. Poudaril pa je, naj se njegova stranka jasno opredeli do tega vprašanja ter svoje stališče odločno zastopa.

Optimizem v koroški industriji

CELOVEC - Koroška industrijska podjetja so glede na gospodarski razvoj bolj optimistični kot se pred pol letom. To je pokazala anketa koroške gospodarske zbornice. Rezultate ankete je na tiskovni konferenci predstavil predsednik oddelka za industrijo Elmar Zernatto. Dejal je, da so koroška industrijska podjetja v prvih mesecih letosnjega leta zabeležili občutno boljše stanje pri naročilih, zvišala pa da se je tudi prodaja tako na domačem kot tudi na tujem trgu. Tudi proizvodnja se je zvišala za skoraj pet odstotkov, obseg investicij v prvem polletju pa naj bi po prognozah gospodarske zbornice dosegel skoraj 2,6 milijard silingov. V koroški industriji je bilo konec leta 1993 zaposlenih nekaj nad 28.000 delojemalcev.

AVSTRIJA / NOV ZAKON O ZASEBNEM RADIU

150 prošelj za
deset frekvenc

Vloženi tudi manjšinski radijski projekti

DUNAJ - Do začetka tega tedna je Komisija za regionalne radijske postaje pri Uradu zveznega kanclerja prejela 150 prošelj za podelitev radijske licence - več, kot je prvotno bilo pričakovati. Boj za radijske frekvence se je torej z vso močjo začel, nova avstrijska radijska zakonodaja (Zakon o zasebnem regionalnem radiju iz leta 1993) namreč predvideva za vsako od devet zveznih dežel samo eno zasebno radijsko frekvenco, za Dunaj pa dve.

Število interesentov je kajpada večje kot pričakovano: samo na Dunaju se je (poleg pet že poprej znanih) vsega skupaj prijavilo 20 interesentov, iz Koroške in Gradišanske pa so prispeli tudi predlogi za zasebne manj-

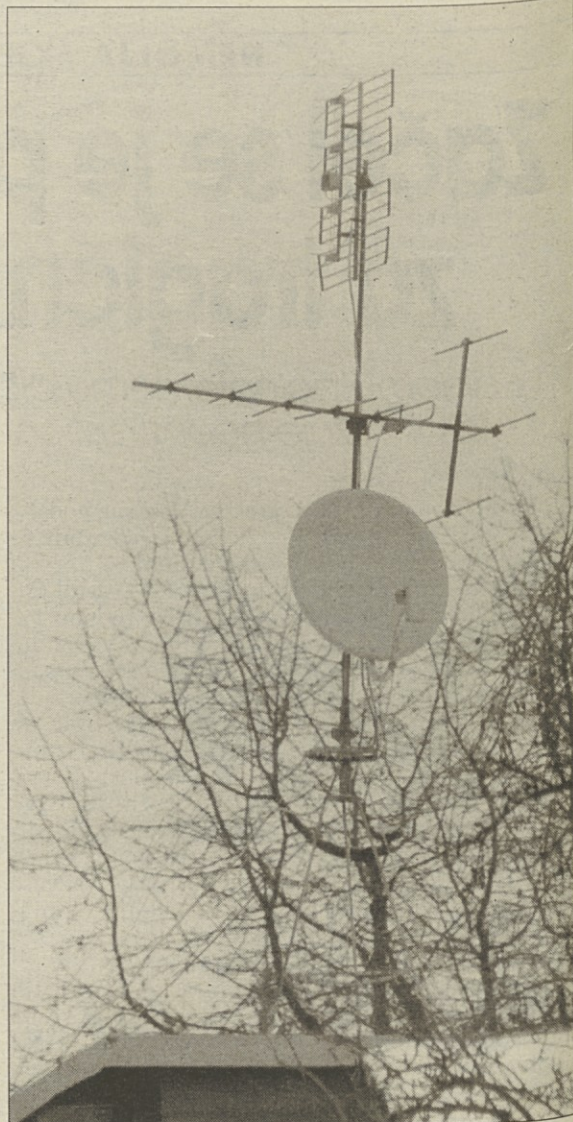
sinske radijske projekte.

Na Koroškem gre konkretno za radijsko družbo AGORA, ki želi oddajati celodnevni dvojezični program, in za »Radio Koročan«, slovensko družbo, ki jo med drugim sestavljajo Zveza slovenskih Zadrug, NSKS, KKZ in Mohorjeva, in ki načrtuje oskrbo slovenske manjšine s celodnevno slovenskim radijskim sporedom. Mohorjeva je udeležena tudi pri (nemskem) »Lokalradio Kärnten«.

Tudi na Gradišanskem je bila vložena prošnja za dodelitev radijske licence projektu z močno izpostavljenim manjšinskim konceptom. V ta namen je bilo ustanovljeno proponentno društvo MORA, ki želi prek zasebnega radia v okviru

večjezičnega informativnega celodnevnega sporeda zrcaliti življenje in kulturo na Gradišanskem živečih (manjšinskih) narodnih skupnosti.

Pri Uradu zveznega kanclerja ustanovljena komisija bo v naslednjih tednih proučevala prošnje za dodelitev zasebnih radijskih frekvenc, nato bodo prizadete zvezne dežele zaprosene za podajanje strokovnjaskih mnenj, za kar zakon predvideva rok šest tednov. Za primer, da se v eni zvezni deželi za zasebno radijsko frekvenco poteguje več tekmecev, zakonodajalec najprej predvideva možnost, da se le-ti med sabo zedinijo. »Startni termin« za vse nove radijske postaje naj bi bil 1. januar 1995.

Ne samo tv: začel se je boj tudi za radijske frekvence.

JUŽNA TIROLSKA / SVP ZAKRBLJENA ZARADI NEOFAŠISTOV

Poziv Avstriji za pomoč

BOZEN/DUNAJ - Južnotirolska ljudska stranka (SVP) je po seji predsedstva v uradni izjavi pozvala na pomoč tako Avstrijo kot Evropo. Vzrok za ta korak: vodstvo večinske stranke nemško govorečega južnotirolskega prebivalstva po parlamentarnih volitvah v Italiji ter pridobivanju moči in vpliva neofasistov vidi »nevarnost za mednarodno in pogodbeno zasidrani t.i. paket o južnotirolski avtonomiji«. Cedalje agresivnejše izjave in javne nastope neofasističnih politikov na južnem Tirolskem mnogi

Predsednik SVP Brugger (levo) in zunanji minister Mock.

predstavniki SVP namreč vanja za njegovo demonstacijo kot napad na »paket« in kot namigo-

fried Brugger je v pogovoru za Avstrijsko televizijo (ORF) ponovil poziv Dunaju in ostali Evropi (»predvsem mislim tudi na Nemčijo«) k pozornosti in posredovanju. Izjavil je tudi, da se bo že v naslednjih dneh sestal z vidnimi avstrijskimi politiki, med drugim z zunanjim ministrom Mockom, da bi preučili novo nastali položaj nemško govorečega prebivalstva.

Pri tem je se posebej opozoril na napoved predstavnikov italijanskih neofasistov, po katerih da je potrebna revizija južnotirolskega paketa.

»Prosti čas«
odpira
svoja vrata

CELOVEC - Danes ob 9. uri bodo na sejmišču v centru mesta odprli tradicionalni sejem »Prosti čas '94«.

Nad 500 razstavljalcev iz cele Avstrije in tudi iz inozemstva bo do nedelje predstavilo novosti in ponudbe na področju aktivnega koriščenja prostega časa - od potovanj in dopusta preko športa do gradnje lastnega doma.

Sejem bo odprt od 9. do 18. ure.

AVSTRIJA / BOJ PROTI MEDNARODNO ORGANIZIRANEMU KRIMINALU

Udarec »jugomafiji«

Lep uspeh avstrijske policije - Aretiranih 35 oseb in vodstvo kriminalne organizacije z glavnim sedežem v Beogradu - Nadaljnji postopki tečejo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Avstrijski policiji je uspel odločiti udarec proti delu iz avstrijskega teritorija delujočega organiziranega kriminala. Predstavniki »Skupine za boj proti organiziranemu kriminalu« (EDOK), posebne oddelke v okviru avstrijskega ministrstva za notranje zadeve, so na tiskovni konferenci sporočili aretacijo 35 oseb in vodstva organizacije, ki so jo v službenem žargonu poimenovali »jugomafija«. Z ovadbami so avstrijski varnostni organi sprožili postopke proti 150 nadaljnjim osebam. Direktor za javno varnost Michael Sika je s tem v

zvezi izpostavil, da je državnim organom prvič uspel konkreten dokaz za organizirano dejavnost t.i. jugoslovanske mafije.

Tako vodja mednarodno aktivnega zločinškega omrežja - 33-letni Zajim Sabanagić - kot večina zajetih članov so bivši jugoslovanski državljani iz Srbije. Cilj dobro organizirane tolpe je bilo nabiranje in vnovčevanje denarnih sredstev, ki so izvirala v prvi vrsti iz kraje kreditnih kart in bančnih čekov, preprodaje mamil, avtomobilov, orožja in izsiljevanja »varovalnin«. Organizacija jugomafijskega omrežja, tako

avstrijski kriminalist, je bila profesionalne narave in poslovno dobro prikrita.

Krajo kreditnih kart, bančnih in potniških čekov (nasli so 1500 čekov v vrednosti 3,5 milijonov silingov) so organizirali v tujini. V ta namen je tolpa - njeno sodelovanje z organiziranim italijanskim in južnoameriškim kriminalom je bilo zelo tesno - imela v mezdi pravo armado južnoameriških zeparjev. Zamenjavo in vnovčevanje ukradenih plačilnih sredstev pa so člani »srbskega sindikata« opravljali v Avstriji. Na račun tolpe gre tudi rop banke v Milanu.

Avstrijski kriminalisti so ob pomoči in sodelovanju kolegov v tujini prisli na sled tatvinam in raznovrstnim drugim kaznivim dejavnostim tolpe sirom Evrope. Dva nadaljnja člana vodstva organizacije, 36-letni Ratko Bjelobaba in 28-letni Goran Sojić, sta razpisana prek mednarodne tiralice.

Denarna sredstva, ki jih je nabirala »jugomafija« na svojem dunajskem sedežu, niso le nebičveno izboljšala življenjski stil njenih posameznih članov. Velik del kriminalno pridobljenega denarja plena je nasel svojo pot v Beograd - sredstva so bila

namenjena tudi za finansiranje vojne na Balkanu.

S tem v zvezi zgovorna je bila okolščina pri zaslišanju vodje sindikata: sele ko so mu avstrijski policijski organi - kajpada v sili - zagrozili, da bodo zaplenjeni denar poslali v Bosno, je postal Sabanagić »kooperativen« in izdal nekaj informacij.

Skoda, ki jo je povzročilo delovanje sindikata, cenijo na 100 milijonov silingov.

Uspešno akcijo avstrijskih varnostnih organov bodo menda uvrstili v zbirko zglednih in nazornih dokumentacij evropskega Interpola.

AVSTRIJA / URADNIKI

Plača ne več po
službenih letih,
temveč po storilnosti

Reforma bo stala 1,2 milijarde šilingov

DUNAJ - Avstrijska vlada je odobrila novi pravilnik o plačah za približno 80.000 uradnikov. Le-ti bodo v bodoče uživali nekoliko manj zaščitnih privilegijev, namesto tega pa naj bi nova ureditev pospeševala njih fleksibilnost in storilnost.

Zlasti dobro kvalificiranim in angažiranim uradnikom naj bi novi pravilnik odprl hitrejšo pot v službeno kariero. Visina plac se ne bo več ravnala po službenih letih, temveč po storilnosti. Hkrati bodo uradniki sele po sestih (do zdaj po starih) službenih letih lahko zaprosili za pragmatizacijo službenega razmerja (kar v praksi pomeni neukinljivost službenega razmerja).

Tudi premetitve urad-

nikov bodo olajšane, vodilne pozicije (npr. sekcijski vodja) bodo omejevalne na dobo šestih let.

Novi pravilnik o plačah uradnikov bodo stopoma uveljavljali od 1995. leta dalje, sprva bo prizadel eno četrtno avstrijskih uradnikov z nižjo kvalifikacijo, leta 1996 bo ureditev postala veljavna tudi za uradnike z visjo kvalifikacijo.

Reforma bo stala drzavo okoli 1,2 milijardi silingov. Sindikat uradnikov je pod pritiskom pogajanj pristal na to, da enkrat ne bo podpiral posebnih želja posameznih poklicnih skupin.

Ena posebna, iz davnih cesarsko-kraljevskih časov podedovana pravica pa je le ostala: raznovrstne uradniške titule.

ODNOS MED PARLAMENTOM IN PRESEDNIKOM DRŽAVE

Predsednik države ni odgovoren DZ

Poslanci lahko zahtevajo le predsednikovo mnenje

LJUBLJANA - Komisija za poslovniki je na včerajšnji seji odločala o dveh zadevah: o tem, ali obstajajo poslovniške omejitve za razpravo o odgovoru vlade na zastavljeno poslansko vprašanje in o tem, kako naj pred državnim zborom nastopi predsednik države. V prvem primeru so sklenili, da omejitve razprave ne veljajo. Torej bodo poslanci o odgovoru vlade na vprašanje Franceta Bučarja, »o zadevi Smolnikar« lahko razpravljali na običajen način. Odločiti pa se morajo le to, kdaj bodo razpravo opravili.

Dlje časa so se člani komisije zadržali pri razlagi tistih delov poslovnika državnega zbora, ki opredeljujejo odnos med državnim zborom in predsednikom države. Poslanci so namreč v okviru izredne seje, na kateri so razpravljali o predlogu premiera za zamenjavo obrambnega ministra Janeza Janše, sklenili, naj predsednik države Milan Kučan po-

jasni svarila o ogrožanju ustavne ureditve, ki jih je izrekel v Novi Gorici.

Člani komisije za poslovniki so najprej ugotovili, da niti ustava niti poslovnik državnega zbora od predsednika države ne zahtevata pojasnil, pač pa le dajanje mnenja. Zato so sklenili, da državni zbor od predsednika države lahko zahteva mnenje o posameznem vprašanju.

Ta zahteva mora biti čim določnejša in naj ne bi omogočala različnih tolmačenj. Nanaša se lahko na vprašanja iz pristojnosti državnega zbora oziroma predsednika države. Predsednik mora podati mnenje v zahtevanem roku. Izrazenih je bilo tudi več dilem o tem, ali mora predsednik na zahtevo zbora nastopiti pred poslanci.

Mnenja članov komisije so se precej razlikovala. Tako so nekateri poslanci menili, da ta obveznost izhaja iz ustave, drugi pa so takemu mnenju nasprotovale, da bi na ta način posegli v avtonomijo predsednika. Predsednik je namreč izvoljen neposredno, zato tudi

ni odgovoren državnemu zboru. Po njihovem mnenju sledi iz poslovnihskih določb, da predsednik države na zahtevo predloži državnemu zboru pisno mnenje in ga na podlagi lastne odločitve ali na povabilo zbora tudi ustno obrazloži. Ustna predstavitev mnenja mora potekati med posebno točko dnevnega reda, poslanci pa o njem ne morejo razpravljati niti sklepati.

Poslanci lahko sklenejo, da bodo o morebitnih vprašanjih, ki bi izhajala iz podanega mnenja, razpravljali posebej. Obe razlagi komisije za poslovniki mora potrditi se državni zbor na marčni seji.

Matjaz Albreht

Predsednikova je odločitev, ali bo nastopil pred poslanci (Foto: B+D)

Občinsko predsedstvo zanika javne obtožbe

RAVNE NA KOROSKEM - Predsedstvo skupščine Ravne na Koroškem zanika podtikanja o domnevnem »političnem konstruktivnem območju«, ki naj bi po navedbah v dnevniku Delo potvrdilo sprejete odločitve na zborih krajanov in državnemu zboru ob nedavnem določanju referendumskih območij. Predlagajo ustanovitev skupne občine Prevalje-Ravne.

V javni izjavi s seje občinskega predsedstva, ki so jo podpisali tudi predstavniki vseh političnih strank; razen Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) in Slovenske obrtniško-podjetniške stranke (SOPS), je občinsko vodstvo zapisalo, da gre v včerajšnjem Delovem članku pod naslovom Na

Ravnah in Prevaljah so jezni na državni zbor ter v glosi z naslovom Občina po zupanovnem okusu za potvarjanje in nedopustno zaljive obdolžitve na račun ravenskega župana Adija Ciglerja (ZLSD).

Glede na nasprotujoče si odločitve zborov krajanov na območju Prevalj in Raven, kjer je 10 krajevnih skupnosti, državnemu zboru ni bilo mogoče predlagati oblikovanja smiselnega referendumskega območja. Državnemu zboru smo zaradi tega predlagali, naj na majskem referendumu občanom zastavi dvojno ločenih vprašanj, ali se občani strinjajo s skupno občino ali pa so za ustanovitev dveh samostojnih občin, je zapisano v obrazložitvi občinskega predsedstva. (STA)

Vlada se strinja z določili tarifnega dela kolektivne pogodbe za gospodarstvo

LJUBLJANA - Ministrica za delo, družino in socialne zadeve Jožica Puhar je na včerajšnji tiskovni konferenci dejala, da je večina določil tarifnega dela splosne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki so ga prejšnji teden uskladili predstavniki delodajalcev in sindikatov (razen ZSSS) sprejemljivih tudi za vlado, po njenih predvidevanjih pa bi se pogajanja lahko nadaljevala že v naslednjem tednu.

Glede višine letosnjega regresa za letni dopust za zaposlene v negospodarskih dejavnostih je poudarila, da je vlada omejena s proračunom ter zato ne more pristati na zahtevo sindikatov negospodarstva, ki zahtevajo izenačitev višine regresa z zaposlenimi v gospodarstvu, ki naj bi prejeli 48 tisoč tolarjev.

Državni sekretar Janko Stusek je pojasnil, da po sklepu vlade ministrstvo za delo pripravlja vse potrebno za evakuacijo Slovencev iz Sarajeva. Vladni odbor je tako sprejel sklep,

da naj bi evakuirali 165 ljudi, od tega pa jih 90 nima slovenskega državljanstva.

Predstavniki ministrstva za delo Drago Cepar je v zvezi z izvajanjem zakona o družinskih prejemkih dejal, da se približuje 1. maj, ko bodo po zakonu pravico do otroškega dodatka lahko uveljavljali vsi, katerih dohodek na družinskega člana ne presega 50 odstotkov bruto povprečne plače (okoli 36 tisoč tolarjev). Tako se bo krog upravičencev razširil iz lanskih 150 tisoč na 200 tisoč otrok. Otroške

dodatke bodo po novem zakonu začeli izplačevati junija, znasali pa bodo od 7 do 22 odstotkov zajamčene plače (od 1.800 do 5.800 tolarjev).

V zvezi s spremembo zakona o pokojninskih in invalidskem zavarovanju je ministrica Jožica Puhar dejala, da se kljub izredno zaostrenim razmeram položaj upokojenecv v preteklih letih ni poslabšal in se kljub nekaterim govoricam tudi s spremembo zakona ne bo. Povedala je tudi, da se je število prijavljenih brezposelnih na republiškem zavodu za zaposlovanje v zadnjem letu zmanjšalo, vse več je potrebo po delavcih, kažejo pa se tudi posledice spremembe zakona o pogodbenem delu ter poostren nadzor pri evidenci brezposelnih. Mija Gacnik

Čas je potrdil, da so upravičena opozorila Zveze svobodnih sindikatov

LJUBLJANA - »Čas je potrdil upravičenost opozoril, ki jih je Zveza svobodnih sindikatov doslej večkrat ponovila, posebej tista, ki so se nanašala in se še vedno nanašajo na zakon o denacionalizaciji in zakon o lastninjenju,« je na včerajšnjem posvetu o aktualnih problemih lastninjenja, ki ga je organiziral omenjeni sindikat, povedal njihov predsednik Dusan Semolič.

Ob tem je ZSSS sprejela vrsto usmeritev, tako Semolič, ki so temeljile predvsem na naslednjih opredelitvah: zaradi lastninjenja in denacionalizacije se brezposelnost ne sme povečati, lastninjenje podjetij naj bo v prid delavcem, ki so s svojim delom v preteklosti in z odrekanjem pri plačah ustvarili družbeno premoženje, lastninjenje naj bo v funkciji učinkovitosti gospodarstva ter da je v procesu privatizacije nujno ugotoviti in odpraviti oskodovalje družbenega premoženja.

ZSSS je v zvezi s tem organizirala vrsto strokovnih posvetov in seminarjev, vendar kljub temu znova ugotavlja, da se vedno nismo povsem usposobljeni za strokovno zelo zahtevne rešitve v lastninskem preoblikovanju podjetij, pravi Semolič. Član predsedstva Brane Misič je povedal, da niso redki primeri, ko direktorji zahtevajo certifikate od svojih delavcev pod grožnjo, da bodo ostali brez dela, če tega ne storijo. Po njegovi oceni so napadena samo tista podjetja, ki so menda izplačala

dvakratne regrese in se od njih zahteva, da to upoštevajo kot dolg delavcem, pozabljajo pa na tista podjetja, ki so izplačevala desetkratne zneske regresa. Slednja so dejansko ropala družbeno premoženje in zavaljala delavce s socialno demagogijo, poudarja Misič.

Državni sekretar v ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Tone Rop je dejal, da Slovenci čedalje bolj realno jemljejo vrednost certifikatov in si ob tem ne delajo utvar. Napovedal je poseben zakon, ki bo urejal proces lastninjenja državnega premoženja, ta pa naj bi predvsem blagodejno vplival na privatizacijo podjetij, ki so v Skladu za razvoj Slovenije, kot tudi drugega državnega premoženja. (STA)

»PRIMER SMOLNIKAR« / PREISKAVE

Poročila potujejo na predsednikovo mizo

Vladna komisija ta teden končuje delo

LJUBLJANA - S »primerom Smolnikar« se še vedno ukvarjajo stiričlanska vladna komisija, ki jo vodi Lojze Janko, interna komisija ministrstva za obrambo pod vodstvom Mirana Bogataja in ljubljansko tožilstvo. Medtem ko komisiji zaključujeta s preiskavami, se na tožilstvu bolj ukvarjajo z vprašanji, kako se v preiskave sploh spustiti.

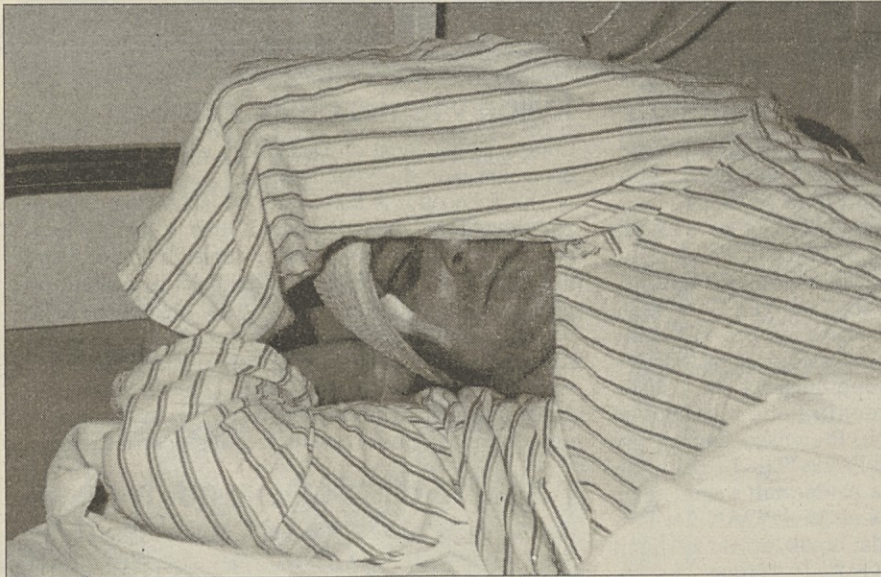
Vladna komisija je nekaj dni po incidentu v Depali vasi premieru dostavila prvo poročilo, v katerem je ugotovila, da so uslužbenci obrambnega ministrstva prekoricali pooblastila. Predsednik vlade je takrat povedal, da bo komisija nadaljevala z delom, Lojze Janko pa je v tork, ko smo se pozanimali, kaj komisija počne, sporočil, da je ministrska komisija o svojem delu dolžna poročati le predsedniku vlade. Kljub temu smo izvedeli, da so se člani komisije nazadnje se-

stali v ponedeljek in da so sklenili, da bodo svoje sklepno poročilo pripravili do konca tega tedna.

Daleč naj bi s svojimi preiskavami prisla tudi Bogatajeva komisija v ministrstvu za obrambo. Minister Jelko Kacin napoveduje, da bo njihova preiskava zaključena v tednu dni, ugotovitve pa bodo posredovali vladni komisiji. Tudi Kacin je dejal, da je o dosedanjih rezultatih preiskave že poročal predsedniku vlade, ob tem pa je predlagal tudi »določene ukrepe«, ki ni-

so kadrovske narave. Sicer pa minister o konkretnih rezultatih preiskave ni želel govoriti.

Ljubljansko temeljno tožilstvo je doslej od ministrstva za notranje zadeve, ministrstva za obrambo in Smolnikarjevega odvetnika Stojana Zdolske prejelo tri ovadbe, ki se nanašajo na več ovadenih oseb. Na tožilstvu menijo, da obstajajo tehtni razlogi za sum, da je v obeh ministrstvih prišlo do kaznivih dejanj. Sicer tožilstvo se ni uvedlo nobenih preiskovalnih dejanj, pač pa se še posvetovalje predvsem o tem, kdo bo opravljal dopolnitve ovadb in v kakšnem kontekstu bodo te opravljene. Na tožilstvu, kjer nimajo lastne preiskovalne službe, so se po tem, ko sta

dve za preiskave na tem področju pristojni ministrstvu ovadili druga drugo, znašli v zapletenem položaju. Ljubljanski temeljni javni tožilec Tomaz Miklavčič se skuša iz tega položaja izvleči tako, da je republiško javno tožilstvo z ministrstvom za notranje zadeve sklenilo pismeni dogovor o sodelovanju pri preiskovanju primera Smolnikar. Po tem dogovoru bo ministrstvo ljubljanskemu tožilstvu dodelilo kriminalista, ki bo primer preisko-

val v skladu z navodili in usmeritvami tožilstva. Temeljni javni tožilec Tomaz Miklavčič nam je povedal, da so na republiškem javnem tožilstvu sklenitev podobnega dogovora predlagali tudi ministru za obrambo Jelku Kacinu. Na njegov odgovor se čakajo, tožilstvu dodeljeni preiskovalci obeh ministrstev pa naj bi pričeli z delom takoj po tem, ko bo prispel odgovor ministrstva za obrambo. Minister Kacin je ob tem dejal, da bo njegovo

ministrstvo kooperativno z vsemi organi oblasti in da bo naredilo vse, da se »primer Smolnikar« cim prej razčisti. Tomaz Miklavčič pa je na vprašanje, kaj za delo tožilstva na tem primeru pomenijo ugotovitve vladnih, parlamentarnih in ministrskih komisij, odgovoril, da rezultatov in podatkov iz njihovih preiskav na tožilstvu niso dolžni upoštevati, lahko pa jih uporabijo v skladu z lastno presojo.

Miran J. Lesjak

Odprava Sorosove fondacije

LJUBLJANA - V Srbiji se je pred nekaj dnevi po večmesnih pripravah skupaj z zahtevami po preveritvi registracije in njeni ukinitvi začela organizirana medijska kampanja proti nadaljnjemu obstoju Sorosove fondacije v tako imenovani ZR Jugoslaviji. Ukinitve fondacije v Beogradu bi pomenila prvi takšen primer, potem ko je George Soros med vsemi svojimi fondacijami, ki delujejo od Baltika do Južne Afrike, moral zapreti fondacijo v Pekingu po znanih dogodkih na trgu Tien-an-Men. Fondacija je med drugimi oblikami pomoči neodvisnim strukturam civilne družbe v tako imenovani ZR Jugoslaviji z distribucijo zdravil v vrednosti 9 milijonov dolarjev resila življenje več deset tisoč ljudem. (C. R.)

GLEDALIŠČE / NOVI BERGER

Brez ponovitve

Iz akcije v kamnolomu (Foto: Jože Žura)

NOVO MESTO - Inscenator Matjaz Berger je s svojim novim delom Trije zadnji problemi telesa dosegel svoj namen - spremeniti klasičen pogled na gledališče.

Na doslej največjem gledališkem odru pri nas, v kamnolomu Cerov log v osrčju Gorjancev, je pripravil umetniško akcijo v izvedbi Oddelka za spektakelske umečnosti Novo mesto 1917, državne padalske reprezentance, Plesnega teatra iz Ljubljane idr. Akcija se začne s padalskim desantom ob glasni glasbeni spremljavi. Po doskoku prve skupine padalcev se je pred množico gledalcev, ki jih je od prizorišča ločeval kordon gasilcev v skafandrih, odvijala

montirana akcija. To je poleg združevanja popolne besede - poezije Antona Podbevška, Srečka Kosovega, Paula Eluarda (v izvirniku in v prevodu), nekaj so jih prispevali snovalci sami - se združevanje popolnosti v telesu - akrobacije gimnastov na trampolinu, konju, bradlji, metanje diska, sestop alpinista po strmi steni in ples. V slabe pol ure se je prvi del akcije končal. Sledil je odmor pred zadnjim dejanjem - mogočnim miniranjem stene. Sama zgodba v akciji ni pomembna, kateri so trije zadnji problemi telesa naj si predstavlja vsak sam. Skoda je le, da je bila predstava namenjena eni sami uprizoritvi. **Jože Žura**

GLASBA / ZLATI JUBILEJ PPZ

Zbežite sence, vzidi čisti dan

LJUBLJANA - Partizanski pevski zbor - v začetku invalidski pevski zbor - praznuje letos zlati jubilej. V počastitev 50. obletnice bo imel v torek, 19. aprila, jubilejni koncert v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma s sloganom Zbežite sence, vzidi čisti dan.

Zbor, ki ga vodi prof. Franc Gornik, bo na jubilejnim koncertu v prvem delu zapel pesmi, s katerimi so se pevci zadnja leta uspešno predstavljali na nastopih in tekmovanjih.

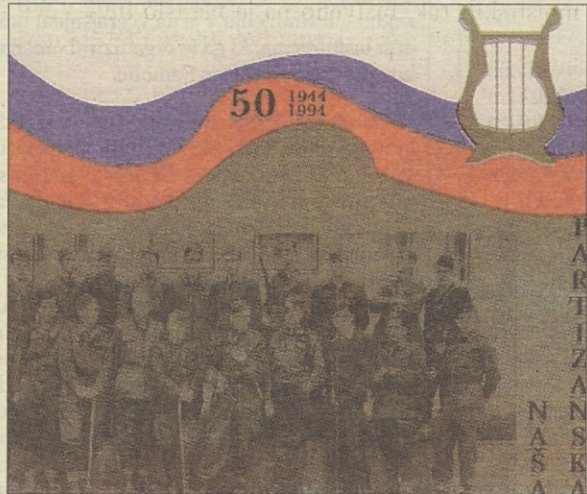
V drugem delu bo nastopil mladinski pevski zbor Veter, koncert pa bo PPZ zaključil s tradicionalnimi pesmimi, ki so nastale v NOB. S prvim dirigentom, profesorjem glasbe in partizanskim skladateljem Karlom Pahorjem, je namreč sprva invalidski pevski zbor pel borcem na položajih pred bitkami, ranjenim tovarišem v partizanskih bolnišnicah, pel je ljudem po vaseh in na osvobojenem ozemlju.

Pel pa je tudi zavezniškim ranjencem po Italiji, kamor ga je popeljal novi dirigent prof. Pavel Sivic. Kasneje je zbor navduseval ljudi, ki jih je družila partizanska borbeni pesem.

Predsednik castnega odbora, sicer kulturni minister Sergij Pelhan, je na včerajšnji seji castnega odbora dejal, da je imel Partizanski pevski zbor velik pomen že v vojni kot učinkovito propagandno telo našega osvobodilnega boja. »Zborovsko delovanje je zato vredno pozornosti vse slovenske javnosti, še posebej Ministrstva za kulturo, ki je jubilej podprlo tudi denarno.«

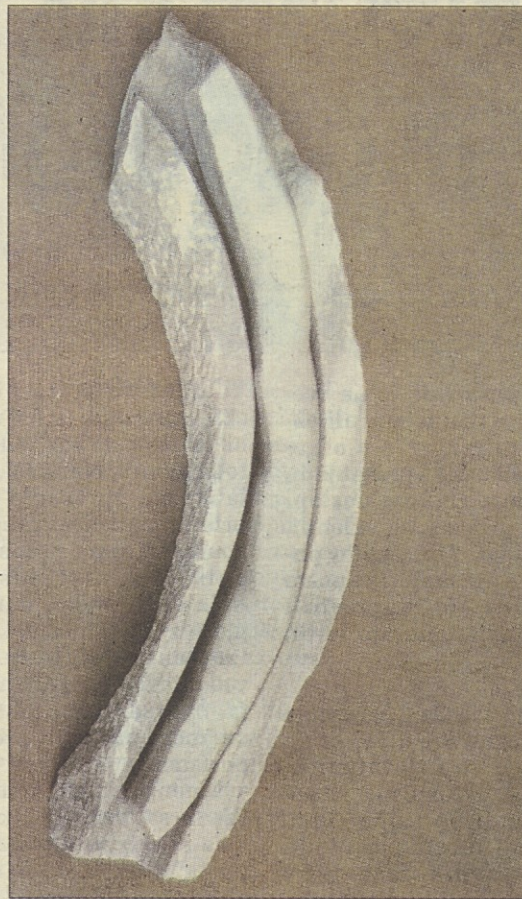
»PPZ ne zeli zabeležiti zlatega jubileja le z jubilejnim koncertom, ampak je ob tej priložnosti izdal tudi prenovljeno pesmarico partizanskih pesmi, CD ploščo in dvojno kaseto,« je na castni seji se pojasnil predsednik PPZ Zdravko Krvin.

Tanja Fajon

Naša partizanska pesem - naslov kasete ob jubileju PPZ

VABILO NA RAZSTAVE

Zmago Posega: Brez naslova, 1993, marmor

Zmago Posega
Skulpture in risbe. Pilonova galerija, Ajdovščina, Prešernova 3. Na ogled je 20 kipov, nastalih med letoma 1993 in 1994, 11 risb, nastalih med letoma 1984 in 1993 in 33 risb iz 1994. Postavitev: avtor, tekst (brezplacnega) kataloga: Brane Kovič. Odprto do 1. maja (od torka do petka med 10.-17. uro, sobota in nedelja med 15.-18. uro). Prost vstop.

Zmago Posega je studij na ALU zaključil 1982. pri profesorju Dragu Trsarju, zatem je 1985. zaključil se kiparsko specialko. Samostojno razstavlja od 1980; doslej se je že dvajsetkrat samostojno predstavil: »Razstavljam kamen, glino, bron, risbe. Pri delu mi oblika ni vodilo, pač pa iščem življenje posamične materije. Oblike nastanejo kot odgovor na material. Glina je amorfna, zato so oblike krožne. Zgani robovi bodejo v oči. Kamen je umirjen, kovina pa kot nekakšen zapis, oblike se kažejo kot grafične.« (K. F.)

France Gruden
Dela na papirju 1993-1994. Bezigrajska galerija, Ljubljana, Dunajska 31. Postavitev: Miloš Basin, tekst kataloga (150 tolarjev) Jernej Vilfan. Odprto do 30. aprila (od ponedeljka do petka med 10.-13. in 16.-19. uro, ob sobotah med 10.-13. uro). Prost vstop.

France Gruden deluje kot svobodni umetnik, o njem je Jernej Vilfan povedal: »Slikar France Gruden je predvsem pomemben zaradi tega, ker ima avtentičen občutek za barve, v primerjavi z njim je večina sodobnih slovenskih slikarjev slepih za barve. Teško bi bilo reči, ali so njegove slike v trenutni likovni situaciji zaradi svojega abstraktnega in do določene mere minimalističnega pristopa likovno reakcionarne. To ni važno - danes je čas pluralizma. Ne dvomim, ko gledam njegove slike, da so to dobre, močne, barvite in avtentične slike.« (V. U.)

France Gruden: 1993, gvaš

Španci in Portugalci v Frankfurtu

Mousonturm je v marcu gostil Compagnie Lanónima Imperial, ki se je prvič predstavila spanskemu občinstvu leta 1987 z delom Eppur Si Muove v koreografiji Juana Carlosa Garcíe. Tokrat so v Frankfurtu nastopili s tango predstavo Diari d'Unes Hores. Koreograf Juan Carlos Garcia je predstavil tudi delo Eco de Silenci na glasbo Henryka Góreckega. Mesec april programsko obsega v okvirih TRANZfira portugalsko plesno sceno. Nastopila bo CeDeCe - Companhia Dança Contemporânea, ki sta jo ustanovila Maria Bessa in Antonio Rodrigues, potem Vera Mantero z delom Sob, Francisco Camacho v soloperformancu O Rei No Exílio (The King in Exile) in Paulo Ribeiro / Clara Andermatt s predstavama Le Cygne Renversé in Cio Azul. TRANZfer Portugal, ki se je začel 6. aprila, bo 30. aprila zaključil Rui Horta, koreograf S. O. A. P. Dance Theatre Frankfurt, in njegova predstava Domestic Arrangement.

10 Y 10 Danza

V Madridu uvrščajo 10 Y 10 Danza med sodobne plesne skupine, ki največ obljublajo. Svoje korenine ima pri Carmen Senri, eni od pionirk španskega sodobnega plesa, ki je zbrala posebej odlično skupino perforemejev. 1989 sta Mónica Runde in Pedro Berdäyes odšla in ustanovila 10 Y 10 Danza. Skupina je bila 1992 povabljena na septembrski Biennale de la Danse v Lyon. Decembra lani so v madridski Sala Olimpia premierno nastopili z delom Haz de Luz (Oblike svetlobe). Koreografska moč skupine 10 Y 10 Danza izhaja bolj iz dramatičnosti podob, centralnih tem kot pa iz gibanja samega.

Kylián v teatru de la Zarzuela

Compañía Nacional de Danza je imela v Madridu, 8. decembra lani, dve premieri. Drugo, z naslovom Alo-ne, for a Second, je koreografiral Nacho Duato, prvo, Stepping Stones, pa Jiri Kylián. Kylián je inspiracijo za svojo predstavo dobil v plesih avstralskih domorodcev in v njihovi senzibinosti. Klasični balet je naslonil na plesni medij tradicionalne kulture. Scenografsko je prostor spreminjal v zrak obesen, premičen triangel, ki so ga estetsko dopolnjevale tri egipčanske mačke. Kar odlikuje Kyliánovo mojstrstvo, je koreografski »cas«, čistost in tekočnost načrta individualnih in združevalnih plesalcev linij. To se ujema s tehnično čistostjo.

Ponudba alternativnih odrov

Roseña, mesečnik za literaturo, umetnost in gledališče, je začel objavljati novo rubriko Salas alternativas. Ideja sega k lanskemu Festival de Otoño, ki ga je promovirala Sala Triángulo iz Madrida. Poleg obveznega glavnega programa je festival ponudil možnost številnim »off« skupinam. Tako je februarška številka Reseña pisala o naslednjih delih alternativne gledališke produkcije: V družbi z breznom, predstava o besedi, nezmožnosti komunikacije in negotovosti resničnosti (avtor Sergi Bebel, režija Adolfo Simón); Prva stran, zalostna panorama o konfliktu osebe in obdajajočega sveta, sovražnosti in obupu, krutosti, indiferentnosti (a. Fernando Mansilla, r. Javier Centeno); farsa Rumba okorneza, nekakšen mit o Faustu, malemu hudicu našega casa (a. Antonio Onetti, r. Carlos Vides); Zločini srca (a. Beth Henley, r. Rosa Morales in Elvira Mingues); Bogata obala, monolog mladega Maročana (a. Encarna de las Heras, r. Luis Castilla); Pirandello v izvedbi Teatra del Duende in predstava z naslovom nacionalno gledališče v režiji Edgarja Sabe.

Sonja Dular

Aljana Primožič: Karikatura, 1993, akvarel

RAZSTAVA / STIŠKI ROKOPISI IZ 12. STOLETJA

Kodeksi, kolikor jih še ni bilo

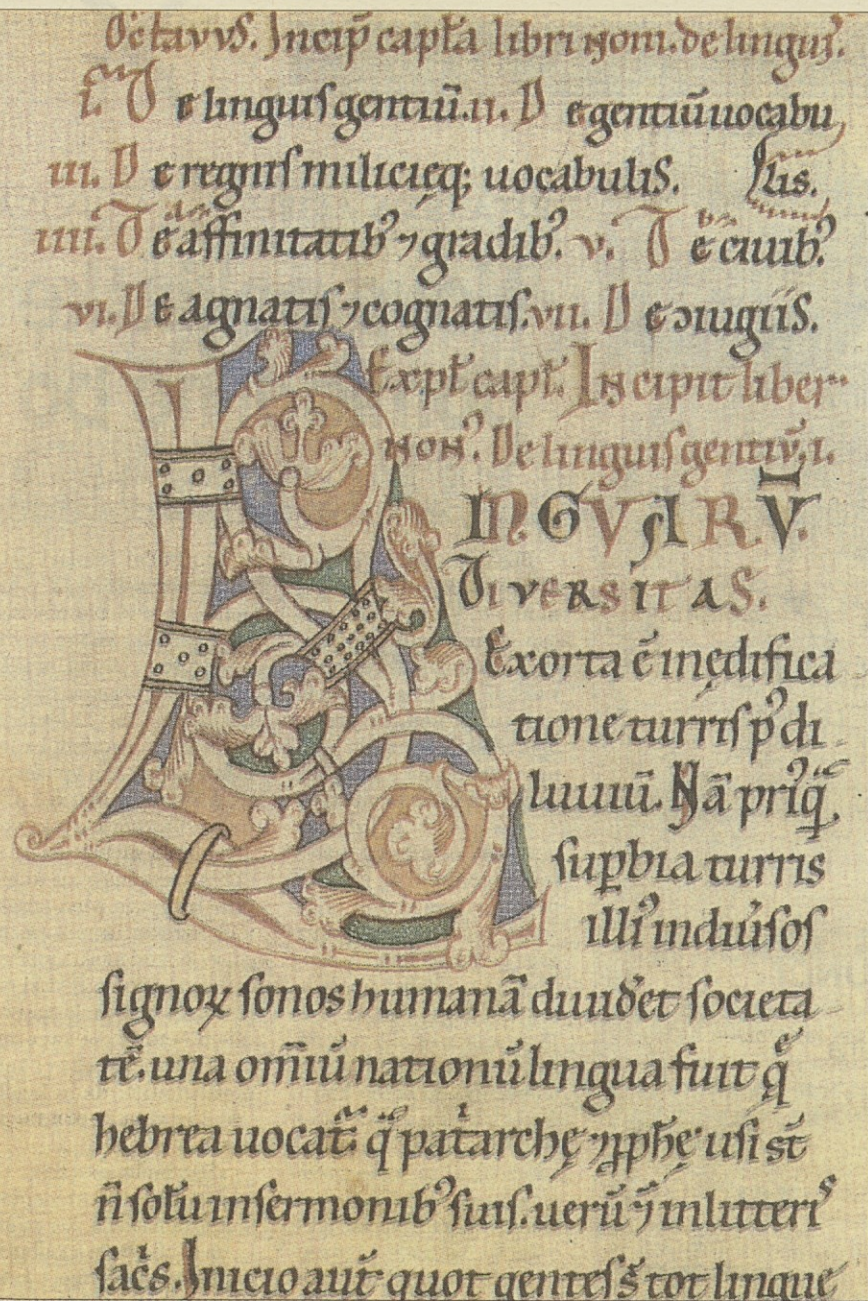
LJUBLJANA - Danes ob 18. uri bodo v novem krilu Narodne galerije slavnostno odprli prvo razstavo, katere naslov je Stiški rokopisi iz 12. stoletja. Razstava, ki prinaša doslej najobsežnejšo predstavitev rokopisne delavnice cistercijskega samostana v Stični, je plod dolgoletnih raziskav avtorice razstave, izredne profesorice na oddelku za umetnostno zgodovino ljubljanske Filozofske fakultete, dr. Natase Golob.

Razstavo so pripravili v sodelovanju Narodne galerije in Narodne in univerzitetne knjižnice, nje- no izvedbo pa so zagotovili Ministrstvo za kulturo, Mesto Ljubljana in dunajski Kulturkontakt s posredovanjem avstrijskega veleposlanstva. Vecino organizacijskega dela je izpeljal vodja rokopisnega oddelka NUK Miha Glavan. V novem krilu Narodne galerije si bo do 29. maja poleg rokopisov, ki so se ohranili v Sloveniji, moč ogledati še 5 od 10 kodeksov, ki jih hrani dunajska Nacionalbibliothek. Dragocenim originalom iz 12. stoletja, oziroma natančneje, iz časa okoli 1180, bo dodana faksimilna predstavitev kodeksa, ki ga hranijo v Wolfenbüttlu.

Doslej najobsežnejša predstavitev kodeksov, ki so okoli 1180. sestavljali biblioteko cistercijskega samostana v Stični, je - kot že zapisano - plod obsežne poglobljene raziskave dr. Natase Golob. Njeni izsledki bistveno presegajo dosedanje vede- nje o stiških rokopisih oziroma uveljavljena stali- sca o stilni enovitosti, vplivih Salzburga in dataci- jo v čas od druge polovice 12. do začetka 13. stole- tja. Slednjo je analiza postavila v čas okoli 1175., oziroma nekoliko pozneje; v Gradualu iz Stične je namreč že vpisan praznik svete Trojice, ki ga je ci- stercijski red vpeljal 1175. S stilnimi primerja- vami momentov, ki kažejo na osebne umetniške identitete, je dr. Golobova določila vrsto različnih mojstrskih rok, bistveno pa je naraslo tudi število evidentiranih rokopisov; s prejšnjih 24 se je nji- hovo število povzpelo na 38 enot (kodeksov ali fragmentov). Povezujeta jih lokaliteta in naročnik, izjemno izobraženi opat stiškega samostana Fol- knand (umrl je 8. 12. 1180), ki je bil najverjetneje tista osebnost, ki je samostanu znala omisliti bibli- oteko z izjemno širokimi horizonti in ki je znala v tedaj najbolj jugovzhodno locirano cisterco priva- biti številne mojstre iz najrazličnejših evropskih krajev. Ti so se kmalu po letu 1180 razšli. Med da- nes ohranjenimi kodeksi so fragmenti slovarjev, eden najstarejših cistercijskih Gradualov, najsta- rejši cistercijski statuti in Charta caritatis in Ge- sta Friderici, najstarejša kronika Stauffovcev. V ozjem strokovnem smislu je zlasti pomembno odk- ritje vrste portretov laičnih profesionalnih moj- strov. Pojav je dokumentiran le v pisnih virih, odk- ritje portretov v stiških rokopisih pa daje stiški rokopisni delavnici in raziskavi dr. Golobove se posebej izjemno mednarodno razsežnost.

Razstavo spremlja katalog, ki poleg teksta dr. Golobove prinaša esej o srednjeveških, zlasti ciste- rjanskih bibliotekah, ki ga je zapisal upokojeni ra- vnatelj dunajske Zentralbibliothek, Otto Mazel. Sredi maja bo predvidoma izšla tudi studija dr. Golobove v knjižni obliki, ki bo rezultate raziskave predstavila v mnogo večjem obsegu. Hkrati s slo- venško izdajo bo izšel tudi njen integralni angleški prevod.

Vojko Urbancic

NUK, Ms 16: Izidor Seviljski: Etimologije

POP GLASBA / GRAND MOTHERS OF INVENTION

Stare mame brez očeta

LJUBLJANA - O Freak Out, prvem albumu starih Mothers of Invention, so glasbeni kritiki zapisali že mnogo pohval. O prvi plošci benda Grand Mothers of Invention, ki so ga v začetku osemdesetih spravile skupaj tri matere iz prvotne zasedbe mam, je Zappina biografinja Dominique Chevalier zapi- sala, da se ji je bolje na daleč izogniti.

Trije moške - Jimmy Carl Black, bobni in glas, Don Preston, klaviature in glas ter Bunk Gardner, pihala - so si v osemdese- tih vseeno privoščili ne- kaj turnej, v začetku de- vetdesetih so izdali dru- go ploščo, po lanski smr- ti očeta Franka pa izkori- stili zanimanje za tridese- tletno glasbeno delovanje največjega čudaka v po- pularni glasbi in letos marca v Innsbrucku zace- li s svetovno turnejo A tribute to Frank Zappa, ki jo bodo končali konec leta na Japonskem. V so- boto so se, okrepljeni s kitaristom in pevcem Sandrom Olivo in basi- stom Enerjem Bladezip- perjem, ustavili tudi v mali tivolski dvorani.

Za zal malostevilno občinstvo, med katerim so prevladovali stari »zappofili«, se je vedelo vnaprej: razočaran ne bo nihče, prisli so prizgat svečko na grob in karkoli bodo stare mame storile, jim bo všeč. Pa so Grand Mothers zelo hitro poka- zali, da so na oni strani luze tudi muzikantje iz tretje vrste zanesljivi in polnih duš, leta pa jih pri tem prav nič ne ovi- rajo. Grand Mothers pravzaprav niso niti po- skusali ugajati na ceneni način. Kaj lahko bi na- mreč ljubiteljem Zappe odbrenkali nekaj spe- vnihih popularnih pesmic, ki jih njihov nekdanji ko-

lega sicer ni spisal ravno- veliko, pobrali instru- mente in denar ter se od- peljali čez mejo. Pa niso. Ze po nekaj taktih so de- mantirali vse, ki so pri- cakovali blede kopije zvoka in aranžmajev igranja Mothers pod Zappino taktirko. Name- sto kitarista Sandra Oli- ve, sicer najsibkejšega člana benda, ki mu mor- da delamo krivico in se mora morda le se vklju- citi v ansambel, je večino solističnih delov prevzel Bunk Gardner na piha- lih. Skladbe, predvsem z albumov Freak Out, We're Only in it for The Money, Burnt Weeny Sandwich in celo Hot Rats oziroma iz let 1966 do nekako 1970, ko so jih trije gospodje posneli ali le izvajali na koncer- tih pod trdo roko Franka Zappe, so tudi tokrat v maniri prvotnih mam ni- zali v ubijajočem ritmu. Malce reda jim sicer ne bi škodilo, na trenutke so zazveneli kot kaksen povsem posveten rock'n'roll bend, nato pa se spet ujeli. Preko Go Cry on Somebody Else's Shoulder vse do impro- vizacij na skladbi Who are the Brain Police? in Trouble Every Day...

Občinstvo je vse skla- dbe prepoznalo že po pr- vem taktu, pelo je dobe- sedno staro in malo manj številno mlado, ne- kajkrat pa je koncert pre- vela splošna skrb za na- vdahnjene glasbenike. Prvic, ko je Don Prestol odprl razporek in sku- sal igrati triročno, drugič, ko se je sivolasi Bunk Gra- dner med solom na sa- ksu vrgel na kolena, pa si nihče ni znal predsta- vljati, kako bo spet vstal. Nekajkrat je bilo treba počakati na Olivine sole, ki so nekako uspeli, več težav pa je imel z igran- jem ritem kitarških

spremljav. Po uri in tri- cetrt je bilo koncerta, ki se je sicer pricel v več kot enourno zamudo, ne- nadoma konec. Stare mame so se vrnile le se na kratek »bis« s skladbo Lonesome Cowboy Burt z albuma 200 Motels, na- to pa so se prizgale luci in priletni gospodje ter njuna mlada kompanjo- na so začeli kar sami po- spravljati prav za leto- snjo turnejo kupljeno najsodobnejšo glasbeno opremo, ki jo je bilo se v začetku meseca mogoče videti le na glasbenem sejmu v Frankfurtu. Bo- stjan Leben, med naj- mlajšimi na koncertu in hkrati eden najboljših doma- cih kitaristov, je po koncu priznal, da lahko Zappina glasba deluje tudi v rokah drugih glas- benikov, ne le simfoni- cnihih orkestrovi, in da je do sape prisel sele, ko smo stopili v noč.

Brane Piano

Zappina glasba živi tudi brez velikega maga

Lestvica najbolje prodajanih knjig s področja humanistike in esejistike (od 11. marca do 11. aprila)

Slovenci smo znani kot precej pridni bralci knjig, če število prebranih knjig na prebivalca primerjamo z zahodnoevropski- mi ali ameriškiimi bralci. Dejstvo, da med esejističnimi in humanističnimi knjigami, ki jih kupujemo za domače police, prevladuje zgodovinska, politična in psihološka litera- tura, ki v večinioma izhaja iz zbirke Studia hu- manitatis, pa morda kaže, da je tudi nas od- nos do življenja precej resen.

Dom knjige, Pristaniška 5, Koper

1. Dušan Pirjevec: Metafizika in teorija romana, Nova revija, 1992
2. Tea Stoka: Prevara ogledala, Mihelač, 1994
3. Aleš Debeljak: Temno nebo Amerike, Wieser, 1994
4. Matej Bogataj: Konec koncev, Literatura, 1993
5. Peter Burke: Revolucija v francoskem zgodovi- nopolisu, Studia humanitatis, 1993

Knjigarna Karantanija, Stari trg 21, Ljubljana

1. Jacques Lacan: Spisi, Analecta, 1994
2. Eseji 4/93, Društvo za teoretsko psihoanalizo, 1994
3. Immanuel Kant: Kritika praktičnega uma, Ana- lecta, 1994
4. Ocetov delež, CZKZ 192/193, Casopis za kritiko znanosti, 1994
5. Kurt Blankopf: Glasba v družbenih spremem- bah, Studia humanitatis, 1994

Knjigarna Drava, Paulitschgasse 5-7, Celovec

1. James K. Van Feel: Skrita moč osebnosti, Tan- gram, 1992
2. Zarko Petan: Ubežali smo svobodi, Amalietti
3. Jože Udovc: Brazda na vodi, Mihelač, 1993
4. Svetlana Slapsak: Mala črna obleka, Wieser, 1990
5. Kulturni večeri Bojana Stiha, Drava, 1992

Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. John Stuart Mill: O svobodi, Krt, 1994
2. Peter Burke: Pevlucija v francoskem zgodovi- nopolisu, Studia humanitatis, 1994
3. Francoise Zonabend: Dolgi spomin, Studia hu- manitatis, 1994
4. Jacques Lacan: Spisi, Analecta, 1994
5. Mitja Zagar: Izhodišča za novo organiziranost slovenske kulture, Ministrstvo za kulturo R Slove- nije, 1994

Knjigarna založbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Tine Hribar: Fenomenologija, Slovenska mati- ca, 1993
2. Otto Steigmer: Uničenje modrih zensk, Krt, 1993
3. Aldous Huxley: Vrata zaznavanja; nebesa in pe- kel, Studia humanitatis, 1993
4. Ivan Urbancic: Zaratustrovo izročilo, Slovenska matica, 1993
5. Emile Durkheim: Samomor, Studia humanita- tis, 1992

Vanda Straka

RUANDA/ UNIČENJE PO PREVRATU

Kigali je bila najlepša afriška prestolnica

Idilično mestece so spremenili v pekel

KIGALI - Glavno mesto Ruande so se nedavno imenovali 'mesto večne pomladi'. Vrtovi in zelena barva, v kateri se kopa Kigali, so mu prinesli sloves ene najlepših afriških prestolnic. Leži na hrbtu pogorja, od koder se odpirajo pašoramski razgledi na bližnje grice in doline. V milem tropskem podnebju drevesa in grmi cvetijo vse leto. Obiskovalci so se počutili varne, kajti v Kigaliji - v nasprotju z Nairobijem ali Abidžanom - je le redko prišlo do prevrata. Državljanska vojna med leti 1990 in 1993 je mestu prizanesla.

Danes se je idilično in nekdanje provincialno zaspano mesto s komaj 250 tisoč prebivalci spremenilo v 'kigalski pekel'. Vojaki in tolpe mladih morijo in ropajo po mestnih četrtih. Celo pacienti v svojih bolniških posteljah niso varni pred morilskimi tolpmi, ki z mesarskimi noži na krvav način poravnavajo stare račune. V mesto so vkorakali uporniki Domoljubne fronte.

V prestolnico so se hoteli prebiti že v nedeljo in nihče ne ve, kaj jih je od tega odvrgnilo. Morda je bila obramba vladnih čet - za katere trdijo,

da so demotivirane - močnejša, kot so pričakovali uporniki. Morda pa so hoteli le počakati, da so vsi tujci na varnem. Kljub poskusom OZN, da bi dosegli prekinitev ognja, je Ruanda nezadržno plula proti odločilnemu spopadu med uporniki in vojsko. 'Bitka za Kigali' je bila neizogibna. Vse pomembne politike, ki bi lahko jamčili mirni kompromis med manjšinskimi Tutsiji in vladajočimi Hutujevi, so umorili. ZDA, Francija in Nemčija so zaprle svoja veleposlanstva.

Ruanda je na poti, da postane 'nova Somalija'. Vendar so to razliko, da je le malo verjetnosti, da bi OZN že drugič sprožila veliko vojaško intervencijo, s katero bi neko afriško državo skušala rešiti iz anarhije in kaosa.

Tudi zdaj, ko so uporniki zavzeli Kigali, vojne ni konec. Domoljubna fronta je lahko vojaško močna, vendar so v političnem pogledu njeni pripadniki v manjšini. Tutsiji, ki jo podpirajo, predstavljajo le dvanajst odstotkov prebivalstva. Večinski Hutuji vidijo v upornikih vračanje k fevdalni aristokraciji, ki je kolaborirala z belgijskimi in nemškimi kolonialisti.

Kdorkoli bo na koncu prevzel oblast v Ruandi, bo užival podporo tujine. Brez tuje pomoči država namreč ne more prehranjevati 7, 2 milijona prebivalcev. Ruanda je prenaseljena. Do umora predsednika Juvenala Habyarimana je bila Ruanda pravi Eldorado za razvojno pomoč. V redkokateri drugi afriški državi je bilo najti tolikšno koncentracijo svetovalcev in pomagancev. Po zadnjih grozotah in pokolih bežeči razvojniki ne smejo izključiti vrnitve v Ruando. (dpa)

Kriza v Ruandi

Dogodki v Kigaliju:

■ Francoski in belgijski padalci so v torek evakuirali zadnjo veliko skupino tujcev, medtem ko glavina uporniških sil prodira v mesto.

■ Dva bataljona upornikov s skupno 1200 možmi sta se prebila v Kigali in domala obkolila letališče. Ena skupina se je po vzhodni strani premaknila proti južnemu delu objekta, druga pa je poskušala na zahodu presekati glavno cestno povezavo z mestom.

■ Uradni viri ne morejo potrditi poročil o tem, da so članičasne vlade pobegnili iz mesta. Neki častnik je dejal, da je v prestolnici ostalo le še približno tisoč organiziranih branilcev. AP/Wm. J. Castello

KITAJSKA / OBLETNICA UPORA

Nove pekinške pomladi ne bo

Pet let po krvavih dogodkih si le redki prizadevajo za nekdanje cilje

PEKING - Pet let po znanih dogodkih na trgu Tiananmen, ko je demokratično gibanje zamajalo kitajski komunistični režim, so voditelji se vedno na svojih položajih, vendar večina oporečnikov meni, da sedanje razmere ne dovoljujejo »nove pekinške pomladi«.

»Res je čutiti socialno napetost in razmere v marsičem spominjajo na čas pred petimi leti, vendar ni pričakovati množičnega, spontanega ljudskega upora,« meni eden od voditeljev upora leta 1989, Wang Dan, ki je od 15. aprila spet aktiven. Podobno menijo tudi drugi oporečniki, ki so ob koncu preteklega leta znova začeli delovati - ustanovili so več združenj, ki se javno zavzemajo za demokratične spremembe. Zaradi naraščajoče inflacije, korupcije, brezposelnosti, osiromašenja nekaterih kmetijskih območij in nesposobnosti oblasti, da bi nadzorovala gospodarstvo, bi lahko prišlo do socialnih in političnih pretresov.

»Stari problemi niso rešeni, pojavili pa so se še novi,« je priznala Ding Zilin, profesorica filozofije na pekinški univerzi in ena od podpisnic pisma, naslovljenega na vlado, v katerem so zapisane zahteve po demokratičnih družbenih spremembah.

»Če bo prišlo do množičnega delavskega in kmečkega upora, je pričakovati vsekopen nered. Prav zato smo zaskrbljeni in zato naše pismo oblastem,« je dodala Dingova, ki je v pokolu 4. junija 1989 na trgu Tiananmen izgubila svojega sina.

Ker oblasti vedno znova pozivajo k ohranitvi javnega miru in zapirajo nasprotnike režima, takšno ukrepanje pravzaprav izdaja njihovo zaskrbljenost. Zdravstveno stanje Deng Xiaopinga, ki bo kmalu star 90 let, pesa, politična prihodnost v tej zadnji

komunistični trdnjavi pa je precej nezanesljiva. V ponedeljek so sredstva obveščanja namenila veliko pozornost smrtni obsodbi, ki je bila izrečena nekemu direktorju tovarne, in 20-letni zaporni kazni namestnika ministra, ker sta bila vpletena v velik finančni skandal. Obsodbe dokazujejo, da se skušajo oblasti zavarovati, saj se dobro spominjajo, da je bila prav korupcija eden od glavnih vzrokov, zaradi katerega se je studentski upor razvil v vesplošen ljudski odpor. Intelektualci, ki nasprotujejo režimu, se zavedajo nevarnosti nemirov, zato predvidevajo, da bi kmalu lahko izbruhnili posamezni upori.

»Dandanes se veliko Kitajcev, predvsem studentov, boji demonstracij, ker menijo, da bi bilo bolje spodbujati gospodarske reforme, o katerih pred petimi leti ni bilo mogoče govoriti,« meni Yang Zhou, dolgoletni disident in glasnik Kitajskega društva za zaščito človekovih pravic s sedežem v Sanghaju.

»V zadnjih letih se je miselnost Kitajcev precej spremenila. Ljudje se bolj ukvarjajo z osebnimi interesi,« je dodal Wang Dan.

Zaradi socialnih sprememb so začeli oporečniki razmišljati drugače. Čeprav se se vedno zavzemajo za demokracijo, so svojo dejavnost osredotočili na tiste probleme, s katerimi se srečujejo ljudje v vsakodnevnem življenju - odpustitve z dela in preganjanje ljudi iz stanovanj.

»Oblasti se bojijo, da bi se oporečniki vključili v civilne veje oblasti. Prav zato se oblast noče odpovedati represivnim metodam,« je dogodke na Kitajskem komentiral neki evropski diplomat, ki živi v Pekingu.

Phillipe Massonnet / AFP

NOVICE

Brezupno posredovanje Kissingerja in Carringtona

JOHANNESBURG - Posredništvo pogajalcev mednarodne skupnosti v južnoafriški krizi je ogroženo, se preden se je dobro začelo, saj voditelj stranke Inkhata Buthelezi vztraja pri tem, da večrasne volitve, napovedane za 26. april, preložijo. Tako naj bi sedmim mednarodnim pogajalcem omogočili, da uskladijo razlike med največjima črnskima skupinama, stranko Inkhata in Afriškim narodnim kongresom. Pogajalca, nekdanja zunanja ministra ZDA in Velike Britanije, Kissinger in lord Carrington, sta v sredo dejala, da se bosta odrekla posredništvu, če bi morala usklajevati tudi datum volitev. (AFP)

Varnostni svet naj obsodi Grčijo

NEW YORK - Albanija je od Varnostnega sveta ZN zahtevala, naj obsodi Atene zaradi nedeljskega napada »grškega terorističnega komandosa«, ki je napadel albansko vojašnico blizu meje z Grčijo in povzročil dve smrtni žrtvi. Albanski minister za zunanje zadeve Alfred Serreqi je v pismu, ki ga je v torek poslal članicam VS, ta incident označil kot »teroristično dejanje«, ki pomeni »hudo kršitev suverenosti in ozemeljske celovitosti Albanije«. Zapisal je, »da se s tem dejanjem niso poslabšali samo odnosi med obema državama, temveč tudi celoten položaj na Balkanu«. Albanska vlada od VS ZN zahteva »odločno obsodbo grške vlade, Grčijo pa naj bi uvrstili med tiste države, ki podpirajo terorizem, in od nje zahtevali, naj pojasni ozadje incidenta ter javno razkrije in kaznuje tiste, ki so ga zagrešili«. Alfred Serreqi je v svojem pismu poudaril, da je grški »teroristični komandos« nosil uniformo grške vojske. (AFP)

Vse več katoliških duhovnikov

ZAGREB - Najnovejša številka vatikanskega Annuaria Pontifica prinaša med drugim tudi rezultate statistične analize obdobja od leta 1990 do 1992, ki je pokazala, da se število katoliških duhovnikov v zadnjih letih občutno povečuje. Tako se je število katoliških cerkvenih uslužbencev samo leta 1990 povečalo za 1649, 1991 za 858 in 1992 za 610 ljudi. Kljub visoki rasti v preteklih nekaj letih se število duhovnikov vseeno ne veča tako kot leta 1978. Analiza je pokazala tudi upadanje števila redovnikov. Število duhovnikov se je najbolj povečalo v Aziji, za 41 odstotkov, na drugem mestu je Afrika z 29 odstotki, v Evropi pa je upadlo za 9, 9 odstotka, v Ameriki za 10, na Bližnjem vzhodu za 4, 1 in v Oceaniji za 5, 6 odstotka. Kljub upadanju v Evropi se vedno živi kar 55 odstotkov vseh duhovnikov, kar je dvakrat več kot v Severni in Južni Ameriki. Annuarium Pontificum je objavil tudi, da se je v obdobju analize na teoloske fakultete po vsem svetu vpisalo kar za 63 odstotkov semeniščnikov več kot leta 1978. V Afriki se je število vpisanih povečalo za 177 odstotkov, v Aziji za 102, v Ameriki za 47, 6 odstotka in v Evropi za 32 odstotkov. (Darko Pavić)

Priznanje Vaclavu Havlu

PHILADELPHIA - Dobitnik letošnje philadelphijske medalje za svobodo 1994 je češki predsednik Vaclav Havel. To odličje so mu podelili »Ljudje iz leta 2000«, ki to nagrado vsako leto podeljujejo osebnosti ali organizaciji, ki je po njihovem mnenju največ prispevala k svobodi. Medaljo, skupaj z nagrado sto tisoč dolarjev, bodo češkemu predsedniku izročili 4. julija v Dvorani neodvisnosti v Philadelphiji (Pennsylvanija), kjer je pred 76 leti Tomas Masaryk razglasil neodvisnost nekdanje Češkoslovaske. Medaljo so začeli podeljevati leta 1988 ob 200-letnici ameriske ustave, ki so jo razglasili prav v Pennsylvaniji. Doslej so jo prejeli: južnoafriški predsednik F. W. de Klerk in vodja Afriškega nacionalnega kongresa Nelson Mandela (1993), nekdanji ameriški predsednik Jimmy Carter, poljski predsednik Lech Walensa, nekdanji kostariški predsednik Oscar Arias in francoska organizacija Zdravniki brez meja. (AFP)

BLIŽNJI VZHOD / NOVO MAŠČEVANJE ZA POKOL V HEBRONU

Med žrtvami včerašnjega napada je bilo največ otrok

Napovedani umik izraelske vojske iz Gaze in Jeriha so znova preložili

HADERA - Pripadniki skrajne islamske organizacije Hamas so se znova masčevali za pokol v Hebronu. Prevezli so odgovornost za napad na avtobus v Haderi, 50 kilometrov severno od Tel Aviva, v katerem je bilo ubitih najmanj šest ljudi, več kot 30 pa je bilo ranjenih.

Priče trdijo, da je bila večina potnikov otrok. Napad sovpada tudi z napovedanim umikom izraelskih enot iz Gaze in Jeriha, ki pa so ga tudi tokrat preložili. Izraelski premier Rabin, ki je napad označil za gusen umor, je dejal, da gibanje Hamas ne bo dovolil skupkopati izraelsko-palestinskega mirovnega sporazuma. Voditelj PLO Jaser Arafat je v Strasbourgu dejal, da je bil to napad na nedolžne izraelske civiliste in hud udarec za mirovni proces. (Reuters)

Hamas se je že drugič masčeval za pokol Palestinecev v Hebronu (Telefoto: AP)

Japonsko vlado bo vodil Hata

TOKIO - Japonski minister za zunanje zadeve Cutomu Hata ima največ možnosti, da postane naslednik premiera Mori-hira Hosokave. Za 58-letnega Hato, ki opravlja tudi funkcijo podpredsednika vlade, so se dogovorili v torek zvečer po številnih tajnih pogajanjih med predsednikom večinske Socialistične stranke v koaliciji, Murajamo in Icirom Osavo, generalnim tajnikom Stranke obnove, ki velja za sivo eminenco sedanje koalicije. Hata je iz Tokia že odpotoval v Marakes, kjer se bo v petek srečal z ameriškim trgovskim predstavnikom Mickeyjem Kantorjem ob svecanem podpisu Splošnega sporazuma o trgovini in carinah (Gatt). Njegovo imenovanje bo moral potrditi se parlament, ki utegne glasovati že v začetku prihodnjega tedna. (AFP)

BIH / BESEDO IMAJO DIPLOMATI

Čurkin sprejel ameriško pobudo

Prihodnja Bosna naj bi bila sestavljena iz dveh enot

SARAJEVO, BEOGRAD - Diplomati na vseh ravneh skušajo zmanjšati napetost, ki sta jo povzročila nedeljski in ponedeljkov napad letal Nata na srbske položaje v okolici Gorazda. Posebni Galijev odposlanec Akasi in poveljnik Unproforja general Lepresle se z obiska pri srbskem predsedniku Miloševiću zadovoljna vracata v Sarajevo, kjer so se sestali posredniki David Owen, Thorvald Stoltenberg, Vitalij Curkin in Charles Redman, da bi uskladili mirovna prizadevanja in zgladili neso-glasja, ki jih je povzročil Natov letalski napad.

Milošević je po sestanku z Akasijem in Lepreslom dejal, da bodo mirovni pogovori možni sele, ko bo svetovna organizacija ukinila embargo zoper ZRJ, ter da letalski napadi ne morejo prinesiti miru in stabilnosti. Kljub obso-dbam na racun ZDA in ZN pa je Akasi po pogovorih zapoljeval ugotovil, da so bili pogovori s srbskim predse-dnikom »produktivni«.

Izrazil je upanje, da po-novni letalski napadi ne bo-do potrebni, in dejal, da se

bo morda po tem sestanku lahko sestel tudi s Karadžićem. Vodja bosanskih Srbov v ponedeljek - po prekinitvi odnosov z ZN - Akasija ni hotel sprejeti.

Predstavniki članic Nata so znova sporočili pripravljeno zvezo na ponovne letalske napade na srbske položaje v BiH, če bodo to od njih zahtevali ZN, in to kljub odkritemu ruskemu nezadovoljstvu. Ruski predstavniki so tudi v sredo ponavljali oznake o »provokativnih Natovih akcijah v okolici Gorazda« in izrazili zaskrbljenost, da bi uporaba sile postala splošno sredstvo pri poskusih reševanja konfliktov. Znova so tudi zahtevali vnaprejšnje posvetovanje VS, vključno z Rusijo, o vsakršni prihodnji podobni akciji.

Vitalij Curkin pa je razkril predlog v zvezi z BiH, ki ga je v intervjuju za časopis Rdeča zvezda imenoval za ameriškega in po katerem naj bi nekdanjo jugoslovansko republiko v prihodnje sestavljali hrvaško-muslimanska in srbska avtonomna enota s Sarajevom kot glavnim mestom in sku-

pno centralno oblastjo.

V bosanski prestolnici je umrl Branko Mikulić, nek-daj znani bosanski in jugoslovanski politik. Med drugim je bil predsednik zvezne vlade in organizator zimskih olimpijskih iger leta 1984.

(Reuter, AFP)

Srbski vojaki pred Gorazdom (Telefoto: AP)

Mladićev pogovor z Roseom

SARAJEVO - Predstavniki ZN v Sarajevu so novinarjem pokazali zapise vročih nedeljskih in ponedeljkovih telefonskih pogovorov med generalom Michaelom Roseom in poveljnikom srbskih enot Ratkom Mladićem.

Rose je bil namenjen v Split, ko so ga zaradi srbskih napadov na Gorazde poklicali nazaj v poveljstvo. Rose je s sporočilom prek telefaksa Mladića in Karadžića opozoril, naj Srbi prenehajo napadati Gorazde, sicer jih bodo napadla letala Nata. Rose je skušal tudi telefonirati, a ni dobil odgovora. Zato je ob 16. uri in 30 minut po lokalnem času zaprosil za letalsko podporo Nata, kot se to uradno imenuje, 25 minut pozneje dobil Akasijevo odobritev, napad pa so zaradi slabega vremena izvedli sele ob 18. uri in 26 minut. Telefonski pogovor med Mladićem in Roseom v ponedeljek po drugem Natovem napadu (izvedli so ga ob 14. uri in 19 minut) pa je potekal takole.

Rose je Mladića poklical ob 14. uri in 33 minut: »Ce boste nehali obstreljevati Gorazde, vas ne bomo več napadli. Mi nismo vojna formacija in streljamo le v samobrambi.« (Stirideset minut po ponedeljkovem letalskem napadu so Srbi obnovili napade na mesto). Mladićev odgovor: »Se enkrat nas napadite z letali, pa vam jih bomo sestrelili. Vasi vojaki ne bodo več varni. Napadli jih bomo, pa tudi vase poveljstvo.« (Zaradi te groznje so v stabu Unproforja razglasili pripravljeno prvo stopnjo). Ob 15. uri in 45 minut je Rose se enkrat poklical Mladića: »Ne streljajte več na mesto, sicer vas bomo znova napadli.« Mladić: »Mi ne napadamo, to je muslimansko topništvo. Vi zavstavite Nato, pa bomo tudi mi nehali.«

Rose: »Na razpolago imate deset minut časa.« V ponedeljek ob 16. uri je srbsko topništvo utihnilo in se po trditvah Unproforja do torka ni več oglasilo. (Reuter)

HRVAŠKA / PO GRANIČEVEM OBISKU V ANKARI

Vse boljši odnosi s Turčijo

Turčija bo podprla Hrvaško pri vključevanju v Partnerstvo za mir

ZAGREB - Hrvaski zunanji minister dr. Mate Granić se je zadovoljen vrnil z obiska pri turskem zunanjem ministru Hikmetu Cetinu. Ob vrnitvi je Granić izjavil, da se »odnosi med državama krepijo iz dneva v dan« ter da med Hrvaško in Turčijo ni »neresenih vprašanj«.

Pogovorov predstavlja jo velik napredek. Odnosi med državama zaradi hrvaško-muslimanskih spopadov v Bosni doslej niso bili najboljši. Sogovornika sta menila, da se odnosi med državama po podpisu washingtonskega sporazuma hitro izboljšujejo in da je naslednja stopnja mirovnega procesa podpis dokumenta o vključevanju bosanskih Srbov v pogajanja o BiH in njeni federaciji.

Na srečanju v Ankari so govorili tudi o obnovi BiH. V zvezi s tem so predlagali, da bi v Sarajevu ustanovili trojno banko (tursko, hrvaško in bosansko). Pogovarjali so se tudi o odmrznitvi turskega posojila v visini sto milijonov dolarjev, ki ga banka Ex-im Hrvatoma ni izplačala zaradi spopadov z Muslimani.

Hrvaška delegacija je gostitelje obvestila o težnjah, da bi zasedena hrvaška ozemlja na miren način znova vključili v hrvaško državo. Granić je poudaril, da bodo manjšinam priznali vse pravice, za to pa se Hrvatje zavzemajo tudi v BiH. Hrvaška in Turčija sta podpisali več sporazumov, med njimi tudi sporazum o letal-

skem prometu. Listino o prijateljstvu in sodelovanju med državama naj bi podpisali ob obisku turskega predsednika Demirela, ki ga je na obisk povabil predsednik Tudman.

Cetin je obljubil, da bo Turčija podprla hrvaški pristop k Natovemu Partnerstvu za mir in da bo misijo Nata ob tem vodila turska predstavnica.

Darko Pavicic

Spielberg se je zahvalil Tudmanu

ZAGREB - Hrvaski predsednik dr. Franjo Tudman je prejel pismo podpore ameriškega režiserja Stevena Spielberga, v katerem se dobitnik oskarja Tudmanu zahvaljuje za pohvalne kritike filma Schindlerjev seznam in za njegove napore v mirovnem procesu za nekdanjo Jugoslavijo. »Vase tople besede in misli o mojem filmu so me zelo pocastile. Bog vas blagoslovi za vse, kar ste dosegli do zdaj, in za vase ambiciozne načrte za prihodnost. Zahvaljujem se vam tudi v imenu šestih milijonov človeških duš in tisočev preživelih, ki nimajo možnosti, da bi to storili,« je med drugim zapisal Spielberg. (D. P.)

GRČIJA NA SODIŠČU EU

Atene imajo teden dni časa, da odpro pristanišče v Solunu

BRUSELJ - Evropska komisija se je odločila, da bo Grčijo postavila pred sodišče dvanajstere zaradi zapore solunskega pristanišča za Makedonijo. Atenam so dali se teden dni časa za ukinitve samovoljnega embarga zoper nekdanjo jugoslovansko republiko, je povedal tiskovni predstavnik Evropske komisije.

Grčija je pristanišče za Makedonijo zaprla 16. februarja letos, češ da ima Skopje oze-mejske zahteve od Grčije. Pri tem se je sklicevala na 224. člen rimskega sporazuma, ki

članicam dovoljuje uporabo omenjenih ukrepov, ce je ogrožena njihova varnost. Sodisce bo samovoljni grški ukrep obravnavalo na podlagi 225. člena evropske zakonodaje, po katerem izvršni organi Unije lahko obsojijo poteze posameznih članic, ce menijo, da te ne ustrezajo politiki in interesom skupnosti. Se pred iztekom enotedenskega roka se bosta o omenjeni problematiki pogovarjala sekretar grškega zunanjega ministrstva Christos Zaharakias in Cyrus Vance v imenu ZN.

(AFP, Reuter)

FENOMEN ŽIRINOVSKI

Vzpon nekega vodje

K ustanovitvi LDS je največ prispeval Gorbačov

MOSKVA - Ko je Centralni komite Komunistične partije Sovjetske zveze (KPSZ) dovolil objavo programa Liberalno-demokratske stranke (LDS) skrajnega nacionalista Vladimirja Žirinovskega iz leta 1991, je postalo znano tudi ime njegovega avtorja Andreja Zagorodnikova. Ta meni, da je bil nastanek LDS »potrben Mihailu Gorbačovu zato, da bi ohranil oblast«.

Sanktpeterburski zupan Anatolij Sobčak je ze januarja izjavil, da je bila LDS ustanovljena na pobudo politbiroja KPSZ, ko so črtali 6. člen sovjetske ustave, tistega, ki je dovoljeval eno samo stranko, Komunistično partijo. Te obtožbe je takratni vodja sovjetske države kategorično zanimal. Nekdanji drugi človek v LDS Leonid Alimov, ki je stranko zapustil ze aprila 1991, pa je zatrdil, »da so Žirinovskemu pri ustanovitvi LDS pomagali CK KPSZ, moskovski Partijski komite, pa tudi predsednik Konsomola, Viktor Miromenkov.« Po zatrdilih Alimova »je leta 1990 Žirinovski osemkrat odpotoval v tujino, velikokrat tudi brez vize, kar dokazuje, da so ga državne strukture podpirale.« »Edina možnost za Mihaila Gorbačova, da ohrani oblast, je bila ustanovitev druge, alternativne stranke KPSZ, pri kateri bi lahko nadzorovali njenega voditelja,« je izjavil Zagorodnikov v svojem prvem intervjuju, ki ga je dal za kak časopis. Andrej Zagorodnikov, 37-letni politolog, se je z Žirinovskim seznanil jeseni leta 1990, ko mu je ta predlagal, naj oblikuje program LDS. »Žirinovski mi je takrat zagotovil, da bo Aleksander Džassokov (član Centralnega komiteja KPSZ, zadolžen za ideoloska vprašanja) odpravil vse ovire za objavo tega programa,« je izjavil Andrej Zagorodnikov. Program je v nakladi 50 tisoč primerkov izšel leta 1991 pri Politizdatu, uradni zalozbi KPSZ. Zagorodnikov se prav tako spominja, da je Žirinovski po nalogu enega namestnikov takratnega ministrstva novembra 1990 na sovjetskem konzulatu »prejel določeno vsoto dolarjev za stroške bivanja v Jugoslaviji«, kamor se je napotil skupaj z Zagorodnikovim, da bi sodeloval na kongresu liberalcev Slovenije.

Nastanek programa LDS v letu 1991 je sovpadel z obdobjem, ko je nekdanji vodja države Mihail Gorbačov ponavljal svoj poziv, da je »treba ustanoviti politični center, namenjen spravi med levico in desnico«. Z izjemo poglavja o zunanji politiki in statuta LDS, ki ju je napisal Žirinovski, je avtor programa modela »sredinske stranke« Zagorodnikov, kot sam zatrjuje. Ta profesor marksistično-leninistične filozofije na Institutu za promet danes zatrjuje, da je napisal program LDS izključno iz »znanstvenih pobud«. »Kmalu potem sem ugotovil, da LDS nima nikakršne zveze z mojim programom,« je se priznal. »Precej sem se zabaval, ko sem pisal ta program, in si niti v sanjah nisem predstavljal, da bo posledica te sale ustanovitve skrajno nacionalistične stranke, ki se nezadržno vzpenja na oblast,« je se dejal. Andreja Zagorodnikova, ki je pred kratkim doktoriral iz političnih ved, ze zdaj imenujejo »doktor Frankenstein, ki je vdihnil življenje posasti z imenom Žirinovski.« Marina Lapenkova / AFP

O čem pišejo drugje po svetu

O vojni v Bosni

»Veliko bo odvisno od diplomatskega "baleta", ki se je začel v okviru OZN. Sprožila ga je moskovska kritika operacije pri Gorazdu. Jelcin je iz Španije sporočil, da je Clintonu posredoval svoj ostr protest. Ameriski predsednik ve, da potrebuje podporo Moskve, ce hoče najti izhod iz džungle v nekdanji Jugoslaviji. Zato mora sprostiti napetosti in ne sme pretrgati stikov z Rusijo.« (Il Messaggero, Rim)

»V primeru Gorazda je Jelcin že drugič poskusil uveljaviti svoje stališče, da brez njega ne Balkanu ne bo slo in da bo slo z njim bolje. Vendar v enklavo bosanskih Muslimanov, ki jo je pred že gotovim srbskim zavzetjem obvaroval le majhen obrat v ameriski zunanji politiki, prihajajo Jelcinova svarila o prenapljeni akciji Zahoda mnogo prepozno. (...) Toda poraja se sum, da oslabljeni kremeljski gospodar vse bolj igra za srbofilske nacionaliste na tribuni, ko ZDA kritično svari pred balkansko "vojno brez konca".« (Der Standard, Dunaj)

»Vse oči so uprte v Rusijo, ko pričakujejo kritiko Natovega bombardiranja. Nekateri glasno govorijo, da bi Jelcin lahko ponovno sprožil hladno vojno. Drugi so prepričani, da bo Kremelj po protestu okreplil svojo posredniško vlogo v stikih s Srbi. Ce bi bila ta akcija uspešna, bi okrepila Jelcinovo avtoriteto na mednarodnem odru. (...) Vendar odločilni dejavnik v bosanskem konfliktu danes ni več odnos Nata ali ZDA, temveč obnašanje Srbov. Srbi se tega zavedajo, in tudi Pentagonu je jasno. Le za Butroso Galija, ki želi po somalskem neuspehu popraviti svoj ugled, se zdi, da tega se ni dojel.« (La Voce, Milano)

»Vzrok za zaskrbljenost je tudi reakcija Rusije na napad Nata, ki ga je ta izvedel brez soglasja Rusije. Vojska akcija Nata je dejansko škodovala sodelovanju Washingtona in Moskve, ki iščeta politično rešitev bosanskega problema, saj je Moskva nasprotovala letalskemu napadu na tradicionalno proruske Srbe. Washington, ki si je na jasnem o ruskem vplivu na Srbe, mora zdaj okrepiti svoje diplomatske napore, da bo previharil rusko jezo. ZDA in njihovi zahodni zavezniki morajo nujno razmisliti o predlogu ruskega predsednika Borisa Jelcina, da o položaju v Bosni razpravljajo v Varnostnem svetu.« (The Korea Times, Seul)

O ameriški zunanji politiki

»Januarja je predsednik Clinton pred Natom ameriskim zaveznikom pridigal o neumnosti nekonsekventnosti. (...) Vendar je nedavna politika potopitve in vpletanja v Bosno le primer ameriških trikov od Port-au-Prince do Pekinga. V preteklih šestih mesecih je Clintonova vlada kot svojo absolutno prioriteto razglasila najprej pacifiško območje, nato pa Evropo. Japonsko je označila kot "strateskega partnerja" le zato, da je Tokiu lahko v imenu kampanje za prosto trgovino naložila trgovinske zahteve. Ameriška vlada je svoje čete poslala, naj masirajo gor in dol po Somaliji in na Haitiju. ZDA dajejo vedeti, da se zelo zavzemajo za posege v imenu človečnosti, vendar zdaj pričakujejo, da bodo vojaki drugih držav nosili "breme miru".« (The Times, London)

O državljanski vojni v Ruandi

»Kigali so zasedli uporniki FPR, to zavetje pa za večino prebivalstva ni prineslo olajšanja. Od smrti predsednika Juvenala Habyarimana so morilske tolpe Hutujev prepričane, da je predsedniško letalo sestrelila raketa FPR (večinoma Tutsiji), zato so divje napadli manjšinsko prebivalstvo Tutsijev v glavnem mestu, kjer ceste tlakujejo trupla mrtvih, zensk in otrok. (...) Toda kaj lahko uredi 15 tisoč upornikov v mestu z dvesto tisoč prebivalci, ki so večinoma pripradniki plemena Hutu? Vojski poveljnik FPR Paul Kagame, tudi Hutujec, mora uveljaviti veliko avtoritete, da svoje čete odvrne od novih pokolov. Potrebuje tudi veliko občutka, da se manjšinski Tutsiji ne bi polastili države - kot je bilo zadnjih trideset let v sosednjem Burundiju. Potem ko je Francija stopila s prizorišča, preostane le se en tuji akter, ki v Ruandi lahko prepriča najhujše: OZN. Romeo Dallaire, kanadski poveljnik cet OZN, ima dobrega aduta. Spostujejo ga v obeh taborih.« (Libération, Pariz)

»Moriji v Ruandi ni videti konca. Verjetno je umrlo na desettisoče ljudi. (...) Ce od zunaj ne bo nobene pobude, dezelo verjetno čaka se hujša katastrofa. (...) Toda kaj lahko stori okolica, da bi omejila katastrofo? Predvsem mora OZN poskusiti ljudi oskrbeti z najnujnejšim. Hkrati mora sprožiti diplomatsko ofenzivo in kot posrednika med drugimi vključiti tudi Organizacijo afriških držav (OAU). Klasično operacijo OZN za varovanje miru bi bilo težko izpeljati brez dolgoročnega in natančnega načrta. Načrtovati pa je treba na kraju samem. Svet ne sme obrniti hrbta dezeli, ki ji grozi, da se bo utopila v lastni krvi.« (Politiken, Kopenhagen)

DANES PO SVETU

PARIZ - Obisk romunskega predsednika Iliesca
ATENE - Kongres socialistične stranke
BONN - Obisk poljskega premiera Pawlaka
MADRID - Obisk generalnega sekretarja OZN Galija
TIRANA - Obisk nemškega zunanjega ministra Kinkla
BONN - Nemski parlament razpravlja o bosanski krizi
JOHANNESBURG - Televizijsko soočenje F. W. de Klerka in Nelsona Mandele
JERUZALEM - Dan izraelske neodvisnosti

SLOVENSKI PROGRAMI

 SLOVENIJA 1

09.00	Oscar Wilde: Infantinjin rojstni dan, otroška igrana oddaja
09.40	Nasa pesem '93, 9. oddaja: Do priznanj in brona... tudi ni lahko priti
10.10	Kronika, pon. 23. dela kanadske dokumentarne serije
10.35	Po sledih napredka
11.05	Po domače
12.45	Trattoria Trax-Kuhanje ob Rossiniju, 6., zadnji del oddaje
13.00	Poročila
13.05	Studio City, ponovitev
15.05	Svet poroča, ponovitev
15.40	Osmi dan, ponovitev
16.25	Porabski utrinki, oddaja madzarske TV
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Ziv zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Lingo, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarisce
20.30	Eurosong '94: Predstavitev popevk, 1. del
21.35	Tednik
22.25	TV dnevnik 3, VPS 2225
	Sova
22.50	To je ljubezen, 6/19 del angleske nanizanke
	Poroka
23.20	Odletel bom, 12/16 del ameriske nadaljevanke
	Izgubljene bitke
00.10	Video strani

 SLOVENIJA 2

14.30	Video strani
14.50	Kinoteka - Fritz Lang: Skrlatna ulica , ameriski cb film, 1945
	Po romanu Georgesa de la Fouchardiera in Mouezyja-Eona.
16.30	Srta srca, 5/16 del francoske nadaljevanke
	Boj za korist
	Sova, ponovitev
17.20	Popolna tujca, 5/22 del ameriske nanizanke
	Nemogoče je mogoče
17.50	Odletel bom, 11/16 del ameriske nadaljevanke
	Praznik prijateljstva
18.35	Ze veste
19.10	Poslovna borza
19.15	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	Dnevnik 2
20.05	Zlomljeni jarem?, dokumentarni film
20.55	Umetniški večer: Ob tisočletnici slovenskega pismenstva
22.25	Alica, evropski kulturni magazin
23.15	Video strani

 KANAL A

07.00	Borza dela
07.15	Video strani
12.00	Na velikem platnu
12.15	Luc svetlobe, ponovitev 143. dela ameriske nanizanke
13.00	A-Shop
13.10	Call Selection, ponovitev
13.50	Rock starine, ponovitev 61. oddaje
14.20	A-Shop
14.30	Borza dela
14.45	CMT
15.55	Spot tedna
16.00	Na velikem platnu
16.15	Modna dezela, oddaja o modi
16.45	Ekvadorska orhideja, dokumentarna oddaja
17.15	Ucna leta, ponovitev 9. dela
17.45	Luc svetlobe, 144. del ameriske nadaljevanke
18.30	Risanke
19.00	Porocila
19.20	A-Shop
19.30	Magnetoskop, glasbena oddaja
20.10	Drakula, 7. del ameriske serije
20.40	Tekma z vetrom , ameriska drama
	Igrajo: Steve Guttenberg, Barbara Barrie, Randy Quaid, Mark L. Taylor, Lisa Eilbacher in drugi; režija Walter Grauman.
22.20	Porocila
22.40	Rock starine, 62. oddaja
23.15	Spot tedna
23.20	Na velikem platnu
23.45	CMT
00.45	Borza dela

 KOPER

18.00	Slovenski program
-------	-------------------

 KOROŠKA

19.30	Cas v sliki
-------	-------------

 RAI 1

6.45	Jutranja odd. Unomattina, vmes dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.30	Dnevnik in Odpri prostor, 10.00 dnevnik
10.05	Film: Uno strano tipo (kom., It. '63), vmes (11.00) dnevnik, risanke
12.00	Nan.: Blue jeans
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Znanstveni tednik
14.20	Dok.: Kvarkov svet
15.00	Nan.: Saranno famosi
15.45	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes variete, risanke, nanizanke
17.30	Nan.: Zorro
18.00	Dnevnik, snežne razmere
18.15	Nan.: In viaggio nel tempo (i. Scott Bakula)
19.00	Variete: Grazie mille!!! (vodi Nono Frassica)
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.35	Variete: Miraggi
20.40	Variete: Banana - Cinecittà (vodi Pippo Franco)
23.00	Aktualno: Ob 23. uri
23.30	Aktualno: A grandi cifre (vodi Angela Buttiglione)
0.25	Dnevnik in vreme
0.35	Dok. DSE Sapere: Grcija - Makedonija
1.05	Film: L'invito (kom., Svica-Fr. '73, i. Jean-Luc Bideau, J. Champion)

 RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.50	Oddaja za najmlajše
8.45	Dnevnik Euronews
9.05	Nan.: Lassie, 9.30 Il medico di campagna
10.20	Nad.: Quando si ama
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Santa Barbara, 14.45 Beautiful
14.00	I suoi primi 40 anni (vodi Enza Sampò)
15.30	Dnevnik
15.35	Kronike v živo: Detto tra noi
17.00	Dnevnik, 17.05 TG 2
	Nonsolonerò
17.20	Pogum zivljenja
18.20	Sportne vesti
18.30	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Film: Aracnofobia (dram., ZDA '90, i. Jeff Daniels, Julian Sands)
22.35	Aktualno: Mixer
23.15	Dnevnik dosje in vreme
24.00	Nočni sport: Ip v kosarki play off, boks

 RAI 3

6.45	Jutranja oddaja
7.30	Kulturni dnevnik Tortuga, 9.00 Piccola posta, 9.15 Euronews, 9.30 Zenith, 10.00 DSE Parlato semplice
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.15	TGRE - O gospodarstvu
12.30	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Regione 7-Dezelni tednik
15.15	Sport: Derby, balinanje
16.30	Dok: Alfabeto TV, 17.00 mladinska odd. Green, Znanstveni dnevnik
17.45	Dok.: Geo
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, dezelne vesti
19.50	L'apporofndimento, Blob, Una cartolina
20.30	Film: Delitto a teatro (krim., ZDA '90)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Dok.: Cacciatori nelle tenebre
23.20	Sport: E' quasigol
0.30	Dnevnik in vreme

 RETE 4

7.15	Nanizanka, 8.00 nad. Piccola Cenerentola
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.15 nad. Valentina, 10.00 Guadalupe, Febbre d'amore, 11.45 Maddalena, 12.30 Antonella, (11.30) dnevnik
13.30	Dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri, 15.00 Primo amore, 15.30 Principessa, 16.00 Camilla
16.55	Kviz: La verità, 17.30 dnevnik
17.35	Rubrika o lepoti
17.45	Luogo comune
17.55	Aktualno: Funari News, 19.00 dnevnik
20.30	Nad.: Cuore selvaggio
22.30	Film: Professione giustiziere (krim., ZDA '84, i. C. Bronson), vmes (23.30) dnevnik
0.15	Pregled tiska
0.30	Film (kom.)

 CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Sarà vero?
15.25	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete, vmes risanke in kviz
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Variete: Striscia la notizia (E. Greggio, Ric)
20.40	Film: Prima di mezzanotte (kom., ZDA '88, i. R. De Niro, C. Grodin)
23.10	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.30	Sgarbi quotidiani

 ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.30	Odpri studio, Fatti e misfatti
12.45	Otroski variete
14.00	Odpri studio
14.30	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Smile
16.05	Nan.: I ragazzi della prateria, 17.05 Agli ordini papà
17.40	Sport studio
17.55	Nan.: Power Rangers, 18.30 Bayside School, 19.00 Genitori in blue jeans
19.30	Odpri studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Nan.: Beverly Hills, 21.30 Melrose Place
22.30	Nogometni pokali
23.30	Nan.: MacGyver
0.30	Aktualno: Tu Italia
0.40	Sport studio

 TELE 4

13.30	19.30, 22.35 Dogodki in odmevi
20.45	Film: Gli assassini vanno a caccia

 MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.40 Dnevnik, 13.30 Sport
14.05	Film: Squilli di primavera (biog., ZDA '52)
15.45	Variete: Tappeto volante
20.30	Film: Agente 007 -La spia che mi amava ('74)

 Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	»Rotocalco Nostrano«
17.00	Svet danes
18.00	Slovenski program: Primorski forum
18.35	Primorska poslovno
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program: Zivljenje Franza Liszta, 3/6 del nanizanke
20.30	»Meridiani«, aktualna tema
21.30	Achtung Baby!, oddaja o kulturi
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program: Karaoke - dobra volja je najbolja, zabavno glasbena oddaja

 Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
09.30	Zemlja in ljudje
10.00	Slika Avstrije
10.25	Loceni postelji, pon. amer. filma
13.00	Cas v sliki
13.10	Mi
13.35	Druzinske vezi
14.00	Dr. Kulani-zdravnik na Havajih
14.45	Pogledi od strani
15.00	Otroski program:
15.45	Smrkci
16.00	Pisani tednik
16.30	Kremenckovi
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Kralj nageljnov, serija
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Rdeci ptic, 1/7 del serije
21.05	Pogledi od strani
21.15	Hunter, 1/23 del ameriske serije
22.45	Vlak za dva lumpa, am. akcijski film
00.40	Cas v sliki
00.45	Noč ima temne sence, franc. psiholoska kriminalka
02.10	Porocila
	Tisoc mojstrov

 Avstrija 2

14.50	Tisoc mojstrov: Laszlo Moholy
15.00	Lipova ulica, serija: Pozabljeni rojstni dan
15.30	Moje podvodne dogodivscine, 2. del: Med koralami in morski-mi volkovi
16.15	Neznani svet
16.30	Zveneca Avstrija
17.15	Psi, 6., zadnji del: Cena prijateljstva
18.05	Pri Huxtablovih: Rudyjin prvi zmenek
18.30	Made in Austria, kviz
19.00	Regionalna porocila
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.05	Zgodbe iz vsakdanjega zivljenja
22.00	Vecerni studio
22.35	TBC-Pozabljena kuzna bolezen
23.20	Jour Fixe
00.20	Porocila
	Tisoc mojstrov

 Hrvatska 1

10.00	Porocila
10.05	Solski program: Dober dan, ucenci
10.10	Zemljepis: Oceani in kontinenti
10.40	Ogrozena naravna dediscina: Crna Mlaka
11.00	Ameriska anglescina, 50. in 51. del
11.35	Sandokan, 12/26 del risane serije
12.00	Porocila
12.05	TV-koledar
12.15	Divja vrtnica, 68/199 del mehiske nadaljevanke
12.40	Prava igralca, 10/14 del angl. humor. nanizanka
13.05	Ciklus filmov Jamesa Stewarta: Winchester 73 , ameriski film, 1950
14.35	Monofon
15.15	TV razstava: Ivan Lovrencic
15.30	Ucimo se o Hrvaski: Renesancno slikarstvo
16.00	Porocila
16.05	Video klasika, oddaja za otroke
16.30	Druzinski magazin
17.00	Hrvaska danes
18.00	Porocila
18.05	Kolo srece
18.35	Santa Barbara, 687. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Iz strankarskega zivljenja
20.55	Me je kdo iskal?, zabavnoglasbena oddaja
21.35	Porocila
21.40	Poslovni klub
22.25	Slika na sliko
23.10	Glasbeni vecer: Mladi koreografi, 1/2 del
00.05	Porocila v nemscini
00.10	Sanje brez meja

 Hrvatska 2

14.55	TV-koledar
15.05	Sandokan, pon. 12/26 dela risane serije
15.30	Cetrri rajh, pon. 3/4 dela juznoaf. nadaljevanke
16.20	Mali junaki, ameriski film
17.40	Koncnica hrvaskega prvenstva v kosarki (Z): Centar banka Zagreb - Split, 1. polcas
18.35	Kosarka (Z), 2. polcas
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.10	Dober dan, razred, 6., zadnji del humor. serije
20.45	Najvecji zlocini in procesi 20. stoletja, 17/26 del koproduk. dok. serije
21.20	Cetrri rajh, 4., zadnji del juznoaf. nadaljevanke
22.10	Sanje kraljev , ameriski film, 1969
23.50	Video strani

 Madzarska

07.00	Sončni vzhod
09.00	Cez dan
09.30	Hiviera, serija
10.30	Hamburger v Rusiji, dokumentarni film
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
16.00	Dnevnik
16.12	Odgovarjamo, telefonski klici gledalcev
16.20	Telesport
16.55	Zunanje zadeve, serija
17.25	Pojavi v zivalskem svetu
17.55	Vklopi, otroški program
18.20	Upanje zanamcev, program zidovske verske skupnosti
18.45	Stavimo!, kviz
19.10	Pravljica
19.19	Volitive
19.30	Dnevnik
20.15	Sosedje, 182. del serije
20.50	Volitive, debatni vecer
21.55	Bodite eno uro z menoj, show Tamasa Vitrayja
22.55	Nenavadne zgodbe, francoski film
00.50	Dnevnik BBC

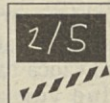

	TV SLOVENIJA 1	20.35
	EUROSONG 1994, glasbena oddaja	

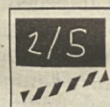
Spet je pomlad in spet je na vrsti tekmovanje za najboljšo evrovizijsko popevko leta 1994. Prireditev Eurosong 1994 bo 30. aprila ponovno v Dublinu na Irskem. Slovenija zaradi lanske preslabe uvrstitve letos ne more sodelovati, TV Slovenija pa bo kljub temu prireditev direktno prenašala. Vse sodelujoče države pa se bodo pred samim tekmovalnim nastopom gledalcem TV Slovenija že prej predstavile in sicer v dveh delih. Prvi del predstavitve bo na sporedu v četrtek, 14. aprila ob 20.30 na TVS 1, drugi del pa bo v oddaji Sobotna noč 23. aprila.

	TV SLOVENIJA 2	21.05
	ALICA, evropski kulturni magazin	

Alica vas bo popeljala v Milano, Bruselj, Ljubljano, Vilnius, Rigo in Lugano, skupaj z ljudmi, ki so našli ali pa še vedno iščejo zavetje - kraj, kjer lahko v miru živijo, ustvarjajo, uresničujejo svoje sanje... V Milanskem socialnem centru Leoncavallo, ki so ga v zapuščenih tovarnih zgradbah ustanovili 1975, leta so svoje zatočišče, prostor kjer lahko počnejo to, kar so si vedno želeli, našli mladi, pozabljeni ali zapostavljeni umetniki. V Litvi so, v malce neobičajnem muzeju na prostem, domili našli zanimivi eksponati... Na stenah bruseljskega metroja lahko prebiramo Deklaracijo o človekovih pravicah, napisano v stari francoščini... V Luganu prisluhnemo Giorgiju Conteju, ki pripoveduje o svojem bratu, popularnem pevcu Paolu... se pridružimo sanjarijam Latvijke Ingunė Aare... ter se skupaj z Amirjem Muratovićem odpravimo na obisk k oblikovalcu Matjažu Vipotniku v Bohinjsko Belo, kjer se, kot sam pravi, godijo nepozabna druženja.

	TV SLOVENIJA 2	20.10
	ZLOMLJENI JAREM?, dokumentarni film	

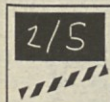
Oddaja o Andaluziji z naslovom Zlomljeni jarem? je zbir impresivnih podob današnjega trenutka te sredozemske dežele. Podob, za katere se zdi, da so nesestavljive s podobami, ki se nam porajajo ob branju krvave andaluzijske zgodovine, poezije in dramatike. O tej težko dojemljivi neskladnosti govorijo razmišljanja avtorja Slava Vajta. Izvrsten film, ki ga je treba doživeti v sliki in besedi.

	TV SLOVENIJA 2	21.05
	UMETNIŠKI VEČER, oddaja o kulturi	

Otvoritev razstave **STIŠKI ROKOPISI**
Kantata Jakoba Ježa **BRIZINSKI SPOMENIKI**
Kamere slovenske televizije bodo v četrtek 14. aprila zabeležile dva izjemno pomembna dogodka. V novem razstavišču Narodne galerije bodo odprli razstavo Stiški rokopisi, ki jo je pripravila Nataša Golob. Z otvoritve bomo pripravili reportažni zapis. V drugem delu večera pa bomo posredovali otvoritveno slovesnost mednarodnega simpozija o Brizinskih spomenikih. Prvič bo izvedena kantata Jakoba Ježa Brizinski spomeniki za dva zbora, otroški zbor, solista in instrumentaliste.

	MMTV	
	KANAL 62, eksperimentalno oddajanje programa	

V petek 15. aprila 1994 bo pričela zasebna televizija MMTV z eksperimentalnim oddajanjem rednega vsakodnevne živega programa. MMTV oddaja v eter prek 62. kanala s Krima že več kot leto dni. Signal MMTV lahko spremljajo prebivalci osrednje Slovenije, predvsem iz ljubljanske kotline, na Gorenjskem do Radovljice, na Štajerskem do Trojan, na Primorskem do Postojne, na Notranjskem do Cerknice ter na Dolenjskem do Trebnjega in Kočevja. Že v petek si boste lahko v popoldanskih urah ogledali program Discovery, vsak dan zvečer pa filme in satelitski program za odrasle.

	KANAL A	20.20
	TEKMA Z VETROM, ameriška drama	

Režija: Walter Grauman;
igrajo: Steve Guttenberg, Barbara Barrie, Randy Quaid, Mark L. Taylor, Lisa Eilbacher, Greg Walcott, Norman Burton, Deborah Ryan, Catherine Hicks in drugi.
Slepi Harold Krents se odloči, da bo, kljub svoji slepoti živel sam, neodvisno od drugih ljudi. To je začetek njegove tekme z vetrom. Najprej se vpiše na univerzo in po prvih začetnih težavah zmaga. Toda čaka ga še druga velika preizkušnja. Precej težja tekma je na področju ljubezni. Dekleta se ga izogibajo, če pa že gredo z njim ven, gredo predvsem zaradi usmiljenja. Fant pa si želi resnične, prave ljubezni.

	RADIO SLOVENIJA 1	21.05
	OB SREBRNI REKI, literarni večer	

V sedmi oddaji iz niza literarnih večerov z naslovom Ob srebrni reki predstavljamo izbor iz ustvarjalnosti pisateljice Karla Mauserja, po mnenju nekaterih enega naših najboljših izseljenskih pisateljev. Slišali boste odlomka iz njegovega romana Mrvi bataljon in Črto Pogovor s Klemenom. V oddaji nastopajo člani Radljskega odra iz Trsta: Marijan Kravos, Matejko Maver in Alenka Peterlin. Oddajo je posnel in opremil Marjan Jevnikar, režirala pa je Marjana Prepeluh.

TV SLOVENIJA 2 / DANES OB 14.45

Prepričan, da je ona edina

ŠKRLATNA ULICA, ameriški film, 1945

Scenarij: Dudley Nichols po romanu La Chienne Georgesa de la Fouchardiera in Mouezija-Eona
režija: Fritz Lang
fotografija: Milton Krasnjer
glasba: Hans J. Salter
igrajo: Edward G. Robinson, Joan Bennett, Dan Duryea, Margaret Lindsay, Vladimir Sokoloff, Rosalind Ivan.

Film SKRLATNA ULICA Fritz Langa je tipičen film noir, v skladu z režiserjevim okusom je poln temnega ozračja in obenem zunanjega blisca.

Film, ki je nastal 1945. leta, je pravzaprav nova verzija francoskega filma LA CHIENNE (Pisica), ki ga je mojstrsko posnel 1931. leta Jean Renoir z odličnim Michelom Simonom v glavni vlogi.

Fritz Lang je v vlogi tragičnega junaka zasedel Edwarda G. Robinsona, ki je svoje delo prav tako opravil vrhunsko. Igra povprečnega, skorajda mežastega moza, ki dela za veliko newyorško družbo, poleg tega pa se ukvarja s slikarstvom. Po dveh desetletjih mu podjetje vendarle pripravi zabavo v čast za njegovo zvesto in korektno opravljeno delo. Pa vendar se bo prav na tej zabavi zape-

tel v usodne okoliščine, ujel se bo v mrežo, ki jo naivnežu pripravi lepa ženska in njen pokvarjeni moski. Langov junak se v lepotico zaljubi in prepričan je, da doživlja enkratno srečo. Tvegal bi vse in to tudi stori, saj najame atelje za slikanje in za ljubezenska srečanja. Njegove slike se nenadoma izka-

žejo kot prave umetnine, toda nenadoma se na njih začneta pojavljati podpis njegove dame...

Ko nesrečnež spozna, da je hudo izrabljena žrtev in da je ljubimec njegove srčne dame nekdo drug, je zanj že prepozno, saj se spusti v nepremišljeno in zanj dokončno usodno dejanje...

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

06.00 Awake on the Wild Side; 09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.00 Pulse With Swatch; 22.30 Beavis & Butt-head

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 Cipek II., 4. del; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Paradise Beach; 19.30 E Street; 20.00 Reklame; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 Rescue; 22.00 L.A. Law; 23.00 Ponovitve

PRO 7

05.45 Serije, ponovitve; 11.40 Pri Huxtablovih; 12.10 Agentka s srcem, serija; 13.05 Hotel; 14.00 Dinastija, serija; 16.00 Popolna tujca; 16.35 Risanke; 17.55 Parker Lewis; 18.25 Naš hrupni dom; 18.55 Drugi svet; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Nobody je največji, nem. ital.-franc. vestem komedija; 22.30 Vojna robotov, japonski zffilm; 00.20 Poročila

PREMIERE

07.00 Romeo; 09.05 Leto prebujanja, franc. film; 10.45 Dolga pot v življenje, am. drama; 12.15 Zrcalna silka, am. triler; 13.45 Kino; 14.00 Romeo; 15.00 Mešanec, am. triler; 16.15 Ari in Sam, am. komedija; 18.30 Young Distance, ital. drama; 20.00 Poročila; 20.15 Lepa Lili, franc. drama; 22.20 Bob Roberts, am. polit. satira

SAT 1

09.00 Ponovitve serij; 13.30 Ladja zaljubljenec; 15.25 Alf; 16.00 Vesoljska ladja Enterprize; 17.00 Petkrat Pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.15 Kolo sreče; 19.50 Nogomet: FC Kaiserslautern - Bayern München, prenos; 22.05 Schreinemakersova v živo; 00.05 Kritične razmere, am. krimi komedija

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Eurogolf; 10.00 Športno-ritmična gimnastika, pon.; 12.00 Nogomet, pon.; 14.00 Avtomobilizem, tunizijski rally, vrhunec; 14.30 Billard; 16.30 Pikado; 17.30 Hokej-NHL; 18.30 Motošport, magazin; 19.30 Športna poročila; 20.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 21.30

Avtomobilizem; 22.00 Nogomet, pokal UEFA; 23.00 Tenis, magazin; 00.00 Golf; 01.00 Športna poročila

RTL

09.05 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umar je napisala, serija; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Družinske vezi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Klic na pomoč; 21.15 Mestna bolnišnica, 5. del; 22.15 Brez sedla, iskanje izgubljenih oseb; 23.15 Gottschalk; 00.00 Poročila

RTL 2

05.25-16.55 Ponovitve serij; 16.55 Družina Robinson; 17.50 Umik; 18.20 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Hulk, serija; 20.15 Polet v svobodo, am. drama; 22.05 Poročila; 22.25 Super avto lovi gangsterje, am. akcijski film

SKY MOVIES

15.00 Journey To Spirit Island; 17.00 Joe Panther; 19.00 Chameleons; 21.00 The Sinking Of The Rainbow Warrior; 23.00 Final Analysis

MOVIE CHANNEL

15.00 The Distant Home; 16.45 Return To Treasure Island; 18.00 Westward Hol; 21.00 Buffy-The Vampire Slayer; 23.00 Trancers III: Deth Lives!

FILMNET +

14.00 Baby On Board; 16.00 K-TV; 18.00 White Palace; 20.00 Lady Boss, 1. del; 21.30 El News; 22.00 Lady Boss, 2. del; 00.00 Hammer Down

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 On The Air; 20.00 Zdaj; 20.30 Financial Times Report; 21.00 Ushuaia, dokumentarna serija; 22.00 Poročila; 22.30 Media TV; 22.50 Market Wrap; 23.00 Jay Leno Show

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Asia; 15.00 Larry King Live; 17.30 Cnn & Co; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 World Business Today Update; 23.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtekov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturm.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Prireditve; 10.35 Kompas holidays turistično oko; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobntine; 16.35 Popevka tedna; 17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite, uganite; 22.20 Rock Underground.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 10.05 Božanska komedija (26. del); 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 O jeziku; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Caruso; 16.45 Radljska univerza; 18.05 Zunanjepolitični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTV; 22.05 Večerni logos; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Ood otroštva do mladosti; 11.00 Hladnotoplo-vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Mladim poslušalcem, v živo; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem, 2. del; 19.00 Dnevnik; 19.30 -23.15 Večerni program Modrega vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.05 Dobro jutro, otroci; 8.00 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 8.40 Igrajte z nami; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Govorimo o medicini; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Romagnam; 13.00 Glasba po željah; 14.05 Turistična oddaja; 14.45 The magic bus; 16.00 Modri val; 18.00 Souvenir d'Italy;

18.45 Jazz; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.15 Napoved; 7.35 Vreme; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 11.55 Odgovori; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarska oddaja; 13.55 Pajti radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Cankarjev dom se predstavi; 16.25 Nagradna uganaka; 17.55 Špekahla; 20.00 Poslovni radio; 22.00 Medžik.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 14.30 Planinsko športni kotiček; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.20 Music machine; 19.30-24.00 Študentski program Radia Kranj.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Delavnica znancev; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Poštni predal; 12.1; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki; 20.00 Kulturno-umetniški program; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

11.00 Vzign; 11.30 K4 odpira ventile; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 OF; 15.30 Kaj pa univerza?; 17.00 Jocular; 18.00 Borzni parket; 19.00 Tolpa bukov; Valentin Clastrier; 22.30 Vaš omiljeni DJ Jure.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 S hrano do zdravja; 8.40 Revival; 9.00 iz studia z vami; 9.15 Odprta kniga; Most na Drini (I. Andrić, r. Marko Sosič, 32. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 15.00 Slovenska lahka glasba; 15.30 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; Primorska poje ob 25-letnici; 18.00 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 18.30 Rock balade; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock; 20.30 Foyer.

Radio Koroška

18.10-19.00 Rož - Podjuna - Zila.

GERONTOLOGIJA

Biološki vzroki depresivnosti v starosti

META PENTEK

Na mednarodni konferenci o staranju, depresivnosti in dementnosti februarja letos v Gradcu, je doktor S. Kasper (Avstrija) govoril o možnih bioloških vzrokih za razvoj depresivnosti v starosti. Dolgo časa je veljalo mnenje, da bolezen depresivnost nima neposredne biološke podlage za svoj nastanek. Mislilo se je, da je to bolj funkcionalna kot organska bolezen. Novejše raziskave pa vse bolj kažejo, da gre pri depresiji vendarle za neke biološke vzroke nastanka bolezni.

Hereditarnost (dednost) ima pri depresivnosti neko vlogo predvsem pri mladih. Če se prvič pojavi v starosti, je ponavadi večji vzrok v okolici kot pa v dednosti. Nevro-anatomske spremembe (zgradba in funkcioniranje možgan in živcev) so opazili s pomočjo posebnih preiskav. Pri starejših depresivnih osebah so odkrili, da je prekrvavljenost celnega in senčnega dela možgan slabša kot pri zdravih. Tako se je oblikoval sum, da je to podlaga za razvoj depresivnosti. Vendar pa je bilo se premalo takih rezultatov, da bi omenjene spremembe sprejeli kot vzrok bolezni. Bolj prepričljive so nevro-transmitorske spremembe. Nevrotransmitorji so kemične spojine, ki prehajajo iz končica ene živčne celice na telo druge živčne celice in s tem prenašajo iz ene na drugo sporočila in navodila. Pri starejših depresivnih osebah so odkrili, da imajo premalo nevrotransmitorja serotoninina, odkrili pa so tudi motnje in spremembe v delovanju nekaterih drugih nevrotransmitorjev, predvsem noradrenalin in acetilholina. Ob teh odkritjih so začeli izdelovati zdravila, ki ta primanjkljaj popravijo. Uspehi so predvsem z zdravili, ki vplivajo na nivo serotoninina v sinapsi (področju stika med dvema živčnima celicama). Ugotovili so, da se ob povišanju količine tega nevrotransmitorja znaki depresivnosti zmanjšajo ali celo izčlenijo. V najnovejših raziskavah iščejo raziskovalci nevroendokrinološke (povezave med živcem in zlezami z notranjim izločanjem) spremembe pri depresivnih starostnikih. Ugotavljajo pomen sprememb na naslednjih zlezah z notranjim izločanjem: ščitnici, nadledvični zlezi, hipofizi.

Vendar tudi na tem področju rezultati se niso prepričljivi. V zadnjih raziskavah iščejo se razne druge možne biološke vzroke v ožjem pomenu besede. V okviru teh raziskav so preverjali kvaliteto spanja in ugotovili, da imajo depresivni manj kvalitetno spanje. Toda težko je z gotovostjo trditi, da je slabo spanje vzrok depresivnosti. Lahko je tudi obratno. Pogostejše ponavljanje depresij v nekaterih letnih casih (pomlad, jesen) naj bi tudi imelo neke biološke vzroke. So ti vzroki različna svetloba, toplota, vonji in podobno? Odgovorov se ni.

PREMISLEK / O STALIŠČIH IN POGLEDIH ZVEZE BORCEV NOV

Kočljiva vprašanja

Po evropskih državah, kjer so bila odporniška gibanja, se že pripravljajo na proslave ob 50-letnici zmage nad fašizmom ...

V bližnji prihodnosti bo Državni zbor Republike Slovenije obravnaval Nekatera odprta vprašanja iz novejših zgodovine, kar nam približuje udejanjanje sklepa, ki ga je ta zbor sprejel ze 23. septembra 1993. leta. Pred tem zasedanjem slovenskega »predstavniskega doma« je Republiški odbor Zveze borcev NOV Slovenije v Ljubljani pripravil posvet, ki so se ga udeležili tudi mnogi poslanci. Slednji so večinoma podprli osnovno sporočilo Spomenice o stališčih in pogledih Zveze borcev, ki jo je odbor pripravil kot podlago borčevske organizacije pred predvideno razpravo v državnem zboru. Na tem posvetovanju je sodeloval tudi Miro Kocjan, zunanji sodelavec Republike, kot predstavnik Prekomorcev, ki je sprožil vrsto aktualnih vprašanj o tej problematiki. Zato tokrat objavljamo odlomke iz njegove razprave, saj vsebuje tudi nekatere zanimive poglede na problematiko Primorske in regionalizma na Slovenskem.

Prekomorci podpiramo Spomenico o stališčih in pogledih Zveze borcev, vendar moram dopolniti nekatere njene osnovne predpostavke. Spomenica namreč utemeljeno opozarja na mednarodne politične in pravne razsežnosti problematike, ki izhajajo iz boja in zmage nad fašizmom oziroma nacizmom, označujejo ne le posamezne ureditve, marveč domala vso zako-

nodajo po vseh sodobnih državah. Pri nas je to izraženo v ustavi neodvisne in suverene, demokratične in pluralistične Slovenije, manj pa v posamičnih zakonskih projektih, kakršni se porajajo v zadnjem času. Zato bi kazalo v razpravi »o nekaterih odprtih vprašanjih v novejši zgodovini« opozoriti na nujnost, da morajo zakoni demokratične države vselej odsevati »duh ustave«. Pri nekaterih sestavinah zakonskih projektov, ki se dotikajo tudi problematike borcev NOV, tega ni mogoče opaziti, kar je nedopustna vrzel. Ko prebiramo pripravljena besedila za razpravo v državnem zboru namreč ugotavljamo, da se večinoma nanašajo na »novejšo zgodovino«, zaradi česar odkrito upamo, da predmet obravnave pričujoče »novejšo zgodovino« ne bo tudi NOV, ki je nesporno ena izmed najsvetlejših točk nase in svetovne bližnje zgodovine.

Zato si stalno prizadevamo za spravo - potrebujemo jo se posebej na Slovenskem, kajti nas narod steje komaj dva milijona ljudi -, vendar naj se nanaša zgolj na čas po drugi svetovni vojni. Velika večina borcev NOV namreč ni bila z ničemer povezana s povojnimi poboji. Večina borcev nas je še danes prepričanih, da bi bilo bolj umno in zlasti mnogo bolj humano, če bi fašistične oziroma nacistične kolaborante - seveda razen tistih, ki so zakrivila kake zločine -, določen čas zadržali v ujetniških tabori-

scih ali jih zaposlili pri obnovi domovine, nato pa bi jih preprosto izpustili na prostost. Kot Primorec sem trdno prepričan, da bi okrepili rast in mednarodni ugled nase suverene in neodvisne države, ne nazadnje tudi pospešili naš vstop v Evropsko unijo, če bi bolj odločno poudarjali pomen Slovencev v protifašistični koaliciji, zlasti dejstvo, da smo se med prvimi Evropejci uprli zločinski politiki fašizma. Na Primorskem ni bilo belogardizma in domobranstva, preprosto zato ne, ker smo dobro vedeli, kaj si lahko obetamo od fašizma. In se na nekaj smo lahko ponosni, namreč, da je velika večina Slovencev sodelovala v NOV, ne glede na svoje regionalno poreklo. Nic manj pomembni niso tudi mednarodni vidiki slovenskega protifašističnega boja. Kajti enote Prekomorcev so pred zaključnimi operacijami v Sloveniji sodelovale tudi pri osvobajanju drugih krajev, pokrajin in držav. V teh enotah je bilo več kot 8.000 partizanov iz zamejstva in približno 1.400 borcev iz različnih drugih evropskih držav. Ob koncu vojne je bilo v Sloveniji več kot 9.000 partizanov iz sosednjih in se nekaterih držav protifašistične koalicije.

Bojevali smo se za svobodo, narodno osvoboditev in demokracijo. Enostranska politična usmeritev, vključno z nekaterimi povojnimi zablodami, pri čemer pa seveda ne kaže prezreti materialnega napredka in nespornih socialnih ciljev tedar-

nje oblasti, ni bila skladna s pričakovanji večine borcev. Zato imamo borci NOV legitimno politično, družbeno in moralno pravico živeti v državi, ki spoštuje izročila narodnoosvobodilne borbe. Tudi Francozi se v zadnjem času soočajo s posamičnimi poskusi rehabilitacije nekaterih kolaboracionistov - nikakor pa ne kolaboracionizma v celoti -, vendar se tamkajšnja javnost odločno in javno upira tem poskusom. Filozof Edgar Morin je celo dejal, da bi takšna rehabilitacija izničila pomen francoske revolucije in padca Bastije. Podobni poskusi so izraženi tudi v Italiji, čeprav se posamezni predstavniki desnice - ne brez političnega ozadja - izrečno ograjujejo od fašistične ideologije. Norberto Bobbio je prepričan, da bi poskus širjenja desnice s pomočjo »fašističnih nacev« označeval negacijo italijanske prepovedi. Ali nismo tudi Slovenci z narodnoosvobodilno borbo uresnili svoj zgodovinski prepoved?

Po vseh evropskih državah, kjer je bilo partizansko gibanje, se že letos pripravljajo na velike proslave ob 50-letnici zmage nad fašizmom, ki bo prihodnje leto. Večinoma jih bodo podprle državne oblasti, le na Slovenskem se nam utegne zgoditi, da ne bomo deležni takšne podpore in da bodo relativizirane nekatere zgodovinske objektivitete. Niti politike sedanje vlade in parlamenta do upokojencev ne moremo šteti za vzor-

no. Sodelovanje v NOB je bil zagotovo »moralni privilegij«, kakor je bilo amoralno sodelovanje z okupatorji. Ne nasprotujemo različnim veteranskim organizacijam, vendar je potrebno upoštevati ta razloček.

Morda bi bilo dobro izoblikovati kako posebno ustanovo za borce NOV pri vladi ali pristojnem ministrstvu, kot ga imajo Belgijci, Nizozemci, Norvežani ali se kak drug narod. V Italiji imajo poseben referat za partizanske udeležence pri obrambnem ministrstvu. Mimogrede receno, v Italiji ni niti manjše partizanske proslave, na kateri ne bi bila navzoča castna četa redne vojske. Nam pa je ostal na senčni strani spomina naravnost mučen primer pred lanskim zborovanjem v Novi Gorici, na katerem je v počastitev dneva vstaje na Primorskem pozneje govoril predsednik Milan Kucan. Če se želimo izogniti takšnim neprijetnostim, bi kazalo dopolniti nase spomenico z mnogimi »zunanjiimi segmenti«, ki naj objektivizirajo prizadevanja in status borčevske organizacije pred zaslepljenostjo z »lokalistično« samovsečnostjo nekdanjih fašističnih trabantov in njihovo ideološko apologetiko. Skratka, podpiramo Spomenico! Podpiramo tudi prizadevanja, ki naj nepristransko in strokovno odgovorijo na odprta vprašanja iz nase bližnje zgodovine - toda ne brez nasega vsestranskega in kvalificiranega sodelovanja.

Miro Kocjan

Živa legenda

Brazilska legenda pravi, da se v mracnem deževnem gozdu skriva bitje človeške velikosti, porasčeno z rdečo dlako. Amazonski znanstveniki so si vecidel edini, da rdečerjavi jeti pojavlja le v domisljiji ljudstev iz deževnega gozda. Eden od raziskovalcev pa je nedavno predstavil svojo razlago, po kateri je v teh bajkah nekaj resničnega - in sicer zadnji preživeli (ali morda pravkar izumrli) lenivec, ki hodi po tleh.

Po osmih letih zbiranja poročil o lenivcu iz prve roke je David C. Oren iz Muzeja Emilio Goeldi iz brazilskega Belem izdal knjigo, v kateri poziva svoje kolege, da se skrivnostnega mapinguarija - tako pravijo bitju v portugalscini - lotijo nekoliko resneje. Bitje so raziskovalci,

ki poznajo zgodbo, doslej včasih uvrščali med primat, drugič pa so govorili o zablodelem andskem medvedu. Po pripovedih tistih, ki so mapinguarija videli, je Oren ugotovil, da bi morda lahko šlo za lenivca.

Talni lenivci, ki so utegnili doseči velikost slona, so se pojavili pred približno tridesetimi milijoni let in se razširili po obeh Amerikah in v Karibskem otoku. Odkar so ti sesalci izumrli, je minilo od 11.000 do 8.500 let. »Izginili so pravzaprav sele včeraj,« je pojasnil Malcolm McKenna iz Ameriškega prirodoslovnega muzeja iz New Yorka, ki hrani obsežno zbirko eksponatov, povezanih s talnimi lenivci. Vsaka od obeh sedanjih vrst lenivcev dvo- in troprstni drevesni lenivec - je povezana s svojo vrsto talnih lenivcev, je opozoril McKenna. Najdemo jih le v tropskih delih Sre-

dnje in Južne Amerike.

Oren, sicer ornitolog in izvedenec za raznoliki amazonski biotop, pravi, da so si opisi mapinguarija, ki jih je zbral pri Indijancih iz različnih delov zahodne Amazonije, precej podobni. Te podrobnosti so po drugi strani v skladu z značilnostmi bitja, do katerih so prišli na osnovi fosilnih ostankov: rdeča dlaka, trda koža - razen okoli popka -, močan glas in nazaj zasukano zadnje stopalo. V vzhodni Amazoniji je v pripovedih o mapinguariju vec domisljije. Tam je moč slišati celo zgodbo o tem, kako je nočno bitje z enim zamahom človeku odtrgalo glavo, s prednjo nogo pograbilo obglavljeno truplo in odšlo.

Ker je v zahodnih delih Amazonije uničevanje gozdov nekoliko manj obsežno, je po Orenovih besedah talni lenivec preživel - ce sploh živi ali je živel - le tam.

V zahodnobrazilski državi Acre, ki meji na Peru in Bolivijo, so zares izkopali osem fosilnih ostankov talnega lenivca. Ce bi na to bitje naleteali ali ce bi nasli vsaj sveže truplo, bi to se en dokaz, da morajo znanstveniki v svoje raziskave raznolikosti življenja vključiti tudi pričevanja Indijancev iz deževnega gozda.

McKenna je Priznal, da bi bi mapinguari prav lahko sodil v razred pošasti iz škotskega jezera Loch Ness. Dodal pa je, da veliki sesalec - vietnamska antilopa Psedoryx nghetinhensis - ostal neznan znanstveni raziskavi vse do odkritja spomladi 1992. »Ce si zares pazljiv, ne moreš sprejeti nobene nove zamisli,« je opomnil McKenna. Seveda pa se prav tako ne bi smeli prehitro navdusevati na nenavadnimi hipotezami.

Marguerite Holloway -PrZ-

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V ponedeljek, 18. aprila, ob 20. uri: P. Shaffer - LETICIJA IN LUSTREK (SD).

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
Danes, 14. aprila, ob 19.30: W. Bauer - CHANGE, za abonma dijaski 5 večerni in izven.
V petek, 15. aprila, ob 18. uri: W. Shakespeare - KRALJ HENRIK IV., za abonma dijaski 1 popoldanski.
V soboto, 16. aprila, ob 19.30: G. Feydeau - DAMA IZ MAXIMA, za izven in konto.

MALA DRAMA
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: I. Torkar - BALADA O TASCICI, za izven in konto.
V petek, 15. aprila, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.
V soboto, 16. aprila, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950
V soboto, 16. aprila, ob 19. uri: G. Verdi - RIGOLETTO, za izven in konto.
V nedeljo, 17. aprila, ob 20. uri: koncert EVE LIND, za izven in konto.
V ponedeljek, 18. aprila, ob 15. uri: J. Strauss ml. - NETOPIR. Razprodano!

MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 14. aprila, ob 15. uri: R. Harwood - GARDEROBER, za abonma sreda popoldanski; ob 19.30 pa za abonma mladinski 3.
V petek, 15. aprila, ob 18. in 21. uri: L. Jagodic-M. Pokorn-B. Tadel - KLINIKA TIVOLI d.o.o. Razprodano!
V soboto, 16. aprila, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO. Razprodano!

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860
V petek, 15. aprila, ob 19.30: P. Ustinov - KOMAJ DO SREDNJIH VEJ, za izven.
V soboto, 16. aprila, ob 17. uri: D. Totheroh-A. Jelen - UKRAĐENI PRINC IN IZGUBLJENA PRINCESKA, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: KUČA BREZ

KROVA v izvedbi Grupe nepopravljivih optimista iz Bosne.
V petek, 15. aprila, ob 21. uri: VARIETE gledališca Ane Monro.

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 1404-183
Danes, 14., in v petek, 15. aprila, ob 20. uri: Bernard Slade - OB LETU OSOREJ.

CELJE
SLG, tel.: 063/ 25-332
Danes, 14. aprila, ob 12. uri: B. Veras - ZELENNA KAPICA. Dobrodelna predstava za otroke beguncev.
V soboto, 16. aprila, ob 21. uri: oder Herberta Grüna, Howard Barker - NEPREDVIDLJIVE POSLEDICE.

KRANJ
PGK, tel.: 064/ 222-681
Danes, 14., in v petek, 15. aprila, ob 19.30: Ray Cooney - ZBEZI OD ZENE, za izven in konto.
V soboto, 16. aprila, ob 19.30: Igor Torkar - REVIZOR '93.

MARIBOR
LGM, tel.: 062/26-748
V petek, 15. aprila, ob 19.30: Marjan Pungartnik - VODNI MOZ IN POLONA, premiera. Predstava bo se v nedeljo, 17. aprila, ob 11. uri, za izven.

OPERA, tel.: 062/ 221-206
V soboto, 16. aprila, ob 19.30: balet J. Strauss - PLES KADETOV, premiera, za red premier-ski in izven. Predstava bo se v nedeljo, 17. aprila, ob 17. uri, za red nedelja in izven.

NOVA GORICA
PDG, tel.: 065/ 25-326
V petek, 15. aprila, ob 20. uri: A. Strindberg - OČE, za red petek zeleni in izven. Predstava bo se v soboto, 16. aprila, ob isti uri, za red sobota zeleni in izven.

VELENJE
IVAN NAPOTNIK
Danes, 14. aprila, ob 18. in ob 21. uri: KLINIKA TIVOLI

novitev jutri, 15. t. m., ob 20.30 (red petek). V teku sta predprodaja vstopnic in rezervacije za Pasolinijevo »Il porcile«, ki bo na sporedu od 27. do 29. t. m. Predstava v abonmaju: odrezek 5V (v izbiri med petimi zelenimi).

Gledališče Cristallo-La Contrada
Danes, 14. t. m., ob 20.30 komedija L. Pirandella »Cepica s kraguljčki«. Nastopa skupina Teatro Stabile iz Catanie - Turi Ferro in Ida Carrara, režija Turi Ferro.
Ponovitev jutri, 15. t. m., ob 20.30.

BOLJUNEČ
Gledališče F. Preseren-mala dvorana
SSG gostuje v soboto, 16. t. m., ob 20.30 z enodejankama »Ne jaz« in »Poslednji trak« Samuela Becketta. Režija Mario Ursic.
Ponovitev v nedeljo, 17. t. m., ob 18. uri v Srenjski hiši v Prebenegu.

Filmski večer, ki ga organizira Film Mladje Koroške dijaske zveze.
ZVABEK: v gostini Lukner: jutri, 15. t. m., ob 20. uri - Predavanje z diapozitivi »Komposti-ranje organčnih odpadkov«.
TINJE: v Domu prosvete bo jutri, 15. in v soboto, 16. t. m., ob 13. uri »Seminar za cerkvene pevke in pevce«.

ogled do 22. aprila.
ŠKOFJA LOKA
KNJIŽNICA IVANA TAVCARJA, tel.: 064/ 620-200
Danes, 14. aprila, ob 19. uri: predstavitev knjige PRIMOZA SKOBERNETA - Učenik stabilnega življenja.

SEŽANA
KC SREČKO KOSOVEL, tel.: 067/ 73-355
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: ameriski film PESJAN IN GLORIJA.
V petek, 15. aprila, ob 16. uri: iluzionist MIRAN CANAK in spomladanske carovnije.
Ob 20. uri: večer solospjevov JURIIJA REJE - tenor, MLIVOJA SURBEKA - klavir, za vokalni abonma in izven.
V soboto, 16. aprila, ob 20. uri: Primorska poje '94. Sodelovali bodo zbori MPZ Kanal ob Soci, ZPZ Tabor Opčine, MPZ Kraski bori Stanjel, MePZ Divaca, MPZ Mirko Filej Gorica in MePZ Standrez.

Visoka sola za moderne jezike (Ul. Alviano 15)
Danes, 14. t. m., ob 17. uri predavanje prof. Matjaza Kmecla na temo »Prvo obdobje slovenskega romana«. Prof. Kmecl bo predaval tudi 21. in 28. t. m.

Danes, 14. aprila, ob 20. uri v klubu Jokl
v Celovcu nastopa VLADO KRESLINRAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA
MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14
Razstava ANTONIJA GORMLEYJA - Evropsko polje je na ogled do 24. aprila.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
Razstava FRANCETA GRUDNA.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava olj ALOJZA KONCA je na ogled do 29. aprila.

GALERIJA VISCONTI FINE ART KOLIZEJ, Gosposvetska 13
Razstava objektov in kolazev JIRIJA KOLARJA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3
Razstave MIRKA BRATUSE Kipi mesečniki.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava slik VIDE FAKIN je na ogled do 28. aprila.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22
Razstava SAVA SOVRETA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA ZALA, Gosposka 7
Razstava slovenskega impresionista MATEJA STERNENA je na ogled do 27. aprila.

KNJIZNICA BEŽIGRAD, Glinskova ploscad
Razstava otroških ilustracij slikarke ROŽE PISCANEC je na ogled do 17. maja.

RAZSTAVISCE CICERO DELO, Dunajska 5
Razstava karikatur ALJANE PRIMOZIC je na ogled do 5. maja.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Razstava slik KARLA ZELENKA je na ogled do 26. aprila.

JELOVSKOV SALON, Zaloska 61
Razstava prostorsko-barvne instalacije SKENDERJA BAJROVICA in Rdece sence zvoka KARLA AHACICA je na ogled do 30. aprila.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 7
Razstava DUŠE KAJFEZ je na ogled do 17. aprila.

AJDOVŠČINA
PILONOVA GALERIJA, Prešernova 3
Razstava skulptur in risb ZMAGA POSEGE je na ogled do 27. aprila.

CELJE
GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI, Trg celjskih knezov 9
Razstava risb in slik METKE KRASOVEC je na

ogled do 12. maja.

DOMŽALE
LIKOVNO RAZSTAVISCE DOMŽALE
Prodajna razstava akvarelov slikarja SEADA CERKEZA je na ogled do 22. aprila.

KOSTANJEVICA NA KRKI
LAMUTOV LIKOVNI SALON
V petek, 15. aprila, bo ob 18. uri otvoritev razstave fotografij BARBARE VIDER.

MENGES
RAZSTAVISCE ORANZERIJA, Solska 4
Samostojna razstava instrumentov IGNANCA ZALETELA je na ogled do 17. aprila.

MARIBOR
SALON ROTOVZ, Trg Borisa Kraigherja 3
Razstava slik in risb ZARKA VREZCA je na ogled do 23. aprila.

NOVINARSKI KLUB, Vetrinjska ul. 30
Razstava ROMEA STRAKLA Strip je na ogled do 21. aprila.

NOVO MESTO
DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7
Razstava MARIJE MOJCE PUNGERCAR je na ogled do 2. maja.

PIRAN
MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3
Razstava Zimski likovni salon '94 je na ogled do začetka maja.

MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7
Razstava risb HERMANA PECARICA je na ogled do 6. maja.

TRŽIČ
PAVILJON NOB
Razstava PIERA CONESTABA Barvni signali je na ogled do 9. maja.

ŠKOFJA LOKA
GALERIJA FARA
V petek, 15. aprila, bo ob 19. uri otvoritev razstave grafik studentov 4. letnika likovne pedagogike z naslovom IGRA STRUKTUR. Razstava je na ogled do 12. maja.

ZIRI
GALERIJA SVOBODE ZIRI
Razstava slik DUSANA SEDEJA je na ogled do 24. aprila.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturno združenje Mysotis

Do 24. t. m. bo na ogled razstava slikarja Ah Ceh Chilam.

Muzej Revoltella
Na ogled je razstava Vidiki - Punti di vista.

Galerija Cartesius
Do 21. t. m. je na ogled razstava slikarja Giovannijske Duiza na cvetlično temo.

OPČINE
V dvorani HPO je na ogled razstava ob 340-letnici rokopisov župnije sv. Jerneja.

KOROŠKA

DUNAJ
Galerija Rondula - Še jutri je na ogled razstava slik Valentina Omana.

CELOVEC

V Galeriji Ritter razstavlja do 29. maja Haim Steinbach.
V Deželni galeriji (Burggasse 8) razstavlja Julius Deutschbauer (do 1. maja); Heimo Zobernig (do 29. maja); Haim Steinbach (do 29. maja).
Galerija Slama: na ogled je razstava Jürgena Huberja in Günterja Kempfa.

BEGUNJE
Galerija Avsenik - na ogled je razstava »Misel in korenine«.

ROŽEK

V Galeriji Sikoronja razstavlja do 17. t. m. Drago Druskovič.

TINJE

V galeriji Tinje je na ogled razstava slik Milana Volovska iz Argentine.

BOROVlje

Galerija v gradu: do 8. maja je na ogled razstava slik Josefa Tichyja.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: večer slovenskih sanzonov JERCE MRZEL.
Danes, 14., in v petek, 15. aprila, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, za oranžni abonma I in II.

V soboto, 16., in v nedeljo, 17. aprila, ob 19. uri: letni nastop učencev srednje glasbene in baletne sole v Ljubljani (LD).

SLOVENSKA FILHARMONIJA
Danes, 14. aprila, ob 19.30 komorni koncert TAMARE COHA - flauta ob klavirski spremljavi DIJANE TANOVIC in kvarteta flavt: MATEJ GRAHEK, NEVENKA TRSAN, JASNA NADLES in SPELA MOČILNIK.

KRIZANKE, tel.: 061/ 226-544
Danes, 14. aprila, ob 19.30 v Viteski dvorani koncert MARIANNE SCHRODER - klavir.

OS VALENTIN VODNIK, Adamičeva 13

Danes, 14. aprila, ob 19. uri: koncert odraslih pevskih zborov.

GORNJA RADGONA

V petek, 15. aprila, ob 17. uri: v OS Gornja Radgona občinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov.

GRAD DOBROVO
V petek, 15. aprila, ob 20.30: koncert HAYDNOVE AKADEMIIJE.

KOPER

DRUSTVO PRIJATELJEV GLASBE, tel.: 066/ 21-271
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: v dvorani glasbene sole Koper koncert CIRILA SKERJANCA - violoncelo in MICHIKO OTAKIJA - klavir.

MARIBOR
KAZINSKA DVORANA
V petek, 15. aprila, ob 20. uri: koncert IBRICE JUSICA, za izven.

TRBOVLJE
V petek, 15. aprila, ob 19.30 v poročni dvorani gradu koncertni večer s citrami in KATARINO GUZEJ.

VELENJE
V petek, 15., in 16. aprila, v Glasbeni soli revija otroških in mladinskih pevskih zborov občine Velenje.

FJK

TRST

Glasbena matica

Danes, 14. t. m., ob 20.30 bo na sporedu prihodnji koncert. Nastopil bo Godalni kvartet in pianist M. Devetak.

Gledališče Rossetti

Trzasko koncertno društvo: v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.30 bo na sporedu zadnji koncert. Nastopil bo orkester Festivala iz Brescie in Bergama.

Gledališče Miela

Prihodnji koncert v organizaciji Zadruga Bonawentura bo v petek, 22. t. m., ob 21. uri nastopila skupina Roberto Ciotti Blues Band.

Trzaski jazzovski krozek: v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.45 bo nastopil pevec Phil Guy ob spremljavi skupine Blues Gang Daria Lombarda.

Evangelicianska cerkev (Largo Panfil)

V nedeljo, 17. t. m., ob 21. uri koncert »Verdi sinfonietta« pod vodstvom Francesca Mandera. Na programu Coral, Haydn, Grieg.

Pivovarna Forst

Danes, 14. t. m., ob 20.30 bo na sporedu glasbeno srečanje z naslovom »Trzaski avtorji«, ki ga prireja trzaska pokrajina.

Prihodnje srečanje bo v torek, 19. t. m., ob 20.30.

BBC Club (Ul. Donota)

Jutri, 15. t. m., ob 21. uri nastop skupine ska Ripidi.

MILJE

Gledališče Verdi

V soboto, 16. t. m., ob 20.30 bo nastopil Victor Lewis Quintet.

GORICA

Katoliški dom

V nedeljo, 17. t. m. ob 11. uri bo nastopil Komorni orkester dezele Furlanije-Juljske krajine. Dirigent Romolo Gessi, pri klavirju Francesca Ceccarello in Barbara Popazzi.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom
SSG - Jutri, 15. t. m., ob 20.30 (red F) ponovitev Molièrove komedije »Zdravnik po sili«.
SSG gostuje danes, 14. t. m., ob 15.00 in 19.30 v Mestnem gledališču v Ljubljani s predstavo R. Harwooda »Garderober«.

Verdi - Dvorana Tripcovich
Od 23. t. m. do 8. maja bo na sporedu Rossinijeva opera »Pepelka« (La Cenerentola). Režija Lù Jia. Predprodaja vstopnic za predstavo pri blagajni Dvorane Tripcovich (9-12 in 16-19).

Gledališče Rossetti
Trzaski velesejem - Paviljon F (vhod na Trgu De Gasperi)
Danes, 14. t. m., ob 20.30 (red četrtek) »Intrigo e amore« F. Schillerja. Režija Nanni Garella, nastopajo Ottavia Piccolo in Virginio Gazolo. Predstava v abonmaju: odrezek st. 8. Polo.

KOROŠKA

CELOVEC: Mestno gledališče - jutri, 15. t. m., ob 19.30 »Die geliebte Stimme« - »La voix humaine«.
BELJAK Studijski oder (Kellertheater) - Danes, 14. t. m., ob 20. uri - G. Fillei »Daleth« - plesni teater.
SENTRUPERT: Občinski center, bivši Volkskino: V četrtek, 20. t. m., ob 20. uri - »Spominska prireditve« - ob obletnici pregona Slovencev.
SENTJANZ: v Stari soli: jutri, 15. t. m., ob 20. uri -

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 14. aprila, ob 11. uri: ANDREJ ROT - Republika duhov. Izobrazevalno založništvo DZS predstavlja novo knjigo, ki opisuje dejavnost slovenske emigracije po 2. svetovni vojni (V4).

GALERIJA SOU, Kersnikova 4
Danes, 14. aprila, ob 20. uri: 8. razgovor iz ciklusa Dialogi o fotografiji. Razgovor Fotografija - odnos makrokozmosa in mikrokozmosa. Vodi RADOVAN IVANCEVIC.

CERKNICA
KNJIŽNICA JOŽETA UDOVICA,
Razstava knjig v mednarodnem letu družine je na ogled do 20. aprila v vrtcu Cerknica.

MARIBOR

V ponedeljek, 18. aprila, bo otvoritev razstave tujih knjig, ki je nadaljevanje ljubljanskega Frankfurta po Frankfurtu. Razstava bo na

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

Trst

Gregorčičeva dvorana
Jutri, 15. t. m., ob 18. uri prvo predavanje iz ciklusa o sodobni slovenski književnosti. Boris Paternu bo spregovoril na temo »Pogled v sodobno slovensko poezijo«.

NOGOMET / TRETJELIGAŠKI POKAL

Triestina v finalu šele po hudem boju z neugodnim Montevarchijem

Triestina - Montevarchi 3:2 (1:0)

TRIESTINA: Drigo, Balanti, Sottili, Terraciano, Sandrin, Zattarin (od 43' Rizzoli), Danelutti, Casonato (od 46' Cossaro), Marsich (od 46' Labardi), Pasqualini, Caruso.

Po trdem in izenačenem boju si je Triestina zasluženo priborila vstop v finale italijanskega pokala za tretjeligase. Včerašnja tekma je bila v prvem polcasu dolgočasna, saj ekipi nista izvedli niti ene omembe vredne akcije, z izjemo gola, ki ga je v 44 min. dosegel Sottili z glavo po podaji Marsicha.

Povsem drugačna pa je bila slika v drugem delu: najprej so gostje v 49 min. izenačili po veliki gneci v trzaskem kazenskem prostoru ter kmalu nato ne-

pricakovano povedli po hudi napaki vratarja Driga. Malostevilni gledalci so takrat že obupali in počasi zapuščali stadion, igralci Triestine pa niso vrgli puške v koruzo in so z Daneluttijem na čelu dobesedno navalili na vrata Montevarchija. Prav Danelutti je v 75 min. izenačil s silovitim strelom z roba kazenskega prostora in bil pobudnik akcije, po kateri je tri minute kasneje Pasqualini dosegel zmagoviti gol. Demoralizirani gostje so sicer poskušali reagirati, vendar so varovanci trenerja Buffonija stnili svoje vrste in z lahkoto ohranili rezultat.

V finalu se bo Triestina pomerila z zmagovalcem srečanja Perugia - Salernitana.

Walter Bet

Gostje so se precej trdovratno upirali (Foto Debernardi)

STEFANEL / PRED KONČNICO ZA NASLOV V KOŠARKARSKI A1 LIGI

Odmor pred odločilnimi boji zelo dobrodošel za Tržačane

Po izrednem začetku Stefanel začel počasi popuščati - V boju za naslov favorit Buckler - Tržačani imajo 15 do 20% možnosti za končno zmago

MARKO OBLAK

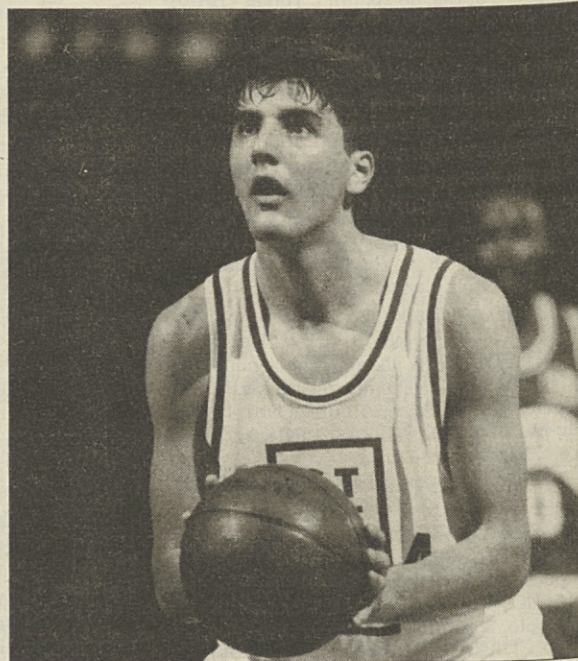
Ceprav se ni čas za dokončne obračune, lahko ob zaključku prvega dela italijanskega košarkarskega prvenstva, potegnemo prve zaključke. Tekmovanja v italijanskem in evropskih pokalih in prvenstveni boji so namreč že pokopali prve žrtve in ovenčali zmagovalce.

Od italijanskih ekip se ne more pravzaprav nobena pretirano veseliti: v pokalu prvakov in evropskem pokalu se nobena ekipa ni prebila do finala, v Koracevem pokalu pa je trzaskemu Stefanelu spodletel prav zadnji dvoboj proti solunskemu Paoku. Poleg Tržačanov je se največ dosegel bolonjski Buckler, ki je,

kljub težavam s tujci (odhod Levingstona, poškodba Daniloviča) dosegel zanesljivo prvo mesto v prvenstvu in za las zgrešil uvistitev med prvo četverico v Evropi. Benetton je evropske napore drago plačal v prvenstvu, kjer je zasedel skromno osmo mesto in bo verjetno kmalu končal svojo pot v končnici prvenstva (če bo prebredel prvo kolo, ga namreč v četrtfinalu čaka Buckler). Svojo sezono pa so lanske podprvaki resili z uspehom v italijanskem pokalu in zagotovljenim mestom v evropskem pokalu.

Zadovoljni so lahko tudi v Veroni, kjer so startali s skromnimi ambicijami, a dosegli četrto mesto v prvenstvu in nastop v finalu italijanskega pokala. Tudi Scavolini je dosegel svoj cilj, ali celo več. Z odličnim drugim delom prvenstva, se je namreč prebil do drugega mesta in ima ugodno izhodišče v končnici prvenstva.

Kaj pa Stefanel? Tanjevič je pred pričetkom prvenstva dejal, da je cilj ekipe nastop v treh finalih: Koracevega pokala, italijanskega pokala in prvenstva. Prva dva cilja je sicer zadel, a žal ju ni kronal tudi z uspehom v finalu. Ostaja le še prvenstvo, kjer ima trzaska ekipa precej dobro izhodiščno stanje, čeprav bodo Filodoro (ali Cagiva) in morebiti Scavolini, zelo trd oreh pred pričakovanim nastopom v finalu... Sezono Stefanela bi

Od igre Bodiroge bo marsikaj odvisno (Foto KROMA)

pravzaprav lahko razdelili na tri dele: prvi del sezone, ki je segal tja do decembra meseca, ko je trzaska ekipa dosegla deset zaporednih zmag v prvenstvu in dobesedno mlela nasprotnike v obeh pokalih, je mogoče marsikateremu navijaču vtil upanje, da bo Stefanel zlahka zmagal v vseh treh tekmovanjih.

V drugem delu sezone je Tanjevičevo moštvo pokazalo prve znake popušcanja: prisli so prvi porazi na tujem, igra pa ni bila tako blesteča kot doslej. Po zadnji zmagi na tujem s Scavolinijem se je pričel najtrši del sezone, ki je pravzaprav prinesel sama razočaranja: poraza v italijanskem in Koracevem pokalu, serija porazov na tujem v prvenstvu in nazadnje nesrečni domaći poraz proti sibkemu in

okrnjenemu Clearju.

Zadnje tekme so pokazale, da je najhujše verjetno mimo: čeprav se ni dosegel viška iz uvodnega dela sezone, se je nivo igre trzaska ekipe ponovno dvignil in desetdnevni premor bo lahko ekipi se koristil pred težkimi zaključnimi boji, ki jim bomo prica od prihodnjega torka dalje.

Tržačani imajo morda 15 do 20 odstotkov možnosti, da osvojijo naslov prvakov; Bucklerju bi namreč prisodili 50 do 60 odstotkov, Scavoliniju 20 do 25, Glaxu pa nikakor ne več kot 10 odstotkov, upoštevajoč seveda trenutno formo. Nedvomno pa so prav Tržačani tisti, ki ob najboljši formi lahko poskrbijo za presenečenje, ali pa - ob slabi formi - za največje razočaranje.

KOŠARKA / FINALE KONČNICE ZA NASLOV SLOVENSKEGA PRVAKA

Smelt Olimpija drugič premagala TAM Bus

Ljubljancani si lahko zagotovijo naslov že jutri

TAM Bus - Smelt Olimpija 90:101 (33:48)

TAM BUS: Bratusek 10, Dragsič, Mirt 17, Sunara 37 (4:4), Starovanski 2, Vidović 1 (1:2) Mijajlović 19 (3:6), Ojsteršek 2.

SMELT OLIMPIJA: Horvat 11 (2:2), Daneu 7, Razić 10, Hauptman 34 (7:8), Tušek, Kraljević 4 (2:3), Gorenc 15 (7:8), Nosov 10, Djurišić 10 (5:6).

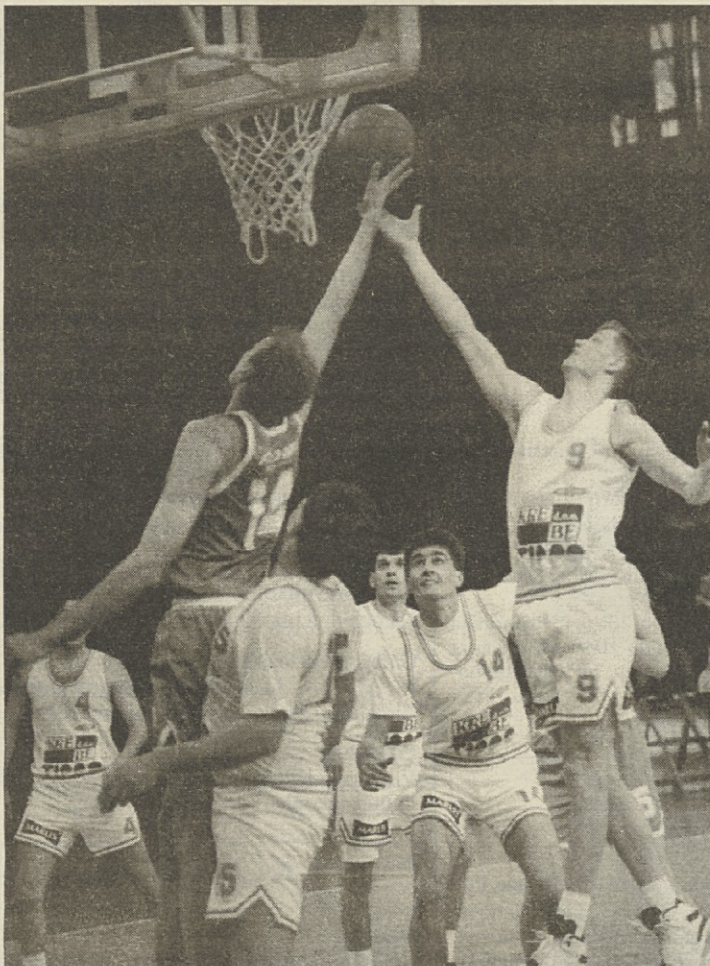
V drugi finalni tekmi so kosarkarji Smelta Olimpije v ne prevec polni dvorani Tabor se drugič zasluženo in brez večjih težav premagali moštvo TAM Busa. V taboru Mariborčanov so pred tekmo sicer napovedovali bolj ugoden rezultat vendar kosarkarji iz Miklavža niso prikazali dosti boljše igre kot na prvi tekmi v Ljubljani. Smelt Olimpija je v prvem polcasu igrala dokaj zanesljivo, učinkovita sta bila Hauptman (dve trojki, 15 točk) in Nosov, ki je tudi dobro skakal in igral v obrambi, medtem ko je Horvat zadel le dve trojki.

Pri domačih je bil po pričakovanju najboljši Dalmatinec Ivo Sunara, ki pa tokrat ni imel razpo-

loženih soigralcev, kar predvsem velja za Darka Mirta. V prvem polcasu so gostje vodili že z 21 točkami prednosti (17. minuta, 21:4) in nato do odmora zadržali visoko prednost.

V drugem delu se je na igrišču ponovila podobna slika. Mariborski trener Vezjak je imel parketu premalo razpoložljivih igralcev za morebitno presenečenje, predvsem pa je igral zelo zadržano najboljši štajerski akter s prve tekme, mladi reprezentant Starovanski, ki ob Sunari ni dosegel več kot dve točki. Gostje so v drugem delu poskušali z različnimi menjavami in pospešenim ritmom v igri prednost se povečati, vendar je vse skupaj ostalo le pri 11 točkah razlike. V drugih dvajsetih minutah je bila najvišja prednost 19 točk (27. minuta, 46:65). Domačini so se sicer v 38. minuti s serijo trojk približali na osem točk razlike (83:91), vendar so nato gostje zaigrali resneje in pričakovano zmagali. Tretja, kot kaže zadnja finalna tekma bo jutri ob 19.30 v ljubljanski dvorani Ti-voli.

Jure Zorčič

Valerij Nosov (S. Olimpija) med igralci Tam Busa (Foto B. P./B&D)

Odbojka: v Atenah izžrebali skupine za SP za moške

Včeraj popoldne so v Atenah izžrebali predtekmovne skupine za svetovno odbojgarsko prvenstvo za moške, ki bo od 29. septembra do 8. oktobra letos. Italija je v skupini C skupaj z Japonsko, Kitajsko in Bolgarijo. V skupini A so Grčija, Rusija, Alžirija in Kanada, v B Brazilija, ZDA, Argentina in Nemčija, v D pa Nizozemska, Kuba, Koreja in Švedska. Tekme v skupinah A in B bodo igrali v Atenah, tekme skupin C in D pa v Solunu.

Obvestila

JK CUPA

Jutri, 15. t.m., ob 20.30 bo na sedezu JK Čupa srečanje z Mauro Pelaschierjem, znanim olimpijskim prvakom, skiperjem Azzurre in udeležencem zadnje regate Whitbread. Vljudno vabljeni vsi člani in prijatelji.

SK BRDINA

vabi vse člane, atlete in simpatizerje na zaključni družabni večer in nagrajevanje atletov, ki bo v soboto, 16. t. m. v Domu Brdina na Opcinah od 19.30 dalje.

SK DEVIN

prireja v nedeljo, 17. t.m. tradicionalni pohod Mirko Skabar, od Praprota do Repna. Odhod iz Praprota od 8.30 do 10. ure. Udeleženci se vpisejo na startu. Nagrajeni bodo najstarejši/a, najmlajši/a, najštevilnejša skupina in najštevilnejša sola. Poskrbljeno bo za topele obroke in za povratek na start. Informacije Bruno tel. 200236.

SZ SLOGA - planinski odsek

vabi člane in prijatelje v nedeljo, 17. t. m. na pohod za memorial M. Skabarja. Zbirališče od 8.30 do 10. ure v Praprotu.

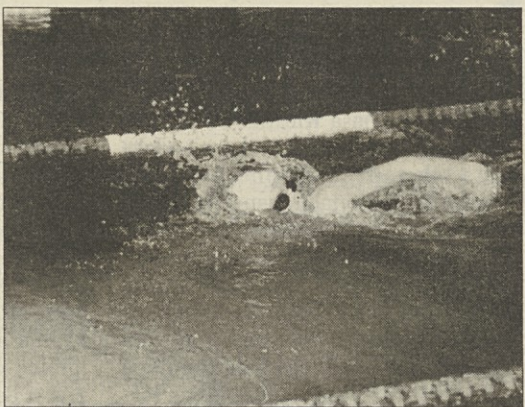
PLAVANJE / DEŽELNI FINALE ZA DEČKE IN DEKLICE

Borovi plavalci vedno bližje odru za najboljše

Na finalu je nastopilo pet mladih Borovih tekmovalcev

Medalje se ni, vendar so mladi Borovi plavalci v kategorijah začetnikov A in B na zimskem deželnem finalu v Trzinu (25-metrski bazen) ponovno dokazali, da se razvijajo v odlične tekmovalce in pravzaprav nimajo česa zavidati svojim bolj izkušenim vrstnikom iz ostalih deželnih klubov z veliko bolj razvito plavalno tradicijo od našega.

Ze to, da si je pravico do nastopa na deželnem finalu priborilo kar pet Borovih plavalcev, predstavlja nedvomno lep uspeh, trzisko tekmovalstvo pa je pokazalo, da po tehnični strani tekmovalci sploh ne zaostajajo za ostalimi (kvečjemu jih prekasajo) in tudi po casih zaostanki niso več tako izraziti, kot so bili denimo še pred nekaj leti. Razlika je pravzaprav samo v količini in številu treningov, saj so se pri PK Bor zavestno usmerili v program po-

stopnega uvajanja svojih mladih članov v tekmovalnost (govorimo o deset, enajstletnih tekmovalcih) in zavračajo divji agonizem, ki je značilen za večino ostalih plavalnih klubov.

Najbližji zmagovalnemu odru je bil v Trzinu Milos Kalc (decki A), ki je na 100 m prsno zasedel četrto mesto, potem ko

velja pa tudi omeniti, da so se prvi stiri uvrstili v razmaku ene same sekunde.

Dobro sta se v Trzinu odrezala tudi Luka Peric in Matteo Feruglio (na sliki), v skladu s pričakovanji je bil nastop Marie Alejandre Glavina, nekoliko manj od pričakovanega pa je dosegel Walter Bullo.

PK Bor je z dvema ekipama

(Kalc, Zupan, Chirani, Feruglio ter Bullo, Perosa, Pettrosso, Peric) nastopil tudi v treh moških stafetah, na katerih so se fantje odlikovali po borbenosti, najboljše pa so se z 8. mestom odrezali na razdalji 4x50 m mešano.

REZULTATI BOROVCEV

Decki B (letnika 83/84), 200 m hrbtno: 6. Walter Bullo 3:16, 1; 100 m hrbtno: 7. Walter Bullo 1:43, 2; 50 m delfin: 5. Luka Peric 41, 3, Walter Bullo odstopil.

Decki A (letnika 81/82), 100 m prsno: 4. Milos Kalc 1:23, 2; 7. Matteo Feruglio 1:27, 1; 200 m prsno: 5. Milos Kalc 3:04, 6; 6. Matteo Feruglio 3:09, 5.

Deklice B (letnika 84/85), 200 m prosto: 6. Maria Alejandra Glavina 3:16, 1.

V nedeljo bodo najmlajši tekmovalci PK Bor zaposleni na finalu Trofeje delfinov, ki bo v trzaskem bazenu Bianchi s pricetkom ob 17. uri.

TEDENSKO ŠPORTNO POKAŠLJEVANJE

Šport podira miselne barikade med matico in zamejstvom

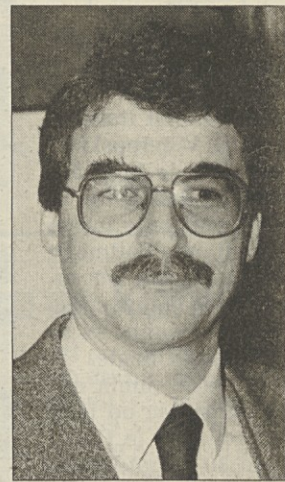
IVAN PETERLIN

Moram priznati, da sem vedno spremljal z veliko dozo skepse vsakega našega slavnostnega govornika, ko je pred polno dvorano, v navdušujočem vrhuncu prepletanja svojih misli, z bombastičnimi poudarki iznesel ob koncu se euforično misel o tako imenovanem enotnem kulturnem prostoru. Pri tem seveda mislim na razmišljanje ljudi, ki upravičeno hrepnijo in stremijo po večji človeški in kulturno-vsebinski povezavi med maticnim narodom in njegovim osnovnim zaledjem, ki živi na neke vrste obronku, odmaknjen, potisnjen na stranski tir sprčo državnih meja. Večkrat sem se na tistem sam pri sebi spraševal, zakaj pravzaprav to željo tako poudarjeno naglasamo samo mi in zakaj to hrepenenje ni tako občuteno v naši osrednji domovini. Odgovor je seveda veliko, lahko so zelo enostavni, lahko pa skrivajo v sebi tudi zelo težke in komplicirane vsebinske mehanizme.

Ni moj namen, da bi se v tej rubriki spuščal v tovrstne analize in razmišljanja, saj bi potemtakem morala biti stvar objavljena na tistih straneh časopisa, ki nosijo kot vsebinski naslov "Kultura", pa tudi nasploh ne bi stvari omenjal, če ne bi bil argument le nekako povezan tudi s strategijo uveljavljanja naše športne stvarnosti. Gre namreč za to, da si tudi nas slovenski športni svet, ki je zaobjet v pestrost naše manjšinskosti, zeli tesnih kontaktov, zaslonbe in vsebinske povezave z maticnim narodom. In zato tudi ne sme izveneti kot paranoično geslo, ki ga poudarjajo naši športni vrhovi, ko izražajo voljo in hrepenenje po enotnem kulturno-sportnem prostoru. Logika realnosti, da v bistvu to tezo v glavnem iznasamo mi, je v tem, da se osamljene v svoji majhnosti počutimo predvsem mi, ki živimo tostran državne meje, mi, ki nas od osrčja impulza matice ločuje le neznatna peščica kilometrov in včasih celo metrov, pa nam barikada, ki jo predstavlja državna meja, nemo izpricuje, da smo resda segment slovenskega naroda, vendar vključen v povsem drugačno realnost.

Neverjetno, kaj lahko pomeni ta neznatna peščica kilometrov ali metrov: kako velike miselne in vedenjske razlike lahko povzročajo. Do kaksne velike in boleče ignorance lahko pripelje: na primer to, da si Slovenec, da si za to svoje nenapisano Prešernovo državljanstvo res nekaj dal, da si nekaj žrtvoval za to, da si ga ohranil, pa te kljub vsemu v maticni domovini imajo za tujca, da se celo čudijo, da znaš slovensko, da ne govorim o tem, da so zaprepaščeni ob informaciji, da si v Italiji obiskoval slovensko solo. Če se potem kaka debata tudi sredi ljubljane zavleče celo v smer strogo utilitarističnega razmišljanja o tem, čemu je pravzaprav sploh potrebno, da se v zamejstvu ljudje tako zaganjamo v princip ohranjanja tega našega slovenstva, potem je jasno, kaj sem hotel prej povedati, ko sem nakazoval ignoranco, ki jo v ljudeh povzroča dejstvo, da je med nami in maticnim narodom pac meja, na katero moramo zal, ob vsakem koraku, računati!

Marsikdo se bo vprašal, kaj me je neki picilo, da danes razmišljam v tej smeri? V pogon so mi spravili misli občutki zadovoljstva ob sprejemu naše krovne športne organizacije - ZSSDI - v sklop olimpijskega komiteja Slovenije s statusom pridružene članice - opazovalke. Mnenja sem, da je to za nas sport velik vsebinski korak naprej in da smo priča resnični uveljavitvi načela, tez in gesel, ki smo jih tolikokrat ponavljali: da smo resnično nedeljivi segment maticnega naroda in da tokrat športniki prav res lahko govorimo o enotnem športnem prostoru.

PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET

Pojutrišnjem planinski ples SPDT

Planinski ples, ki ga v skladu s staro tradicijo prireja SPDT ob svoji 90-letnici, je vzbudil veliko zanimanje v slovenskih krogih. Člani in gostje so pohiteli, si oskrbeli vabila, rezervirali mize in sedaj vlada veliko pričakovanje in mnogo je govora o družabnosti, ki so jo prireditelji, mladi odborniki SPDT, obogatili z izbrano večerjo, poskrbeli za priznan orkester in za kulturno homoriistični program, ki ga bosta podala Boris Kobal in Sergej Verč.

Goste bodo organizatorji pogostili z aperitivom, da dame pa so si omislili cvetlični dar. Pojutrisnjem se bodo torej planinci zbrali na zabavni prireditvi v Hotelu Jolly na Korzu Cavour 7, z začetkom ob 20. uri.

Spominski pohod »Mirko Škabar«

V teku so priprave za planinski pohod od Praprota do Repna, ki ga že osmice prireja SK Devin v počastitev spomina na svojega nepozabnega, prerano umrlega, odbornika Mirka Škabreja.

Odhod pohodnikov iz Praprota je predviden med 8.30 in 10. uro. Planinci se bodo podali po miramarskih kraskih stezah in gmajnah na Lenart in na Mali Volnik ter prispehli, po približno starih urah hoje, do Repna, kjer je poskrbljeno za okrepčilo. Na poti bodo udeleženci pohoda dobili tudi topel čaj. Kdor je bil se na pohodu mora pokazati izkaznico pri odhodu in na dveh kontrolnih točkah.

Ob prihodu v Repen dobijo udeleženci značke in sicer bronasto za dva opravljena pohoda, srebrno za stiri in zlato za šest. V upanju, da bo vreme ugodno, pričakujejo prireditelji veliko število pohodnikov. SPDT vabi zato svoje člane in somisljenike, da se pohoda polnostevilno udeleže.

Dolhar o Kugyju

SPDT bo zaključilo svojo predavateljsko sezono z večerom, ki bo posvečen 50-letnici smrti izrednega ljubitelja in poznavalca Julijcev, pesnika in glasbenika Juliusa Kugyja. O Kugyjevi osebnosti, o njegovi dejavnosti gornika, njegovih delih in sploh o njegovem bogatem življenju bo spregovoril dr. Rafko Dolhar, ki je pripravil poglobljeno raziskavo o Kugyju.

Večer bo prireditelj obogatil z branjem odlomkov iz Kugyjeve gor-

niške literature z glasbeno spremljavo najljubših Kugyjevih skladb v podlagi in z majhno razstavo del in knjig oboževalca naših prelepih gora. Večer je napovedan za četrtek, 21. aprila ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani.

Ogleda idrijskega rudnika ne bo

Za 25. april napovedanega izleta v Idrijo z ogledom rudnika, za nedoločen čas preklicali vse ogledne obiske v rovih. Zal moramo vsem članom, ki so nameravali na ta zanimiv in poučen izlet, povedati, da smo ga bili prisiljeni odpovedati. SPDT upa, da bo napovedan izlet v Idrijo izvedlo jeseni, morda oktobra.

Članarina 1994

SPDT poziva vse svoje člane, da cimprej poravnajo naročnino za leto 1994, ki znaša borih 20.000 lir. Dovolj je, da se zgledajo v Trzaski knjigarni, kjer lahko pustijo izkaznico in omenjeno vsoto. Zelo nerodno je, da se posamezniki spomnijo na članarino v trenutku, ko so že na poti v gore in hočejo potem svojo dolžnost izpolniti v nekaj urah, kar ni vedno izvedljivo. Zato je bolje, da članarino poravnajo že sedaj in ne v trenutku, ko je planinska sezona na višku. (L.A.)

Ekskurzija v Postojnsko jamo

Člani SPDG, ki so januarja in februarja marljivo obiskovali smučarski tečaj na Nevejskem sedlu in nasploh sodelovali pri tej dejavnosti, so sezono zaključili v nedeljo, 10. t.m. z lepo ekskurzijo v Postojnsko in Pivko jamo, z ogledom Predjamskega gradu in tudi starodavne tise v Stranah.

Ekskurzijo je priredilo društvo v sodelovanju s Kraskimi krti in upravo Postojnske jame. Kraski krti so poskrbeli tudi za spremstvo, oziroma vodstvo po manj obiskanih delih jame. Skupaj s člani Kraskih krtov, ki so se v Postojno pripeljali z lastnimi sredstvi, se je zanimive ekskurzije udeležilo okrog šestdeset članov društva.

Izlet po Trubarjevi poti in obisk Muljave in Stične

Pred pricetkom glavne sezone, konec maja in v začetku junija, prireja SPDG nekaj zanimivih izletov. V nedeljo, 24. aprila bo avtobusni izlet na Dolenjsko (seveda ce bo dovolj zanimanja in prijav), ki je primeren

za planince in za ljubitelje umetnosti oziroma zgodovine. Izletniki se bodo namreč na Rasici razdelili: skupina planincev se bo podala na Trubarjevo pot, druga skupina pa se bo z avtobusom odpeljala naprej na Muljavo, kjer si bo ogledala rojstno hišo Josipa Jurčica, popoldne pa cistercijski samostan v Stični in morda katero drugo zanimivost na tem območju.

Za tiste, ki nameravajo na Trubarjevo pešpot naj povemo, da je do krožna pot, ki se začne na Rasici (lahko tudi v Velikih Lascih) in je dolga kakih 15 kilometrov. S postanki in ogledom številnih kulturnih spomenikov jo je mogoče prehoditi približno v petih urah. Speljana je po gričih in skozi manjše zaselke, gre skozi Spodnje Retje (rojstni kraj Frana Levstika) povzpne se na Veliko Slevico (znana cerkev z enim najbolj znanih baročnih oltarjev), gre skozi Podsmreko, kjer se je rodil Josip Stritar in se spet spusti v dolino Rasice, kjer pridemo na izhodiščno točko ob Trubarjevi domaciji.

Prijave sprejemajo na sedežu društva, ob sredah med 11. in 12. uro in ob četrtek med 19. in 20. uro.

Interesente vabimo, da se prijavi najkasneje do srede, 20. aprila.

V novogoriški knjižnici še do konca tedna razstava o liku V. Staniča

V prostorih novogoriške knjižnice Franceta Bevka je do konca tedna odprta zanimiva razstava o liku Valentina Staniča, znanega narodnega buditelja, učitelja, duhovnika, pesnika in alpinista.

Razstavo so postavili ob 220-letnici Staničevega rojstva. Ogled - v prostorih na Ulici Gradnikove brigade 25 - je ob delavnikih med 7. in 19. uro, ob četrtek med 11. in 19. uro, ob sobotah pa med 8. in 12. uro.

V nedeljo izlet na Globočak

SPD Gorica vabi v nedeljo, 17. t.m. na pohod na Globočak nad Kambrskim. Hoje do vrha bo dobre tri ure, možne pa so tudi krajše variante. Zbirališče na Travniku, do 8. ure. Prevoz s lastnimi sredstvi. Če bo vreme primerno, bodo udeleženci prehodili z naturalističnega vidika zelo zanimivo pot. Na območju Globočaka so bile v prvi svetovni vojni številne vojaške utrdbe, ki so se danes lepo vidne.

JADRANJE NA DESKI

Soliden dosežek Čupinega jadralca Paola Kralja

V 2. etapi italijanskega prvenstva Fun Board

Ob otrantski ozini (Allimini) je bila od 31. marca do 5. aprila druga etapa italijanskega prvenstva Fun Board Merit Cup (prva etapa v Bordigheri je odpadla zaradi brezvetrja).

Jugovzhodnik je nihal od 7 do 10 m na sekundo in organizatorji so priredili tri preizkušnje. Paolo Kralj (Cupa) je dobro izkoristil tehnični potencial nove opreme (deska Mistral, jadro Meil Pryde) ter zasedel skupno 15. mesto (prvi iz 11. cone) v skupni konkurenci 85 tekmovalcev, medtem ko je zmaga pripadla evropskemu prvaku Gigiju Barella.

Odločilna bo zadnja etapa, ki bo na sporedu konec prihodnjega meseca na Sardiniji.

Končni vrstni red: 1. Gigi Barella (uvrstitve v posameznih preizkušnjah: 1., 2., 2.), 2. Alessandro Comerlati (2., 7., 5.), 3. Merotti Paolo (5., 8., 3.), 15. Paolo Kralj (JK Cupa) (27., 7., 15.). A. Domenis

KOŠARKA

Pionirsko prvenstvo Slovenije: tudi Jadran

Ekipa Jadrana ZSSDI bo danes opravila svoj prvi nastop na slovenskem pionirskem košarkarskem prvenstvu za letnik 1980 in mlajše. Nasi kosarkarji bodo danes ob 16.30 igrali v Postojni proti domaćemu mostvu. V prvem kolu se bosta srečali se Idrija in Nova Gorica. Jadrancovi se bodo v drugem kolu tega prvenstva pomerili že ta teden. V soboto, 16. t.m. bodo namreč igrali v teledvadnici doma Ervatti pri Briscikih proti Novi Gorici.

Za naše kosarkarje bo nastop na tem prvenstvu možnost za pridobitev dragocenih igalskih izkušenj, saj so mladinska mostva v Sloveniji dokaj kakovostna.

NOGOMET / EVROPSKA LIGA PRVAKOV

Milan in Barcelona najboljša v skupinah

V polfinalu Italijani z Monacom, Španci pa s Portom -
V pokalu pokalnih zmagovalcev finale Parma - Arsenal

PORTO, PARMA - Dvojni italijansko-portugalski obračun se je končal v korist italijanskih ekip. V evropski ligi prvakov je Milan v Portu igral brez golov in tako ohranil prvo mesto v skupini pred Portom, v pokalu pokalnih zmagovalcev pa je Parma doma premagala Benfica in se tako uvrstila v finale.

V Portu je imela domača ekipa več od igre, poleg tega pa je Porto zadnjih 30 minut igral z igralcem več, ker je madžarski sodnik Puhl zaradi dvojnega opomina izključil Carboneja. Vendar pa si je Porto v tem času pripravil eno samo zrelo priložnost, ki pa jo je minuto pred koncem srečanja zapravil Drulović. Milan se je

Papin za 5,5 milijona mark od Milana k Bayernu (AP)

izredno dobro branil, v protinapadih pa je tudi večkrat nevarno ogrozil gol Porta.

V skupini A pa je bilo

osrednje srečanje v Monacu, kjer sta se pomerila Monaco in Barcelona. Španci so že v prvem polcasu dosegli zadetek in tako prepričljivo osvojili prvo mesto v skupini. Odločilni zadetek je v 13. minuti dosegel Bolgar Hristo Stojkov.

V polfinalu, ki bo 27. aprila, bosta tako na sporedu srečanja med Milanom in Monacom ter med Barcelono in Portom. Italijanska in španska ekipa bosta igrali doma, kar predstavlja precejšnjo prednost, saj v polfinalu povratne tekme ni.

V ostalih dveh srečanjih evropske lige prvakov, ki nista odločali o ničemer, je v skupini A moskovski Spartak premagal Galatasaray, Werder Bremen pa Anderlecht. Oba zmagovalca sta slavila v gosteh,

pa tudi izid obeh tekem je bil enak (2:1).

V finalu pokala pokalnih prvakov pa se bosta 4. maja v Københavnu pomerila Parma in Arsenal. Angleži so že v torku izločili Paris Saint Germain, branilec pokala Parma pa je včeraj z golom Sensinija v 77. minuti premagal Benfica in se zaradi zadetka v gosteh (v Lizboni je bilo 2:1 za Benfica) uvrstil v finale. Parma je imela včeraj ves čas izrazito premoc - tudi zato, ker je sodnik Van Der Ende iz Nizozemske že v 33. minuti izključil branilca gostov Mozerja - vendar pa pri zaključnih strelh ni imela preveč sreče. Benfica se je po prejemu gola odprla, imela tudi nekaj priložnosti, toda z desetimi igralci v zadnjih 13 minutah preobrata ni mogla doseci.

Evropska liga prvakov

Skupina A

IZIDA 6. KOLA: Monaco - Barcelona 0:1, Galatasaray - Spartak Moskva 1:2

KONČNA LESTVICA

Barcelona	6	4	2	0	13:3	10
Monaco	6	3	1	2	9:4	7
Spartak	6	1	3	2	6:12	5
Galatasaray	6	0	2	4	1:10	2

Skupina B

IZIDA 6. KOLA: Anderlecht - Werder 1:2, Porto - Milan 0:0

KONČNA LESTVICA

Milan	6	2	4	0	6:2	8
Porto	6	3	1	2	10:6	7
Werder	6	2	1	3	11:15	5
Anderlecht	6	1	2	3	5:9	4

POLFINALE (27. aprila): Barcelona - Porto, Milan - Monaco (igra se eno samo srečanje).

FINALE: 18. maja v Atenah

INCIDENT NA POLFINALU POKALA V ZRJ

Kar 18 nogometašem grozi kazen zaradi pretepa

Pri Partizanu protestirajo, pri Zvezdi molčijo

BEOGRAD - Božidar Vujacić, predsednik tekmovalne komisije Nogometne zveze Jugoslavije, je napisal nič manj kot 24 disciplinskih prijav proti udeležencem pretepa, do katerega je prišlo med polfinalno tekmo za jugoslovanski pokal. Na tekmi sta se pomerili ekipi Crvene zvezde in Partizana (1:3). Čeprav je Miljan Miljanić, predsednik Nogometne zveze Jugoslavije, že napovedal ostre kazni za izgrede, je Vujacićeva odločitev, da napiše kazenske prijave proti 18 nogometašem, obema kluboma, sodniški trojki in Partizanove mu predsedniku za varnost, sprožila v jugoslovanski športni

javnosti precejšnje vznemirjenje.

Veliko jih je namreč menilo, da se bo zgodilo tako kot po mnogih drugih pretepih na nogometnih igriščih - afera se bo končala po principu »veliko babic, kilavo dete«. Prav zato je stevilo disciplinskih prijav preseglo vse. Nogometni klub Partizan se je takoj odzval; v izjavi za javnost so odgovornosti zapisali, da je moglo Vujacićeve odločitve razložiti le kot poskus nesportne izločitve Partizana iz nadaljnega tekmovanja. Clani izvršnega odbora tega kluba menijo, da za razplet dogodkov niso odgovorni; zatrjujejo, da je bila tekma organizirana v sk-

ladu s predpisi. Za zaščito svojih interesov se bo Partizan obrnil na NZJ oziroma na Miljana Miljanića in Branka Bulatovića.

»Rdece-beli« molčijo. Nogometasi bodo napisali uradne izjave o vedenju med tekmo, ki res ni bilo vredno ugleda obeh klubov. Dejstvo je, da je bil predsednik tekmovalne komisije neizprosno, vendar si ne igralci ne kluba drugačnega obravnavanja tudi ne zaslužijo. Zdaj na potezi NZJ oziroma njen predsednik Miljan Miljanić. Če svoje izjave, ki jo je dal po tekmi, ne bo spremenil, je pričakovati precej ostre kazni.

Maja Marsicević

SALZBURG / PO UVRSTITVI V FINALE POKALA UEFA

Ali bo »Oto maksimal« po Karlsruheju presenetil še Inter?

Veliko veselje navijačev v Salzburgu

CELOVEC - Tema včerajšnega dneva v Avstriji niso bili delikatni družinski problemi zveznega predsednika Thomasa Klestila ali vrnitev zunanjega ministra Mocka s sedeža EU s tekstom pristopne pogodbe, temveč senzacionalen uspeh nogometašev Casina Salzburg v pokalu UEFA na celu s trenerjem Otom Barićem.

»Oto maksimal« (Avstrijci so mu dali to ime, ker pogosto uporablja besedo »maksimal« - op. ured.) je - poleg strelca odločilnega gola Stadlerja in vratarja Konrada - veliki junak tekme proti nemškemu favoritu Karlsruheju (1:1 na tujem): ponovno je dokazal, da je zmožen »maksimalno« pripraviti in motivirati svojo ekipo in z njo slaviti največji uspeh v zgodovini kluba.

Z uvrstitvijo Salzburga v finale pokala UEFA 60-letni trener ni samo dosegel svojega največjega uspeha, temveč je vrnil avstrijskemu nogometu tisto, kar je nunjo potreboval: samozavest. Mimogrede pa je z uspehi v evropskem pokalnem tekmovanju tudi finančno saniral nogometni klub, ki je pred dobrega pol leta imel se več kot 40 milijonov silingov dolga, tako da odgovorni niso vedeli, kako bodo rešili hude finančne probleme.

Hrvat v službi avstrijskega prvoligaša, ki se je rodil v Železni Kapli na (avstrijskem) Koroškem, se je že izjasnil tudi glede nasprotnika v finalu pokala UEFA, Interja iz Milana. Dejal je, da so Italijani veliki favoriti in da Salzburg zato nima kaj izgubiti. »Prav v tem pa je naša prednost«, je dejal Barić in dodal, da se avstrijski nogometaši »zagotovo ne bodo skrivali, ko bodo sli v dvoboj z nogometaši kluba, ki ima samo za nakup enega samega igralca na razpolago več denarja kot znasa celoten letni budžet nogometnega kluba Casino Salzburg.«

Avstrijski mediji so v svojih včerajšnjih izdajah slavili uspeh nogometašev Casina Salzburg kot največjega v zadnjem desetletju, v vseh clankih in komentarjih pa je bilo se posebej izpostavljeno zadovoljstvo nad dejstvom, da je avstrijskim nogometašem uspelo izločiti iz nadaljnega tekmovanja prav nemške klube (najprej frankfurtski Eintracht in v tork zvečer se Karlsruhe SC - op. ured.). In tudi Barić je »usekal« v to (prevsem za Nemce) zelo bolečo rano, ko je dejal, da sicer ni nezadovoljen z Interjem, raje pa da bi v finalu igral proti se nemškemu klubu...

Ivan Lukan

Veselite nogometašev Salzburga po голу, ki jim je odprl vrata finala pokala UEFA (AP)

Razpoložena trojica v Dallasu

NEW YORK - V NHL so na srečanju v Dallasu, kjer so domači Stars premagali St. Louis z 9:5, so blesteli predvsem trije hokejisti. Dave Gagner je za Dallas dosegel kar štiri zadetke in prispeval eno podajo, štiri podaje in en gol pa je dodal Paul Cavallini. Pri St. Louisu se je s tremi zadetki izkazal Brandon Shanahan, ki je tako že drugič zapored v eni sezoni dosegel 50 golov. Tekma, ki je prinesla veliko olajšanje Njujorskim Otocanom, razočarala pa Panterje, je potekala na Floridi, kjer so domačini gostili Quebec in izgubili s 5:2 ter si s tem skoraj zaprli možnosti za vstop v končnico, saj je Njujorskim Otocanom na prihodnjem srečanju s Tampa Bayem za zadnje mesto, ki vodi v končnico, dovolj neodločen izid. V primeru poraza Njujorčanov bo o vstopu odločil »mali finale«.

Zadnje srečanje v svoji karieri je odigral igralec Los Angeles Kingsov Dave Taylor, po letih drugi najstarejši igralec v NHL. 38-letni Taylor je v NHL igral kar 17 let in odigral 1110 srečanj, na katerih je dosegel 431 golov in 638 podaj. Florida Panthers - Quebec Nordiques 2:5, New York Rangers - Buffalo Sabres 3:2, Philadelphia Flyers - New Jersey Devils 4:2, Toronto Maple Leafs - Chicago Blackhawks 3:4, Washington Capitals - Winnipeg Jets 4:3, Dallas Stars - St. Louis Blues 9:5. (M. J.)

7500 dolarjev kazni za Barkleya

NEW YORK - Charles Barkley si je na tekmi Phoenix Suns - Seattle Supersonics v ligi NBA prisluzil kazen v znesku 7500 dolarjev, ker je po porazu svojega moštva sodnika zmerjal z začetenikom.

Belgijci pred zmago

CHARLEROI - Belgijska moska reprezentanca je s 4:0 premagala Švedsko in ima prvič v zgodovini priložnost, da osvoji prvo mesto v evropski namiznoteniskli ligi. Za zmagovalce je igral evropski prvak Jean-Michel Saive, pri branilcih naslova Švedih pa sta manjkala olimpijski zmagovalca Jan-Ove Waldner in bivši svetovni prvak Jörgen Persson. Povratni dvoboj bo prihodnji tork na Švedskem.

Rezultati: finale - prva tekma: Belgija - Švedska 4:0 (J.-M. Saive - Hakansson 21:13, 19:21, 21:13, P. Saive - Karlsson 18:21, 21:19, 21:15, Podpinka - Von Scheele 21:18, 21:11, J.-M. Saive/Cabrera - Karlsson - Von Scheele 19:21, 22:20, 21:11).

POMANJKANJE SREDSTEV

Ruski mladinski šport se srečuje z vse hujšimi problemi

MOSKVA - Ruskemu mladinskemu športu se obetajo težki casi. V bivši Sovjetski zvezi je delovalo 7500 otroških in mladinskih športnih sol, od katerih so jih do slej zaprli že tri tisoč. Stevilo sol se naprej upada, se zlasti posebne sindikalne sole - teh je v zadnjih mesecih »izginilo« kar 500. »Primanjkuje nam predvsem finančnih sredstev,« je povedal Genadij Sibaj, predsednik športnih združenj sindikatov. Zaradi skokovite inflacije je položaj se težji.

Pred dvema letoma bi za sole zadostovala milijarda rubljev, zdaj pa bi za delovanje 1500 se obstojecih sol, v katerih trenira več kot 120 tisoč otrok in mladostnikov,

potrebovali 86 milijard rubljev. Združenje, pravi Sibaj, pri najboljši volji ni zmožno priskrbiti tolikšnih sredstev. Pomagala naj bi vlada, vendar od nje se ni prisla niti kopejka pomoči. Zaradi vsega tega se vse bolj zapleta z vzdrževanjem več kot 9 tisoč športnih dvoran, 670 plavalnih bazenov in 1500 stadionov, za katere odgovarja sindikat. V vodstvu sindikatov so gojili velike upe, ko je decembra ruski predsednik Boris Jelcin obljubil podporo športu. Medtem se je med odgovorne sindikaliste zazrlo razočaranje, ki se vse bolj siri. »Od takrat je minilo že pet mesecev, do premika na bolje pa se ni prislo,« pravi Sibaj. (J. M.)

gospodarstvo in finance

Na trgu deviz včeraj mrtvilo

Ustalljenost lire in marke

RIM - Na menjalnih trgih je prevladovalo včeraj mrtvilo, ki ga gre pripisati z ene strani podatkom o gibanju prodaje na drobno v ZDA, zaradi katerih se je dolar nekoliko osibil, z druge strani pa pričakovanju, da Bundesbanka danes malce poceni marko. To je vplivalo tudi na vrednost lire, ki je bila ustaljena, o kateri pa je predsednik bančnega združenja ABI Tancredi Bianchi naglasil, da je bila dolgo časa podcenjena, zato se bo lahko še vidno okreplila.

Razmerje med italijanskim bankovcem in drugimi devizami znotraj Evropskega denarnega trga je bilo včeraj sledeče: francoski frank 278,81 lire (v torek 278,79), nizozemski gulden 849,29 (849,28), belgijski frank 46,323 (46,350) in danska krona 243,56 (243,69). Funt sterling se je ucvrstil na 2420,04 lire (2411,71), švicarski frank na 1133,11 (1131,32), ecu pa na 1847,20 (1846,60).

Sestanek Cvetličarske zadruge

Upravni odbor Cvetličarske zadruge na Proseku je svojo zadnjo sejo posvetil vprašanju Eksperimentalnega cvetličarskega centra ERSA. Kot znano, je zadruga zainteresirana za upravljanje tega centra, ki bi pod njeno upravo ohranil izvirno namembnost, eksperimentiranje na področju cvetličarstva, saj lahko center s tem največ koristi krajevnim cvetličarjem. V tem smislu so predstavniki zadruge že imeli stike z vodstvom ustanove Ersa, ki je predlog načelno tudi sprejelo, odprto pa ostaja vprašanje finansiranja centra. V ta namen bi bili potrebni prispevki Erse, toliko bolj, ker je del sredstev obljubil Trgovinska zbornica.

Odborniki Cvetličarske zadruge so sklenili nadaljevati prizadevanja za rešitev finansiranja centra, da bo ta res služil potrebam krajevnega cvetličarstva. Upravni odbor je v nadaljevanju seje obravnaval poslovni in finančni obračun za leto 1993, o katerem se bo moral 29. aprila izreči izredni občni zbor zadruge. (jk)

GRADBENIŠTVO / ŠE EN UDAREC SEKTORJU V GLOBOKI KRIZI

Hudo navitje dajatev za zasedbo javne površine

Predsednik gradbenega konzorcija Gradis Rado Andolšek o hudi krizi, ki je zajela gradbeništvo ter o padcu obsega del

TRST - V teh težkih časih si samostojni delavci v gradbenem sektorju sicer niso delali iluzij, da se bodo negativne konjunkturalne razmere hitro izboljšale, nikakor pa niso pričakovali, da bodo zabredli z dežja pod kap. Z letom 1994 so se namreč skokovito povisali stroški za nekatere postavke, kot so povečani količniki davka IVA v gradbeništvo in neverjetno navitje pristojbine začasno zasedbo javne površine.

Gradbenik Rado Andolšek, ki je tudi predsednik gradbenega konzorcija Gradis, je prežet z mešanimi občutki ogorčenosti in nemoci sprico tako občutnega priviranja davčnega vijaka.

»Obseg del v gradbeništvo vse bolj upada in očitno se se nismo dotaknili dna te krizne spirale. Javna dela so skoraj v celoti zanemarjena, javnih dražb je bore malo, pa konkurenca postaja neizprosna. Najbolj zgovoren pokazatelj tega stanja je podatek, da se je na javno dražbo za izgradnjo občinske garaže v Repnu prijavilo kar 60 podjetij. Zasebniki gradijo bolj malo, morda tudi zato, ker ni več sredstev v deželni skladu za finančno pomoč pri gradnji prvega

stanovanja.«

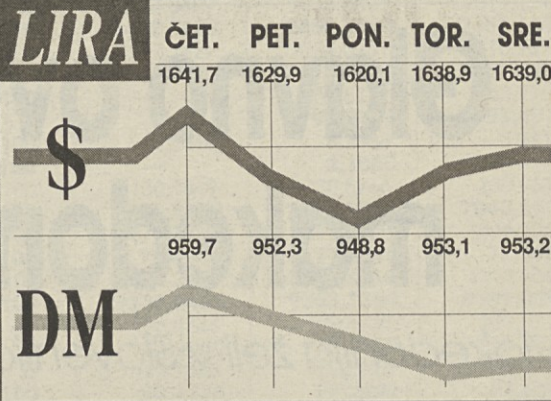
Kot da ne bi bilo dovolj, da je upadlo povpraševanje po gradbenih poslih, je pristavil svoj lonček še zakonodajalec, tako da se bodo skrcila tudi sanacijska in restavratska naročila. Kar zadeva davek IVA v gradbeništvo, je prišlo do krepkega peobrata in so ga s 4 odstotkov navili na 9 oziroma na 19 odstotkov. 4-odstotna stopnja je ostala v veljavi le za gradnjo prvega stanovanja zasebnika, za gradnjo kmečkih poslopij in za odpravljanje arhitektonskih pregrad: davek IVA znaša 9% za gradnjo družnega stanovanja zasebnikov, za urbanizacijska dela in za preureditvena dela na poslopijih, kar 19% pa za gradnjo luksuznih poslopij in za redna oziroma izredna vzdrževalna dela.

Do pravega absurda pa je prišlo v zvezi z zasno zasedbo javne površine. »To pristojbino so s 1. januarjem povečali kar za desetkrat, praktično so dodali ničlo pejsnjim tarifam,« se pritožuje Andolšek. »Cene se razlikujejo, če dela potekajo v mestnem središču ali v predmestju. V Ul. Carducci tržaska občina zaračuna 1.700 lir dnevno za vsak kvadratni meter; prav te

dni sem za 5-dnevno zasedbo 129 kv. metrov pločnika placal 165.000 lir. Pri tem sploh ni pomembno, če je zidarski oder ustrezno zavarovan in postavljen na pločniku tako, da je omogočen prehod pešcev. Zahtevali smo, naj bi pri računanju zasedene površine upoštevali samo prostor, ki ga materialno pokrivajo železni drogi, vendar pa je ta možnost prav v teh dneh propadla. Poleg tega moramo anticipirati vse prej kot simbolično kavcijo, kar se dodatno obremenjuje postopek.«

Ceprav gradbeno podjetje pločnika zasno ne zasedene zaradi pridobitniške dejavnosti, temveč zgolj iz operativnih potreb za izvedbo zunanjih del na poslopijih, je zakonodajalec vseeno neusmiljeno zavijtel z davčno sekuro. Posledice takega izžemanja pa se bodo najbrž prenesle na zeppe naročnikov del. »Neizogibno je, da se bodo sorazmerno povečale cene storitev, ker gradbeniki ne moremo drugače amortizirati višjih stroškov. Posledice so predvidljive in že opazne: namesto preureditve celega poslopja se ljudje odločajo le za popravilo strehe (če pušča), ostala dela pa zaenkrat opustijo. Prav v

teh dneh sem doživel dogodek, ki zveni kot anekdota: ker je urejanje proceslja poslopja zelo zahtevno zaradi pogostih okrasnih elementov, je strošek za postavitev zidarskega odra in placila pristojbine začasno zasedbo javne površine višji od globalnega stroška za zidarske storitve delovne sile. Pod takimi pogoji je naše delo zelo oteženo, naročnik pa - upravičeno - zahteva vedno kvalitetnejšo storitev, če že mora tako globoko seči v žep.« (B)

Manj davčnih kontrol

RIM - Po podatkih iz lanskega poslovanja finančne uprave na področju neposrednih davkov (Irpef, Irpeg in Ilor) in davka na dodatno vrednost IVA, se je število kontrol nad neposrednimi davki lani znižalo za 33% glede na načrtovano število, v zameno pa se je za 44% povečal ugotovljeni znesek neplačanih davkov na dohodke, ki je dosegel 23 tisoč milijard lir. Povečalo pa se je število kontrol IVA (za 4,4%), medtem ko so se avtomatične kontrole (s krizanjem podatkov) povečale za 5,5%. Za nadzor nad plačevanjem neposrednih davkov na dohodke je bilo opravljenih 318.708 preverjanj davčnih pozicij, za kar 285 tisoč ali 89,5% od teh pa se je izkazalo, da bo potrebna poglobitev kontrole. Lani je bilo opravljenih za 4 odstotke manj kontrol kot leto prej, kar gre v celoti pripisati davčnemu odpustu, ki je izločil kar 43 tisoč predvidenih preverjanj.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. aprila 1994 in zapadlostjo 1. aprila 2001.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 4,50% bruto, bo izplačan 1. oktobra 1994. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviskom premije 0,30 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Dejanski čisti donos prejšnje prodaje CCT je znašal letno 8,03%.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisu.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 15. aprila.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. aprilom: ob vplačilu (20. aprila) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po pajmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

VABILO DELNIČARJEM

na izredni in redni občni zbor, ki bo v prvem sklicu dne 21. aprila 1994 ob 18. uri v Kongresnem centru Pomorske postaje v Trstu, Nabrežje Bersaglieri 3, in v drugem sklicu

V PETEK, 22. APRILA 1994

ob isti uri in v istem kraju z naslednjim dnevnim redom:

Izredni občni zbor:

1. Povišek družbene glavnice od 35.000.000.000 lir na 50.000.000.000 lir, z izdajo 1.500.000 rednih delnic v opcijo delničarjem proti plačilu; sprememba 5. člena družbenega statuta ter zadevni sklepi.
2. Sprememba členov od 2. do 6., 11., 17., 18. in 20. člena družbenega statuta.

Redni občni zbor:

1. Poročilo Upravnega sveta o poslovanju, poročilo Nadzornega odbora, odobritev bilance poslovne dobe 1993 in zadevni sklepi.
2. Pooblastilo za nakup lastnih delnic.

Za udeležbo na občnem zboru in pravico do glasovanja se upoštevajo veljavni zakonski predpisi.

Upravni svet

gospodarstvo in finance

SLOVENSKO-MAKEDONSKA MENJAVA / SPORNE DAJATVE

Glavno oviro pomeni makedonski deficit

Makedonija želi v Slovenijo izvoziti večje količine vina

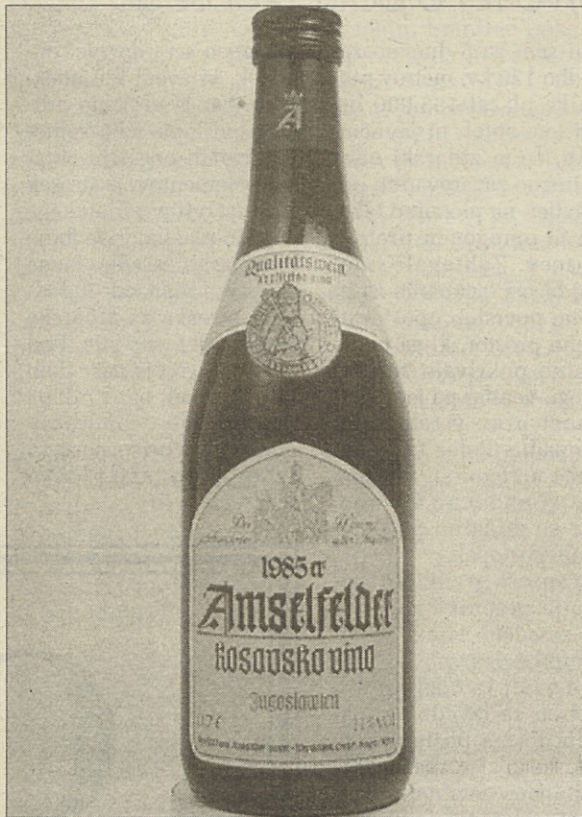
LJUBLJANA - Po podpisu sporazuma o gospodarskem sodelovanju konec leta 1992 je bil med Slovenijo in Makedonijo vzpostavljen brezcarinski režim. Menjava med državama se je izredno povečala in je znašala 300 milijonov dolarjev. Pred mesecem dni pa je Makedonija uvedla 15-odstotne carinske dajatve za uvoz slovenskih izdelkov, kar je zamajalo odnose med obema državama. Zgodba o sporih se pravzaprav začne kmalu po podpisu sporazuma leta 1992, ko je Slovenija uvozila iz Makedonije kar 360 milijonov litrov vina. To je razjezilo slovenske vinarje, saj naj bi po njihovem mnenju ta uvoz ogrozil domačo pridelavo.

»Trn v peti je bila zlasti nizka cena makedonskega vina, uvoz pa je bil tako ali tako predvsem posledica kompenzacijskih poslov,« je povedala Spela Terpin, svetovalka ministra za ministru za kmetijstvo in gozdarstvo. Prejsnja vlada je zaradi velike količine uvoza sprejela odlok o stoodstotnih začasnih protidumpinskih dajatvah za uvoz makedonskega vina.

»Protidumping je veljal do novembra 1993, ker Makedonija ni posredovala ustreznih podatkov za zaključek protidumpinskega postopka,« dodaja Terpinova. »Vladi obeh držav sta nato podpisali sporazum o določanju količine vina, po katerem se na osnovi bilanc pridelka in potrošnje določijo dovoljene količine uvoza. Prvotni makedonski predlog je bil izvoz 45 milijonov litrov makedonskega vina v Slovenijo, slovenski pa deset

milijonov.« Po usklajevanjih sta se oba kmetijska ministra dogovorila za uvoz 15 milijonov litrov vina iz Makedonije do prvega junija letos, nakar naj bi sledila nadaljnja usklajevanja. Makedonska vlada tega predloga ni potrdila, slovenska pa, in sicer zato, da ne bi bil ogrožen sporazum o prosti trgovini. Po zavrnitvi tega slovenskega predloga je makedonska vlada uvedla carinske dajatve za slovenske izdelke. »Negativna trgovinska bilanca ob blizajočih se volitvah je bila najbrž glavni razlog za uvedbo 15-odstotne takse,« je zaključila Terpinova.

Makedonija ima približno sto milijonov dolarjev primanjkljaja v menjavi s Slovenijo; v Slovenijo izvozi za 200 milijonov dolarjev izdelkov, Slovenija pa v Makedonijo izvozi samo za 80 milijonov dolarjev. Delež vina v tem primanjkljaju znaša stiri do pet milijonov dola-

Slovenskim pridelovalcem vin tuja vina ne »dišijo«

rjev,« je dejal Dimitar Mirčev, veleposlanik Makedonije v Sloveniji. Ceno makedonskega vina na slovenskem trgu določajo slovenski uvozniki in maloprodaja. Makedonija je zaščitne ukrepe - 15-odstotne carinske dajatve - po zagotovilih Mirčeva uvedla za zmanjšanje primanjkljaja, ne pa zaradi mascevanja. Carinske dajatve se nanasajo na četrtno slovenskih izdelkov: belo tehniko, kozmetiko, elektromotorje in perutnino. Makedonsko stran je zlasti razjezilo dejstvo, da so slovenska podjetja, na primer Krka in Henkel Zlatorog, v Makedonijo izvažala tuje izdelke. »Slovenska vlada je sicer obljubljala, da bo sprejela določene ukrepe za zmanjšanje makedonskega primanjkljaja, vendar je konec leta 1992 z enostransko odločitvijo uvedla protidumpinske dajatve za uvoz makedonskega vina,« dodaja Mirčev. »Slovensko kmetijsko ministrstvo je z namenom, da bi protidumping čim prej ukinili, vsem makedonskim podjetjem, ki so izvažala vino v Slovenijo, poslalo vprašalnike. V njih so bila vprašanja, ki so se nanasala na določene poslovne

skrivnosti in zahtevo, da makedonska podjetja ne bodo prodajala vina po dumpinskih cenah na slovenskem trgu. Zato so makedonska podjetja te vprašalnike sprva zavrnila, vendar je po pogovorih makedonski vinski sklad pristal tudi na omenjeno zahtevo. Po podpisu sporazuma o določanju količine vina je Slovenija sicer res ukinila protidumpinske dajatve, vendar je Makedonci pri sporazumu z obljubo predvsem zahtevali po določanju kontingentov za uvoz makedonskega vina. Makedonija naj bi tako v prvih dveh mesecih letošnjega leta uvozila deset milijonov litrov vina. Ker so morali slovenski uvozniki za uvoz prvih deset milijonov litrov dobiti privoljenje slovenskega kmetijskega ministrstva - to pa je prva dovoljenja izdalo šele konec januarja - je makedonska stran takšno administrativno oviranje uvoza zelo razjezilo. 15. februarja so Grki zaprli mejo z Makedonijo in onemogočili transport prek Soluna, zato je bilo uvoženih samo 300 milijonov litrov vina. Slovenska javnost po Mirčevem mnenju enostavno ne razume, da v Makedoniji trenutno ni normalnih pogojev za delo.

Na zadnji slovenski predlog - uvoz 15 milijonov litrov vina - makedonska stran ne pristaja. »Pričakujem, da se bosta kmalu sestali mesani komisiji. Če bosta našli ustrezne rešitve, ne samo v zvezi z vinom, je makedonska stran pripravljena takoj ukiniti zaščitne ukrepe,« je zaključil Mirčev.

Vprašanje pa ostaja: zakaj se podpiše sporazum, če ga potem ena stran noče upoštevati in dodaja dodatne zahteve.

Irena Pirman

KOMENTAR

Slaba davčna vzgoja

Davčne kulture si Slovenci v zadnjih letih očitno se nismo pridobili, na kar kažejo tudi zadnje ugotovitve davkarije, da so bili davkoplačevalci tokrat, ko dohodnino napovedujemo že tretjič, precej bolj površni kot prejsnja leta. V tokratnih napovedih dohodnine manjkajo podatki o EMSO, bivaliscu, zaposlitvi, ziračunih in podobno. Zgodilo se je celo, da je prisla na naslov davkarije preprosto prazna napoved, ces, ze med letom sem placal dovolj, zdaj pa ne bom vec. Doticni zavezanec je vestno vpisal samo svoje osebne podatke?! Tudi takšne gnece, kot so jo dozivali na postah dobesedno pet pred dvanajsto (ponoči) na zadnji dan marca, postni uslužbenci ne pomnijo. Kot da bi bili ljudje ze tako navelicani vsega, da se jim do zadnjega trenutka ni ljubilo misliti se na dohodnino.

Državljeni so se malce razvadili zaradi prevelike popustljivosti davkarije v preteklih letih, ko so davkarji prijavljali sodniku res samo največje krsitelje, smo slišali od pristojnih na republiški upravi za javne prihodke, kakih večjih davčnih utaj (razen razvpitega primera zaslužkarjev v igri Catch the cash) pa kot da ni bilo oziroma vsaj javnosti niso znane. A v državi, kjer zakoni kaj veljajo, si površnost le redki privoscijo, sicer morajo seči globoko v žep. Tudi pri nas kazni za davčne prekrške niso ravno majhne, vendar so davkarji v casu, ko se je sistem sele uvajal, marsikomu pogledali skozi prste. Po drugi stra-

ni pa je površna tudi davkarija, ki se tudi sama ne drži zakonskih rokov, v katerih je dolžna zavezanec - ne glede na karkoli - dostaviti odločbo. Poznamo konkretne primere zavezancev, ki se vedno, in zdaj je april 1994, niso dobili odločbe o odmeri dohodnine za leto 1992, čeprav so izpostavili večkrat sporočili spremembo bivalisca! Je potem cudno, da se tudi marsikateremu davkoplačevalcu, ki ze tako ali tako pusti pol place državi, ne zdi nič narobe, ce odda napoved kak dan pozneje ali pa s premalo natančnimi podatki?

K takemu staliscu najbrz prispeva tudi ozracje v državi, polno izrednih dogodkov, grozenj, napadov, domnevnih kraj družbene lastnine, nezaslužnega bogatenja nekaterih, čezmernega napihovanja javnega dolga, ki ga bodo plačevale se naslednje generacije, dodatnega obdavčevanja vsega, kar si je mogoče domisliti, korupcije, ki se je menda zadjedla ze v vse pore, mitingov in medijskih kampanj. V tej luci se obicajen davkoplačevalec pač upravičeno vpraša, čemu naj bi takšni državi, ki je ze krepko zakoracila v drugo četrletje, a se ni nasla casa za sprejetje državnega proračuna - ta pa določa, kako se bo porabil prav njegov denar - sploh se kaj plačeval. Ce se država nima urejenih financ in samo leze iz ene afere v drugo, ne more pričakovati od ljudi posebej zgedne davčne kulture.

Andreja Rednak

GRADNJA AVTOCEST / PO ZAČETKU DEL

Domači gradbeniki se bojijo tuje konkurence

Tuja podjetja imajo cenejšo delovno silo

LJUBLJANA - Zdaj, ko sta dve slovenski gradbeni podjetji (Slovenija ceste tehnika in Primorje Ajdovscina) ze začeli z deli na manjkajočih viaduktih Bandera in Goli vrh na odseku Razdrto-Cebulovica, postaja se bolj aktualno vprašanje, ali bo slovenska gradbena operativna kos zastavljenim nalogam pri uresničevanju največjega programa izgradnje avtocest v Evropi - v izredno kratkem casu šestih let zgraditi kar 318 kilometrov avtocest. Seveda se ob tem postavlja vprašanje, ali je slovensko gradbenistvo lahko konkurenčno ponudnikom iz tujine.

Joze Vučajnk, sekretar združenja za grabenistvo in industrijo gradbenega materiala pri GZS, ocenjuje, da je slovensko gradbenistvo sposobno uresničiti zastavljeni program. Seveda pa je treba najprej ustvariti pogoje za gospodarjenje, ki bodo omogočali enakopravno in konkurenčno nastopanje v primerjavi s tujimi konkurenti. Znižati je treba obresti za najeta posojila podjetij, stroške bančnih jamstev, carine za uvoz opreme in omejiti zaposlovanje tuje cene, ne delovne sile pri ponudnikih iz tujne, in sicer skladno z določili zakona o zunanjetrgovinskem poslovanju. Sicer pa so si slovenski gradbeniki pri izvajanju investicijskih del v tujini v dobrih 30 letih pridobili bogate izkušnje. Gradili so namreč velike in zahtevne objekte v številnih državah v Evropi, Aziji in Afriki. Seveda so delo pridobivali tudi v mednarodni konkurenci, upoštevati so morali ka-

kovost po mednarodnih predpisih, nadzor graditve pa so opravljali strokovnjaki iz zahodnoevropskih držav. V zvezi z vprašanjem, ali ima slovensko gradbenistvo dovolj kadrov za tako zahteven projekt (glede na to, da se je število zaposlenih v zadnjih letih prepolovilo), je Vučajnk dejal, da je v izvajalskih gradbenih podjetjih zaposlenih skoraj 30 tisoč delavcev, v industriji gradbenega materiala pa jih je okoli pet tisoč. V nekaterih podjetjih opozarjajo, da bi jim primanjkovalo določenih profilov delavcev (zidarjev, tesarjev, zelezokrivcev), ce bi dobili večji posel, ki bi ga morali opraviti v kratkem casu. Vučajnk meni, da se bodo gradbena in sorodna podjetja morala povezovati in vključevati tudi delavce iz drugih podjetij pri dajanju ponudb investitorju in pri realizaciji graditve pridobljenih del. V vsej Sloveniji pa je teh toliko, da ta problem ne bi smel biti neresljiv.

Predvidevajo namreč, da bo investor vključeval večje število (manjših) izvajalcev z oddajo posameznih objektov (viadukti, mostovi, priključki, spremljajoči objekti ob avtocesti). Seveda pa je uresničevanje programa izgradnje avtocest z angažiranjem domačega gradbeništva, industrije gradbenega materiala in ostalih gospodarskih dejavnosti izrednega pomena za celotno slovensko gospodarstvo, saj ima lahko velike pospeševalne učinke na razvoj celotnega gospodarstva. Strokovnjaki so namreč izračunali, da ce bi se proizvodnja v gradbenistvu povečala denimo za eno enoto, to pomeni, da bi se proizvodnja celotnega gospodarstva povečala kar za 2, 5 do 3 enote. Za gradbenike je v prvi fazi pomembno predvsem, da dobijo delo in zaposlijo svoje zmogljivosti, tudi ce na začetku ne bodo imeli dobička. Vučajnk je opozoril na nevarnost, da bi tuji izvajalci dobili posel in pripeljali poceni delovno silo iz vzhodnih držav, vendar država Slovenija tega verjetno ne bo dovolila. Projekt izgradnje avtocest je tudi priložnost, da z različnimi prekvilifikacijami dobijo delo številni delavci, ki zdaj čakajo nanj na zavodu za zaposlovanje.

Mile Cuk

Borzni posredniki morajo voditi knjigo naročil

LJUBLJANA - Agencija za trg vrednostnih papirjev je izdala poseben sklep o vsebini in nacinu vodenja knjige naročil. To knjigo bodo morali voditi pooblašeni udeleženci na trgu vrednostnih papirjev (na primer borznoposredniške hiše, banke, ki imajo svoje borzne posrednike, podjetja, ki se ukvarjajo z nakupi in prodajo vrednostnih papirjev), vanjo pa morajo vpisovati prejeta naročila za nakup in prodajo vrednostnih papirjev. Vsa naročila se lahko nanasajo na posle, povezane s posredovanjem, trgovanjem ali upravljanjem s finančnim premoženjem njihovih strank. To pomeni, da morajo biti v knjigi naročil vpisani številka naročila, datum in čas sprejetja naročila, ime stranke ter seveda vsi podatki o predmetu naročila, torej podatki o vrednostnem papirju (cena, količina...). Ce je naročnik tujec, mora pooblašeni udeleženec to ustrezno označiti. Ce se knjiga naročil vodi ročno, mora biti vezana, strani pa morajo biti zaporedno oštevilčene in podpisane s strani odgovornih oseb. To velja tudi v primeru, ce pooblašeni udeleženec vodi knjigo s pomočjo računalniškega programa. Na zahtevo stranke mora pooblašeni udeleženec stranki izdati overjene izvlečke iz knjige naročil; seveda le tiste izvlečke, ki se nanasajo na posle stranke. Vsa dokazila o poslih mora pooblašeni udeleženec hraniti skupaj s knjigo najmanj pet let.

Alenka L. Jakomin

Obrestne mere za medbančne kredite dne 12. 4. '94

	skupna obrestna mera	realna obrestna mera
- povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera čez dan	23,6%	8,2%
- povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera na večernem denarnem trgu	22,5%	7,3%
- skupna povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera	23,4%	8,0%

Skupna obrestna mera je sestavljena iz stopnje rasti drobnoprodajnih cen v Republiki Sloveniji v preteklem mesecu (R) in realne obrestne mere (r).

MENJALNIŠKI TEČAJI

13. april 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	78,57	79,15	11,11	11,22	8,10	8,35
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	78,61	78,96	11,13	11,22	8,08	8,27
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	78,56	78,78	11,10	11,20	8,11	8,25
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	78,70	79,10	11,00	11,25	7,90	8,30
Come 2 us*	78,60	78,90	11,11	11,19	8,10	8,30
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt Nova banka LJ	78,50	79,00	11,08	11,23	8,00	8,35
Dom caffè Domžale*t: 715-199	78,55	78,90	11,15	11,23	8,10	8,35
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	78,70	78,90	11,15	11,20	8,10	8,25
Hida, od 7-19, sob od 7-14	78,70	78,80	11,14	11,17	8,23	8,30
Idila Sečovlje* t: 066/ 79-048	78,40	78,72	11,05	11,20	8,03	8,18
Ilirika Ljubljana (WTC)	78,71	78,74	11,16	11,17	8,25	8,27
Kompas Hertz Celje*	78,55	78,85	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Velenje*	78,55	78,85	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	78,55	78,85	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Tolmin*	78,55	78,85	11,12	11,17	8,08	8,23
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Bled*	78,70	78,95	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 064/ 77-180, od 8-12, 17-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Nova Gorica*	78,55	78,85	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Maribor*	78,45	78,65	11,12	11,17	8,10	8,23
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Kreditna banka Maribor d.d.*	77,85	78,80	11,06	11,20	8,12	8,32
LB splošna banka Celje	78,15	79,26	11,06	11,22	7,98	8,28
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	78,55	78,92	11,13	11,23	8,11	8,29
Libertas Koper* t: 066/ 37-110	78,50	78,90	11,10	11,20	8,10	8,30
Madai NG*, t: 065/ 23-083	78,55	78,75	11,10	11,20	8,12	8,25
Niprom Ljubljana t: 12-61-092	78,60	78,70	11,14	11,19	8,20	8,27
Poštna banka Slovenije*	77,23	78,75	10,82	11,18	8,00	8,30
Publikum Ljubljana, t: 312-570	78,70	78,75	11,15	11,17	8,24	8,26
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	78,60	78,93	11,11	11,17	8,13	8,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	78,35	78,69	11,11	11,16	8,09	8,29
Publikum Robič, t: 065/ 85-983	78,40	78,70	11,08	11,19	8,00	8,10
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	78,60	78,98	11,12	11,23	8,10	8,29
Publikum NM, t: 068/ 26-094	78,40	78,85	11,10	11,20	8,00	8,15
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	78,60	78,93	11,11	11,19	8,12	8,28
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	78,55	78,78	11,13	11,19	8,09	8,23
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	78,65	78,96	11,10	11,20	8,05	8,19
Publikum Sentilj, t: 062/ 651-355	77,35	78,90	10,85	11,21	8,09	8,29
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	78,55	78,95	11,10	11,16	8,11	8,20
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	78,65	79,14	11,11	11,21	8,08	8,26
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	78,45	78,99	11,10	11,20	8,11	8,22
Shalaby Koper, t: 066/ 25-688	78,48	78,70	11,10	11,16	8,11	8,24
SKB d.d.*	78,60	79,15	11,10	11,25	8,10	8,33
SHP Kranj, t: 064/ 223-700	78,65	78,85	11,12	11,20	8,10	8,28
SZKB d.d. Ljubljana	78,60	78,89	11,10	11,20	8,10	8,35
Tentours Domžale	78,50	78,90	11,11	11,21	8,10	8,25
UBK Ljubljana, t:061/444-358	78,70	79,20	11,13	11,25	8,20	8,33
Upimo Ljubljana, t: 212-073	78,65	78,78	11,14	11,17	8,23	8,28

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: * *

NASLOVI MENJALNIC

A banka d.d., Ljubljana, Slovenska 50, 61000 Ljubljana, del. čas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/320-044, faks: 061/302-640

Banka Noricum d.d. Trdinova 4, 61000 Ljubljana, del. čas: 9.00-12.00 in 14.00-16.30, sobota 9.00-12.00

Banka Vip d.d., Kidričeva 7, 65000 Nova Gorica, del. čas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00

Bund d.o.o., Smartinska 152, 61000 Ljubljana, del. čas: 8.00-17.00, sobota 8.00-13.00

Creditanstalt - Nova Banka d.d., Ljubljana, Kotnikova 5 (Center Ledina), 61000 Ljubljana, del. čas: 9.00-16.00, sobota zaprto, tel.: 061/1321-174, faks: 061/1325-295

Come 2 us d.d., Hertz Ljubljana, Celovska 206, 61117 Ljubljana

Kompas Hertz Bled, Ljubljanska 7, 64260 Bled

Kompas Hertz Celje, Mariborska 1a, 63000 Maribor

Kompas Hertz Idrija, Lapajnetova c., 65280 Idrija

Kompas Hertz Maribor, V. Kraigherja 3 (Hotel Slavija), 62000 Maribor,

Kompas Hertz Tolmin, Trg Marsala Tita 3, 65220 Tolmin

Kompas Hertz Velenje, Stari trg 36, 63320 Velenje

Komas Hertz Nova Gorica, Delpinova 12, 65000 Nova Gorica

Dom-caffè d.o.o., Ljubljanska 112, 61230 Domžale, del. čas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Eros d.o.o., Trg OF 6, 61000 Ljubljana, del. čas: 7.00-19.00, sobota 7.00-14.00

Grahek d.o.o., menjalnica Idila Sečovlje, Podpadno 1, 66333 Sečovlje, del. čas: 8.00-16.00, sobota 8.00-14.00, tel: 066/79-048

Kreditna banka Maribor d.d., V. Kraigherja 4, 62000 Maribor, del. čas: 8.00-17.00, sobota 8.00-11.00, tel.: 062/223-311, faks: 062/224-333, 224-371

LB splošna banka Celje, Vodnikova 2 63000 Celje, del. čas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00, tel.: 063/431-000 faks: 063/28-200

Ljudska banka d.d., podružnica Ljubljana, Miklošičeva 30, 61101 Ljubljana, del. čas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Libertas d.o.o. Koper, Ljubljanska5a, 66000 Koper, del. čas: 8.00-19.30, sobota 8.00-13.00, nedelja in prazniki 9.00-11.00

Menjalnica Ilirika Ljubljana, Dunajska 156 (WTC), 61000 Ljubljana, tel.: 061/1688-204, 1688-205, del. čas: 7.30-18.00, sobota 8.30-13.00,

Menjalnica Hida, Pogacarjev trg 1 (pokrita trznica Ljubljana)

Menjalnica Madai Nova Gorica, Gradnikove brigade 45, 65000 Nova Gorica, del.čas: 9.00-18.00, sobota 9.00-13.00

Niprom Ljubljana, Cankarjeva 11, 61000 Ljubljana, del. čas: 8.00-16.00, sobota 8.00-12.00

Poštna banka Slovenije d.d., Čopova 11a, 61000 Ljubljana, del. čas: (na vseh poštinih okencih po Sloveniji) 7.00-19.00, sobota 7.00-13.00, tel.: 061/125-3050, faks: 061/12-53-202

Publikum d.d. Ljubljana, Komenskega 28, 61000 Ljubljana, del. čas: 8.30-13.30 in 14.00-19.00, sobota 8.00-13.00, tel.: 061/312-570, faks: 061/1331-050

Publikum Zalec, Titov trg 2, 63310 Zalec, del. čas: 8.00-15.00, sobota zaprto

Publikum Šentjur, Ljubljanska 30, 63230 Šentjur pri Celju, del. čas: 8.00-15.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Novo mesto, Presernov trg 4, 68000 Novo mesto, del. čas: 8.00-13.00 in 14.00-17.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Robič, mejni prehod, del. čas: 9.00-21.00, sobota 9.00-21.00

Publikum Kamnik, Glani trg 14, 61240 Kamnik, del. čas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.30

Publikum Mozirje, Trg OF 3, 63330 Mozirje, del. čas: 8.00-15.00, sobota zaprto

Publikum Celje, Miklošičeva 5, 63000 Celje, del. čas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Trebnje, Baragov trg 1, 68210 Trebnje, del. čas: 7.30-15.30, sobota zaprto

Publikum Sevnica, Kvedrova37, 68290 Sevnica, del. čas: 8.00-16.00, sobota zaprto

Publikum Maribor, Partizanska47, 62000 Maribor, del. čas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.00

Publikum Sentilj, Strihovec 17, 62212 Sentilj, del. čas: 8.30-16.30, sobota 8.30-12.00

Publikum Tolmin, Trg 1. maja 8, 65220 Tolmin, del. čas: 8.00-13.00 in 16.00-19.00, sobota 8.00-12.00

Shalaby d.o.o. Koper, Zupancičeva 41, 66000 Koper, del. čas: 7.30-19.30, sobota 7.30-13.00,

SKB banka d.d. Ljubljana, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana, del. čas: 9.00-12.00, 14.00-17.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/1332-132, faks: 061/314-549

Slovenska hranilnica in posojilnica Kranj p.o., Likozarjeva 1, 64000 Kranj, del. čas: 8.00-16.00

Slovenska zadružna kmetijska banka d.d., Ljubljana, Miklošičeva 4, 61000 Ljubljana, del. čas: 6.30-17.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/1253-251, 1253-192, 1254-176, faks: 061/219-396, 216-886

Tentours, Domžale, Ljubljanska 80, 61230 Domžale, del. čas: 7.30-19.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/711-229, 715-577, faks: 061/713-705

UBK banka d.d. Ljubljana, Trzaska 116, 61111 Ljubljana, p.p. 87, del. čas: 9.00-16.00, sobota zaprto

Upimo Ljubljana, Subičeva 1 (ploščad), 61000 Ljubljana, del. čas: 8.30-18.00, sobota 8.00-12.00

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 072 z dne 13. 4.1994 - Tečaji veljajo od 14. 4. 1994 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	97,4432	97,7355	98,0287
Avstrija	040	šiling	100	1116,4985	1119,8581	1123,2177
Belgija	056	frank	100	381,6798	382,8283	383,9768
Kanada	124	dolar	1	98,0864	98,3815	98,6766
Danska	208	krona	100	2007,0429	2013,0821	2019,1213
Finska	246	marka	100	2442,9297	2450,2805	2457,6313
Francija	250	frank	100	2297,1629	2304,0751	2310,9873
Nemčija	280	marka	100	7853,8167	7877,4490	7901,0813
Grčija	300	grd	100	—	53,8172	53,9787
Irska	372	funt	1	—	192,9187	193,4975
Italija	380	lira	100	8,2316	8,2564	8,2812
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,1000	—
Japonska	392	jen	100	130,1849	130,5766	130,9683
Nizozemska	528	gulden	100	6998,5360	7019,5948	7040,6536
Norveška	578	krona	100	1813,8389	1819,2968	1824,7547
Portugalska	620	escudo	100	76,9360	77,1675	77,3990
Švedska	752	krona	100	1704,2782	1709,4064	1714,5346
Švica	756	frank	100	9335,0465	9363,1359	9391,2253
Velika Britanija	826	funt šterling	1	198,8744	199,4728	200,0712
ZDA	840	dolar	1	134,9050	135,3109	135,7168
Evropska unija	955	ECU	1	152,1049	152,5626	153,0203
Španija	995	peseta	100	96,9475	97,2392	97,5309

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 14. aprila 1994

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. MAJA 1994:					1.500,000	795,589	784,879	1.580,468
26		106,0785%	104,6505%	105,3645%	150,000	79,559	78,488	158,047

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

13. APRIL 1994

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,80	9,20
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,10
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,80	9,20
Italija	Kmečka banka Gorica	12,00	12,50
Italija	Tržaška kreditna banka	12,20	12,60

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

13. APRIL 1994

		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1605,00	1650,00
nemška marka		942,00	962,00
francoski frank		274,60	283,20
holandski gulden		836,60	862,70
belgijski frank		45,60	47,10
funt šterling		2379,00	2453,80
irski šterling		2291,60	2366,10
danska krona		239,80	247,50
grška drachma		6,40	6,60
kanadski dolar		1171,30	1208,60
japonski jen		15,55	16,10
švicarski frank		1113,70	1149,10
avstrijski šiling		133,30	137,50
norveška krona		216,90	223,70
švedska krona		204,40	211,00
portugalski escudo		9,20	9,50
španska pezeta		11,60	12,00
avstralski dolar		1167,60	1205,50
madžarski florint		11,00	15,00
slovenski tolar		12,20	12,60
hrvaški dinar		0,15	0,22

KMEČKA BANKA - GORICA

13. APRIL 1994

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1610,00	1665,00
nemška marka	943,00	965,00
francoski frank	274,00	284,00
holandski gulden	836,00	856,00
belgijski frank	45,50	47,00
funt šterling	2375,00	2445,00
irski šterling	2300,00	2370,00
danska krona	240,00	247,00
grška dragma	6,40	6,90
kanadski dolar	1170,00	1205,00
švicarski frank	1120,00	1142,00
avstrijski šiling	133,50	137,50
slovenski tolar	12,00	12,50

POTOPIS

Dežele polnočnega sonca (21)

Stockholm imenujejo tudi severne Benetke

Na Svedskem pa smo naleteli na veliko derocih in čistih pitnih voda. Iz bobnenja in valovanja rek je zrela energija nepokvarjene narave. Clovek bi najraje vzel sotor iz prtljavnika in preživel teden ob eni teh divjih rek. Poleg lepote pa imajo reke se velik hidroenergetski potencial, ki ga Svedi s pridom izkoriščajo.

Seveda tudi jezer ni manjkalo. Svedska bi lahko s svojimi 90.000 jezeri mirno nosila vzdevek dežela tisočerih jezer, toda primat drži Finska, kjer je jezer približno 180.000.

Doslej smo se vozili po osrednji Svedski, do Sundsvalla, ki leži ob Botniškem zalivu. Od Sundsvalla pa je pot vodila ob morju, ki pa smo ga lahko opazovali le od daleč, saj se je cesta izogibala mest in s tem tudi obale.

Mesto kraljev

Skozi Uppsalo smo se zeleli samo popeljati, a pritegnila nas je ogromna katedrala, ki smo jo videli

že od daleč. Prav katedrala je simbol mesta z več kot 150.000 prebivalci. Spada med najpomembnejše kulturnozgodovinske in turistične znamenitosti Svedske, saj je bila dolga stoletja matična cerkev svedskih kraljev.

Njena zgodovina seže v leto 1260, ko so jo začeli graditi na mestu, kjer je sto let pred tem danski princ Magnus umoril svedskega kralja Erika. Dokončali so jo po 175 letih in je ena redkih katedral v Skandinaviji. Se pred dograditvijo je postala cilj romarjev in kraljevska katedrala. V njej je bila kronana večina svedskih kraljev, najpomembnejši pa so tukaj nasli svoje zadnje počivališče, med njimi tudi Gustav Vasa in njegova družina.

Po obisku katedrale se popotniku obrestuje sprehod po starem srednjeveškem mestnem središču, se posebej, če je najmenjen v Stockholm, ki leži 78 kilometrov južneje, saj so tukaj cene precej nižje, pa se

s parkiranjem ni težav.

Omeniti velja tudi, da je bila Uppsala nekoč pomembno znastveno središče. V naravoslovnem inštitutu sta med drugim delovala tudi slavni naravoslovec Linne in fizik Celzij.

Severne Benetke

Stockholm, imenovan tudi severne Benetke, leži na več kot 20 otokih med morjem in jezerom Mälaren. Slednje je prek kanalov z zapornicami povezano z morjem, čeprav je visinska razlika le blizu enega metra.

Izjemno doživetje je vožnja »Pod mostovi Stockholm«, kot v turističnem prospektu imenujejo vožnjo z ladjo med otoki mesta. Tako vidiš glavne znamenitosti - od mestne hiše, parlamenta, kraljeve palače, opere, nordijskega muzeja s povsem drugačne vodne perspektive, hkrati pa odkriješ nove - od bolnišnic, doma za starejše občane in otoka ptic do flote ledolomilcev.

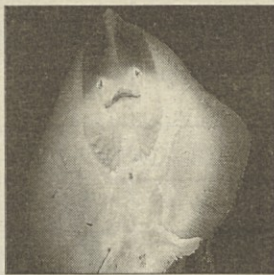
R. G. (Se nadaljuje)

IZLET ZA KONEC TEDNA

Slovenska obala je v hladnih dneh najlepša (1)

Sprehod po piranskih ulicah je nepozabno doživetje

Obala našega morja lahko vsej kratkosti navkljub ponudi marsikaj zanimivega. Se posebno v času, ko je ne oblegajo turistične množice. Najbolj zanimiv in ne navaden del nase obale je med Piranom in Izolo, kjer zaradi prepadnih flisnih sten in kamnitih tal ni veliko plaz. Namesto njih prevladuje marsikod cudovito osamljena naravna pokrajina morja in skal.

Srečanje v piranskem akvariju

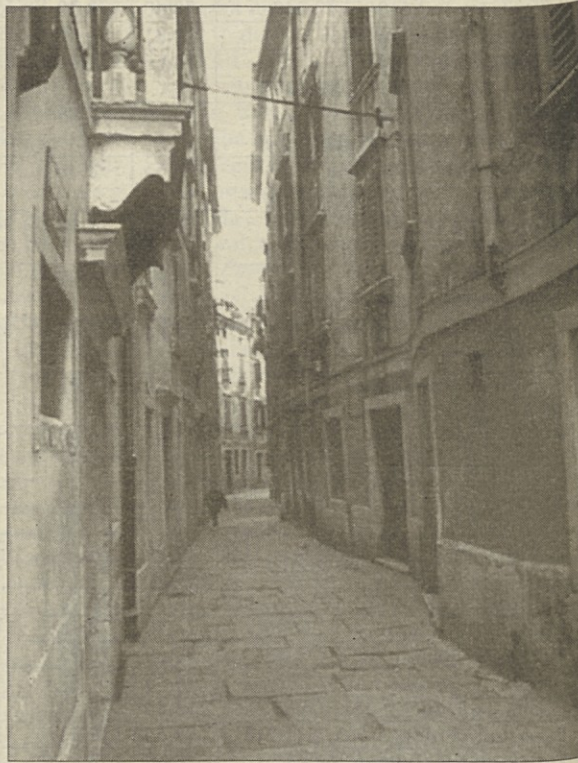
Tudi mesta so sedaj bolj prijetna kot v poletni gneči. Izmed treh obalnih mest je najbolj privlačen Piran, ki ga ne krasi noben velik industrijski kompleks. V mestu lahko preživimo kar ves dan, saj nudi skoraj neizčrpen zaklad zanimivosti in posebnosti. Te so zelo nazorno prikazane v fotovodniku Piran. Na zračnem fotografskem posnetku Pirana so označene znamenitosti mesta, fotokarta nam predlaga tudi zgodovinsko in sprehajalno pot po Piranu, besedilo pa predstavi zgodovino in značilnosti mesta. Druga uporabna karta je Portorož-Piran v merilu 1:7400.

Izbira verjetno ne bo lahka, zato si je najboljšje ogledati kar vse. Ozke mestne ulice, trge in cerkve, znamenite stare zgradbe, obzidje in se in se... Mesto lahko prehodimo čez in čez, se

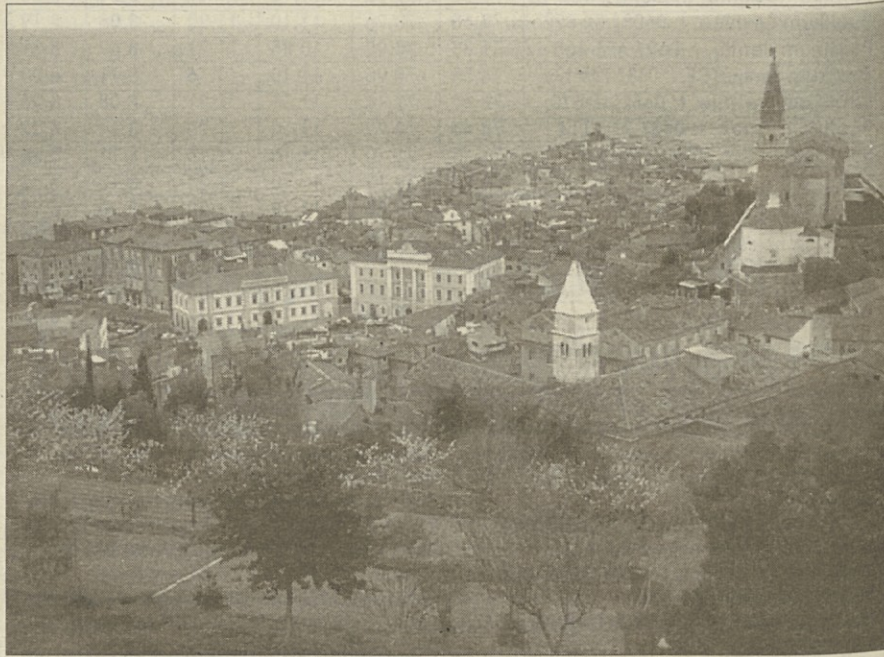
medtem tudi izgubimo, vendar ni v tem prav nič slabega.

Vzdusje starodavnih ulic je izjemno, čeprav ga marsikje »prekinjajo« z betonom obnovljeni oboki in druge »sodobnosti«. Ko se povzpne v višje predele mesta, k cerkvi sv. Jurija ali na obzidje, spoznamo se eno značilnost Pirana - mesto je izredno razgledišče. Po burji je na obzorju videti visoke gore - Triglav, Krn in Kamin so neverjetno blizu, italijanske Alpe prav tako. Kombinacija gora in zelenkaste modrine morja pri Piranu je vsaj nenavadna, če ne že izjemna.

Ob mestu je nenavadna naravna znamenitost. Stopenetdesetmeterski pas ob rtu Madona je naravni spomenik, ki s kopnega ne izgleda nič posebnega, zato pa je toliko bolj zanimiv pod vodno gladino. **Dario Cortese** (Nadaljevanje jutri)

Ozke ulice Pirana

Piran je najbolj slikovito mesto ob slovenski obali (Vse fotografije: Dario Cortese)

NOSTRADAMUS

NASLEDNJIH 50 LET

PETER LEMESURIER

Kvartina II. 97

O, rimski papež, ogni se krajev vseh blizu mesta, ki se koplje v rekah dveh. Ko se vrtnica razcveti, bo tvoji bližnji in tudi ti, bljuvali kri.

Kvartina VII. 2

Arles na Marsa izziv ne odgovori. Crni, beli in modri so skriti v tleh. Ponoci iznenadeni so vsi. Izdajalci se skrivajo v lazeh.

Ta kitica je tako nejasna kot njena vsebina, vendar je nekaj namigov, da bo skupina vojakov, ki čuvajo ujetega papeža (se vedno na arheološkem kraju), ponoči napadena. Morda ga bodo resili, vendar ne bodo usli budnim očem, ki vidijo vse, kar se dogaja.

Papež zdaj beži proti Lyonu, skozi katerega tečeta Saone in Ron. Treba je reci, da je v bližini Rona nekoč že umrl neki papež - Pij VI., ki ga je Napoleon zajel pri Valence, skupaj s se 32 duhovniki iz njegovega spremstva; umrl je od želodčnega katarja 23. avgusta 1799 (»ko se vrtnica razcveti«). Erika Cheetham zato meni, da se ta prerokba ne nanasa na prihodnost, marveč se je že uresničila.

Toda Valence in Lyon -

čeprav leži se 60 milj južno - in zelodčni katar ni bolezen dihal, ki je navadno spremljana z bljuvanjem krvi.

Vse torej tako kaže, da prerokba se vedno caka na modernega papeža - najbrž sedanjega -, da jo uresnici. Omemba »vrtnice« se lahko nanasa na letni čas, toda drugje (V. 96) jo Nostradamus vidi kot simbol nekega prihodnjega režima - najbrž recimo zavojevalcev -, ki ga ne gleda s prijaznimi očmi.

Opozorilo, ki ga Nostradamus zapiše v prvi vrstici, pa bi lahko veljalo tudi za nas. Njegove besede nam utegnejo pomagati v naši prihodnosti, da jih na nek način prepricamo, da niso nepreklicne.

Zaradi njihove nejasnosti jih lahko interpretiramo na veliko manj dramatičen način, kakor se nam nemara sprva ponujajo (sicer pa smo že omenili, da Nostradamus rad kdaj pa kdaj dramatizira tiste z apokaliptično vsebino), medtem ko so druge - kakor lahko pokaže lingvistična ali pojmovna analiza - že izpolnjene.

Kvartina IX. 68

Veliko luc Montelimarja zajel bo mrak, kjer se Saone izliva v Ron. na Lucijin dan v gozdu skriva se sovrag. Groze, kakrsne se nihče ni videl, grom.

Zunaj konteksta bi se ta kvartina lahko nanasala na kogarkoli v kateremkoli času. Medtem ko beseda »throsne« v zadnji vrstici izvirnika namiguje na verskega ali posvetnega vladarja, pa se prva vrstica nanasa na »plemenitase«. Toda papežev beg bi tej

napovedi takoj lahko dal pomen: bežeči papež bo, kot kaže, padel v zasedo nekje v dolini Rona, potem ko bo sel skozi Montelimar. Ta dogodek pa očitno ni isti kot prvo ujetje papeža pri tarasconskem prehodu južno od Avignona (glej VII. 46). Kot je ze bilo nakazano, je papežu uspelo pobegniti proti Lyonu, in prav tedaj, ko je zapuscal to mesto, ga je doletela se hujša nesreca. Nostradamus celo ponuja datum poslednjega ujetja papeža - na dan Sv. Lucije, to je 13. septembra.

(Se nadaljuje)

PREROK VSEH PREROKOV NOSTRADAMUS, naslednjih petdeset let	
Knjiga izide 1. junija 1994 Obseg: 280 strani; format 12 x 20 cm; cena: 1390 SIT Cena v prednaročilu: 890 SIT	
Narocam..... izvodov knjige Nostradamus, naslednjih petdeset let po prednaročniški ceni 890 SIT. Znesek bom poravnal v 8 dneh po prejemu poloznice.	
Ime in priimek / naziv podjetja:.....	
Naslov:	
EMSO:	Podpis:
Narocilnico pošljite na naslov NIA d.o.o., Slovenska 54, Ljubljana, s pripisom »Nostradamus«	

Danes goduje

Lidvina

Lidvina je bila rojena leta 1380 v ribiskem mestecu pri Rotterdamu na Nizozemskem. Bila je edina hči v družini z devetimi otroki.

Ko so ji starsi hoteli poiskati ženina, jih je s tezavo prepricala, da se ne misli poročiti in da naj je raje ne silijo h poroki.

Leta 1396 pa se je njeno življenje povsem spremenilo. S prijatelji se je drsala na poledenem jezercu. Pri tem je nesrečno padla in si zlomila rebro. Odnegli so jo domov, vendar ji vsa zdravniška skrb ni nič pomagala. V veliki rani se ji je napravila bula, ki je niso mogli odstraniti. Kasneje so se ji naredile bule in odprte rane tudi drugod po telesu. Ostala je prikovana na bolniško posteljo, povsem odvisna od tuje nege. Ves čas bolezni je uživala le izredno majhne količine hrane na dan.

Hude bolečine se je naucila prenasati z vdano stjo v usodo. Verjela je, da trpi po božji volji, zato je mnogo premisljevala in molila. K njej so kmalu začeli prihajati ljudje od blizu in daleč ter jo prosili, naj moli za uslišanje njihovih prošenj, ker njena molitev več zaleže. Pomagala je tudi vsem, ki so prihajali k njej po nasvete.

Lidvina je umrla po osemindesetih letih hudega trpljenja 14. aprila leta 1433. Castijo jo kot zavetnico bolnikov in drsalcev, upodablja pa jo ovencano s sopkom cvetja in z razpelom v roki.

(Vir: Leto svetnikov)

ZDRAVILSTVO IN LEKARNIŠTVO

Utemeljitelj novoveške farmacije je bil Paracelzus

»Telo Paracelzusa bo umrlo, duh pa se bo boril naprej.«

Medicina in farmacija sta se locili v poznem 13. stoletju. Tisti, ki je dokončno določil temelje farmacije, je bil zdravnik in alkimist Paracelzus. Rojen je bil leta 1493 Svici kot otrok samostanskega zdravnika Viljema Bombasta. Otrostvo je preživel v revščini in pomanjkanju. Oče ga je naučil skrivnostne moči zdravilnih rastlin.

Pozneje, leta 1502, ko je oče postal mestni zdravnik v Beljaku na Koroškem in tam poučeval kemijo na tamkajšnji rudarski soli, se je tudi mladi Paracelzus učil te umetnosti. V bližini Beljaka so bili tedaj rudniki svinca, železa, galice, zlata in cinka. V bogati očetovi knjižnici je našel dela slavnih alkimistov od Albertusa

Magnusa do Trithemiusa. Tako je dobil osnove svojega bogatega znanja.

Paracelzus je prepotoval vso Evropo. Po pisanju zgodovinarja Ivana Pintarja je nekaj časa živel tudi na Ptuj. Večino zdravil je sestavil sam s pomočjo potujoče lekarne. Farmaceuti in zdravniki tedanje dobe so le s težavo sprejeli nove pojme, ki jih je uvedel Paracelzus. Ker so se trdno oklepali starih načel medicinskega zdravljenja, je bil Paracelzus pogosto tarča njihovih napadov.

Na osnovi svojih opazovanj je Paracelzus s pomočjo alkohola izločil kvintesenco iz rastlinskih tvarin in izdeloval razne rastlinske izvlečke (extracta). Po njegovem je quinta essentia življenjski duh snovi, ki ga je mogoče

izločiti iz vseh rastlinskih ali živalskih delov. Ta duh pa je tisti, ki zdravi.

V knjigi Archidoxis opisuje pripravljanje izvlečkov iz bismuta, galice, raznih soli, dragih kamnov, biserov, smol itd. Pripravljanje alkimističnih preparatov in zdravil je bilo dolgotrajno delo. Včasih so za eno samo zdravilo potrebovali cele tedne. Paracelzus je puscil posode z rastlinskimi, živalskimi ali mineralnimi snovmi po ves mesec ali celo leto dni na soncu. Pogosto jih je zakopal v konjski gnoj, preden jih je nekajkrat destiliral in precistil. Druge snovi je pripravljaval s segrevanjem na ognju ter jih čistil z dolgotrajnim postopkom.

Paracelzus je umrl mlad in izčrpan leta 1541

v Salzburgu. Po njegovi lastni želji so ga pokopali na pokopališču revežev. Njegov duh in nauki pa so živeli dalje. Izpolnila se je tudi prerokba, ki jo je napovedal svojim nasprotnikom: »Telo Paracelzusa bo umrlo, duh pa se bo

boril naprej.« Kemija je z botaniko postala enakopravna veda in sodelavka farmacije. Tako je lekarniški laboratorij za dolgo dobo postal edino mesto, kjer se je gojila praktična in teoretična kemija.

Metja Stritmar

LABIRINT ZNANJA

Alenka in Tomaz sta se skozi oddajo prebijala s pravimi boksarskimi udarci. Poslušalcem so namreč delali preglavice direkt, kroše, se posebej pa aperkat. Vsa pomoč prijaznih voditeljev ni pomagala. Razlagala sta ljudem, kako se »zvajzne« eden ali drug udarec, pa nič. Pa drugic.

Nagrajenci: Ursa Hocevar 11.000 SIT, Suzana Zula 6.000, Lovro Suhodolčan 4.000, Helena Dremelj 1.000, Ales Kopac 1.000

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Življenjski sopotnik vas bo pokaral zaradi zanemarjanja dolžnosti, ki vam jih nalaga domači log. Če se boste izkazali se tam, pričakujte življenjsko medaljo.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ker vam ne bo uspelo na lahek način priti do velikega denarja, boste zagodnjali čez ekonomsko situacijo in politični sistem. Potolazil vas bo sele nežni objem.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Neposrednost simpatične osebe vas bo sokirala, zato se ji boste nerodno izmikali, vse dokler ne boste spoznali, da ljubezenska igra pogledov ni greh.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Zamikalo vas bo, da bi dvignili svojo družbeno raven, zato boste zaceli tipati po možnostih dodatne oziroma nadaljnje izobrazbe. Pri izbiri poslušajte tudi srce.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Za nekoga boste ze na daleč presodili, da je prazen kot septemski sod. A ze knalu boste spoznali, da tako modre in polne duše niste srečali se nikdar.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Skusali boste biti strogi in odločni, vendar vam ta poza nekako ne bo uspela; v sebi boste namreč vedeli, da je strogost prej norost kot modrost.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Projekt vam ne bo propadel zato, ker bi vas partner postavil na pločnik, ampak ker bo v vas spoznal nezanesljivega površneža. Se je čas za zbistritev.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Če boste potrkali s skromnostjo, boste sprejeti v globino človeških prostorov in med njihovimi toplimi stenami razumljeni v vseh svojih muhah in zmotah.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vas poseg bo podoben zepni revoluciji. Vendar vam bo temeljito spodrsnilo - graščaki se bodo namreč upirali sleherni spremembi, skrojeni po vaši meri.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: V luci nekega treznega spoznanja se boste umirili ter dopustili, da se stvari odvijajo po svojem naravnem toku - kar je v tem trenutku zagotovo najbolje.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Razumevajoča duša vam bo pomagala pri notranjem lovljenju ravnotežja ter vas se pravi čas premestila iz klesč sivih oblakov v objem toplega sonca.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Privoščili si boste nekoga, ki ga obtožujete podtalnega delovanja proti vaši ubogi duši. Pričakovane odziva ne bo. Zgodilo pa se bo nekaj neskončno boljsega.

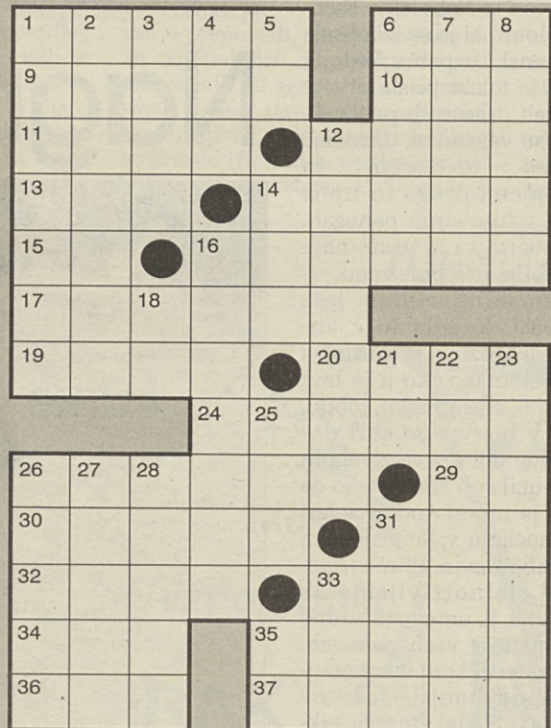
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. nevarno stanje, težaven položaj, 6. angleska reka, ki teče skozi Cambridge, 9. sovjetski revolucionar (Vladimir Iljič), 10. Hercegovac, 11. ime slovenskega košarka-
rja Daneuja, 12. telovadna obleka, 13. krajša oblika nemškega imena Ulrich, 14. angleska princesa, 15. kemijski znak za nikelj, 16. ime nekdanjega zahodnonemškega kanclerja Adenauerja, 17. glavno mesto Eritreje, 19. mesto v Makedoniji, antični Astibo, 20. glas ob prelomu lesa ali strganju jarma, 24. pastirska igra italijanskega pesnika Torquata Tassa, 26. dejanje organa vida, 29. kratica mednarodne humanitarne organizacije, 30. oblastveni razglas, odlok, 31. egipčanska boginja neba, 32. kokos brez repa, 33. oddelek v železniškem vagonu, 34. ime angleske filmske igralka Stark, 35. polotok, ki loci Sredozemsko in Rdeče morje, 36. ime angleske filmske igralka Blyth, 37. večji kos pohistva.

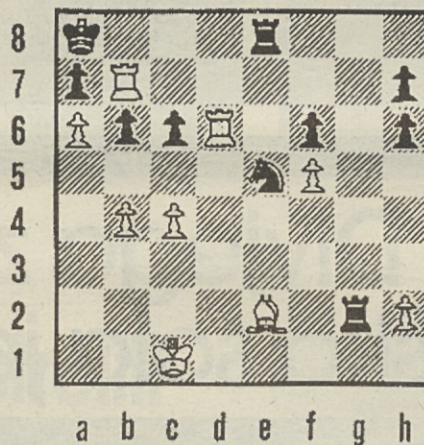
Navpično:

1. avstralski vodni sesalec z "račjim" kljunom, 2. trezen, praktičen človek, 3. južnoameriški Indijanci, 4. ime nekdanjega pakistanskega predsednika ul Haka, 5. kemijski znak za aktinon, 6. nekdanji slovenski orodni telovadec (Miro), 7. cirkusko prizorišče, 8. izraelska obveščevalna služba, 12. pripadnik evropske rasne skupine, 14. nemška filmska igralka (Karin), 16. steklena cevka za odmerjanje tekočine po kapljah, 18. avtomobilska oznaka Milana, 21. glavni stevnik, 22. prodajalec strupov, 23. mesnata sočnica s preobraženimi trnatimi stebli, 25. lučaj, 26. ime nekdanjega finskega smucarskega skakalca Suorse, 27. poslopje za koncerte in gledališke predstave, 28. človeku podobna opica iz jugozahodne Azije, 31. redovnica, 33. ime ameriške filmske igralka Basinger, 35. avtomobilska oznaka Sondria.

RESITEV
Vodoravno: kriza, Cam, Lenin, Eto, Jaka, dres, Uli, Dia-
na, Ni, Konrad, Asmara, Šip, resk, Aminta, pogled,
RK, edikt, Nut, keba, Kupe, Koo, Sina, Ann, omara.

ŠAH

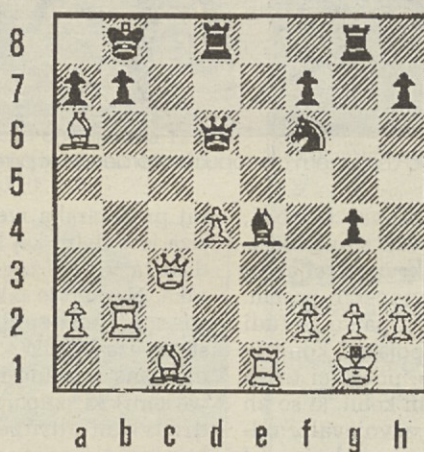

Mieses - Marco / Haag 1921

Beli trdnjavi na sedmi in sedmi vrsti spletata črnemu kralju v kotu sahovnice matno mrežo. Tudi beli, ki je na potezi, mora poskrbeti za zavarovanje svojega kralja na prvi vrsti in ne dovoliti trdnjavi z osme vrste, da aktivno poseže v igro. Pot do zmage belega pa vodi se čez mnoge ovire!

Resitev naloge

Da bi iz e linije pregnal črno trdnjavo beli odigra 1.Te7! Tc8 /seveda ne 1...Te7:?? 2.Td8 mat/2.Lf3! Tf2 /na 2...Sf3: 3.Tdd7 z odločilno prednostjo belega! Sedaj sledi zrtev kvalitete 3.Tc6! Sc6: 4.Lc6+ Kb8 5.Tb7+ Ka8 6.Th7+ v tako imanovane "mlinu" črnemu ni pomoci 6...Kb8 7.Tb7+ Ka8 8.Tb6+ Tc6: 9.Tc6: Kb8 10.Tf6: in črni se je vdal!

Negyely - Berta / Dopisna partija 1971

Izgleda, da črni uspešno parira napadu belih figur po odprti b liniji. Pri tem je posebno uspešen belopoljni lovec črnega, ki ga mora beli odstraniti iz obrambnih nalog. Kako je to belemu, ki je na potezi, tudi uspelo, pa se prepričajte v analizi pozicije!

Resitev naloge

Beli ne vzame črnega lovca s potezo 1.Te4: saj črni odgovori 1...Da6:, temveč odigra 1.Lf4! ter tako usmeri damo iz obrambe. 1...Df4: 2.Lb7: Td6 / na 2...Lb7: 3.Tb7: Ka8 (3...Kb7: 4.Tb1+) 4.Dc6 Td6 5.Tb8+! V partiji je sledilo: 3.Lc6+ Kc8 4.Le4+ Kd8 5.Tb8+ Kd7 6.Tb7+ Ke8 7.Dc8+ Td8 8.Ld5+ Se4 9.Lf7+: in črni se je vdal!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1912

Potopila se je
nepotopljiva ladja

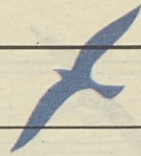
Mogočni Titanic, ponos ladjarjev White Star Line, je 15. aprila leta 1912 blizu Nove Fundlandije zadel ob ledeno goro. Udarec je usodno poškodoval za tiste čase najlepšo, najmodernejšo, najhitrejšo in najrazkošnejšo čezoceansko potniško ladjo Titanic. Utonilo je čez 1.500 potnikov.

Ladjo so razglasili za nepotopljivo zaradi njenih 16 predelkov, ki jih je bilo mogoče nepropustno ločiti, toda pri trčenju se jih je prevec odprlo in ladji ni bilo pomoči. Titanic je bil 15. aprila na svojem krstnem potovanju z mnogimi bogatimi in slavnimi potniki. Ni pa imel dovolj rešilnih čolnov in se od tistih, ki so jih spustili v morje, jih veliko ni bilo polnih. Ljudje so se nespametno odločili raje ostati na ladji kot zaupati čolnom. Bilo pa je tudi veliko primerov junastva. Ladijski orkester je igral skoraj do konca; milijonar John Jacob Astor je svojo neversto viteško spravil v rešilni čoln, sam pa je ostal na ladji in z njo izginil za zmeraj. Prvi je na kraj potopa priplul potniški parnik Carpathia, ki je pobral iz morja nekaj sto preživelih. Po mnogih prizadevanjih so leta 1985 v globini okoli 4.000 metrov končno odkrili Titanic.

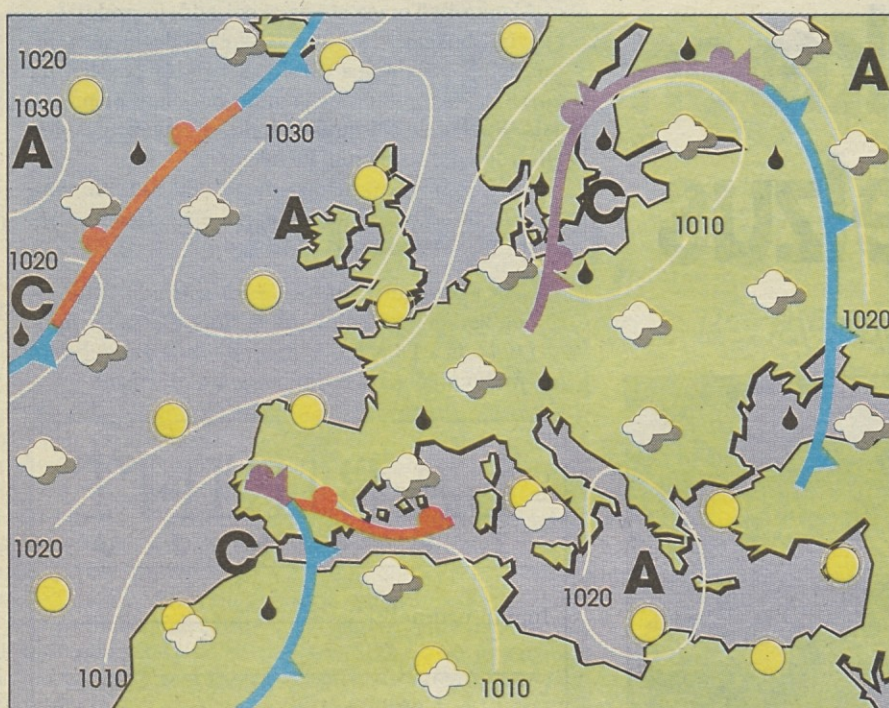
PREBLISK

Če natančno premislimo, smo le vsi goli v svojih oblekah.

Thomas Huxley

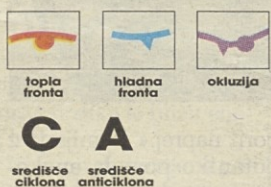

EVROPA / VREME SE BO POČASI UMIRILO

Vremenska slika:

Nad Sredozemljem in Balkanom se je zgradilo sibo območje visokega zračnega pritiska. Z jugozahodnimi vetrovi doteka nad naše kraje nekoliko toplejši, vendar se razmeroma vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 5.18, zaslalo pa ob 18.47. Dan bo dolg 13 ur in 29 minut. Luna bo vzšla ob 6.56., zaslala pa ob 22.20.	FURLANIJA-JK	SLOVENIJA	Danes: ob 5.53 najnižje -49 cm, ob 12.14 najvišje 22 cm, ob 17.27 najnižje -16 cm, ob 23.29 najvišje 41 cm.
RAZMERE NA CESTAH	Piancavallo —/— cm	Kanin do 240 cm	Jutri: ob 6.25 najnižje -45 cm, ob 12.54 najvišje 18 cm, ob 17.54 najnižje -10 cm, ob 23.55 najvišje 35 cm.
Na mejnih prehodih Ljubelj, Korensko sedlo, Predel, Uceja in Jezersko je obvezna zimska oprema. Promet po notranjosti države poteka tekoče, le na MP Dolga vas je za tovorna vozila čakalna doba do 12 ur.	Forni di Sopra —/— cm	Krvavec 40 cm	
	Zoncolan —/— cm	Rakitna 30 cm	
	Trbiz —/— cm	Rogla do 90 cm	
	Nevejsko sedlo 20/230 cm	Soriska planina 110 cm	
	Sauris —/— cm	Velika planina do 60 cm	
	VENETO	Vogel do 175 cm	
	Sappada 30/70 cm		
		Povsod v visokogorju, se posebej v Julijskih Alpah, je velika nevarnost snežnih plazov.	

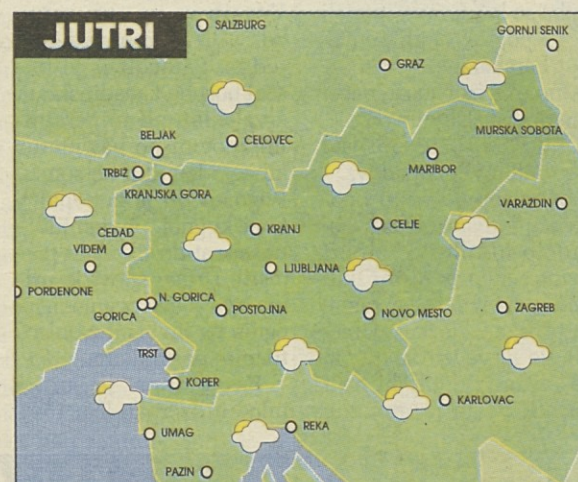
ALPE JADRAN / POPOLDANSKE PLOHE

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Delno jasno bo s spremenljivo oblačnostjo. Na zahodu bo občasno še deževalo. Dnevne temperature bodo od 10 do 15 °C.

Sosednje pokrajine: Spremenljivo do pretežno oblačno bo. Predvsem v severni Italiji in na območju Alp bodo se krajevne plohe.

V Sloveniji: Spremenljivo oblačno bo in večinoma suho.

Obeti: V soboto bo spremenljivo do pretežno oblačno z manjšimi krajevnimi padavinami, ki bodo pogostejše na zahodu. Topleje bo.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA	5/12
TRST	10/14
CELOVEC	2/11
BRNIK	5/9
MARIBOR	5/11
CELJE	5/12
NOVO MESTO	5/12
NOVA GORICA	9/12
MUR. SOBOTA	5/12
PORTOROŽ	11/14
POSTOJNA	5/10
ILIRSKA BISTRICA	7/10
KOČEVJE	6/10
CRNOMELJ	4/13
SLOV. GRADEC	5/10
RATEČE	-1/5
VOGEL	2/-2
KREDARICA	-8/-6
VIDEM	7/11
GRADEC	3/9
MONOSTER	4/12
ZAGREB	5/13
REKA	9/12

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	0/12
STOCKHOLM	0/14
MOSKVA	0/12
BERLIN	6/15
VARSAVA	8/16
LONDON	4/13
AMSTERDAM	7/14
BRUSELJ	6/14
PARIZ	7/13
DUNAJ	2/7
ZÜRICH	5/5
ZENEVA	3/7
RIM	5/14
MILAN	5/15
BEOGRAD	7/16
BARCELONA	7/20
ISTAMBUL	19/27
MADRID	3/19
LIZBONA	13/21
ATENE	15/24
BUCAREST	11/20
MALTA	12/16
PRAGA	1/8

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

V slogu Divjega zahoda westernska šola jezdenja

Roberta Greco s svojima kobilama po uspešnem nastupu na pordenonski prireditvi.

Konj, ki ga je clovek udomacil ze v bronasti dobi za jezo in vprego, je z iznajdbo motorja na notranje izgorevanje vsaj v zahodnem svetu izgubil svojo vlogo. Nic cudnega torej, da je bil pri nas se pred kratkim prava redkost. Ljudje pa so v zelji po tesnejsem stiku z naravo spet odkrili konja, tako da se je z elitnih sportnih prireditev in vojaskih parad ponovno vrnil na kolovoze in gmajne. Seveda je temu kot pri vseh rekreacijskih sportih botrovala precejšnja mera mode. V začetku tega modnega pojava je bil konj neke

vrste statusni simbol, prevladovali so plemeniti toplokrvni zrebci in kobile evropskih pasem. Kaj kmalu pa so se tudi pri nas pojavili konji iz Amerike, potomci tistih zrebcev in kobil, ki so jih spanski zavojevalci odpeljali s seboj pri osvajanju Novega sveta. Ti manjši in vzdržljivejši konji so kot nalasc za težje terene predgorskega sveta, visokih planot in Krasa. V takem svetu pa si ne moremo privosciti aristokratske angleške jezdne sole, v takih razmerah je najbolj prikladen način jeze iz nekdanjega ameriskega Divjega zahoda. Ta za Evropo neugledna in sko-

raj proletarska western jeza je v Italiji kaj kmalu dobila vnete zagovornike. Nastalo je tako Italijansko združenje western jeze (AIMW - Associazione italiana monta western), ki skupaj z Vsedržavnim združenjem konjeniskega turizma (ANTE - Associazione nazionale turismo equestre) prireja tekmovanja v westernski jezi in s tem siri ta način jahanja tudi v tiste kraje, kjer je manj razširjen. Zgovoren je primer tržaške pokrajine, kjer se vedno prevladuje evropska jeza.

V okviru 11. pordenonskega sejma »Prima vera cavalli« so bile tako v nedeljo tekme tudi v tej

jezi. Za razliko od jesenske videmske prireditve je bila udeležba »westernskih« jezdecov nekoliko nižja, kar je prvi znak, da tudi tu nekaj skripelj predvsem na organizacijski ravni. Resnici na ljubo niso nad pordenonsko prireditvijo navdušeni niti drugi ljubitelji konj. Vseeno pa lahko trdimo, da je kljub nižji udeležbi prireditev vsestransko uspešna. Na njej je kot edina v westernskih tekmah nastopila tudi 18-letna Roberta Greco iz Nabrezine Kamnolomi, ki je se izboljšala jesenski uspeh v Vidmu, saj je tokrat prišla prva v dveh dresurnih panogah, ki so vezane na ujemanje med jezdecem in konjem, druga in tretja pa v hitrostnih panogah. Roberta se je prvič navdusila za konje med videmskim sejmom leta 1989. Zacela je z angleško jezo, a je presla na westernsko. Ko ji je brat kupil argentinsko kobilu, je v bistvu po soli dobršen del dneva zivela in se učila ob konju, tako da se je morala odpovedati smucanju v Smucarskem klubu Devin. Prav to skoraj stalno življenje ob konju ji omogoča vidne uspehe v vseh panogah, v katerih konj takoj razume najmanjši jezdecov ukaz. Sedaj ima se tek-sasko kobilu pasme quarter horse, s katero je nastopila v hitrostnih panogah.

»Samomor« hobotnice

WASHINGTON - Hobotnica Octavia, ki je bila nekaj mesecev ponos nekega losangeleskega akvarija, je z lovko izdrla cev za vodo na zunanji strani svojega bazena, tako da je ostala na suhem in poginila. To je takoj sprožilo protest ljubiteljev zivali, ki odkrito govorijo, da je hobotnica napravila samomor. Mike Schadt, direktor losangeleskega akvarija (Cabrillo Marine Aquarium), bi po njihovem moral odstopiti. Ljubitelji zivali so ze januarja protestirali, ko so hobotnico s 3-metrskimi lovskimi stlacili v bazen, ki ima manj kot dva kvadratna metra.

Osaški tramvaj-karaoke

TOKIO - V japonski Osaki so preuredili star tramvaj iz leta 1929 za ljubitelje karaoke glasbe. Vozil bo na progi Hankai-Denki-Kido v Osaki. To pa ne bo redna voznja, ker bodo tramvaj-karaoke dajali v najem vecjim skupinam za 48 tisoč jenov (450 ameriskih dolarjev). Tramvaj

se bo ustavljal le pri semaforjih, tako da bo voznja trajala kakih 130 minut.

Iz ljubosumja ubil partnerja

BANGKOK - Oce mladega homoseksualca, ki naj bi napravil samomor, je pred sezigom trupla ugotovil, da je nekdo sinu odrezal penis. Policija je ponovno odprla ze arhivirani primer in ugotovila, da je mladega homoseksualca iz ljubosumja ubil njegov partner, ker je bil besen, da ga je zapustil zaradi neke ženske.

Padel je z 11. nadstropja in si samo nalomil rebra

TOKIO - Bog Dioniz je brzkone stal ob strani 35-letnemu Japoncu, ki je v svojem stanovanju pijanceval do starih zjutraj, saj je preživel padec z 11. nadstropja. Pijan kot krava se je poskusol olajsati na svojem balkonu, a je pri tem padel. Padec je ublazila varnostna kovinska mreža.

Nagrajena slika

Za to sliko, ki jo je objavil New York Times, je Kevin Carter prejel letošnjo Pulitzerjevo nagrado. Slika je bila posneta v Sudanu in je presunljiva v svoji sporočilnosti (AP)